

วารสาร ศึกษาศาสตร์ มมร

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

MBU EDUCATION JOURNAL

เผยแพร่งานวิชาการ

งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษา ด้านการสอนภาษาไทย
ด้านการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการสอนพระพุทธศาสนา
ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการประถมศึกษา

การศึกษา

สังคมศาสตร์

ศาสนาและปรัชญา

[ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565]
VOL 10 NO 2 (2022) วารสารศึกษาศาสตร์ มมร

9 772408 199006

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร
MBU Education Journal

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2565
Vol. 10 No. 2 July – December 2022

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษานักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาศาสตร์เชิงพระพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
248 หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

การเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ

(ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน)
(ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด J.PRINT ถนนมหาราช แขวงพระบรมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
เฉพาะสาขาวิชาหรือมีความสัมพันธ์ การตีพิมพ์จะต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็น

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาฉัตรชัย สุธดตชโย, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
-----------------------------	-------------------------------

กองบรรณาธิการ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาพิเชษฐ อดตานุกรุณี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจคีรี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย สิริวิโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.อาชว์กริชญ์ น้อมนิยม	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.โกวิท พิมพ์พวง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและฝ่ายจัดการ

พระจักรพัชร จกภทโท	พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน
นายชนมกร ประไกร	นายมงคล สารินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระราชรัตนมงคล, ผศ.ดร.	นักวิชาการอิสระ
พระปริยัติสารเวที, ดร.	นักวิชาการอิสระ
พระครูสุนทรธรรมโสภณ, รศ.ดร.	นักวิชาการอิสระ
พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.บุญมี พรรษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.อุษาพร เสวกวิ	มหาวิทยาลัยรังสิต
รศ.ดร.อำพล บุคตาสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ผศ.ชวลิต ผู้ภักดี	นักวิชาการอิสระ
ผศ.อดุลย์ ไทรเล็กทิม	นักวิชาการอิสระ
ดร.นฤมล พระใหญ่	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.สมชาย เทพแสง	นักวิชาการอิสระ
ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.วิสิทธิ์ มະณີ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระสุทธิสารเมธี, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.	วิทยาเขตร้อยเอ็ด
พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ผศ.ดร.	วิทยาเขตอีสาน
พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหามหพันธ์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิเชียร รมมวชิโร, ดร.	วิทยาเขตศรีล้านช้าง
พระมหาบุญนา จานวีโร, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาอรุณ ปณญารุโณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาธำรง รัตปุลโย, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดสุรวุฒิ จันทปญโย, ดร.	วิทยาเขตอีสาน
พระมหาวราสะยะ วราสโย, ดร.	วิทยาเขตล้านนา
พระมหาไกรวรรณ ชินทตโตโย, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาสมศักดิ์ ธนปโย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2565) ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการ การศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษาร่วมยังนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษา โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา โดยบทความวิชาการ บทความวิจัยประจำฉบับนี้ มีงานเขียนที่ความน่าสนใจประกอบไปด้วยชื่อบทความวิจัยและบทความวิชาการที่สามารถนำไปสู่กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของนักวิจัยและนักวิชาการ เป็นผลงานที่มีคุณภาพผ่านการอ่านตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำเรื่องละ 3 ท่านเป็นอย่างน้อย เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพ นำเสนอต่อผู้ที่มีความสนใจนำไปต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เดิม จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ฉบับนี้ จะมีคุณค่าทางวิชาการที่แผ่หลาย มีประโยชน์โดยส่วนรวมต่อนักวิชาการศึกษา บุคคลทั่วไป และครูอาจารย์ เป็นอย่างยิ่ง

พระมหาบุญนา จานวีโร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 The Servant Leadership of the School Administrators that Affect the Motivation of Teacher in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 ผู้เขียน : ณัฐภา ปัทมานุสรณ์.....	9
การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร The Early Childhood for Special Needed Children Curriculum 2019 Administration of Central Special Education Center, Bangkok ผู้เขียน : ยุทธศักดิ์ ภูผาอารักษ์, ธารินทร์ รसानนท์.....	25
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบ ที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี The Development of an English Training Program through Concentrated Language Encounter Approach Model II for Presenting Wisdom of Pottery Production in Koh Kret (Amphoe Pak Kret) Nonthaburi Province ผู้เขียน : กัญฉภัทร นิธิศรารากุล	40
การเสริมสร้างการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยการใช้แบบฝึกไวยากรณ์ในบริบทหลักการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกรุงเทพ Developing Syntax-in-Setting Practices as the English Language in Use for Undergraduate Students at Thailand National Sports University Bangkok Campus ผู้เขียน : ชญาภรณ์ เกตุพันธ์.....	64
การส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถของนักเรียนโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 Promoting Algebraic Thinking for Fourth-Grade Students According to Performance Level by Integrating Model Method Approach and Tai Cooperative Learning Approach ผู้เขียน : ชินภพ หาแก้ว, อาทร นกแก้ว.....	73
การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยกิจกรรมกลุ่ม The Development of Social Competency of Elementary Students Through Group Activities ผู้เขียน : ขวัญชนก การิก, มณชิรา จารุเพ็ญ, พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์	89
กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนในนวนิยายเรื่อง “ไข่มุกามูน” Presentational Techniques of Chinese in Chinamoon Novel ผู้เขียน : เพ็ญประภา เหล่าทะนันทน์, ประณิศา จันทรประพันธ์	100

<p>การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยา และเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4</p> <p>A Development of Mathematics Skill Drills on Situation Problems in the Line of Polya and Bar Model on Topic “Positive Minus Multiply and Divide” for Prathomsuksa 4 Students</p> <p>ผู้เขียน : เนติกร กางภาคิน, นีรนาท จุลเนียม, ไพฑูรย์ โพธิ์สาร</p>	110
<p>การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธิรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี</p> <p>Personnel Affairs Performance of Visuttharangsi Kanchanaburi School under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi</p> <p>ผู้เขียน : อำนาจ ชื่นบาน, ชัตติยา ดั่งสำราญ</p>	124
<p>คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3</p> <p>The 21st Century Characteristics of School Administrators as Opinion by Teacher under Kanchanaburi Primary Education Service Area Office 3</p> <p>ผู้เขียน : สิริลักษณ์ แสงวสุข, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์, มิตรภาณี พุ่มกล่อม</p>	139
<p>ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4</p> <p>The Relationship between Transformational Leadership and Emotional Intelligence of School Administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4</p> <p>ผู้เขียน : พันนิดา แก้วสระแสน, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์, มิตรภาณี พุ่มกล่อม</p>	150
<p>ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย</p> <p>The Effects of Didactic Game by Using Round Relief Sculpture for Number Knowledge Improvement of Preschool Children</p> <p>ผู้เขียน : ศุภางค์จิต กัลยาแก้ว</p>	164
<p>การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร</p> <p>Promoting Professional Learning Community in Schools in Yossunthorn Academic Group under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon</p> <p>ผู้เขียน : อนุวัฒน์ ชัยพงษ์, สุรางคณา มั่นยานนท์</p>	177
<p>การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning</p> <p>Classroom Action Research in Developing the Grammatical Ability of Grade 11 Students Using Active Learning Approach</p> <p>ผู้เขียน : ดวงแก้ว สุหลง, อุษาพร เสวกวิ</p>	189

- การศึกษาความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
Study of Loyalty of Graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij
Pundit University
ผู้เขียน : นักรบ หมี่แสน, สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์, เชียง เกาซิด, วาสนา วิสฤตภา.....205
- การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอน
ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Development of Speaking English Skills Using Shadowing Techniques for Second Year Students
Majoring Teaching English of Mahamakut Buddhist University
ผู้เขียน : ชนมกร ประไกร, รัชต์ทวี เกาโต, มงคล สารินทร์.....218
- มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ในประเทศไทย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย
Corporate Social Responsibility (CSR) Standards in Mahamakut Buddhist University, Thailand
ผู้เขียน : พระครูธรรมมุต (สุทธิพจน์ สุทธิวงโน), ชาตรี สุขสบาย, บัญชา ธรรมบุตร, วาริณี โสภจร, เกษฎา ผาทอง.....230
- การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
Development of Critical Thinking Skills of Basic Education Administrators
ผู้เขียน : สุธาสิณี แสงมุกดา.....240
- การศึกษาและวิเคราะห์แรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
The Study and Analysis of Motivation, Components of Success of the Learning Process by Using a
Professional Learning Community for Teaching Certificate Students.
ผู้เขียน : ไพฑูรย์ โพธิสาร, นีรนาท จุลเนียม, อังกุล สมคะเนย์.....253
- สมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Key Competencies for Strategic Management of Basic Education Schools
ผู้เขียน : สมคิด สกุลสถาปัตย์.....266
- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย
การใช้แนวความคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ
The Development of Thai Literature Learning Achievement and the Happiness Learning of
Matthayomsuksa 3 Students by Using Gamification Approach with Giving Feedback
ผู้เขียน : สิทธิพันธ์ บุญสวยขวัญ, พิณพนธ์ คงวิจิตต์.....281
- ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองและความสามารถในการ
การแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์
จังหวัดนครนายก
The Effects of Project-based Instruction on Initiative and Self-Directed Ability and Scientific
Problem Solving Ability of the Second Year Vocational Certificate Students at Ongkharak Industrial
and Community Education College, Nakhon Nayok Province
ผู้เขียน : ดวงมล ศรีบริ, ดวงเดือน สวรรณจินดา, ทวีศักดิ์ จินดานรักษ์.....292

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ณัฐธา ปัทมานุสรณ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: nuttapattama@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับแรงจูงใจในการทำงานของครู 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู และ 4) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .721$) และ 4) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูทุกด้าน โดยด้านการรับฟัง มีอิทธิพลสูงสุด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 61.50

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ, แรงจูงใจในการทำงานของครู, ผู้บริหาร สถานศึกษา

THE SERVANT LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECT THE MOTIVATION OF TEACHER IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

Nutta Pattamanusorn
Graduate Student of Master of Education
Srinakharinwirot University
อีเมล: nuttapattama@gmail.com

Abstracts

This research aims to studies: (1) to study the level of servant leadership of the school administrators; (2) to study the level of motivation of teacher; (3) to study the relationship between servant leadership of the school administrators and motivation of teacher; and (4) to study servant leadership of the school administrators to make predictions about motivation of teacher. The samples were 364 teachers in the the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. Data was collected using the 5 rating-scale questionnaire. The statistics used to analysis were mean, percentage, standard deviation, the Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression Analysis-Enter Method. The results were as follows: (1) The servant leadership of the school administrators was at a high level; (2) The motivation of teacher was at a high level; (3) The relationship between servant leadership of the school administrators and motivation of teacher was highly correlated and the correlation coefficients (r) = .721 and (4) The servant leadership of the school administrators could predict the motivation of teacher at 61.50 that the servant leadership of the school administrators by listening had the highest.

Keywords: Servant Leadership, Motivation, School Administrators

บทนำ

ประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ต้องพบเจอกับปัญหาการเปลี่ยนแปลง เกิดการปรับตัวใน หลากหลายด้าน อาทิเช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจที่ถดถอย ภัยธรรมชาติที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรง พุทธิกรรมของวัยรุ่นที่ก่ออาชญากรรมมากยิ่งขึ้น การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 – 2580 ที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยเน้นการพัฒนาประชาชนให้มีศักยภาพ เสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกายใจ สติปัญญา และสังคม แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนประเทศ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คุณภาพจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาระบบการศึกษาให้นำไปสู่การพัฒนาคน มีวัตถุประสงค์หลัก คือ คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเป็นหลักในการพัฒนาการศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษาทุกคน อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาการศึกษาระบบการศึกษา ซึ่งจากแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ในด้านการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดความพึงพอใจ สร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจให้กับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560) ดังนั้นการจะพัฒนาคนให้มีศักยภาพนำไปสู่การแก้ไขปัญหา นั้น ต้องเริ่มจากพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะ ครู ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการให้ความรู้ เสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหา เสริมสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศหากต้องเผชิญกับปัญหาในอนาคต

จากสถานการณ์ดังกล่าวการพัฒนาแรงจูงใจของครูเป็นสิ่งสำคัญและควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามียังปัจจัยหลายอย่างส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูกรมสุขภาพจิต (2562) กล่าวว่า ภาระงานหนัก ปริมาณงานมาก รวมถึงงานมีความซับซ้อน ต้องทำในเวลาเร่งรีบ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสภาวะหมดไฟหรือไร้แรงจูงใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานลดลง พริษฐ์ วัชรสินธุ และ อิศักดิ์ จิระตราชู (2564) ยังกล่าวถึงปัญหาของครูที่เกิดขึ้นในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา คือ ภาระงานด้านการสอนและด้านธุรการที่สูงขึ้นของครูผู้สอน เนื่องด้วยต้องปรับตัวเพื่อเรียนรู้ทักษะการสอนออนไลน์และการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อวางแผน ออกแบบการสอนในภาวะคับขัน และมีอุปสรรคในการจัดการจำนวนมาก งานซ้ำซ้อน ยกตัวอย่างเช่น แบบสอบถาม การสำรวจติดตามข้อมูลนักเรียน การมีระบบงานที่ไม่ยืดหยุ่น เน้นสอนตามความสามารถรายบุคคล การทำสื่อการสอนตามอัตภาพ การต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยวภายใต้สถานการณ์ที่ท้าทาย ขาดกระบวนการในเชิงการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน ภาระงานที่มากเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ยังมี

ปัจจัยที่ส่งต่อแรงจูงใจของครูอีกหลายด้าน นอกจากนี้สิ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานยังมีอีกหลายประเด็น ลิลิต วรวิมุติสุนทร (2558) ได้อธิบายผลการสำรวจครู พบว่าสิ่งที่จะช่วยส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) ภาระงานที่เหมาะสมไม่มากเกินไป 2) การเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อย 3) สวัสดิการที่ได้รับ ผลตอบแทน ความก้าวหน้าในอาชีพ และ 4) การเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคที่ลดทอนแรงจูงใจในการทำงานของครู และเมื่อครูขาดแรงจูงใจในการทำงานทำให้ประสิทธิผลของงานมีคุณภาพลดน้อยลงตามไปด้วย

จากการศึกษา แรงจูงใจในการทำงานของครูมีนักวิชาการที่ให้ความสนใจและทำการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้ Beata Souders (2020, Online) อธิบายว่า แรงจูงใจในการทำงาน คือ ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นกระบวนการภายใน ส่งผลให้การการผลักดัน ให้ความต้องการนั้นเกิดผลสำเร็จ แรงจูงใจอาจเกิดจากอิทธิพลของความพึงพอใจ Maniksaly S. (2020, Online) อธิบายถึงความสำคัญของแรงจูงใจในการทำงานว่าถ้าผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจที่จะสนองความต้องการของตนเองได้แล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กรด้วย สิ่งนี้จะเพิ่มประสิทธิภาพของกิจกรรมองค์การโดย Alderfer (นันทนา อุดมมั่นคงถาวร. 2548, 24-25 อ้างถึงใน Alderfer. 1969) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความต้องการความอยู่รอด 2) ความต้องการความสัมพันธ์ และ 3) ความต้องการความก้าวหน้า ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วครูคืออาชีพหนึ่งในองค์การทางการศึกษาที่มีหน้าที่ พัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นหากครูมีแรงจูงใจในการทำงานย่อมส่งผลประสิทธิผลของงานออกมามีประสิทธิภาพ การศึกษาถูกพัฒนาไปอย่างเหมาะสม การพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครูจึงมีความจำเป็นและมีความมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ควรต้องรับการพัฒนาเสริมสร้างให้มากยิ่งขึ้น

การพัฒนาแรงจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษา ต้องมีภาวะผู้นำที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างสูงสุด จากการศึกษาทักษะภาวะผู้นำพบว่าหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่น่าสนใจคือภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการโดย Greenleaf (2002, p. 203) ได้เสนอภาวะผู้นำสมัยใหม่ในชื่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ (Servant leadership) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติที่มีต่อภาวะผู้นำ โดยผู้นำต้องเน้นบริการและการพัฒนาผู้ตามอย่างเต็มใจจะส่งผลให้ผู้ตามมีความเต็มใจพัฒนาองค์อย่างเต็มความสามารถ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน โดยแบ่งคุณลักษณะของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการไว้ 10 คุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) การรับฟัง 2) ความเห็นอกเห็นใจ 3) การเยียวยา 4) การตระหนัก 5) การโน้มน้าว 6)การมององค์รวม 7)การมองไปข้างหน้า 8) การดูแล 9) การเสียสละเพื่อความก้าวหน้าของผู้อื่น และ 10) การสร้างชุมชน มาร์ต คักดีแสงวิจิตร (2563) อธิบายภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นคุณลักษณะของผู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักการเป็นผู้นำด้วยคุณธรรม จริยธรรม สนับสนุนผู้ตามให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาสถานศึกษา มีสัมพันธ์พินธภาพที่ดีในสถานศึกษา จากการศึกษาของ นันทน์ภัส งามขำ (2559) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำและแรงจูงใจในการทำงานของครู พบว่าภาวะผู้นำและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กัน Letizia (2017, pp. 1-2) อธิบายว่าภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการยังเป็นภาวะผู้นำที่สนับสนุนบุคคลอื่นให้มีความก้าวหน้า สร้างความเชื่อมั่นให้

สามารถทำตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้ Mackey Z. (2018, Online) ยังได้กล่าวอีกว่าภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการมีส่วนช่วยให้ครูในสถานศึกษาเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งแรงจูงใจในการทำงานนี้เองเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

จากเหตุผลดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ จัด ทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา ประสานงานคอยดูแลการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีสถานศึกษาในการดูแลมากถึงจำนวน 52 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 6,230 คนนับได้เป็นองค์การขนาดใหญ่ ดังนั้น กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 (2564) เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดการเสริมสร้างและพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2560-2564) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาคูครูให้มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดจุดเน้นข้อที่ 3 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน นำไปสู่การสร้างผลงานเชิงประจักษ์ การสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครูให้เกิดขึ้นจึงเป็นหนึ่งในเป้าประสงค์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้คุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาครูให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และองค์ความรู้ มีการบริหารจัดการ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อช่วยขับเคลื่อนและยกระดับการศึกษาของประเทศไทย

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการศึกษาไทยให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 6,230 คน (กลุ่มสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564 ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างใน อีรวุฒิ เอกะกุล. 2543) จำนวน 364 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ตัวแปรเกณฑ์ คือ แรงจูงใจในการทำงานของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการทำงานของครู
2. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อสร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการทำงาน โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมตามขอบเขต และนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดมุ่งหมายของการสอบถาม (Item-Objective Congruence Index : IOC) ค่าดัชนี IOC ที่ได้เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าดัชนี IOC มี 3 ระดับ ได้แก่ 1 คะแนน (สอดคล้อง) 0 คะแนน (ไม่แน่ใจ) -1 (ไม่สอดคล้อง) โดยนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 – 1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .976

ผลการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์การนำเสนอข้อมูล เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในรายด้านและโดยรวม (N = 364)

ด้านที่	ภาวะผู้นำใฝ่บริการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ด้านการรับฟัง	3.88	.39	มาก
2	ด้านความสุภาพถ่อมตน	3.91	.34	มาก
3	ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง	3.88	.38	มาก
4	ด้านการให้อำนาจ	3.90	.36	มาก
5	ด้านความซื่อตรง	3.91	.34	มาก
6	ด้านการสอนงาน	3.89	.36	มาก
	รวม	3.89	.29	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .29 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านความสุภาพถ่อมตนและด้านความซื่อตรงมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .34 รองลงมาด้านการให้อำนาจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .36 ด้านการสอนงานมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .36 ด้านการรับฟังมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .39 และด้านการไม่เห็นแก่ตนเองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .38 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในรายด้านและโดยรวม (N = 364)

ด้านที่	แรงจูงใจในการทำงานของครู	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ด้านความพึงพอใจในค่าตอบแทน	3.91	.39	มาก
2	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.87	.36	มาก
3	ด้านความก้าวหน้า	3.97	.45	มาก
	รวม	3.91	.34	มาก

จากตาราง 2 พบว่าระดับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .34 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความก้าวหน้ามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45 รองลงมาด้านความพึงพอใจในค่าตอบแทนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .39 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .36 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 (N = 364)

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แรงจูงใจในการทำงานของครู			
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	โดยรวม (Y)
X ₁	.777**	.496**	.663**	.729**
X ₂	.463**	.335**	.447**	.470**
X ₃	.655**	.349**	.456**	.549**
X ₄	.592**	.458**	.564**	.611**
X ₅	.599**	.328**	.396**	.499**
X ₆	.612**	.456**	.575**	.622**
โดยรวม (X)	.772**	.500**	.640**	.721**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .721 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ระดับสูง และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่พยากรณ์แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Coefficients) ของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่พยากรณ์แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (N = 364)

ตัวแปร	b	β	SE _b	t	p
1. ด้านการรับฟัง (X ₁)	.398	.457	.044	8.946*	.000
2. ด้านความสุภาพถ่อมตน (X ₂)	.289	.288	.071	4.036*	.000
3. ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง (X ₃)	.139	.156	.046	3.052*	.002
4. ด้านการให้อำนาจ (X ₄)	.231	.241	.101	2.288*	.023
5. ด้านความซื่อตรง (X ₅)	.138	.141	.051	2.748*	.006
6. ด้านการสอนงาน (X ₆)	.174	.185	.076	2.297*	.022
R = .785	SE _{est} = .214	F = 95.234*			
R ² = .615	a = .824				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาพยากรณ์แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ร้อยละ 61.50 โดยด้านการรับฟัง มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสุภาพถ่อมตน ด้านการให้อำนาจ ด้านการสอนงาน ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง และด้านความซื่อตรง ตามลำดับ

การอภิปรายผล/สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษานี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีหน้าที่มอบหมาย ให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ปัญหาในหน่วยงานตามภารกิจที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุพรรณนิภา นามกันยา (2559, น.108) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระศักดิ์ คำดำ และดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2560, น. 54) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักวิชาการที่ส่งผลต่อการบริการที่ดี ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่าภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักวิชาการ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารุต ศักดิ์แสงวิจิตร (2563) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารศึกษาที่

อยู่ในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการ โดยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสุภาพอ่อนตน ด้านความซื่อตรง ด้านการให้อำนาจ ด้านการสอนงาน และด้านการรับฟังกับด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันจำนวน 2 ข้อ คือ ท่านได้รับความร่วมมือที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารให้การยอมรับในความสามารถที่แตกต่างกันของครู อาจจะเป็นเพราะรูปแบบโครงสร้างในการทำงานการชี้แนะครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่จะได้รับคำชี้แนะจากหัวหน้างานถึงขอบข่ายการทำงานและลักษณะของการทำงานในเบื้องต้นก่อน สอดคล้องกับการศึกษาของ ัญญ์สุดา ชัยโหม และคณะ (2564) ได้ดำเนินการศึกษาระบบบริหารราชการไทย พบว่า ในระบบการบริหารราชการไทยใช้ระบบโครงสร้างโครงสร้างพื้นฐานของระบบราชการ โดยอำนาจในการบริหารแบบกลไกการบริหาร (Administrative Apparatus) ทำหน้าที่เป็นตัวประสานระหว่างผู้นำและผู้ถูกปกครอง ดังนั้นการเรียนรู้งานย่อมเกิดเป็นลำดับขั้นขึ้นไป

2. ระดับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันคนที่ความต้องประกอบอาชีพครูมีจำนวนมากและเส้นทางประกอบอาชีพผู้ที่ประกอบอาชีพต้องมาความตั้งใจจริงในการประกอบอาชีพ ต้องผ่านการทดสอบทั้งในด้านวิชาการ การปฏิบัติ จรรยาบรรณ รวมทั้งการฝึกประสบการณ์การสอน หากการทดสอบดังกล่าวจึงไม่สามารถประกอบอาชีพนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ตรีสุวรรณ (2548, น. 54) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศนคราม พบการศึกษพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญ์ดนัย ไทยถาวร (2561) ได้ดำเนินการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียน จังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิกา รุจิวิชัยกุล (2564) ได้ดำเนินการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช ตรีวิทย์ (2557) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความก้าวหน้า และด้านความพึงพอใจในค่าตอบแทนตามลำดับ ทั้งนี้ด้านความพึงพอใจในค่าตอบแทน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในช่วงที่ผ่านมาเป็นช่วงของการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสิ่งที่สำคัญ คือ การทำงานแบบ Work from home ทำให้สัมพันธ์ภาพในการทำงานระหว่างบุคคลลดลงแต่ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันยังสามารถช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลลดลงเพียงเล็กน้อย (สุชุม เฉลยทรัพย์, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา วงศ์वासนา ได้ดำเนินการศึกษา ปัจจัยผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ส่งผล

ต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน ผลการศึกษาพบว่า ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สามารถพยากรณ์ปัจจัยผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .785 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเนื่องจาก รูปแบบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพราะครูต้องปฏิบัติหน้าที่รับ นโยบายและทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณีตจินดาศรี (2560) ได้ดำเนินการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ กับตัวแปรเกณฑ์มีค่าเท่ากับ .989 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 97.81 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยมาศ ผาติ (2563) ได้ดำเนินการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมธนู วรรณประเสริฐ (2562) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($P = 0.725$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ร้อยละ 61.50 โดยด้านการรับฟัง มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสุภาพถ่อมตน ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชมพูนุท ศรีพงษ์ (2550) กล่าวถึงกลยุทธ์การเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานคือภาวะผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Furrow (2015, p. 104-107) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของใฝ่บริการในโรงเรียนคริสเตียนและอิทธิพลของการบริหารใฝ่บริการที่มีต่อครูประจำชั้นในโรงเรียน โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในคะแนนความเป็นผู้นำใฝ่บริการของครูโรงเรียนคริสเตียน การวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจข้อมูลสถิติที่รวบรวมจากผู้บริหารและครูผู้สอนคริสเตียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกัลยา สามไชย (2559) ได้ดำเนินการศึกษา แรงจูงใจในการทำงาน ภาวะผู้นำ และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำกับแรงจูงใจโดยรวมมีความสัมพันธ์และรายด้าน ดังนั้นหากวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านการรับฟังเป็นสิ่งที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบไฟบริการจำเป็นต้องมีเป็นอันดับแรกการที่ผู้บริหารพร้อมเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น ส่งผลให้พุดรู้สึกถึงการให้เกียรติ (สุธาทิพย์ อุปสุข, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร ไชยเผือก (2550) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำแบบไฟบริการและบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมาร เยซู ซึ่งจากค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านการรับฟังอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องการศึกษาของ พัชรนันท์ กลั่นแก้ว (2551) กล่าวถึงการสร้างแรงจูงใจในการทำงานสิ่งที่ทำช่วยเสริมแรงจูงใจในการทำงานคือ การที่ผู้นำต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่นยอมรับในความความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและช่วยเสริมสร้างการแรงจูงใจในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านความสุภาพถ่อมตน เป็นด้านหนึ่งของภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูเป็นลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีความสุภาพถ่อมตนจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกถึงความนุ่มนวล การรู้จักยกยอผู้อื่นถึงผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้ร่วมงานด้วยเกิดแรงจูงใจในการทำงาน (จิรวรรณ เล่งพานิชย์, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐรัตน์ ไชยเผือก (2558) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านความสุภาพถ่อมตนอยู่ในระดับมาก

ด้านการให้อำนาจนับว่าเป็นภาวะผู้นำแบบไฟบริการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การผู้บริหารให้อำนาจกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อจะได้มีโอกาสทำงานโดยอิสระ มีโอกาสใช้ทรัพยากรตามที่ต้องการได้ตามความจำเป็นมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศที่เหมาะสมกับความสำคัญของงาน และสามารถตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบได้ ถ้าเป็นเช่นนี้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานก็จะรู้สึกว่า งานที่ตนทำอยู่มีความหมาย มีความสำคัญและผลกระทบที่จะตามมาคือ ทำให้เขามีขวัญและกำลังใจ มีแรงจูงใจในการทำงาน และมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น (วันทนา เมืองจันทร์, 2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิรินทร์ สุวรรณรัตน์ (2560) ได้ดำเนินการศึกษาแรงจูงใจในการทำงาน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและประสิทธิผลการทำงานของบุคลากรวัยทำงาน ผลการศึกษาพบว่า การให้อำนาจเป็นหนึ่งในสิ่งที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน

ด้านการสอนงานเป็นภาวะผู้นำแบบไฟบริการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสอนงานโดยไม่มีกำบังหรือทำให้รู้สึกซับซ้อนใจในการทำงาน ผู้ที่ปฏิบัติงานจะสามารถเรียนรู้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกนัยหนึ่งการสอนงานยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้สอนและผู้ปฏิบัติทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดแรงจูงใจในการขับเคลื่อนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชนิตร์สรณ์ ตรีวิทยานุมิ, 2564) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีกทั้ง สมิต สัจฉกร (2563) ยังกล่าวอีก การสอนงานที่ดีนั้นจะช่วยสร้างผลตอบรับในการทำงานที่ดีขึ้นทั้งทางจิตใจและในรูปแบบผลงาน คือ ทางจิตใจช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเต็มใจทำงาน มีแรงจูงใจในการทำงานและในรูปแบบผลงานจะช่วยได้ผลงานถูกต้องเป็นไปตามเป้าหมายของการทำงาน สอดคล้องกับวิจัยของ มารุต ศักดิ์แสงวิจิตร (2563) ได้

ศึกษา ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของครู ผลการศึกษาพบว่าในด้านการสอนสอนงาน ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของครู

ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง เป็นอีกหนึ่งภาวะผู้นำไฟบริการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความไม่เห็นแก่ตนเอง เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในการทำงาน หากทุกคนที่ปฏิบัติงานร่วมกันปราศจากความเห็นแก่ตัว องค์กรแห่งการทำงานจะเกิดความสุขสงบ เมื่อเกิดความสุขสงบแล้ว ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะมีแรงจูงใจและอยากปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (ธนกร มนตรีโชติ, 2553) อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติรี มโนการ (2548) ได้ทำการศึกษา การวิเคราะห์ตัวประกอบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน จากศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงาน คือ ภายในองค์กรควรต้องมี ความเอื้อเพื่อความไม่เห็นแก่ตนเอง ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีแรงจูงใจในการทำงาน ผลลัพธ์ที่ได้จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านความซื่อตรง เป็นด้านสุดท้ายของภาวะผู้นำไฟบริการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความซื่อตรงในการทำงาน มีส่วนช่วยในการสร้างประโยชน์ในการทำงานที่หลากหลายทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็น การได้รับความไว้วางใจ การสร้างความเชื่อมั่น การเป็นแบบอย่าง และรวมไปถึงการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดีให้กับผู้ปฏิบัติงาน (บุษยามาศ แสงเงิน, 2555) อีกทั้ง ผู้บริหารในยุคปัจจุบันสิ่งที่เป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความซื่อตรง หากผู้บริหารขาดซึ่งความซื่อตรงในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่เชื่อใจส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงานลดลง (เลิศดาว กลิ่นศรีสุข, 2555) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมารุตศักดิ์แสงวิจิตร (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของครู ผลการศึกษาพบว่าในด้านความซื่อตรง ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการไม่เห็นแก่ตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการไม่เห็นแก่ตนเองเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร

2. ระดับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยช่วยเหลือเกื้อกูลให้คำปรึกษาและคำแนะนำกับเพื่อนร่วมงานอันนำไปสู่การสร้างสามัคคีในการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการเพื่อส่งเสริมและเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครูเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จึงควรส่งเสริม สนับสนุน และจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 2 ด้าน เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครูให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2562). ภาวะหมดไฟในการทำงาน . สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2270>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.onec.go.th/th.php/page/category/CNT0000105>
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 (2564). รายงานการดำเนินงานประจำปี. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://shorturl.asia/TQlnN>
- กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพม.กท. 2 (กทม.). สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=10170
- คมธนู ควรประเสริฐ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี
- จิรวรรณ เล่งพานิชย์. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชนิตว์สรณ์ ตรีวิทยานูมิ. (2564). เทคนิควิธีการฝึกแบบสอนงาน (Coaching). สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/uptraining/2014/10/16/entry-1>
- ชมพูช ศรีพงษ์. (2561). กลยุทธ์การเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2(2).
- ชูศรี โมินการ. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ คุณลักษณะของบุคคลภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ และประสิทธิผลทีมของอาจารย์พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เชษฐรัตน์ ไชยเผือก. (2558). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

- ณัฐสุตา ชัยโถม และคณะ. (2564). ระบบการบริหารราชการไทย. วารสารพุทธศักดิ์, 6(1).
- ณัฐน้อย ไทยถาวร. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
- ธนกร มนต์รีโชติ. (2553). ความไม่เห็นแก่ตัว. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://shorturl.asia/fb1YX>
- ธีรภูมิ เอกกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระศักดิ์ คำดำ และดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2560). ภาวะผู้นำ ใฝ่บริการของนักวิชาการที่ส่งผลต่อการบริการที่ดีในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 28(3).
- นงนุช ตรีวิทย์. (2557). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช
- นันทน์ภัส งามขำ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นันทนา อุดมมันถาวร . (2548). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.,
- บังอร ไชยเผือก. (2550). การศึกษาคูณลักษณะของผู้นำแบบผู้รับใช้และบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บังอร ไชยเผือก. (2550). การศึกษาคูณลักษณะของผู้นำแบบผู้รับใช้และบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปรานีต จินดาศรี. (2560). ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 9(1).
- พริษฐ์ วีชรสินธุ์ และ ธีระศักดิ์ จิระตราชู. (2564). วิชากรรรมระบบการศึกษาไทย สู้ข้อเสนอ 6 มาตรการ (6 Re's) เพื่อหาทางออกร่วมกันในช่วงโควิด. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://workpointtoday.com/covid-policy-lab-education/>
- มารุต ศักดิ์แสงวิจิตร. (2563). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, นนทบุรี.
- ลิลิต วรวุฒิสุนทร. (2558). ปัญหาอมตะครูไทย เร่งแก้ก่อนการศึกษาต่ำดิ่ง. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.posttoday.com/politic/report/341473>
- เลิศดาว กลิ่นศรีสุข. (2557). การบริหารการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/403387>

- วันทนา เมืองจันทร์. (2544). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: วันทิพย์.
- ศิริกัลยา สามไชย. (2559). แรงจูงใจในการทำงาน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- ศุภลักษณ์ ตรีสุวรรณ. (2548). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สมิต สัชฌุกร. (2547). เทคนิคการสอนงาน. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2564). สัมพันธภาพในยุคโควิด-19. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://siamrath.co.th/n/213406>
- สุธาทิพย์ อุบลสุข. (2563). แคมป์ฟังยังไม่พอ คุณสมบัติ 5 ข้อ ที่ผู้ฟังที่ดีควรมี. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://creativetalklive.com/communication-listening/>
- สุพรรณนิภา นามกันยา. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- สุพรรณนิภา รุจิวิมลชัยกุล. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 13(1), 30-38.
- สุพิชญา วงศ์วาสนา. (2564). ปัจจัยผลกระทบต่อความสุขในการทำงานของพนักงานฝ่ายการโดยสาร. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(39).
- Furrow John M. (2015). Servant Leadership in Christian Schools: Servant Administration's Influence on Classroom Teachers. Columbia International University.
- Greenleaf Robert K. (2002). Servant leadership: A Journey into the nature of legitimate power and greatness. New York: Paulist Press
- Letizia. (2017). Development of the organizational leadership assessment (OLA) instrument. Florida: Florida Atlantic University.
- Mackey, Z. (2018). Everything You Need to Know About Servant Leadership. Retrieved from <https://ideas.bkconnection.com/everything-you-need-to-know-about-servant-leadership>
- Maniksaly S. (2020). Importance of Motivation in Management. Retrieved from <http://www.economicdiscussion.net/management/importance-of-motivation-in-management/31938>
- Souders, B. (2020). What is Motivation? A Psychologist Explains. Retrieved from <https://positivepsychology.com/what-is-motivation/>

การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

ยุทธศักดิ์ ภูผาอารักษ์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: yootthasuk@gmail.com

ธารินทร์ รसानนท์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: yootthasuk@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร และ2) เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่าง รายคู่

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษพุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษพุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

THE EARLY CHILDHOOD FOR SPECIAL NEEDED CHILDRENCURRICULUM 2019
ADMINISTRATION OF CENTRAL SPECIAL EDUCATION CENTER, BANGKOK

Yutthasak Phupha-Arak

College of Management University of Phayao

E-mail: yootthasuk@gmail.com

Tharin Rasanond

College of Management University of Phayao

E-mail: yootthasuk@gmail.com

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study the state of early childhood education curriculum for children with special needs, B.E. 2019 at the Central Special Education Center, Bangkok, and 2) to compare this curriculum according to the opinions of teachers at the Central Special Education Center, classified by gender, level of education, position, work experience, educational qualifications, and place of work. The sample group in this research was teachers of the central special education center in the position of civil servants, government employee, and temporary teachers in the academic year 2021 with 108 people. The research tools used were a 5-level estimation scale questionnaire with a reliability value of 0.96. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, T test One-way ANOVA and compare the differences between pairs.

The results of the research showed that 1) the conditions of administration of early childhood education curriculum for children with special needs in the year 2019 of the Central Special Education Center was at high level and 2) the results of the comparison of teachers' opinions regarding the administration of early childhood education curriculum, classified by gender, level of education, position, work experience, educational qualifications, and place of work. It was found that teachers with educational qualifications and different place of work There was a statistically significant difference in opinion at the .05 level, the rest was no difference.

Keywords: curriculum administration, central special education center, children with special needs

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้คนในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศ โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมเผชิญความท้าทายจากกระแสโลก ซึ่งปัจจัยที่สำคัญสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย คือ คุณภาพของคน ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่การศึกษาต้องมีคุณภาพ เพื่อให้ทัศนคติของผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทยโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2560 - 2564) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

การเตรียมเด็กตั้งแต่ปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมากในการอบรมสั่งสอนให้ความและปลูกฝังความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้แก่เด็ก ๆ ตั้งแต่ยังเล็กในช่วงปฐมวัยตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง 6 ขวบ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยเยาว์ของชีวิตที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากในวัยนี้เป็นช่วงที่สมองมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่มีความสมบูรณ์ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมอง ซึ่งเจริญเติบโตได้ถึง ร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ ถือได้ว่าเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต (พัชราภรณ์ ปัญญาวุฒิกโร, 2551 หน้า 2) ดังนั้น การวางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับการเตรียม และสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาติ

การศึกษาพิเศษ เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นพิเศษ ทั้งโดยวิธีการสอน การจัดดำเนินการวิธีการสอน และการให้บริการ ทั้งนี้ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ด้อยโอกาส และขาดความเสมอภาคในการได้รับสิทธิตามที่รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กในวัยเรียน โดยทั่วไปสาเหตุแห่งความด้อยโอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกายสติปัญญา และอารมณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ (ศรียนิยามธรรม, 2546) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และได้กล่าวถึงสิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และมีสิทธิเลือกบริการ ทางการศึกษาสถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล รวมถึงได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้การทดสอบ ทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดการศึกษาให้กับคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551)

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการศึกษาส่วนรวม ถือเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ ไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (ธำรง บัวศรี, 2542) ส่วนวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 7) ได้ให้บทสรุปความสำคัญของหลักสูตรและให้แนวคิดที่ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครอบคลุมตามมาตรฐานคุณภาพสากล มาตรฐานความเป็นชาติไทยและมาตรฐานที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการ โดยหลักสูตรมีความสำคัญคือเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษา การวางแผนวิชาการ การจัดการบริหารการศึกษา การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรมการเรียนการสอน งบประมาณ อาคาร สถานที่ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน และหลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสังคมของประเทศ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้พัฒนาการศึกษาระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยได้นำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการ มาศึกษาและปรับปรุงไปสู่แนวปฏิบัติที่ครอบคลุมมีความชัดเจนเป็นธรรมชาติ การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ตรงตามสภาพความพิการ และศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจชุมชนและผู้ปกครอง และได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563 ตามคำสั่งที่ สธ 04007/2771 เพื่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นแนวเดียวกัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นหลักสูตรเพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ สำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคลหลักสูตรนี้จึงเหมาะสมสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษาสถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัยเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2562)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มเปิดดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ปัจจุบัน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เป็นองค์กรนำด้านการศึกษาพิเศษ ที่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ มีเครือข่ายเข้มแข็งจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน ให้ความสำคัญและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการให้ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีความสนใจศึกษาการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ที่ได้นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในสถานศึกษาอย่างไร ที่ทำให้สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในปีการศึกษา 2564 ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง จำนวน 96 คน หน่วยบริการ จำนวน 55 คน รวม 151 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (1970, อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 64) และได้มาโดยการสุ่มแบบสัดส่วน (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างคิดเป็นสัดส่วนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง จำนวน 68 คน หน่วยบริการ จำนวน 40 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวม 6 ด้าน จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
3. นำเสนอเครื่องมือฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง ครบถ้วนเนื้อหาที่ต้องการวัด ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามเท่ากับ 0.96
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้อำนาจแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีออนไลน์ผ่านระบบ Google Form จำนวน 108 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยการทดสอบ t - test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample Test) และคุณวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ที่	การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	(n = 108)			
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.59	0.41	มากที่สุด	1
2.	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.40	0.51	มาก	6
3.	ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	4.56	0.44	มากที่สุด	2
4.	ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล	4.47	0.53	มาก	4
5.	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.43	0.55	มาก	5
6.	ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.49	0.48	มาก	3
รวม		4.49	0.42	มาก	

จากตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.56$) และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.5

2) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.5

3) จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.5

4) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.5

5) จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร คุณวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็น ของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.891	2	.946	6.302	.003
	ภายในกลุ่ม	15.754	105	.150		
	รวม	17.646	107			
ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.651	2	2.326	10.576	.000
	ภายในกลุ่ม	23.088	105	.220		
	รวม	27.740	107			
ด้านการนำหลักสูตรไป ใช้	ระหว่างกลุ่ม	1.636	2	.818	4.566	.013
	ภายในกลุ่ม	18.810	105	.179		
	รวม	20.445	107			
ด้านการนิเทศกำกับ ติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3.570	2	1.785	7.183	.001
	ภายในกลุ่ม	26.090	105	.248		
	รวม	29.660	107			
ด้านการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.034	2	.517	1.722	.184
	ภายในกลุ่ม	31.503	105	.300		
	รวม	32.537	107			
ด้านการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.979	2	.990	4.622	.012
	ภายในกลุ่ม	22.480	105	.214		
	รวม	24.459	107			

ความคิดเห็น ของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.206	2	1.103	6.866	.002
	ภายในกลุ่มรวม	16.867	105	.161		
	รวม	19.074	107			

6) จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ดินแดง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($P < 0.5$) นอกนั้นไม่แตกต่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน

การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	สถานที่ปฏิบัติงาน				t	P
	ศูนย์ฯ ดินแดง (n=68)		หน่วยบริการ (n=40)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.64	0.40	4.50	0.46	1.80	.00
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.42	0.45	4.36	0.60	0.67	.02
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	4.59	0.40	4.50	0.49	0.98	.02
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล	4.51	0.49	4.40	2.58	1.00	.08
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.42	0.56	4.45	0.54	-0.28	.67
6. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.53	0.43	4.43	0.55	1.00	.00
รวม	4.52	0.46	4.44	0.87	0.86	0.13

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขเหมาะสมตามพัฒนาการ ตามกระบวนการบริหารหลักสูตรทุกขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ การบริหารสถานศึกษารอบคลุมงานด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของปทุมทริก พรชนะวัฒนา (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ประมาะยัง (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ตามความคิดเห็นของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงและเพศชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งทางด้านการศึกษาหน้าที่รับผิดชอบ ได้รับการอบรมพัฒนาเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และการทำผลงานทางวิชาการ ได้ศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ เป็นตัวช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ พุ่มจันทร์ (2549: 92) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต

1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และตามวิถัจจรคุณภาพ

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ทุกคนไม่ว่าจะมีการศึกษาอยู่ในระดับใด ต่างก็ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารหลักสูตรไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ (2550: 24) ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชริน ทับทิม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวล ศรีขวัญใจ (2550: 68) ศึกษาการจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีอยุธยาเขต 1 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการจัดการความรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

2.5 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 แตกต่างกับกลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรที่มีความเฉพาะเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยตรง จึงเป็นเหตุให้ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 แตกต่างกับกลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญทอง โภภีรักษ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความ

ต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งอาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ดินแดน มีระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 5) การประเมินความก้าวหน้า 6) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อการให้บริการ ที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎี 6 ประการ คือ 1) อิงพัฒนาการเด็ก “ทั่วไป” 2) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมมนุษย์ 3) แนวคิดทฤษฎีการบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ 4) การทำงานพื้นฐานร่วมกับแพทย์ 5) การมีส่วนร่วมของคณะทำงาน และ 6) ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551) อีกทั้งมีการให้บริการจากครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และการบำบัดรักษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายมากกว่าหน่วยบริการที่อยู่ตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของครู บุคลากร และนักสหวิชาชีพ มิใช่เพียงพอต่อการให้บริการ สถานที่การให้บริการที่คับแคบ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานมีจำกัด เป็นต้น จึงส่งผลให้ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหมือนฝัน วงเดช (2562) พบว่า ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับการกำกับ ดูแลคุณภาพของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครองชุมชน

2. ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริม ให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง เพื่อเสริมสร้างความรู้และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันจะช่วยส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ที่ใช้บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ โดยอาจใช้การศึกษาในแง่ของการประเมินหลักสูตร หรือการติดตามผลการใช้หลักสูตร
2. ควรมีการศึกษาความคาดหวังที่มีต่อหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในระดับปฐมวัย
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์แล้วปรับปรุงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 -2564). ขวัญทอง โกลีรักษ์. (2560). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- คณินญ์ศักดิ์ จันทร์ทิพย์. (2555). สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. อารัง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนัช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ประพันธ์ พุ่มจันทร์. (2549). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามวัฏจักรคุณภาพของ เตมิ่งในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประมวล ศรีขวัญใจ. (2550). การจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษ อำเภอ พระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปทุมทริก พรชนะวัฒนา. (2562). การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระ คบ.,มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- พัชริน ทับทิม. (2549). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- พัชรภรณ์ ปัญญาภูมิไกร. (2551). **เติมเต็มครูปฐมวัย..ด้วยหัวใจ BBL**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ พรินท์.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). **การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). **คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการสำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ**. โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2562). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). **ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563**.
- สุกัญญา ประมาะยัง. (2560). “การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32”. ในรายงานการประชุม วิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2560. หน้า 716-722.
- เหมือนฝัน วงเดช. (2562). **การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์. (2550). **บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบ ที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กัญณภัทร นิธิศวารากุล

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร บางเขน กรุงเทพมหานคร

อีเมล: : k_kannaphat@hotmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 จากโรงเรียนปากเกร็ด ที่สมัครใจเข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร จำนวน 20 คน ใช้เวลาทดลอง 14 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบ t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75
2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมหลังจากนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้เข้าอบรมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา, หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ

The Development of an English Training Program through Concentrated Language Encounter Approach Model II for Presenting Wisdom of Pottery Production in Koh Kret (Amphoe Pak Kret) Nonthaburi Province

Kannaphat Nithitwaraphakun

English Department, Phranakhon Rajabhat University, Bang Khen, Bangkok, Thailand

Email: k_kannaphat@hotmail.com

Abstract

The research aimed to develop an English training program through concentrated language encounter approach Model II for presenting wisdom of pottery production in Koh Kret (Amphoe Pak Kret) Nonthaburi province in order to: 1) develop a training program to meet the efficiency criteria of $E_1/E_2 = 75/75$, that compared the percentage of formative assessment scores with the summative assessment scores; 2) compare achievement scores of the students before and after the training, and 3) survey students' satisfaction toward the training program. The research instruments used for this study were: 1) an English for Presenting Wisdom of Pottery Production Training Program; 2) achievement test; and 3) a satisfaction survey on the quality of the training. The samples were 20 students from Matthayom Suksa 1 to 3 (Grade 7 to 9) at Pakkred School. They were selected through volunteers sampling and they also applied to attend the course. The training was conducted in 2 days and was for 14 hours in total. The mean, standard deviation of items, and independent t-test, were used to analyze the data.

The research findings were as follows:

1. The developed training program in the field tryout stage reached the efficiency that compared the percentage of formative assessment scores (E_1) = 79.12 with the summative assessment Scores (E_2) = 77.90, which was higher than the established requirement of 75/75.

2. After implementation of the English for Presenting Wisdom of Pottery Production Training Program, the learning evaluation revealed the average scores of achievement tests in post-test were significantly higher than pre-test scores at the .05 level

3. The satisfaction survey indicated that students' overall satisfaction toward the training program was at the highest level.

Keywords: Language Encounter Approach, English Training Program

บทนำ

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลาง บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นจังหวัด 1 ใน 5 ของจังหวัดปริมณฑล คือ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 622.38 ตารางกิโลเมตร จังหวัดนนทบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 20 กิโลเมตร ประกอบด้วยอำเภอทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย และอำเภอไทรน้อย มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 28 แห่ง พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนี้เป็นที่ราบลุ่มซึ่งเป็นพื้นที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ด้วย (สำนักงานจังหวัดนนทบุรี: ออนไลน์)

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญแห่งหนึ่งมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา ที่นับเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดมี 2 แห่ง ได้แก่ การทำเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด และการปั้นหม้อที่บางตะนาวศรี (ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี) ซึ่งเป็นการทำเครื่องปั้นดินเผาชนิดเนื้อดินธรรมดาที่เผาในอุณหภูมิค่อนข้างสูง ชนิดเนื้อแกร่ง ไม่เคลือบ บ่งบอกถึงภูมิปัญญาของคนไทย เชื้อสายมอญ ซึ่งเป็นผู้ผลิตเครื่องปั้นที่มีคุณภาพที่ดีและเป็นศิลปะอันยอดเยี่ยม เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ นอกจากนี้ภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวไทยเชื้อสายมอญที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรีสืบทอดมาจากบรรพบุรุษชนชาติมอญสันนิษฐานว่าคงจะมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาซึ่งได้ตั้งบ้านเรือนปากเกร็ดซึ่งสภาพดินเหมาะสำหรับเครื่องปั้นดินเผาเครื่องปั้นดินเผาของชาวเกาะเกร็ดมีหลายขนาดตกแต่งแบบเรียบง่ายหรืออาจมีการแกะสลักลวดลายได้แก่ โอง อ่าง ครก กระปุก โองพลู การราชการได้เห็นคุณค่าของการทำเครื่องปั้นดินเผาจากความงามอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนี้เอง จังหวัดนนทบุรีได้ใช้ภาพเครื่องปั้นดินเผารูปทรงหม้อน้ำลายวิจิตรเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนนทบุรี เพื่อแสดงความเป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย ดังคำขวัญของจังหวัดนนทบุรี ที่ว่า “พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ” (ฝ่ายอุทยานการศึกษาสำนักการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553: ออนไลน์)

ด้วยลักษณะเด่นดังกล่าวจึงทำให้เกาะเกร็ดกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงได้รับความนิยมนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวและสิ่งสำคัญที่มีเสน่ห์ของเกาะเกร็ดคือ การเดินทางมาเพื่อเรียนรู้การผลิตเครื่องปั้นดินเผาซึ่งเป็นอาชีพหลักอาชีพหนึ่งของชาวบ้านในเกาะเกร็ด รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการในการตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน จึงได้ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ บนพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2560 เป็นต้นมาเพื่อนำประโยชน์ของมรดกและวัฒนธรรมในอดีตมาใช้เพื่ออนาคตทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายเพื่อสร้าง “รากฐาน” ของชุมชนให้มีความพร้อมด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) โดยชุมชน ทั้งการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์ ที่พัก และกิจกรรมที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ใช้เวลาอย่างเนิบช้าเพื่อเติมเต็มประสบการณ์อันมีค่าจากวิถีชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนเกาะเกร็ด ให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ยุคใหม่ที่ชาวไทยและชาวต่างชาติ (อาร์วายทีไนน์, 2560: ออนไลน์) กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเมื่อมาเยือนเกาะเกร็ด ได้แก่ การเยี่ยมชมโบราณสถาน ชมวิถีชีวิตสองฝั่งคลองและริมแม่น้ำเจ้าพระยา ชิมอาหารคาวหวาน และการร่วมกิจกรรมสาธิตการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ด ซึ่งกิจกรรมนี้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จากข้อมูลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2554 ถึง ปี 2560 พบว่ามี จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเยือนเกาะเกร็ด พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนมีจำนวนประมาณ 1,120.88 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 318.64 บาท หรือ ร้อยละ 28.4 ซึ่งเป็นการซื้อเครื่องปั้นดินเผาผ่านกิจกรรมสาธิตเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ดคิดเป็นร้อยละ 51 (สำนักงานสถิติ จังหวัดนนทบุรี, 2561: ออนไลน์) จึงสามารถสรุปได้ว่าเครื่องปั้นดินเผาและกิจกรรมสาธิตมีผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก แต่จากการสำรวจปัญหาพบว่าผู้ประกอบการ ชาวบ้านและเยาวชนในพื้นที่ยังขาดทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเพื่อนำเสนอขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาประกอบการสาธิตดังกล่าว เพราะบ่อยครั้งที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือแม้แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปเดินทางมาร่วมกิจกรรมสาธิตเครื่องปั้นดินเผาจะพบว่าขาดผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาอังกฤษเพื่อนำเสนอข้อมูลการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เพราะคำศัพท์ที่จะใช้เรียกวาสุด อุปกรณ์หรือวัตถุดิบบางอย่างนั้นเป็นคำศัพท์เฉพาะทาง แต่หากมีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษให้เยาวชนหรือคนในพื้นที่ดังกล่าวได้ศึกษาเรียนรู้เชื่อว่าจะทำให้สามารถเพิ่มโอกาสในการเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาร่วมกิจกรรมสาธิตการผลิตเครื่องปั้นดินเผาและยังจะเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผาแบบปากต่อปากในหมู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วยกันอีกด้วย

นอกจากนี้ในปัจจุบันภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อทุกวงการ เช่น งานด้านการศึกษา การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยว และการเสริมความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว การรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาและการถ่ายทอดให้แพร่หลายสู่สากลจึงต้องอาศัยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง จะทำให้ภูมิปัญญาและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแก่นานาประเทศ และเมื่อพิจารณาถึงแนวทางและวิธีการพัฒนาภาษาอังกฤษให้แก่เยาวชนในชุมชนผู้ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญแก่ท้องถิ่นและประเทศชาติแล้ว ประกอบกับผู้วิจัยได้รับการเชิญจากสำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นประจำทุกปีเพื่อนำหน้าที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำเครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ดซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบดูแลทั้งของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครซึ่งผู้เข้าอบรมทั้งหมดเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและอาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะเกร็ดทั้งสิ้น และยังพบอีกว่าเยาวชนหรือนักเรียนในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีเหล่านี้ต่างรู้จักและมีประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมการสาธิตวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผามาแล้วทั้งสิ้นเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและครอบครัวของบรรพบุรุษมาช้านาน แต่สิ่งที่เยาวชนหรือนักเรียนเหล่านี้ขาดนั้นคือ ความสามารถในการนำเสนอหรือสื่อสารขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาด้วยภาษาอังกฤษและยังขาดการสร้างหลักสูตรให้ชัดเจนตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าวิธีการที่เหมาะสมแก่ภูมิหลังและประสบการณ์ของเยาวชนหรือนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี คือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เนื่องจากการสอนด้วยวิธีนี้เป็นการบูรณาการหลักการแนวทฤษฎีการ

สอนภาษาหลากหลายวิธีมาบูรณาการจากความหมายรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยมีทฤษฎี ดังนี้ ทฤษฎีภาษาเพื่อการสื่อสาร ทฤษฎีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทฤษฎีการสอนอ่าน ประกอบกับ Harmer (1991) ได้เสนอว่า ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษานั้นควรคำนึงถึง 2 ปัจจัยหลักคือ การให้ปัจจัยป้อนทางภาษาและการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างผลผลิตทางผลภาษา ซึ่งการให้ปัจจัยป้อนนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่มีความหมายและเป็นที่น่าสนใจ (Krashen and Tracy, 1983) และการจัดการเรียนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษาได้อย่างถ่องแท้ นั้นผู้สอนจะต้องพยายามจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนทั้งในด้านเนื้อหาและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้น การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีการที่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษผ่านการจัดประสบการณ์ตรงทุกด้านของภาษา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งที่ผู้สอนสื่อความ มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาแบบบูรณาการทั้งสี่ทักษะ ผ่านทักษะการฟังและทักษะการอ่าน คือ ปัจจัยป้อน และสะท้อนกลับออกเป็นผลผลิตทางภาษาอังกฤษ คือทักษะการพูดและเขียน และมีกิจกรรมที่กระตุ้นเร้าความสนใจของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานเป็นของตนเอง ของกลุ่มตามความถนัดและความพึงพอใจ

ด้วยข้อมูล เหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรีขึ้นโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่ทักษะการพูดสาธิตเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ด้วยภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มเป็นการศักยภาพให้แก่เยาวชนหรือนักเรียนในพื้นที่เกาะเกร็ด เพิ่มรายได้และพัฒนาความสามารถในการจำหน่ายสินค้า และเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวของไทย และเพื่อให้สินค้าท้องถิ่นของไทยเป็นที่รู้จักแก่คนรุ่นหลังและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรีมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรี
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรี

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 (The Concentrated Language Encounters Model II)

เป้าหมายของการสอนแบบที่ 2 คือ การพัฒนาผู้เรียนที่สามารถอ่านและเขียนประโยคพื้นฐานได้พอสมควรแล้วอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนเรื่อง

ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ได้ใช้ความคิดของตนเองโดยอาศัยการเลียนแบบหรืออิงแบบอย่างจากบทเรียน รวมทั้งสามารถสื่อสารเป็นภาษาพูด คือ การฟัง และการพูดผู้สอนจะมีบทบาทลดลงเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

ขั้นตอนในรูปแบบที่ 2 มีดังนี้

1. ผู้เรียนอ่านเรื่องร่วมกัน อภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับผู้สอนและทำไดอะแกรมสรุปความ
2. ผู้เขียนโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของผู้เรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับผู้สอนในกลุ่มในระยะแรก ระยะต่อมาให้เขียนเรื่องของผู้เรียนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง
4. อภิปราย สนทนา และวิเคราะห์อรรถลักษณะร่วมกันจากเรื่องในเนื้อความที่ผู้เรียนเขียนขึ้นในขั้นตอนที่ 3
5. ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกิดจากการนำเอาข้อมูลที่ได้ขั้นตอนที่ 1 ที่เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร (ฉบับร่าง) โดยการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การร่างหลักสูตร การตรวจสอบร่างหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ในการสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการและการดำเนินการสร้างหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล และกระบวนการในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรทั้งในและต่างประเทศ
2. นำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนที่อาศัยในพื้นที่เกาะเกร็ด ข้อมูลภูมิปัญญาเกี่ยวกับผลิตเครื่องปั้นดินเผา อำเภอกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีและข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินกิจกรรมฝึกอบรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา มาเรียบเรียงได้ตามองค์ประกอบในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยได้สร้างเอกสารหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้

- 2.1 หลักการและเหตุผล
- 2.2 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม
- 2.3 เนื้อหาในการฝึกอบรม
- 2.4 กิจกรรมการฝึกอบรม โดยการใช้การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ
- 2.5 สื่อประกอบการฝึกอบรม
- 2.6 การวัดผลและประเมินผล

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ และแผนการจัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิธีการดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ประกอบด้วย

1.1 แบบประเมินหลักสูตรฝึกอบรมฯ ฉบับร่าง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร แบบประเมินนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ฉบับร่าง เป็นคำถามปลายปิด (Close – ended question) จำนวน 15 ข้อ และมีลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคขั้น (Interval Scale) และมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของส่วนประกอบของหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ฉบับร่าง เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 42 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล และเป็นการใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคขั้น (Interval Scale) และมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

1.2 แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เป็นคำถามปลายปิด แบ่งคำถามเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสอดคล้องของสาระสำคัญ, ความสอดคล้องของจุดประสงค์การฝึกอบรม, ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระการฝึกอบรม, ความสอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรม, ความสอดคล้องของสื่อ/ประกอบการฝึกอบรม และความสอดคล้องของการวัดและประเมินผล รวมทั้งสิ้น 16 ข้อ ทั้งนี้แบบสอบถามตอนนี้มีลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล และเป็นการใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคขั้น (Interval Scale) และมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้การตรวจสอบ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ด้วยการประเมิน แบบลิเคิร์ตสเกล 5 ระดับ

2.2 จัดทำร่างแบบประเมินแต่ละฉบับ ซึ่งได้แก่ แบบประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ฉบับร่าง และแบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดฝึกอบรมหลักสูตรฯ จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานวิจัยเพื่อรับคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการและเอกชนที่เป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษและที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและการวัดผล จำนวน 5 คน เพื่อประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ฉบับร่าง และการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการจัดฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

4. การตรวจสอบแบบประเมินหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ฉบับร่าง และแผนการจัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบและลงความเห็น โดยมีผลการตรวจสอบ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมตอนที่ 1 เท่ากับ 4.88 และตอนที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.85

4.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.82

5. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยคัดเลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนปากเกร็ด ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณเกาะเกร็ด จำนวน 20 คน เนื่องจากมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผลการ try out พบว่า ร่างหลักสูตรมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 79.12 /77.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรร่างที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนโรงเรียนปากเกร็ด จำนวนทั้งหมด 350 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่อาศัยในพื้นที่เกาะเกร็ด จำนวน 20 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร และเปิดรับสมัครนักเรียนที่มีความสนใจเข้าร่วมฝึกอบรม กำหนดอย่างน้อยกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป

2. สถานที่ในการจัดฝึกอบรม

ใช้สำนักงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรีจัดฝึกอบรม

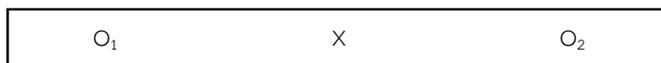
3. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมตามหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ใช้เวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง โดยมีระยะเวลา 2 วัน วันละ 7 ชั่วโมง

4. รูปแบบการวิจัย

การทดลองใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ในครั้งนี้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551 : 138) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

เมื่อ	O ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม
	X	แทน	การทดลองใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด
	O ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรเพื่อวัดประสิทธิภาพของภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด มีดังนี้

5.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

5.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

6. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรเพื่อวัดประสิทธิภาพของหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด มีดังนี้

6.1 การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ซึ่งมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

6.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษของอัจฉรา วงศ์โสธร (2538) จากนั้นกำหนดเนื้อหาข้อสอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6.1.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เป็นแบบทดสอบความรู้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน มีคะแนนรวม 20 คะแนน ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 40 นาที โดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.1.3 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์เสนอที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาที่ใช้ และความเหมาะสมของตัวเลือก โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC ผลการประเมินมีค่าความสอดคล้องในแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6.1.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ทดลองกับกลุ่มนักเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน จำนวน 20 คน เพื่อหาดัชนีความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อสอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความ ยากง่าย และค่าดัชนีอำนาจจำแนก โดยมีค่าดัชนีความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.37-0.63 และมีค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.20-0.61 ซึ่งถือว่าแบบทดสอบนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้ แล้วจึงนำไปหา

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ด โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.85

6.2 การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ซึ่งมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

6.2.1 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตร ประกอบด้วยความพึงพอใจด้านเนื้อหา, ความพึงพอใจด้านวิทยากร, ความพึงพอใจด้านวิธีการสอน, ความพึงพอใจด้านสื่อและระยะเวลาในการฝึกอบรม และความพึงพอใจด้านวัดผลและประเมินผล

6.2.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความเหมาะสมของตัวเลือก ผลการประเมินค่าความสอดคล้องในแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งวิเคราะห์ผลได้ว่าแบบประเมินผ่านเกณฑ์ สามารถนำมาเป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมได้

6.2.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปตีพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

7.1 สถิติการคำนวณพื้นฐาน ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.2 สถิติสำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการฝึกอบรมก่อนและหลังฝึกอบรม ใช้ t-test แบบ Independent Sample

8. การทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

8.1 ประสานงานกับสำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อรับสมัครผู้เข้ารับการอบรมจนครบจำนวน 20 คน และเตรียมการในเรื่องสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฝึกอบรม

8.2 แจ้งผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อแจ้งให้ผู้อบรมทราบโดยแนบตารางการอบรม พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

8.3 เตรียมเอกสารสำหรับการฝึกอบรม ดังนี้

8.3.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรม เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีเนื้อหาตามหลักสูตรที่ฝึกอบรม ประกอบด้วย คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

8.3.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

8.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

9. การทดลองใช้หลักสูตร สำหรับการดำเนินการอบรม ผู้วิจัยทำการฝึกอบรมตามกำหนดการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ตามวันและระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วยขั้นการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการประเมินใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด แบบเลือกตอบ 4 ตัว เลือกจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติ t-test โดยทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของสองประชากรไม่อิสระ (Paired t-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. การประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดซึ่งเป็นการให้คะแนนเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) มาตรฐาน 5 ระดับ โดยมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งสถิติ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 2 การปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 350 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ได้มาจากวิธีสุ่มแบบอสาสมัคร และสมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 1-3 โรงเรียนปากเกร็ด และสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้คือมีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมและต้องเข้ากับการฝึกอบรมอย่างน้อยร้อยละ 80 ของเวลาฝึกอบรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการศึกษาวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 การติดตามประเมินผลความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรี” แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำหลักสูตรและประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรีแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คือ หลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอบางแก้ว จังหวัดนนทบุรี จำนวน 14 ชั่วโมง 2 วัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จากการสำรวจความต้องการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด โดยนำมาวิเคราะห์ตามความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อันประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการอบรม และการประเมินผล

2. กำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมหลังเข้ารับการอบรม

3. การร่างหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 2 หัวข้อ มาดำเนินการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด โดยประกอบด้วยเนื้อหาในการฝึกอบรมดังต่อไปนี้

1. คำศัพท์และสำนวนอธิบายวัตถุดิบและอุปกรณ์เพื่อใช้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด
2. ภาษาอังกฤษที่ใช้เพื่อนำเสนอขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด

3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้นำร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ด้านการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและด้านการวัดและประเมินผลทางภาษา จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทัศน์ นาคจัน รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และอาจารย์แกร์ เทอเรนุชา เป็นผู้ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	$R = 3$ IOC
1. คำศัพท์และสำนวนอธิบายวัตถุดิบและอุปกรณ์ เพื่อใช้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
2. ภาษาอังกฤษที่ใช้เพื่อนำเสนอขั้นตอนการผลิต เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00

จากตาราง 1 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด มีประเด็นสาระสอดคล้อง (1.00) ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ได้

3.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

4. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ผลการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยคัดเลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนปากเกร็ด ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณเกาะเกร็ด จำนวน 20 คน เนื่องจากมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผลการ try out พบว่า ร่างหลักสูตรมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 79.12 /77.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ มีค่าประสิทธิผล 1.30 ค่าขนาดของอิทธิพล 0.88 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของประสิทธิภาพหลักสูตร ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ค่าดัชนีประสิทธิผล และค่าขนาดอิทธิพล

ประสิทธิภาพหลักสูตร		ค่าเฉลี่ยความรู้		ค่าดัชนีประสิทธิผล	ขนาดของผล (Effect Size)
E1	E2	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
79.12	77.90	10.73	22.78	1.30	0.88

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 79.12 /77.90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 นอกจากนี้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับ try out หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าประสิทธิผล 1.30 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดมีประสิทธิภาพ และขนาดของผล (Effect Size) มีค่า 0.88 แสดงว่ามีผลขนาดใหญ่มาก

ตอนที่ 2 เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คือ ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมสูงขึ้น

ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลส่วนตัวและทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 20 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนปากเกร็ด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบผู้เข้ารับการอบรมก่อนฝึกอบรม ได้สร้างแบบทดสอบสำหรับการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ชุด ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนฝึกอบรมและแบบทดสอบหลังฝึกอบรม โดยสร้างเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ใช้สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในการอบรม เวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง) ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 11 กรกฎาคม 2563 ถึงวันอาทิตย์ที่ 12 กรกฎาคม 2563 เวลา 08.30 น. – 17.30 น. โดยมีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 20 คน

3. การทดสอบผู้เข้ารับการอบรมหลังฝึกอบรม ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและได้รวบรวมคะแนนไว้ หลังจากนั้นจึงทำการฝึกอบรม เป็นเวลา 14 ชั่วโมง เมื่อจบการฝึกอบรมได้ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบหลังการฝึกอบรมเดิม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

การฝึกอบรม	N	\bar{x}	$\sum D$	D^2	t
ก่อนการฝึกอบรม	20	16.60	46	114	15.65*
หลังการฝึกอบรม	20	18.90			

$$t (0.05 ; df = 19) = 1.73^*$$

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ของผู้ที่เข้ารับการอบรม ก่อนการฝึกอบรม มีค่าเท่ากับ 16.60 และหลังการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ 18.90 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม

ผลการทดลองสรุปได้ว่า หลังจากการได้รับการฝึกอบรม ผู้ที่เข้ารับการอบรมมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ผลการติดตามประเมินผลความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด การติดตามการประเมินผล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความพึงพอใจที่ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยรวม และในด้านต่างๆ ของหลักสูตรอันได้แก่ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ดังปรากฏในตาราง 4-5

ตาราง 4 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด โดยรวม

หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม	4.495	0.058	มากที่สุด
2. ด้านวิทยากร	4.48	0.058	มากที่สุด
3. ด้านวิธีการสอน	4.20	0.88	มากที่สุด
4. ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม	4.08	0.04	มากที่สุด
รวม	4.31	0.414	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผู้ที่เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.495$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.48$) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.08$) เรียงตามลำดับ

ตาราง 5 ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม

ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาของการฝึกอบรมสอดคล้องกับสภาพลักษณะชีวิตจริง	4.50	0.82	มากที่สุด
2. เนื้อหาภาษาอังกฤษในการอบรมส่งเสริมให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด	4.45	0.82	มากที่สุด
3. เนื้อหาในการอบรมสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูดเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	4.50	0.82	มากที่สุด
4. เนื้อหาในการอบรมมีความต่อเนื่องกัน	4.55	0.82	มากที่สุด
5. เนื้อหาในการอบรมมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน	4.60	0.75	มากที่สุด

ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
6. เนื้อหาในการอบรมมีส่วนช่วยให้นำไปใช้หา รายได้	4.40	0.94	มากที่สุด
7. เนื้อหาในการอบรมทำให้เกิดแรงจูงใจในการใช้ ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.55	0.82	มากที่สุด
8. เนื้อหาในการอบรมช่วยให้ผู้นำความรู้ทาง ภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	4.40	0.94	มากที่สุด
9. เนื้อหาในการอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีความ สอดคล้องกัน	4.45	0.82	มากที่สุด
10. เนื้อหาในการอบรมมีส่วนจะช่วยให้ใช้สื่อสารได้จริงกับ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวได้	4.55	0.82	มากที่สุด
รวม	4.495	0.058	มากที่สุด

จากตาราง 5 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาในการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.495$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้ง 10 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ (5) เนื้อหาในการอบรมมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.60$) ข้อ (4) เนื้อหาในการอบรมมีความต่อเนื่องกัน ข้อ (7) เนื้อหาในการอบรมทำให้เกิดแรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น และข้อ (10) เนื้อหาในการอบรมมีส่วนจะช่วยให้ใช้สื่อสารได้จริงกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวได้ ($\bar{X} = 4.55$) และข้อ (1) เนื้อหาของการฝึกอบรมสอดคล้องกับสภาพลักษณะชีวิตจริง และข้อ (3) เนื้อหาในการอบรมสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูดเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ($\bar{X} = 4.50$)

ตาราง 6 ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหา	4.40	0.94	มาก
2. วิทยากรมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการ พูดชัดเจน	4.50	0.82	มากที่สุด
3. วิทยากรมาฝึกอบรมตรงเวลา	4.50	0.82	มากที่สุด
4. วิทยากรเสียสละเวลาส่วนตัวอธิบายข้อสงสัย	4.40	0.94	มากที่สุด
5. วิทยากรมีความทุ่มเทและตั้งใจในการฝึกอบรม	4.60	0.75	มากที่สุด
6. วิทยากรให้กำลังใจเมื่อประสบปัญหาในการ ฝึกอบรมภาษาอังกฤษ	4.50	0.82	มากที่สุด
7. วิทยากรกระตุ้นให้ร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง	4.40	0.82	มากที่สุด
8. วิทยากรมีวิธีการฝึกอบรมทำให้ไม่เบื่อหน่าย	4.55	0.82	มากที่สุด

ด้านวิทยาการ	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
9. วิทยาการให้ความสนใจกับทุกคนอย่างทั่วถึง	4.55	0.82	มากที่สุด
10. วิทยาการพยายามเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษอย่างดีมีคุณภาพ	4.45	0.82	มากที่สุด
รวม	4.48	0.058	มากที่สุด

จากตาราง 6 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในด้านวิทยาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (5) วิทยาการมีความทุ่มเทและตั้งใจในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือข้อ (8) วิทยาการมีวิธีการฝึกอบรมทำให้ไม่เบื่อหน่าย ($\bar{X} = 4.55$) และข้อ (9) วิทยาการให้ความสนใจกับทุกคนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.55$)

ตาราง 7 ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ด้านวิธีการสอน

ด้านวิธีการสอน	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. วิทยาการจัดการฝึกอบรมโดยให้ทุกคนมีบทบาทแสดงออก	4.30	1.03	มากที่สุด
2. วิทยาการจัดการฝึกอบรมที่สนุกสนาน	4.20	0.76	มากที่สุด
3. วิทยาการมีการเตรียมการฝึกอบรมมาล่วงหน้าอย่างเหมาะสม	4.35	0.87	มากที่สุด
4. วิทยาการให้การสนับสนุนในการฝึกภาษาอังกฤษ	4.35	0.87	มากที่สุด
5. วิทยาการมีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยหรือเล่าเรื่องต่างๆ ก่อนเริ่มสอน	4.15	0.93	มากที่สุด
6. วิทยาการมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มฝึกอบรมด้วยการถาม-ตอบปากเปล่า หรือทำแบบทดสอบ	4.35	0.87	มากที่สุด
7. วิทยาการยกตัวอย่างประกอบกรอธิบายอย่างชัดเจน	4.30	1.03	มากที่สุด
8. วิทยาการใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง	4.10	0.94	มากที่สุด
9. วิทยาการสรุปเนื้อหาการฝึกอบรมก่อนเลิกฝึก	4.05	0.88	มากที่สุด
10. วิทยาการจัดกิจกรรมให้มีความกล้าที่จะแสดงออก	4.00	0.85	มากที่สุด
รวม	4.20	0.88	มากที่สุด

จากตาราง 7 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในด้านวิธีการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ (3) วิทยาการมีการเตรียมการฝึกอบรมมาล่วงหน้าอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ (4) วิทยาการให้การสนับสนุนในการฝึกภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.35$) และข้อ (6) วิทยาการมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มฝึกอบรมด้วยการถาม-ตอบปากเปล่า หรือทำแบบทดสอบ ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 8 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม

ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. แบบทดสอบที่ใช้วัดตรงตามเนื้อหาที่เรียน	4.00	0.91	มากที่สุด
2. การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม	4.10	0.85	มากที่สุด
3. วิธีการฝึกอบรมมีหลักการและมาตรฐานที่ชัดเจนตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	0.85	มากที่สุด
4. มีการวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม	4.15	0.81	มากที่สุด
5. มีการประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด	4.15	0.81	มากที่สุด
รวม	4.08	0.04	มากที่สุด

จากตาราง 8 ผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจในด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ (5) มีการประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด ($\bar{X} = 4.15$) และข้อ (4) มีการวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมระหว่างการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.15$)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญดังนี้

1. การส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจนั้นควรมีการนำองค์ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาต่อยอดเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย

2. การพัฒนาศักยภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนแต่ละพื้นที่ควรมีการบูรณาการเนื้อหาและรูปแบบภาษาร่วมกับบริบทและสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

หลักสูตรมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 79.12 /77.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ มีค่าประสิทธิผล 1.30 ค่าขนาดของอิทธิพล 0.88 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการทดลองสรุปได้ว่า หลังจากการได้รับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การติดตามประเมินผลความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลจากการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ทั้งด้านเนื้อหาการอบรม ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน และด้านการประเมินผลการอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.495$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.48$) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.08$) เรียงตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ผลปรากฏว่าหลักสูตรดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 79.12 /77.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้มีเหตุผลสนับสนุน ดังนี้

1.1 การสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบหลักของหลักสูตร ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม 3) เนื้อหาในการฝึกอบรม 4) กิจกรรมการฝึกอบรม โดยใช้การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ 5) สื่อประกอบการฝึกอบรม และ 6) การวัดผลและประเมินผลและมีการกำหนดตารางฝึกอบรม ระยะเวลา 2 วัน สำหรับเนื้อหา 2 ส่วน (Parts) ส่วนที่ 1 คำศัพท์และสำนวนอธิบายวัตถุดิบและอุปกรณ์เพื่อใช้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ส่วนที่ 2 ภาษาอังกฤษที่ใช้เพื่อนำเสนอขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อให้สามารถฝึกปฏิบัติการพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์สำหรับการฝึกอบรมนั้นผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการการฝึกอบรมของผู้เรียนโดยการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรฝึกอบรมภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเป็นประจำทุกปีเป็นหลักในการพิจารณา เนื่องจากผู้เข้าอบรม

ส่วนใหญ่แล้วมีความจำเป็นในการใช้เพื่อช่วยหารายได้พิเศษให้กับครอบครัวจากการนำชมแหล่งสาคิต การผลิตเครื่องปั้นดินเผาจึงมีความต้องการการอบรมกับหลักสูตรระยะสั้นเท่านั้น การคัดเลือกเนื้อหา ผูกอบรมที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความต้องการ การฝึกอบรมตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ การจัดลำดับ เนื้อหาที่คัดเลือกมาโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนหรือหลังโดยยึดการ สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 และการประเมินผลเป็นเครื่องชี้ว่าการดำเนินการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และต้องนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด การจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ดีไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาหลักสูตรประเภทใด จะต้องคำนึงถึงขอบเขต ความต่อเนื่อง ความเป็นลำดับ และการบูรณาการ ความต่อเนื่องคือการจัด เนื้อหาของหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่งหรือจากเนื้อหาหนึ่งไปอีกเนื้อหาหนึ่งโดยไม่ขาด ตอน ทำให้ผู้เรียนได้มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปเรื่อยๆ เน้นความคิดประเด็นสำคัญและทักษะที่ ฝึกอบรมมีการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ที่ได้รับเพื่อให้สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรแต่ละส่วน โดย เน้นการใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้พูดมี จุดประสงค์ที่จะพูดเรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์เข้ามาช่วยจึงจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อ ความหมายให้เข้าใจ มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคม การเรียนการสอน ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นสื่อในการสอน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีเป้าหมายหลัก คือ การทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการ สื่อสาร สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ รูปแบบของภาษา ความหมาย และหน้าที่ของภาษา ผู้เรียนต้องรู้รูปแบบต่างๆ ของภาษาที่ทำหน้าที่ ต่างๆ กัน เช่น ภาษารูปแบบหนึ่งสามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบของ ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำหนด และเหมาะสมกับบทบาทในการสื่อสารนั้นๆ ผู้เรียนต้อง สามารถที่จะสื่อสารกับผู้ฟังได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า หลังการฝึกอบรม ผู้ที่เข้า รับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องมาจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้นั้นได้ใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และเป็นการสอนที่ประยุกต์แนวทฤษฎีกลวิธีการสอนที่ยึดหลักทาง ภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และ จิตวิทยาในการรับรู้ (Learning Psychology) เข้าไว้ด้วยกัน จัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียน ในการรับรู้และเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ

3. ผลจากการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกิร์ต

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถสรุปเหตุผลเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา (Contents) พบว่า ผู้เข้าอบรมมีระดับความพึงพอใจต่อเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมในระดับมากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบกับการที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งนี้ ได้สอดแทรกเทคนิควิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษ วิธีการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง (Self-access Learning) ประกอบกับได้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติผลิตเครื่องปั้นดินเผาในเวลาที่กำลังร่วมกันนำเสนอขั้นตอนการผลิตเป็นภาษาอังกฤษจึงทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริงและเกิดความสนุกสนานกับเนื้อหาที่เรียน

3.2 ด้านวิทยากร (Instructors) พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อวิทยากรในระดับมากที่สุดทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ วิทยากรเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษามาเป็นเวลานานและเข้าใจปัญหาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่เป็นคนไทย โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นวัยเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา รู้และเข้าใจปัญหาการไม่กล้าพูดสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นอย่างดี การที่วิทยากรมีความเชี่ยวชาญด้านการสอนฟังและพูดภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี สอนตรงตามเนื้อหาหลักสูตรที่สร้างขึ้น ตรงตามปัญหาและความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงทำให้ผู้เข้าอบรมผ่อนคลาย สนุกและเกิดเจตคติที่ดี

3.3 ด้านวิธีการสอน (Teaching Methods) พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนในระดับมากที่สุด เนื่องจาก วิธีการสอนของวิทยากรที่ใช้เน้นดำเนินการตามการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 ในการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคุ้นเคยกับภาษา

3.4 ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม (Evaluation) พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการประเมินผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) เนื่องมาจากการฝึกอบรมมีการประเมินผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและสอดคล้องกับเนื้อหาภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ใช้ในการฝึกอบรม นอกจากนี้ ในระหว่างการฝึกอบรมยังมีการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านทักษะการปฏิบัติการพูดและมีการให้ข้อเสนอแนะโดยปราศจากอคติด้วยความเที่ยงตรงและยุติธรรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองจึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นพัฒนาการของตนเองในทางที่ดีขึ้น จึงเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 20 คนนี้

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับในลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญาในจังหวัดอื่นๆ ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

4. ควรมีการวิจัยผลิตสื่อรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ เผยแพร่ให้แก่สาธารณชนได้ใช้ประโยชน์

อ้างอิง

กรมวิชาการ. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: ทีคิวพี จำกัด.

ชวลิต ชูกำแพง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จงกลณี ชุตินาเทวินทร์. (2544). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พี เอ ลีฟวิ่ง.

นิคม ชมพุดทอง. (2548). ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง). มหาสารคาม : อภิชาติ การพิมพ์.

ฝ่ายอุทยานการศึกษา สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2553). เครื่องปั้นดินเผาหนองบัว. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2560 จาก <http://www.stou.ac.th/study/projects/training/culture/library.html>

พงศ์ประเสริฐ หงสุวรรณ. (2552). เทคนิคการฝึกอบรม. ชลบุรี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยภัทร พลัฒาและคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารบัณฑิตศึกษาปีที่ 14 ฉบับที่ 64 มกราคม – มีนาคม 2560

ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

ยงยุทธ เกษสาคร. (2545). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนัช การพิมพ์

ธำรง บัวศรี. (2547). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

ธำรง บัวศรี. (2547). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

- ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2547). ความคาดหวังของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการกำหนดให้โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลในการประชุมวิชาการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วารุณี อัครโกดิน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย สุขสิริเสรีกุล. (2548). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศและการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. เทคนิคการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด(มหาชน), 2539.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม. การสอนแบบ Research-Based Learning. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2546.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : แสงศิลป์.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2557). ประวัติความเป็นมาจังหวัดนนทบุรี. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2560 จาก <http://nonhaburi.go.th/>
- เสาวลักษณ์ พิเศษไพบูลย์. (14 ตุลาคม 2559). ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. 2559.
- อาร์วายทีไนน์. (2560). ข่าวประชาสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2560 จาก <http://www.ryt9.com/s/prg/2706005>
- Dessler. G. (2000). Human Resource Management. 7th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hutchison, T. and A. Waters. English for specific purposes: A learning-centered approach. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Jesus Garcia Laborday & Mary Frances Litzler. (2015). Current Perspectives in Teaching English for Specific Purposes. ONOMÁZEIN 31 (junio de 2015): 38-51. DOI: 10.7764/onomazein.31.1
- Johns, A. M. and T. Dudley-Evans. Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- Kennedy C. and R. Bolitho. English for specific purposes. London: MacMillan Press Ltd.,1984.
- Mackay,R. and A. Mountford. English for Specific Purposes. London: Longman, 1978.
- Mcdonough, C. ESP in Perspectives. London: Hazell Watren and Viney Limited, 1984.
- Ornstein, A. G., & Hunkins, F.P. (2004). Curriculum foundations, principles, and issues. New York: Pearson Education.

- Robinson, P. *ESP Today : A Practitioner's Guide*. London: Prentice Hall International, 1991.
- Smith, B., and Delahaye, B. *How to be an effective trainers*. New York: John Wiley & Sons, 1998.
- Strevens, P. *ESP after twenty years: a re-appraisal*. Singapore: SEAMEO Regional Language Center, 1988.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York, NY: Harcourt, Brace & World.
- Taba, Ralph W. (1968). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Trueloves, S. (1992). *Handbook of training and development*. Oxford: Blackwell.
- Wills, M. (1993). *Managing process: Putting the basic into practice*. London: McGraw-Hill.
- Wilson, Joe B. *Applying successful training techniques: A practical guide to coaching and facilitating skills*. London: Richard Chang Associates, Inc., 1994.

**การเสริมสร้างการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยการใช้แบบฝึก
ไวยากรณ์ในบริบทหลักการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬา
แห่งชาติ วิทยาเขตกรุงเทพ**

ชญาภรณ์ เกตุพันธ์
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกรุงเทพ
chayaporn714@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาผลที่ตามมาของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในบริบทที่มีต่อภาษาอังกฤษที่ใช้ และตรวจสอบความพึงพอใจ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในบริบท ทั้งในด้านการเรียนภาษาอังกฤษที่น่าสนใจ และภาษาอังกฤษที่ใช้ในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกรุงเทพ แบบทดสอบการใช้ภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังเรียนนั้น จัดทำโดยผู้วิจัยเพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ เทียบเท่ากับที่ใช้ภาษาอังกฤษนั้น แบบทดสอบการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในบริบท มีคำถามตามบทเรียนที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการนำไปใช้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังจากเรียนรู้ผ่านแนวปฏิบัติในการใช้แบบฝึกไวยากรณ์ในบริบท กล่าวอีกนัยหนึ่งแนวทางปฏิบัติในการใช้แบบฝึกไวยากรณ์ในบริบท สามารถปรับปรุงการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างถูกรวมไว้เพื่อวัดความพึงพอใจของแนวทางปฏิบัติในการใช้แบบฝึกไวยากรณ์ในบริบทในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผลการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาอังกฤษแบบไวยากรณ์ในบริบทเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้บันทึกหลังสอนของผู้สอนยังเป็นรายงานประจำวันที่บ้านที่การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมรวมถึงสภาพโดยรวมและอุปสรรคในห้องเรียน

คำสำคัญ : วิธีการใช้ไวยากรณ์ในบริบท, ความสำเร็จในการศึกษาไวยากรณ์ในบริบท, ความพึงพอใจของผู้เรียน, บันทึกหลังสอน

Developing Syntax-in-Setting Practices as the English Language in Use for Undergraduate Students at Thailand National Sports University Bangkok Campus

Chayaporn Ketphan

Thailand National Sports University Bangkok Campus

E-Mail: chayaporn714@gmail.com

Abstracts

The objective of this research was to consider the consequences of utilizing syntax-in-setting practices in the English language being used and to examine undergraduate students' satisfaction with syntax-in-setting practices both in intriguing language learning and language being used at Thailand National Sports University Bangkok Campus. The pre-test and post-test of the English language in use test. The English language being used test was directed by the researcher to qualify learners' knowledge of linguistic structure as far as the language being used. The test contained questions according to the lesson studied. The findings showed the English language in use was significantly higher at a level of .05 after learning through syntax-in-setting practices. In other words, the syntax-in-setting practices could effectively improve the learners' English language use. The semi-structured interview was included to measure the satisfaction of the syntax-in-setting practices used in English language learning. The result of the interview revealed that the sample was satisfied with the use of syntax-in-setting practices for English language learning. Additionally, the instructor's journal was a daily report that recorded the participation of learners in the activities. It included the overall conditions and the obstacles in the classroom.

Keywords: Syntax-in-setting Approach, Accomplishment in Syntax, Learners' Satisfaction, The instructor's journals

INTRODUCTION

The English language was considered perhaps the most normal dialect utilized among unknown dialect speakers everywhere in the world. All through the world, when individuals from different nations, whose native language was not the English language, need to contact, talk and speak with one another, they utilized the English language. This was the reason it was designated "the language of correspondence". In addition, communicating in English will empower individuals to contact others worldwide and to travel all the more effectively among nations by utilizing the English language. In English language learning, information on sentence structure was required and ought not to be overlooked in the language study (Richards & Lockhart 1999). It was the depiction of how the words changed their structures and joined into sentences (Harmer, 2015).

Researchers of the English language consistently got some information about the techniques, ways, and methodologies that could assist them with encouraging syntax focused all the more successfully. In reality, utilizing structures focused and governed by training syntax was considered immediate information. Nunan, (2001, p.1) demonstrated that the express and direct information was the cognizant information on punctuation focused that could be educated by means of deliberate instruction at formal schools and the understood and strategy information was the oblivious one which was existing and accessible for simply aimless circumstances. Nunan (1998) proposed the further preferences of the syntax in-setting approach that improved learners' occasions to distinguish sentence structure in a setting and to know how and why language structures existed to communicate diverse informative implications. The researcher, in this way, had expected that creating language syntax in setting practices could have useful outcomes for learners learning English. Accordingly, the researcher had expected to contemplate the learning results and the utilization of the syntax in-setting approach.

OBJECTIVES

1. To create syntax-in-setting practices as an English language being used for undergraduate students at Thailand National Sports University Bangkok Campus.
2. To consider consequences of utilizing syntax-in-setting practices towards on language being used accomplishment.
3. To examine undergraduate students' satisfaction with syntax-in-setting practices both in intriguing in language learning and language being used.
4. To consider the instructor's journals towards syntax-in-setting practices as a medium for language teaching and learning management.

MATERIALS AND METHODS

This research was conducted in the second semester of 2021. The samples were selected by purposive sampling method from three faculties; sports science and health, liberal arts, and physical education, which were twenty-five, undergraduate learners, in each faculty of Thailand National Sports University Bangkok Campus. The examination instruments were separated into two sections: first, teaching tools, and second, tools used for data collection which comprised of lesson plans and syntax-in-setting practices, while the information assortment devices comprised of a language structure accomplishment test, undergraduate learners' attitude towards syntax-in-setting practices both in intriguing in language learning and language being used through interviews and instructor's journals towards syntax-in-setting practices as a medium for language teaching and learning management. The researcher utilized to make a syntax-in-setting practice in an aggregate of six topics: they were parts of speech, phrases, clauses, tenses, sentences, and the structure of different types of sentences.

The samples were assigned to do the English language in use test before the syntax-in-setting practices were applied and the pre-test scores were collected. After taking the pre-test, the samples were taught using the syntax-in-setting practices four hours a week over a period of six weeks. Once the syntax-in-setting practices were taught, a post-test, the same as the pre-test, was used, and the learners' satisfaction with the use of the syntax-in-setting practices was conducted through interviews. The researcher utilized learners' satisfaction in three kinds: First, the learners' satisfaction towards the syntax-in-setting practices both in substance and introduction. Second, is the learners' satisfaction with the capacity to gain from the syntax-in-setting practices. Third, the satisfaction of the language structure practice in the setting. Learners towards applying syntax information to use in tuning in, talking, perusing, and composing capacities.

The reason for utilizing the instructor's journals to gather the information was that the researcher who instructed the journal was utilized to record the occasions and instructing exercises that occurred in the classroom, including the conduct of the learners and the instructor. This was an impression of the instructor's sentiments on the educating and realizing, which the information from the teaching could be utilized along with the information acquired from interviews and journals to clarify the general image of the instruction and pick up utilizing syntax-in-setting practices. The utilization of post-training journals would assist the instructor with thinking about the teaching and seeing how each progression of the education ought to be improved so the learners would master as per the targets.

The researcher broke down research instruments into two gatherings: First, quantitative data analysis that language structure with regards to learners as far as the pre-test and post-test English language in use test. The mean of pre-test and post-test scores were utilized to discover the score of the test progress of every learner and afterward utilized by the SPSS program to locate the mean, standard deviation, and paired t-test. Second, qualitative data analysis, and open-ended questions with a semi-structured interview were investigated utilizing satisfaction with the learning experience using the syntax-in-setting practices. The questions allowed learners to freely express the use of syntax-in-setting practices to develop the English language in use.

FINDINGS

To collect quantitative data, the English language in use test was used as the instrument to measure the pre-test and post-test scores. Comparison of the mean scores of the learners' English language in use on the pre-test and post-test were calculated. Using a t-test to investigate the effectiveness of the syntax-in-setting practices on the learners' English language in use.

Table 1 Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pre-test	18.68	75	8.16	0.94
Post-test	26.41	75	9.19	1.06

Table 1 showed Paired Samples Statistics; which was the mean, standard deviation, and standard error mean of the English language in use test from the pre-test and post-test. The standard deviation measured the amount of variability, or dispersion, from the individual data values to the mean. The standard deviation of the pre-test was 8.16, and the standard deviation of the post-test was 9.19. Thus, a low standard deviation signified less variability while a high standard deviation indicated more spread out of data, while the standard error of the mean measured how far the sample mean of the data was likely to be from the true population mean. The standard error mean of the pre-test data was 0.94 and the standard error mean of the post-test was 1.06 which meant that the sample means of the pre-test were closely distributed around the population mean; the sample was representative of the population.

	Paired Differences						t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference					
				Lower	Upper				
Pretest	-7.73	5.85	0.68	-9.08	-6.39	-11.45	74	0.00	
Posttest									

Table 2 showed the significant difference between the pre-test and post-test scores of the learners' English language in use to be at the 0.05 level. The mean score of the post-test was significantly higher than the mean score of the pre-test. The results showed that the learners' English language in use improved after using syntax-in-setting practices as a strengthening material.

The learners' satisfaction with syntax in-setting practices was both intriguing in language learning and language being used; it could be summarized that syntax instruction was a difficult issue in English language learning. Learning syntax-in-setting practices would help the learners perceive the structures of the English language effectively. If they were given grammatical structures in context, they would be able to master the English language better. Learning syntax-in-setting practices would help them to acquire new syntax structures and forms. They would use grammatical conventions more effectively in communication if they learned syntax-in-setting practices.

Considering the instructor's journals towards syntax in-setting practices as a medium for language teaching and learning management. The instructor needed to help learners and saw that effective communication involved achieving harmony between functional interpretation and formal appropriacy by giving them tasks that dramatized the relationship between grammatical items and the discoursal contexts in which they occurred. In genuine communication beyond the classroom, syntax and context were often so closely related that appropriate grammatical choices could only be made with reference to the context and purpose of the communication. In addition, only a handful of grammatical rules were free from discoursal constraints. This, by the way, was one of the reasons why it was often difficult to answer learners' questions about grammatical appropriacy: in many instances, the answer was that it depended on the attitude or orientation that the speaker wanted to take towards the events he or she wished to report.

Furthermore, it was confirmed that syntax-in-setting practices had a positive influence on the learners’ English language learning and the language being used. Moreover, the instructor had to be aware of how to introduce the syntax-in-setting practices needed to devote time to introduce the lessons. Furthermore, the instructor had to be sure that all the learners understood the syntax-in-setting practices’ objectives, the rules, and the tasks that they had to complete.

The tool used for gathering information on the effectiveness of using syntax-in-setting practices was an interview, and the learners were allowed to freely express their satisfaction. It revealed the learners were awarded for using syntax in-setting practices in creating a good atmosphere in the learning. Generally, the majority of the learners were interested to utilize syntax in-setting practices and they were motivated to improve their language learning and the language being used.

The learners’ satisfaction with syntax in-setting practices was both intriguing in language learning and language being used; it could be summarized that syntax instruction was a difficult issue in English language learning. Learning syntax-in-setting practices would help the learners perceive the structures of the English language effectively. If they were given grammatical structures in context, they would be able to master the English language better. Learning syntax-in-setting practices would help them to acquire new syntax structures and forms. They would use grammatical conventions more effectively in communication if they learned them in setting practices.

From the findings, the syntax was very often presented out of context. Learners were given isolated sentences, which they were expected to internalize through exercises involving repetition, manipulation, and grammatical transformation. These exercises were designed to provide learners with formal, declarative mastery, but unless they provided opportunities for learners to explore syntax-in-setting practices. If learners were not given opportunities to explore syntax-in-setting practices, it would be difficult for them to see how and why alternative forms exist to express different communicative meanings. For example, getting learners to read a set of sentences in the active voice, and then transform these into passive following a model, was a standard way of introducing the passive voice. However, it needed to be supplemented by tasks that gave learners opportunities to explore when it was communicatively appropriate rather than the active voice.

Furthermore, it was confirmed that syntax-in-setting practices had a positive influence on the learners’ English language learning and the language being used. Moreover, the instructor had to be aware of how to introduce the syntax-in-setting practices needed to devote time to introduce the lessons. Furthermore, the instructor had to be sure that all the learners understood the syntax-in-setting practices’ objectives, the rules, and the tasks that they had to complete.

DISCUSSION / CONCLUSION

The finding from the comparison of the pre-test and post-test showed that the learners' English language being used worked after using syntax-in-setting practices instruction. The mean scores of the English language being used test in the post-test were significantly higher than the mean scores in the pre-test. The results from the English language being used test indicated that learners improved their English language use after studying with syntax-in-setting significantly, and there was a significant difference between pre-test and post-test. Previously, learners did not have the foggiest idea about the meaning of the whole sentence and could not guess what the meaning was, so they spent considerable time doing the pre-test. After finishing the pre-test, learners said that the test was very difficult. From that point forward, learners studied with syntax-in-setting for six weeks and did the post-test; they could get the English language being used. Learners showed up more confident when they did the post-test.

The researcher analyzed the data in the SPSS and a test of normality was conducted in the preliminary stage. Mean (M) and standard deviation (SD) were used to describe the scores of the sample. The T-test was utilized to analyze whether there were significant differences between the mean scores of the pre-test and post-test. Content analysis of the interviews was used to examine how the learners were satisfied with using syntax-in-setting practices learning in the classroom. The analysis of the results indicated that there was a significant difference between the pre-test and post-test scores. That was, the syntax-in-setting practices were effective for the English language use of undergraduate students. As concerns the qualitative findings, the sample was interviewed and observed. The learners were fulfilled, had an appreciation, had incredible delight, joy, fascination, entertainment, gain certainty, and had more encounters with the English language being used through sentence structure.

Utilizing syntax-in-setting practices could foster the learners' English language being used; thusly, the English instructor should attempt to remember open movement for learning and instructing. The finding of the review prompted the accompanying ideas for the English instructor. The instructor ought to give various types of informative exercises on account of learners' various capacities and learning styles. Additionally, the instructor should set significantly more an ideal opportunities for rehearsing. Learners were expected to practice the English language through exercises that were appropriate for them.

Furthermore, the correspondence exercises could be applied in showing the English language being used and assist learners with knowing the importance and seeing how to utilize the English construction in the sentences. Later

learners have concentrated on utilizing informative exercises, they ought to be relegated from composing errands to work on composing sentences utilizing the objective linguistic structure.

There were two sorts of open exercises: individual exercises and grouping exercises. For the grouping exercises, the instructor should set the learners' gatherings which ought to have blended capacities so the great learners could help the slower learners. The participation expanded cooperation openings among learners and advanced independent learning. Learning existed when learners cooperated to achieve shared learning objectives. They likewise characterized agreeable learning as the informative utilization of little gatherings so the learners cooperate to expand their own and each other's learning. Additionally, utilizing agreeable learning may assist learners with fostering their learning in the classroom.

SUGGESTIONS

There were a few ideas that the exploration may be extended and improved. To begin with, the research may be done over a more drawn-out period than only six topics in about a month and a half. The information may be accumulated from more learners as old as different universities. A portion of the English language structure learned in the research was not new for the learners. In this way, the idea was to utilize the new strategy that would be new for them in light of the fact that, later in the research, the improvement of the learners would be most likely clearer. There was one more inquiry that may be addressed with regards to how long the learners recalled the language structure. It would be intriguing to concentrate on retaining language structure in setting practices techniques later in the test. It very well may be feasible to discover the number of words or sentences the learners could recall, including the spelling, which means, or elocution. It may likewise be fascinating to understand similar tests with a grouping of learners with learning disabilities and to see whether the syntax-in-setting practices could be a compelling device for the English language being used learning.

REFERENCES

- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Essex: Pearson Education Limited.
- Nunan, D. (1998). Teaching Grammar in Context. *ELT Journal*. 52 (5), 101 – 109.
- Nunan, D. (2001). *Research Methods in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Lockhart, C. (1999), *Reflective teaching in second language classrooms*. Cambridge: Cambridge University Press.

การส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถของนักเรียนโดยใช้แนวคิด โมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

ชินภพ หาแก้ว, อาทร นกแก้ว
สาขา คณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
อีเมล: Chinnapoph63@nu.ac.th

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มี 2 วัตถุประสงค์ คือการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตของนักเรียนตามระดับความสามารถชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้โมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI และเปรียบเทียบความสามารถการคิดเชิงพีชคณิตผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจำนวน 3 วงจร ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 14 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิต และแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน ตามรูปแบบสถานการณ์ปัญหาของโมเดลเมธอด ได้แก่ รูปแบบโมเดลที่แบ่งข้อมูลทั้งหมดออกเป็น ส่วน, รูปแบบโมเดลที่แสดงการเปรียบเทียบ, รูปแบบโมเดลที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ตามลำดับ ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ใบกิจกรรมกลุ่ม แบบฝึกทักษะและแบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิตหลังการจัดการเรียนรู้แต่ละวงจร และแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 คน จากโรงเรียนขนาดเล็กแห่งหนึ่ง ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้โมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI และจากการวิเคราะห์ผลของการจัดการเรียนรู้พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการคิดเชิงพีชคณิตของนักเรียนแต่ละกลุ่มความสามารถหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้อยู่ในช่วงร้อยละ 78 ถึง 100 จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สามารถส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตของนักเรียนทุกระดับความสามารถ

คำสำคัญ: โมเดลเมธอด, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI, การคิดเชิงพีชคณิต

PROMOTING ALGEBRAIC THINKING FOR FOURTH-GRADE STUDENTS ACCORDING TO PERFORMANCE LEVEL BY INTEGRATING MODEL METHOD APPROACH AND TAI COOPERATIVE LEARNING APPROACH

Chinnapop Hakaew

Mathematics Education of Naresuan university

Artorn Nokkaew

Mathematics Education of Naresuan university

E-Mail: Chinnapoph63@nu.ac.th

ABSTRACT

The research objectives of this study are twofold. The first research objective is to synthesize instructional guidelines for promoting algebraic thinking for all-performance level students taught by integrating model methods and TAI, a collaborative technique. The second research objective is to compare learning achievement on algebraic thinking between pre-test and post-test. This three-cycle classroom action research took fourteen instruction hours. Research instruments included algebraic thinking tests, lesson plans, and reflection forms. The participants were eight fourth-grade students from a small school. The result from content analysis of instructional reflection demonstrated instructional guidelines for promoting algebraic thinking using an integration of the model method and TAI. Further analysis of pre-test and post-test scores showed a gain in the average score in algebraic thinking for all-level students. The post-test scores of the students were in the range of 78 to 100 percent. We concluded that the integration of the model method and TAI could promote algebraic thinking in all-performance level students.

Keywords: Model method/ Cooperation learning TAI/ Algebraic thinking

ความเป็นมาและความสำคัญ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบมีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบทำให้สามารถคาดการณ์วางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้องคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) และพีชคณิตที่เป็นส่วนหนึ่งของวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญ เพราะทำให้มนุษย์เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ มีตรรกะ สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และหาความสัมพันธ์ของสถานการณ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบจากโครงสร้างของปัญหา จนสามารถวางแผน ตัดสินใจ และหาคำตอบของปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล การคิดเชิงพีชคณิตยังหมายถึงความสามารถในการระบุและอธิบายแบบรูปในสถานการณ์ที่หลากหลายและสร้างกรณีทั่วไปได้ สามารถนำเสนอและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของฟังก์ชันผ่านตาราง กราฟ และนิพจน์ทางพีชคณิต ให้ความสำคัญกับการให้เหตุผลในการนิพจน์เชิงพีชคณิต และใช้ภาษาสัญลักษณ์ทางพีชคณิตให้มีวิธีการที่มีประสิทธิภาพ (Ana Matos, 2009) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีความหมายและเสริมสร้างการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ในระยะยาว (Cai, 2004; George Booker, 2010)

เนื่องจากการพัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิด โดยการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอธิบายสถานการณ์โดยใช้แบบจำลอง เพื่อวิเคราะห์วางแผนแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่ผ่านมาศึกษาการคิดเชิงพีชคณิตในระดับประถมของ (Kieran, 2004) ที่พบว่า การคิดเชิงพีชคณิตเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิธีคิด เช่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การสังเกต โครงสร้าง การศึกษาการเปลี่ยนแปลง การสรุป การแก้ปัญหา การสร้างแบบจำลอง การให้เหตุผล การพิสูจน์ และการทำนาย นอกจากนี้ (Hee-Chan Lew, 2004) จากการศึกษาการพัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตในระดับต้น โดยทำการศึกษาแบบกรณีรายบุคคล(case study)โรงเรียนประถมประเทศเกาหลี กล่าวว่า โครงสร้างทางคณิตศาสตร์ที่เป็นนามธรรมทำให้นักเรียนเรียนไม่ชอบและกลัวการใช้คณิตศาสตร์ โดยเฉพาะหัวข้อในพีชคณิต ที่ให้นักเรียนเขียนในรูปสัญลักษณ์ โดยแนวทางใหม่ในการส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตในอนาคต และควรมีการอภิปราย และ (Jinfa Cai, 2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตในระดับประถมศึกษาจากข้อมูลงานวิจัยต่างประเทศ คือจีน และสิงคโปร์ โดยผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตในระดับประถม ต้องพัฒนาเลขคณิตและพีชคณิตไปควบคู่กัน ซึ่งจากทั้งหลักสูตรจีนและสิงคโปร์ มีลักษณะการสอนที่สอดคล้องกัน คือ การสอนโดยใช้แนวคิดโมเดลเมมอด เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เห็นถึงความเชื่อมต่อกันระหว่างพีชคณิตและเลขคณิต ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณ การใช้ตัวแสดงแทน การเขียนในรูปทั่วไป เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุป ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจะพัฒนาให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงพีชคณิต คือการส่งเสริมการคิด วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูลและตัวแสดงแทน เพื่อหาข้อสรุปในการเขียนประโยคสัญลักษณ์และแนวทางในการหาคำตอบ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการอภิปรายในชั้นเรียน

ทั้งนี้ในหนึ่งห้องเรียนมักประกอบด้วยนักเรียนที่มีความถนัดที่แตกต่างกัน หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ที่หลากหลายระดับ ดังเช่นในบริบทของผู้วิจัยที่เป็นโรงเรียนประถมขนาด

เล็ก ในชั้นเรียนประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถหลายระดับ ทั้งนักเรียนที่มีความสามารถสูง สามารถเรียนรู้และประยุกต์ความรู้ใช้ในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว นักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลางที่ต้องได้รับการอธิบายส่งเสริมตามประเด็นที่ยังเข้าใจคลาดเคลื่อน และนักเรียนที่มีความสามารถต่ำ ที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนในการประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหามากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้จากการสืบค้นและอ้างอิงฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) พบว่ายังขาดงานวิจัยเกี่ยวกับการคิดเชิงพีชคณิตที่เน้นความแตกต่างของนักเรียน และเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 24(1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้ (Slavin, 1990) ได้ทำการวิจัยโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI และเทคนิคSTAD ผลวิจัยกล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI)หรือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI หมายถึง วิธีสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ กับการเรียนเป็นรายบุคคล เข้าด้วยกันและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งเป็นวิธีการที่จะสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบย่อยเป็นสื่อเพื่อนำวิธีสอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ไปใช้กับเด็กเรียนอ่อน เนื่องจากเด็กเรียนอ่อนมักมีปัญหาเรื่องความร่วมมือ ทำให้ครูสอนบทเรียนได้ช้าซึ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) สามารถแก้ปัญหาได้และยังสามารถแก้ปัญหาเด็กเก่งและเด็กปานกลางไม่ยอมรับเด็กเรียนอ่อนได้ด้วย นอกจากนี้(นาตยา ปิลาธนานนท์, 2543) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ สามารถแก้ปัญหาที่เรียนไม่ทัน หรือนักเรียนเก่งที่เบื่อเนื่องจากรู้และเข้าใจหมดแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้น การที่จะส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการคิดเชิงพีชคณิตในห้องเรียนที่นักเรียนมีระดับความสามารถแตกต่างกัน ควรนำเสนอแนวคิด โมเดลเมธอดในการอธิบายสถานการณ์ปัญหา นำข้อมูลมาสร้างแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์เพื่อวางแผนหาคำตอบของปัญหาและความสมเหตุสมผลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิต อีกทั้งควรนำมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนที่มีความสามารถน้อยหรือไม่ถนัดได้มีโอกาสฝึกฝนตามระดับความสามารถของตนและได้รับการช่วยเหลือที่ตรงตามประเด็น นักเรียนที่มีความสามารถสูงหรือเรียนรู้เร็วได้ทบทวนและช่วยเหลือเพื่อน

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แนวคิด โมเดลเมธอดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงพีชคณิตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ โมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การคิดเชิงพีชคณิต (Algebraic Thinking)** หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาสถานการณ์ และนำข้อมูลไปใช้สร้างแบบจำลองโดยใช้โมเดลเมธอดตามรูปแบบสถานการณ์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ วิเคราะห์วางแผนในการหาคำตอบ และให้ความสำคัญกับความสมเหตุสมผล ซึ่งลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิตมีดังนี้

1. อธิบายข้อมูลจากสถานการณ์ปัญหาเรื่องการบวก การลบเศษส่วนและจำนวนคละ
2. สร้างแบบจำลองโดยใช้โมเดลเมธอด
3. แปลงแบบจำลองให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ และตรวจสอบความสมเหตุสมผล
4. เขียนคำตอบตามเงื่อนไขสถานการณ์ และตรวจสอบความสมเหตุสมผล

2. **การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอด ร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนฝึกการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบเศษส่วนและจำนวนคละ โดยให้นักเรียนได้อธิบายสถานการณ์ปัญหาความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำไปสร้างแบบจำลองโดยใช้โมเดลเมธอด เพื่อวางแผนแก้ปัญหาเลือกตัวดำเนินการ สร้างภาษาสัญลักษณ์ และหาผลลัพธ์โดยให้ความสำคัญกับความสมเหตุสมผล ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะดำเนินตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ และการสอนรายบุคคล โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตให้นักเรียนได้ทั่วถึง และเหมาะสมตามระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** คือขั้นที่นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้โมเดลเมธอดดังนี้

1.1. วิเคราะห์ข้อมูลที่สถานการณ์ปัญหากำหนดเพื่อระบุข้อมูลที่โจทย์กำหนด สิ่งที่ต้องการหาคำตอบ และเงื่อนไขประเด็นสำคัญ

1.2. นำข้อมูลที่วิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงสู่การสร้างแบบจำลองโดยใช้โมเดลเมธอด ตามรูปแบบสถานการณ์ปัญหา ได้แก่ รูปแบบแบบจำลองที่แบ่งข้อมูลทั้งหมดออกเป็นส่วน (Part whole model), รูปแบบแบบจำลองที่แสดงการเปรียบเทียบข้อมูล (The comparison model), รูปแบบแบบจำลองที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล (The Changed model)

- 1.3. แปลงแบบจำลองให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ และตรวจสอบความสมเหตุสมผล

- 1.4. ดำเนินการหาคำตอบ และตรวจสอบความสมเหตุสมผล

2. **ขั้นร่วมกันศึกษาและทำกิจกรรมกลุ่ม** คือขั้นที่ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มของตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันศึกษา นำความรู้เกี่ยวโมเดลเมธอดมาใช้แก้ปัญหา และสร้างชิ้นงานสำหรับให้นำเสนอ และครูใช้คำถามเพื่อให้เกิดอภิปรายในชั้นเรียน

3. **ขั้นฝึกทักษะและประเมินผลรายบุคคล** คือ ขั้นที่นักเรียนใช้แนวคิดโมเดลเมธอดในการทำแบบฝึกทักษะ และครูทำการตรวจเพื่อให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือตามประเด็นที่นักเรียนได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่วางไว้ โดยหากนักเรียนทำแบบฝึกทักษะครั้งแรกไม่ผ่านจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มและทำแก้ไข แต่หากนักเรียนทำแก้ไขและยังไม่ผ่านเกณฑ์ครูจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งแบ่งระดับการได้รับความช่วยเหลือได้ดังนี้

ระดับ 0 คือ ไม่ได้รับความช่วยเหลือ

ระดับ 1 คือ ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่ม

ระดับ 2 คือได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มและจากครู

4) ชั้นสรุปบทเรียน คือชั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการใช้โมเดลเรอตในการอธิบายและแก้ปัญหา โดยครูนำสถานการณ์ปัญหาในชั้นประเมินผลมาใช้เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปรายหาข้อสรุปของคำตอบ พร้อมทั้งครูอธิบายและแก้ไขเกี่ยวกับสิ่งที่เข้าใจคลาดเคลื่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีวิจัยดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 8 คน โดยทำการพิจารณาแยก ระดับความสามารถตามผลการเรียนรู้ในเทอมที่ผ่านมา สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับคือ สูง 2 คน กลาง 4 คน และ ต่ำ 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสถานการณ์ปัญหารูปแบบแบบจำลองที่แบ่งข้อมูลเป็นส่วนๆ (part-whole model), สถานการณ์ปัญหารูปแบบแบบจำลองที่แสดงการเปรียบเทียบข้อมูล (comparison model) และสถานการณ์ปัญหารูปแบบแบบจำลองที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล (change model) ซึ่งแต่ละแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย ใบกิจกรรมกลุ่ม แบบฝึกทักษะรายบุคคล แบบทดสอบการการคิดเชิงพีชคณิตหลังการเรียนรู้แต่ละวงจร

2.2. แบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิต(ก่อนและหลังการเรียนรู้)

2.3 แบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้

2.4 การบันทึกวีดิทัศน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 อธิบายขั้นตอนและชี้แจงจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ร่วมวิจัย

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พร้อมทั้งบันทึกวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการสะท้อนผล

3.3 ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้จากแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ และภาพบันทึกวีดิทัศน์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถ รวมถึงปัญหา และอุปสรรค เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการการคิดเชิงพีชคณิตและนำผลสะท้อนที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาในแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

3.4 ดำเนินการแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อสรุปจากผลการสะท้อนการเรียนรู้ โดยทำซ้ำข้อ 3.2 และ 3.3 ให้ครบ 3 วงจร

3.5 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ เป็นเวลา 14 ชั่วโมง นำข้อมูลจากแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดมารวบรวม จัดกลุ่มตามจุดประสงค์เพื่อทำการการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์

4.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การคิดเชิงพีชคณิตของนักเรียนตามระดับความสามารถโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 อ่านบททวนแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจร

4.1.2 เลือกและจัดกลุ่มข้อมูลที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ปัญหาอุปสรรควิธีและแก้ไข

4.1.4 จัดกลุ่มแนวทางปฏิบัติที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

4.1.5 อ่านบททวนแนวปฏิบัติ และอธิบายว่าแต่ละกลุ่มของแนวปฏิบัติเป็นแนวทางในการส่งเสริมต่อการคิดเชิงพีชคณิตอย่างไร

4.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงคณิตก่อนและหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในแต่ละระดับความสามารถจากการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI มีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 นำแบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิต ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาตรวจคำตอบตามเกณฑ์การให้คะแนนตามลักษณะการคิดเชิงพีชคณิต 4 ข้อ ได้แก่ 1)การอธิบายสถานการณ์ปัญหา 2)การสร้างแบบจำลองโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอด 3)การแปลงแบบจำลองให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ และ4)การเขียนคำตอบจากเงื่อนไขสถานการณ์

4.2.2 หาค่าเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละกลุ่มระดับความสามารถในแต่ละประเด็นลักษณะของการคิดเชิงพีชคณิต

4.2.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของลักษณะของการคิดเชิงพีชคณิตทั้ง 4 ลักษณะ เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถ โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4

โดยแนวทางที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ เป็นการบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI ซึ่งขั้นตอนหลักในการจัดการเรียนรู้จะจัดตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI โดยแต่ละขั้นจะใช้โมเดลเมธอดในการสาธิตและให้นักเรียนฝึกฝนทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคลเพื่อให้เกิดการคิดเชิงพีชคณิต ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่เตรียมให้นักเรียนรู้จักแนวคิดโมเดลเมธอด เพื่อเตรียมพร้อมให้นักเรียนนำไปใช้ในการฝึกฝนเพื่อพัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตในขั้นถัดไป มีจุดเน้นดังนี้

1.1 เตรียมสถานการณ์ที่ครอบคลุมทั้งการบวก การลบเศษส่วนและตรงตามรูปแบบสถานการณ์

1.2 สาธิตการแก้ปัญหาและใช้คำถามโดยเรียงลำดับตามขั้นตอนการแก้ปัญหาตามแนวคิดโมเดลเมธอด คือ การอธิบายสถานการณ์ปัญหา การสร้างแบบจำลอง การแปลงแบบจำลองเป็นประโยคสัญลักษณ์ และการดำเนินการแก้ปัญหา อีกทั้งต้องเน้นคำถามเพื่อให้นักเรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างแบบจำลอง การอธิบายความหมายของแบบจำลอง โดยทำ

การแตกประเด็นปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและสามารถเชื่อมโยงแบบจำลองในการแก้ปัญหาได้

1.3. การสาธิตและแนะนำให้นักเรียนสร้างใช้สิ่งที่ต่างกันในการสร้างแบบจำลองแทนข้อมูลแต่ละตัว และสร้างเส้นแบ่งช่วงความสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของข้อมูล เข้าใจ และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของสถานการณ์ได้ง่ายขึ้น

1.4. ในการเลือกนักเรียนสำหรับตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นควรเลือกแบบเจาะจงผสมกับการขออาสาสมัคร เพื่อสร้างโอกาสและประสบการณ์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง อีกทั้งใช้ตัวเสริมแรงทางบวก เช่น การให้ดาวแทนความสำเร็จ หรือรางวัล เพื่อเป็นสิ่งเร้าความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ขั้นร่วมกันศึกษาและทำกิจกรรมกลุ่ม ให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญ ด้วยการร่วมมือกันในการนำความรู้เรื่องโมเดลเมธอดมาใช้ในการสร้างชิ้นงานโดยมีครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวก มีจุดเน้นดังนี้

2.1 คอยตรวจสอบ และกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการอภิปรายภายในกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นมีโอกาสได้ลงมือทำชิ้นงานทุกคน ได้ร่วมกันฝึกซ้อมการนำเสนอชิ้นงานและตอบคำถาม ทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองและอธิบายช่วยเหลือกันและกัน เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดโมเดลเมธอด

2.2 สร้างการอภิปรายทั้งชั้นเรียนด้วยการใช้คำถามที่ครอบคลุมประเด็นลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิต ให้นักเรียนกลุ่มที่นำเสนอชิ้นงานตอบคำถาม และให้นักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบของเพื่อน ทำให้นักเรียนพัฒนาการคิดเชิงพีชคณิตของตนได้ เพราะได้ตรวจสอบคำตอบและความเข้าใจของตน

3. ขั้นฝึกทักษะและประเมินผลรายบุคคล นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง และได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล มีครูและเพื่อนในกลุ่มให้ความช่วยเหลือตามประเด็นและระดับที่ต้องการ มีจุดเน้นดังนี้

3.1. เตรียมแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบที่คำถามครอบคลุมทุกประเด็นลักษณะการคิดเชิงพีชคณิตเพื่อทำการวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามประเด็น

3.2 ให้ความสำคัญการขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ช่วยแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนได้ตรงตามประเด็น และเหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล อีกทั้งนักเรียนที่ให้ความช่วยเหลือยังได้ทบทวนความรู้ฝึกประสบการณ์ไปในตัว

3.4 ให้ความช่วยเหลือและให้นักเรียนลงมือทำแก้ไข เฉพาะข้อตามประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยมีครูเป็นผู้ตรวจและใช้เกณฑ์การประเมินตามที่ออกแบบไว้ เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามประเด็นที่ต้องการ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละบุคคล

4 ขั้นสรุปบทเรียน โดยนักเรียนร่วมกันทบทวนแนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปโดยมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก มีจุดเน้นดังนี้

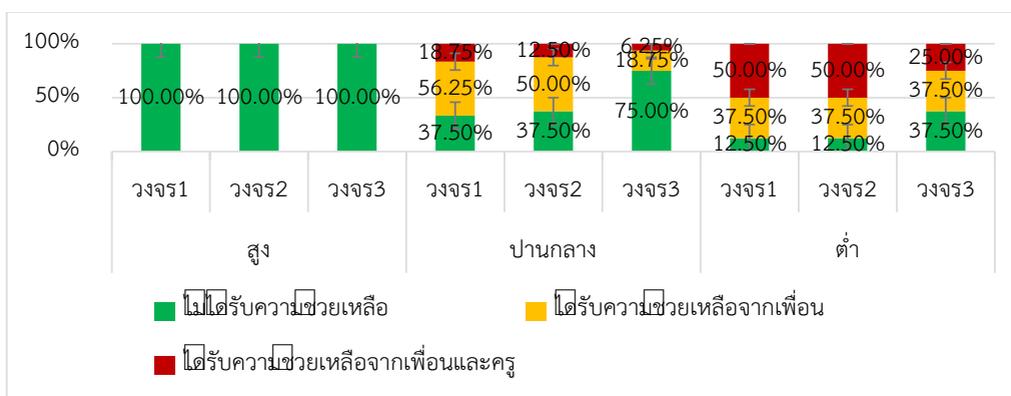
4.1 ใช้สถานการณ์ที่รูปแบบสถานการณ์สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนและที่เคยเรียน เพื่อเป็นการทบทวนให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักถึงรูปแบบสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกัน

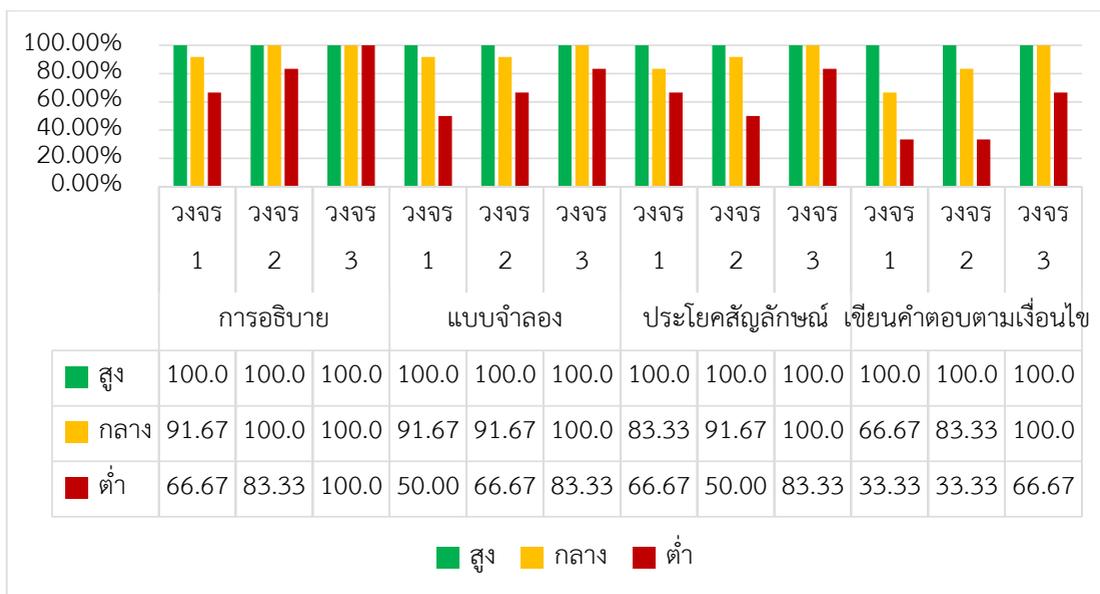
4.2 ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น และครูทำการสรุปอธิบาย คำตอบที่ถูกและแก้ไขสำหรับความคิดเห็นที่แสดงถึงความเข้าใจที่ผิดหรือคลาดเคลื่อน

4.3 เลือกนักเรียนเพื่อตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นจากการเลือกแบบเจาะจง ผสมกับการขออาสาสมัคร ทั้งนี้ในการเลือกแบบเจาะจงควรเลือกนักเรียนตามระดับการได้รับการช่วยเหลือจากมากไปน้อยเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกฝนและสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดโมเดลเมธอดในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเองมากขึ้น และใช้ตัวเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม

แผนภูมิที่1 แสดงร้อยละจำนวนการได้รับความช่วยเหลือตามวงจรปฏิบัติการของนักเรียนแต่ละระดับ ความสามารถ

แผนภูมิที่2 แสดงร้อยละคะแนนแบบทดสอบหลังการเรียนรู้แต่ละวงจรของนักเรียนแต่ละระดับ ความสามารถโดยแยกตามประเด็นลักษณะการคิดเชิงพีชคณิต

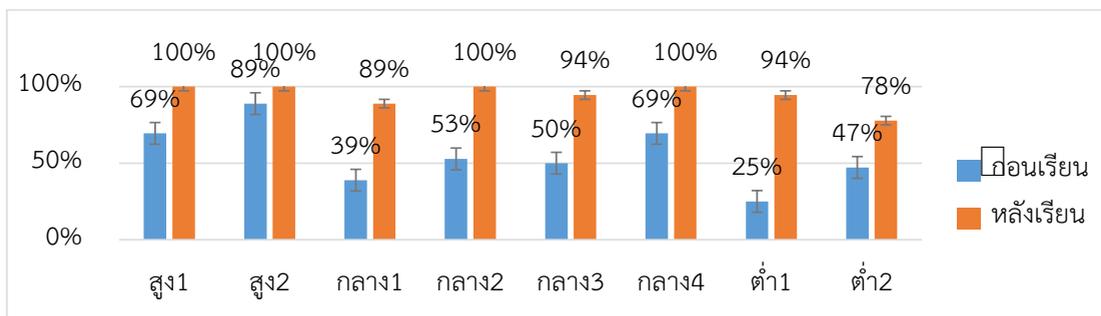

ผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้น แสดงให้เห็นพัฒนาการของนักเรียน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 จะเห็นว่าความต้องการการช่วยเหลือของนักเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำมีจำนวนลดลงในแต่ละวงจร สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถสูงไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ เป็นพิเศษในทุกวงจร ซึ่งสอดคล้องกับแผนภูมิที่ 2 นักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลางและต่ำที่คะแนนทุกประเด็นมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นในแต่ละวงจร และนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูงมีทุกประเด็นลักษณะได้คะแนนร้อยละ 100 ทุกวงจร

2.เปรียบเทียบการคิดเชิงพีชคณิตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอด ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เพื่อประเมินพัฒนาการของผู้เรียนผู้วิจัยทำการวัดความสามารถในการคิดเชิงพีชคณิตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ผลการประเมินในภาพรวมแบบรายบุคคล แสดงในแผนภูมิที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนในทุกระดับความสามารถมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ซึ่งระดับของพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

แผนภูมิที่ 2 แสดงร้อยละเฉลี่ยคะแนนในแต่ละประเด็นลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิตของ

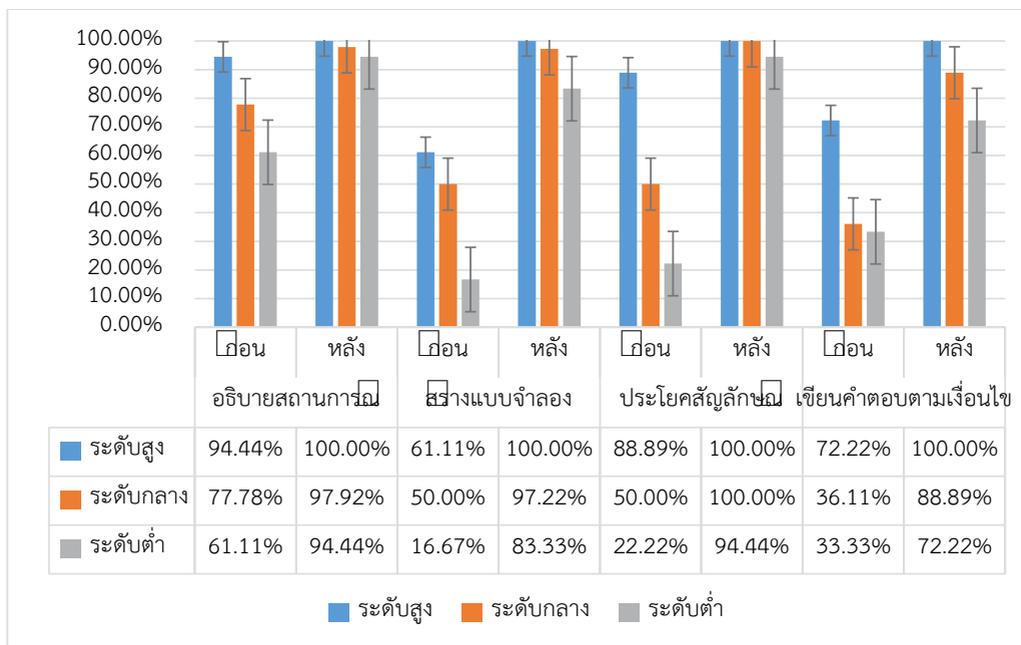

นักเรียนแต่ละคนจากแบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิตหลังการจัดการเรียนรู้แต่ละวงจร

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถและพิจารณาตามประเด็นลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิต พบว่านักเรียนทุกระดับมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกประเด็นลักษณะหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยในด้าน การอธิบายสถานการณ์ปัญหา การสร้างแบบจำลองโดยใช้โมเดลเมธอด และการแปลงแบบจำลองเป็นประโยคสัญลักษณ์ นักเรียนในแต่ละกลุ่มความสามารถจะมีคะแนนเฉลี่ยหลังจากการจัดการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน คะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันมากที่สุดในด้าน การเขียนคำตอบจากเงื่อนไขในสถานการณ์ ดังจะเห็นได้ในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงร้อยละเฉลี่ยผลคะแนนแบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยแยกตามประเด็นลักษณะของนักเรียนแต่ละระดับความสามารถ

จากผลการวิจัย จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สามารถส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตของนักเรียนได้ทุกประเด็นลักษณะและครอบคลุมทุกระดับความสามารถ

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถ โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิตหลังการจัดการเรียนรู้แต่ละวงจร พบว่า นักเรียนทุกระดับความสามารถที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงพีชคณิต โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1.1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ในขั้นเตรียมความพร้อม

การเตรียมสถานการณ์ที่ครอบคลุมทั้งการบวกการลบและตรงตามรูปแบบสถานการณ์เพื่อสาธิตการแก้ปัญหาและใช้คำถามโดยเรียงลำดับตามขั้นตอนการแก้ปัญหาตามแนวคิดโมเดลเมธอด อีกทั้งต้องเน้นคำถามเพื่อให้ นักเรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างแบบจำลอง การอธิบายความหมายของแบบจำลอง โดยทำการแตกประเด็นปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย ๆ ทำให้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและสามารถเชื่อมโยงแบบจำลองในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีฉัตร จันทร์หอม(2555) ที่พบว่าแนวคิดโมเดลเมธอด เป็นกลวิธีที่

ช่วยให้นักเรียนสามารถตีความจากโจทย์ปัญหาหรือข้อมูลที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น มองเห็นปัญหาและมีวิธีการคิดที่หลากหลาย อีกทั้ง ทิศนา แคมณี(2559) ยังกล่าวอีกว่า ผู้สอนจำเป็นต้องใช้การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด และควรพัฒนาลักษณะการคิดที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม จึงจะสามารถพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดสูงขึ้น

นอกจากนี้ในการสาคิตและแนะนำให้นักเรียนสร้างใช้สิ่งที่ต่างกันในการสร้างแบบจำลอง แทนข้อมูลแต่ละตัว และสร้างเส้นแบ่งช่วงความสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของข้อมูล เข้าใจและสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของสถานการณ์ได้ง่ายขึ้น และการเลือกนักเรียนสำหรับตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นควรเลือกแบบเจาะจงผสมกับการขออาสาสมัคร เพื่อสร้างโอกาสและประสบการณ์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง อีกทั้งใช้ตัวเสริมแรงทางบวก เช่น การให้ดาวแทนความสำเร็จ หรือรางวัล เป็นสิ่งเร้าความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ NCTM(2000) ได้กล่าวว่าการจัดเรียง การลำดับ ใช้สิ่งที่แตกต่างเช่นสี ขนาด สามารถช่วยให้นักเรียนจัดระเบียบความคิด สามารถสังเกตเห็นและเข้าใจความแตกต่างได้ง่าย โดยครูควรจะสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ด้วยการใช้คำถามที่ให้นักเรียนอธิบาย หรือแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้นักเรียนสำรวจและสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ และยังสอดคล้องกับพิรดา วิชามุข(2562)ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการสอนด้วยวิธีปกติควบคู่กับการใช้บาร์โมเดล ซึ่งพบว่าการใช้บาร์โมเดลเป็นการทำความเข้าใจในลักษณะของรูปธรรม และการใช้บาร์โมเดลจะช่วยลดความซับซ้อนของสมการ ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าใจปัญหาได้ง่ายขึ้น

1.2. ขั้นร่วมกันศึกษาและทำกิจกรรมกลุ่ม

คอยตรวจสอบ กระตุ้นและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มระหว่างร่วมกันศึกษา สร้างชิ้นงานนำเสนอ อีกทั้งต้องสร้างการอภิปรายให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วยการใช้คำถามที่ครอบคลุมประเด็นลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิต ให้นักเรียนกลุ่มที่นำเสนอชิ้นงานตอบคำถาม และให้นักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบของเพื่อน เนื่องจากอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบ แก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจของตนเองและเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับชนกนันท์ จันทรอร่าม (2561) ที่กล่าวว่า การอภิปรายร่วมกันทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการที่มีความแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและยอมรับฟังแนวคิดของกลุ่มอื่น ที่มีเหตุผลที่ดีและสมเหตุสมผล และยังสอดคล้องกับฉนิชากร ปริญาภาญจน์ (2561) ที่กล่าวว่านักเรียนส่วนใหญ่สนใจ และกระตือรือร้นต่อการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม อีกทั้งยังมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ และเกิดทักษะทางคณิตศาสตร์

1.3. ขั้นฝึกทักษะและประเมินผลรายบุคคล

เตรียมแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบที่คำถามครอบคลุมทุกประเด็นลักษณะการคิดเชิงพีชคณิต และให้นักเรียนลงมือทำด้วยตนเองเพื่อทำการวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามประเด็น อีกทั้งให้ความสำคัญในขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ช่วยแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนได้ตรงตามประเด็น และเหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล อีกทั้งนักเรียนที่ให้ความช่วยเหลือยังได้ทบทวนความรู้ฝึกประสบการณ์ไปในตัว ให้ความช่วยเหลือและให้นักเรียนลงมือทำแก้ไข เฉพาะข้อตามประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยมีครูเป็นผู้ตรวจและใช้เกณฑ์การประเมินตามที่ได้ ออกแบบไว้ เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามประเด็นที่ต้องการ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับเต็มดวง ปากวิเศษ (2562) ที่วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา

กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ แบบร่วมมือเทคนิค TAI โดยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ พรวิ อ่อนสะอาด (2556) ที่กล่าวว่าการแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบความสามารถ TAI ทำให้นักเรียนสามารถอธิบายให้ความช่วยเหลือจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยเดียวกันจึงทำให้ภาษาที่ใช้ระหว่างกันเข้าใจง่ายขึ้น และสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จิระประภา คำภาเกะ (2563) ได้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะเป็นทางที่ช่วยส่งเสริมนักเรียน โดยนักเรียนที่เรียนอ่อนได้รับการเอาใจใส่จากครูหรือเพื่อน และช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนตลอดเวลาเนื่องจากนักเรียนได้ฝึกทักษะด้วยตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อรวรรณ อยู่แท้กุล (2563) ที่กล่าวว่าการทำให้นักเรียนเกิดความช่วยเหลือกันในกลุ่ม สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้นได้เนื่องจากนักเรียนเข้าใจในบทเรียนนั้นได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ชั้นสรุปบทเรียน

ใช้สถานการณ์ที่รูปแบบสถานการณ์ที่นักเรียนมีความคุ้นเคย ประกอบกับใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูทำการสรุปอธิบายคำตอบที่ถูกและแก้ไขสำหรับความคิดเห็นที่แสดงถึงความเข้าใจที่ผิดหรือคลาดเคลื่อน ทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้แลกเปลี่ยน และเห็นความเชื่อมโยงของการแก้ปัญหาและการสร้างแบบจำลองชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ชนกันันท์ จันทรอร่าม(2561) ที่กล่าวว่าชั้นสรุปเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เรียนทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่แตกต่างจากเดิมและส่งผลให้เกิดความรู้ใหม่ที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ เพื่อนำไปสู่การสรุปที่มีเหตุผล เพื่อประกอบการตัดสินใจที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.เปรียบเทียบการคิดเชิงพีชคณิตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4

ผลจากการวิเคราะห์แบบทดสอบการคิดเชิงพีชคณิต พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTAI มีการคิดเชิงพีชคณิตสูงขึ้นทุกระดับความสามารถ และสูงขึ้นทุกประเด็นลักษณะที่แสดงถึงการคิดเชิงพีชคณิต โดยนักเรียนที่มีความสามารถสูง และปานกลางสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดโมเดลเมธอดในการอธิบายสถานการณ์ นำข้อมูลมาสร้างแบบจำลองโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอด อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงแบบจำลองในการเลือกใช้ตัวดำเนินการและเขียนคำตอบตามเงื่อนไขสถานการณ์โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลได้ นักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำ สามารถใช้โมเดลเมธอดในการอธิบายสร้างแบบจำลองในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ วันวิสา พุทจิระ (2557) และ Kevin Mahoney (2012) ทั้งนี้เพราะโมเดลเมธอดทำให้นักเรียนได้ใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม แล้วเขียน แสดงความสัมพันธ์เป็นภาพหรือเส้นจำนวน หรือรูปภาพ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจปัญหาง่ายมากขึ้น สามารถเชื่อมระหว่างขั้นตอนการแสดงผลปัญหา และขั้นตอนการแก้ปัญหา ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณและตัวแปรในปัญหา ซึ่งทำให้สามารถเลือกการดำเนินการที่ถูกต้องเพื่อดำเนินการได้ ซึ่งทักษะเหล่านี้พัฒนาผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความสามารถที่แตกต่างและต้องทำงานแบบรายบุคคลซึ่งเป็นช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนประเมิน

พัฒนาการของผู้เรียนและเข้าช่วยเหลือในประเด็นที่ต้องการความช่วยเหลือ ในรูปแบบที่เหมาะสม การกำหนดรูปแบบการช่วยเหลือตามระดับความต้องการความช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยกัน และส่งผลให้นักเรียนทุกระดับความสามารถเกิดการพัฒนา (Hasbi, 2018) และเนื่องจากการคิดเชิงพีชคณิตเกี่ยวกับการสื่อสาร การที่นักเรียนได้ช่วยเหลือกันทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา (Tinungki, 2015) ซึ่งอาจเป็นผลส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงพีชคณิตมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่ามึนักเรียนบางส่วนที่ไม่สามารถเชื่อมโยงแบบจำลองในการเขียนคำตอบในการแก้ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล จากการสังเกตพบว่านักเรียนไม่นำแบบจำลองมาร่วมพิจารณา และจากผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการไม่ถูกต้อง นักเรียนจึงไม่สามารถเชื่อมโยงหาเหตุผลที่สอดคล้องกับแบบจำลองได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 3 วงจร ซึ่งทำการศึกษาในกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเล็ก ทำให้ผลการวิจัยจึงอาจจะยังไม่สามารถสรุปเป็นหลักการทั่วไปได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ค้นพบจะเป็นประโยชน์ต่อคุณครูที่ต้องการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงพีชคณิตได้อย่างทั่วถึงทุกระดับความสามารถ ดังนั้นการนำผลวิจัยไปใช้ควรพิจารณาถึงความแตกต่างและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามบริบทของชั้นเรียน

2. เนื่องจากผู้วิจัยใช้รูปแบบสถานการณ์ปัญหาตามแนวคิดโมเดลเมธอด 3 รูปแบบ สถานการณ์ และสอนทีละรูปแบบสถานการณ์ ซึ่งแต่ละสถานการณ์อาจจะมีคามยากง่ายแตกต่างกัน สำหรับผู้เรียนแต่ละระดับความสามารถ ผู้สอนควรคำนึงถึงการจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ในแต่ละสถานการณ์ปัญหาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาครั้งนี้ ใช้สถานการณ์ปัญหาที่เป็นการบวก และลบเท่านั้น ดังนั้นข้อค้นพบอาจจะไม่ครอบคลุมทุกสถานการณ์ปัญหา ทั้งนี้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีการคิดเชิงพีชคณิตที่สูงขึ้น ควรศึกษาโดยใช้สถานการณ์ปัญหาการคูณ การหาร หรือโจทย์ปัญหาระคน

2. จากข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า การคิดเชิงพีชคณิตด้านการเขียนคำตอบจากเงื่อนไขในสถานการณ์เป็นด้านที่ผู้เรียนได้คะแนนก่อนเรียนต่ำที่สุด และ การคะแนนหลังเรียนมีการพัฒนาแต่ในระดับที่ต่ำกว่าการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดเชิงพีชคณิตด้านการเขียนคำตอบจากเงื่อนไขในสถานการณ์และศึกษากระบวนการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านดังกล่าว

บรรณานุกรม

Booker, George, & Windsor, Will. (2010). Developing algebraic thinking: Using problem-solving to build from number and geometry in the primary school to the ideas that underpin algebra in high school and beyond. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 8, 411-419.

- Cai, Jinfa, Ng, Swee Fong, & Moyer, John C. (2011). Developing students' algebraic thinking in earlier grades: Lessons from China and Singapore. In *Early algebraization* (pp. 25-41): Springer.
- England, Lisa. (2010). Raise the bar on problem solving. *Teaching children mathematics*, 17(3), 156-163.
- Hasbi, M, & Putri, Febriyani. (2018). Improvement Mathematics Problem Solving Ability of the Students Taught by Using Team Assisted Individualization Cooperative Learning Model. *Daya Matematis: Jurnal Inovasi Pendidikan Matematika*, 6(2), 125-133.
- Mahoney, Kevin T. (2012). Individual differences and emotional labor: An experiment on positive display rules. *Personality and Individual Differences*, 53(3), 251-256.
- Mathematics, National Council of Teacher of. (2000). *Understand patterns, relations, and functions*. Reston: VA: Author.
- Matos, Ana, & Ponte, João Pedro da. (2009). Exploring functional relationships to foster algebraic thinking in grade 8. *Quaderni di Ricerca in Didattica (Matematica)*, 1-9.
- Tinungki, Georgina Maria. (2015). The Role of Cooperative Learning Type Team Assisted Individualization to Improve the Students' Mathematics Communication Ability in the Subject of Probability Theory. *Journal of Education and Practice*, 6(32), 27-31.
- จิระประภา คำภาเกะ. (2021). THE DEVELOPMENT OF PROBLEM SOLVING SKILL IN MATHEMATICS ON PRISM AND CYLINDER USING THINK-PAIR-SHARE WITH MATHEMATICS GAME OF MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS. Silpakorn University,
- ชนกันันท์ จันท์ อร่าม. (2019). การพัฒนา กิจกรรมการ เรียนรู้ โดยวิธี การแบบเปิดเพื่อ ส่งเสริม ความสามารถในการ ให้เหตุผลทาง คณิตศาสตร์ สำหรับ นักเรียน ชั้น มัธยมศึกษา ปี ที่ 2. *Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University*, 6(1), 118-133.
- ฉิชากร ปริญญากาญจน์. (2020). การ พัฒนา ชุด กิจกรรม การ เรียน รู้ ร่วม กับ การ จัดการ เรียน รู้ แบบ ร่วมมือ ด้วย เทคนิค TAI เพื่อ พัฒนา ผล การ เรียน รู้ เรื่อง การ บวก และ การ ลบ เลข ของ นักเรียน ชั้น ประถม ศึกษา ปี ที่ 2. *วารสาร ศึกษา ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร*, 17(2), 115-128.
- เต็มดวง ปาก วิเศษ, ภูษิตบุญ ทอง เถิง, & ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์. (2019). การ พัฒนา กิจกรรม การ เรียน รู้ คณิตศาสตร์ แบบ ร่วมมือ เทคนิค TAI ร่วม กับ ชุด การ เรียน เรื่อง ความ น่า จะ เป็น กลุ่ม สาระ การ เรียน รู้ คณิตศาสตร์ ชั้น มัธยมศึกษา ปี ที่ 5. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal*, 13(1), 119-127.

- ทิศนา แคมมณี. (2545). รูปแบบการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย..
- นาตยา ปลัณธนานนท์. (2543). การเรียนแบบร่วมมือ. บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด.
- ปรวี อ่อนสะอาด. (2014). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัด ของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษา ปี ที่ 2 หลังการ จัดการเรียนการสอนแบบ กลุ่มช่วย ราย บุคคล(TAI) กับ การสอนตาม ปกติ.
- ปริฉัตร จันทร์หอม. (2555). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบอิวริสติกส์และโมเดลเมธอดที่มีต่อความสามารถในการคิดเชิงพีชคณิตและความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., กรุงเทพมหานคร.
- พิรดา วิชามุข. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาอัตราส่วน และร้อยละด้วยวิธีการสอนปกติควบคู่กับวิธีบาร์โมเดลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, ปีที่ 18 ฉบับ 2 เดือน พ.ค. -ส.ค. 62.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). คู่มือการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2551(ฉบับปรับปรุง2560). กรุงเทพฯ: สสวท.
- อรวรรณ อยู่แท้กุล. (2021). ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง โจทย์ ปัญหาหระคนโดยใช้การเรียนรู้ เทคนิคการจัด กลุ่มแบบ าย บุคคลร่วมกับ กระบวนการแก้ ปัญหาของโพลยาที่มีต่อผล สัมฤทธิ์ทางการ เรียน และความ สามารถในการ คิดแก้ปัญหาของ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3. มนุษย สังคม สาร (ม ส ส.) คณะ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ บุรีรัมย์, 19(1), 97-116.

การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยกิจกรรมกลุ่ม

ขวัญชนก การิก

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล: kwanchanok.karik@g.swu.ac.th

มณฑิรา จารูเพ็ง, พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 6 โรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 350 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนที่เลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มที่ 1 ที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและมีความสมัครใจเข้าร่วม จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดสมรรถนะทางสังคม ของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 และโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า 1) สมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีสมรรถนะทางสังคมสูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : สมรรถนะทางสังคม, กิจกรรมกลุ่ม, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF SOCIAL COMPETENCY OF ELEMENTARY STUDENTS THROUGH GROUP ACTIVITIES

Kwanchanok Karik

Graduate Student of Master of Education
(Guidance Psychology) Srinakharinwirot University

Email: kwanchanok.karik@g.swu.ac.th

Monthira Charupheng, Patcharaporn Srisawat

Lecturer at The Department of Guidance and Educational Psychology
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Abstracts

The aims of this research are as follows: (1) to study the social competency of elementary students; and (2) to compare the social competency of elementary students, before and after participation in group activities. The sample group were divided into two groups: The first group were 350 students from the Ladprao District Office in the upper grades of six schools under the authority of the Bangkok Metropolitan Administration. The second group were 12 students selected specifically from the first group in terms of social competency, who scored lower than the 25th percentile, and were willing to participate. This research was conducted to measure the social competency of students. The confidence value of the whole version was .94 and the program using group activities was used to improve social competency. The data were analyzed in terms of averages, standard deviation and a t-test. The results revealed the following: (1) the overall social competence of elementary students was at a high level; and (2) the students in the experimental group had higher social competency after participating in group activities and statistically significant at a level of .01.

Keywords: Social competency, Group activities, Elementary students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาของเยาวชนในสังคมไทยรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสังคมที่จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษาของผู้เรียนให้ดีขึ้นโดยส่วนใหญ่แล้วปัญหาที่พบมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางอารมณ์และสังคม มีพฤติกรรมก้าวร้าว แสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยขาดสมรรถนะทางสังคมซึ่งจะเห็นได้ว่าสมรรถนะทางสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคมของคนในปัจจุบัน (Kagan, 2001)

สมรรถนะทางสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลเกิดจากการรับรู้และการฝึกฝนเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการเริ่มผูกมิตร และการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม สามารถสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีคุณค่า และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อส่วนรวม (สมคิด กอมนี, 2560)

การพัฒนาที่ดีก็สามารถควบคุมตนเองด้านอารมณ์ ด้านความคิด รวมไปถึงพฤติกรรมในการแสดงออก สามารถสื่อสารและมีสัมพันธภาพในทางที่ดีกับผู้อื่น (Williamson, 2002) ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะทางสังคมว่าเป็นตัวทำนายความสำเร็จในอนาคตเมื่อได้รับการฝึกฝนพัฒนาสมรรถนะทางสังคมเพิ่มขึ้นเด็กที่เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนตั้งแต่ยังเล็กจะมีผลการเรียนดีมีระดับสติปัญญาดีและเมื่อถึงวัยทำงานก็จะเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนร่วมงานในทางกลับกันเด็กที่ขอบอยู่คนเดียวไม่ชอบอยู่กับเพื่อนหรือคนหมู่มากจะทำให้เพื่อนรู้สึกว่ามีพฤติกรรมไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียนเมื่อเด็กเติบโตขึ้นทำให้เด็กคนนั้นมีปัญหาทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ถูกสังคมมองในแง่ลบถ้าเด็กไม่ได้รับการแก้ไขหรือการพัฒนาเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมก็จะขัดขวางการอยู่ร่วมกับผู้อื่นการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือถ้าเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้โอกาสแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้านก็จะมีเพิ่มขึ้น และเด็กก็จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

จากการศึกษาเบื้องต้น จากการสัมภาษณ์คุณครูแนะแนว และครูประจำชั้น ระดับประถมศึกษา พบว่าสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งสำคัญที่คุณครูต่างให้ความสำคัญและเห็นควรว่าต้องมีการปรับพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านทักษะทางสังคม องค์ประกอบด้านการกำกับตนเอง องค์ประกอบด้านการสื่อสารและองค์ประกอบด้านการตัดสินใจทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Elias & Haynes, 2008) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคม ประกอบด้วยการกำกับตนเองทักษะทางสังคมการกำกับตนเองและการตัดสินใจทางสังคมในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมกลุ่มโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม ทฤษฎีและเทคนิคในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อมาพัฒนาแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคม เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในการช่วยเหลือบุคคลเปรียบได้กับการจำลองสังคมขนาดย่อมที่จะคอยช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของตนเองได้ดีซึ่งสอดคล้องกับชลิตาชวานานนท์ (2552) ที่ได้กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการสร้างประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลจะได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและการดำเนินการกลุ่ม ทศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า เป็นกระบวนการขั้นต้นหนึ่งที่สามารถปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตของผู้เรียนทุกวัน คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2546) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม คือการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยน

ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนเกิดการการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนร่วมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีการดังกล่าวจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบุคคลทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า การที่บุคคลร่วมกันเพื่อที่จะศึกษาหรือมีเป้าหมายวัตถุประสงค์จะทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกในกลุ่ม

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้าสังเคราะห์ และศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มโดยผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเขตลาดพร้าว จำนวน 6 โรงเรียนรวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,014 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะทางสังคม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2564 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตลาดพร้าว จากเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่จำนวนประชากร 2,014 คน ตามแนวคิดของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2559) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 350 คน จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมเป็นนักเรียนในระยะที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยที่เลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนคลองทรงกระเทียม ที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาและมีความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมในครั้งนี้จำนวน 12 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ สมรรถนะทางสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสมรรถนะทางสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ จริงน้อยที่สุดจริงน้อยจริงบ้างไม่จริงบ้างจริงมากจริงมากที่สุดมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ จำนวน 40 ข้อ โดยต้องมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะอยู่ระหว่าง .67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .27 – .78 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมด เท่ากับ .94

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมโดยนำรายละเอียด ขั้นตอน ทฤษฎี/เทคนิค และวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ตรวจสอบรายละเอียดและความถูกต้อง เมื่อเสร็จสิ้นจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรี ฤกษ์แก้ว อาจารย์ ดร. อสมา คัมภีรานนท์ และ อาจารย์ เนาวรัตน์ ชูสกุล พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของนิยามศัพท์เฉพาะวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิธีการดำเนินการของรายละเอียดของกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้ง ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปทดลองใช้

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะการทดลองผู้วิจัยได้ขอและได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC/E/G-072/2564 จากนั้นเริ่มดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครเขตลาดพร้าว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน ทำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนสมรรถนะทางสังคมจากนั้นสุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและมีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 12 คน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บคะแนนทั้งก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมกับกลุ่มทดลองจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในช่วงเดือน กรกฎาคม หลังการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอีกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของนักเรียน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t-test for Dependent Samples

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบวัดสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายด้าน (n=350)

องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม	M	SD	แปลผล
ด้านทักษะทางสังคม	3.44	.51	ปานกลาง
ด้านการกำกับตนเอง	3.40	.49	ปานกลาง
ด้านการสื่อสาร	3.30	.56	ปานกลาง
ด้านการตัดสินใจทางสังคม	3.44	.61	ปานกลาง
รวม	3.39	.40	ปานกลาง

จากตาราง 1 ผลการศึกษาแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.39$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .40$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 3.44$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .61$) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางสังคม ($M = 3.44$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .51$) ต่อมาคือ ด้านการกำกับตนเอง ($M = 3.40$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .49$) รองลงมาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสื่อสาร ($M = 3.30$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .56$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคม ($n=12$)

สมรรถนะทางสังคม	ก่อนทดลอง		แปลผล	หลังทดลอง		แปลผล	t	p-value
	M	SD		M	SD			
1. ทักษะทางสังคม	3.41	.23	ปานกลาง	4.26	.21	สูง	-15.08**	<0.01
2. การกำกับตนเอง	2.94	.23	ปานกลาง	3.86	.36	สูง	-11.68**	<0.01
3. การสื่อสาร	3.01	.29	ปานกลาง	3.91	.40	สูง	-10.78**	<0.01
4. การตัดสินใจทางสังคม	3.13	.21	ปานกลาง	3.90	.38	สูง	-15.30**	<0.01
รวม	3.04	.13	ปานกลาง	4.09	.21	สูง	-18.35**	<0.01

** $p < .01$

จากตาราง 2 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สมรรถนะทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยทักษะสังคมการกำกับตนเองการสื่อสารและการตัดสินใจทางสังคม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายพบว่าสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่า ด้านทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อมาคือด้านด้านการตัดสินใจทางสังคมด้านกำกับตนเอง ด้านการสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในด้านทักษะทางสังคมในสถานการณ์ปัจจุบันนักเรียนต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมมากยิ่งขึ้นเนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการแข่งขันที่สูงการที่นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้นั้นจึงเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร เหลื่อมศรี (2563) ได้ดำเนินการศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอนจังหวัดกรุงเทพมหานครพบการวิจัยพบว่าระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางในส่วนของด้านการตัดสินใจในสังคม อยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะในด้านการตัดสินใจในสังคมเป็นสมรรถนะที่เน้นการแก้ไขปัญหาการรับมือกับปัญหาซึ่งเป็นทักษะที่เราจำเป็นต้องใช้ในแทบทุกสถานการณ์แต่ปัจจุบันปัญหาการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพยังมีอยู่ไม่มากโดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาและในช่วงวัยเริ่มต้นเรียนรู้ (ทฤษฎีปัญญา, 2562) ด้านกำกับตนเองอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะในด้านการกำกับตนเองเป็นความของนักเรียนในการรับรู้ตนเอง ความสามารถในการมีส่วนร่วมที่ช่วยในการปรับปรุงปรับเปลี่ยนทัศนคติความรู้สึก และสิ่งที่แสดงออกของตนเองเพื่อตนเองสามารถพัฒนาทักษะองค์ความรู้นำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งนักเรียนในวัยระดับชั้นประถมศึกษาการกำกับตนเองอาจจะยังน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงสถานการณ์ที่ผ่านมาเป็นช่วงการระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 ซึ่งมีผลกระทบในวงกว้างโดยเฉพาะทางด้านการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความลำบากโดยเฉพาะยิ่งในเด็กช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลายการสื่อสารยิ่งเกิดปัญหาสอดคล้องกับการศึกษาของจิราภรณ์ อ่อนชาผิว และสุชาติ นันทะไชย (2564) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 โรงเรียนวัดด่านสำโรงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า ความต้องการที่จัดการศึกษาหรือการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ โควิด 19 ทั้งผู้บริหารและครูมีความต้องการที่จะปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับสถานการณ์โควิด 19 ในอนาคตโดยเน้นการสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์การสื่อสารของนักเรียนซึ่งมีความจำเป็นในการพัฒนาเพื่อสร้างความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านทุกด้านหลังการทดลองแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์ (2561) ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรม

กลุ่มสามารถพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่านักเรียนได้รับการเสริมสร้างดังนี้

2.1 ด้านทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วย เทคนิคสถานการณ์จำลอง และเกม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยเทคนิคแรก สถานการณ์จำลองผู้วิจัยจัดสถานการณ์ขึ้นโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการแก้ปัญหาได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดและการตัดสินใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทหรือในสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในอนาคตได้ (ทศนา แคมมณี, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณณา บุญญาโณ (2556) ได้ดำเนินการศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จากการสอนโดยใช้ชีวิตดีทัศนิตันแบบพฤติกรรมร่วมกับสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่าทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา หลังเข้าร่วมการทดลองมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของการนำเทคนิคเกมมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม ด้านทักษะทางสังคม เนื่องด้วย เกม เป็นขั้นตอนกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความสามารถของเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพสูงและยังช่วยให้เกิดการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (ทศนา แคมมณี, 2560) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 เทคนิคคือ สถานการณ์จำลองและเกมสามารถพัฒนาสมรรถนะทางสังคมด้านทักษะทางสังคมให้สูงขึ้นได้

2.2 ด้านการตัดสินใจทางสังคมผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วย เทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการตัดสินใจทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยเทคนิคแรกกรณีตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง “การช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจ” เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และศึกษากรณีตัวอย่างถึงการตัดสินใจในการช่วยเหลือและการให้ความจริงใจในการช่วยเหลือเพื่อนซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเทคนิคกรณีตัวอย่างคือเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิดของผู้อื่น (ทศนา แคมมณี, 2560) เทคนิคต่อไปที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมด้านการตัดสินใจทางสังคม คือ เทคนิคการอภิปรายกลุ่มมาใช้ต่อเนื่องจากการใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างโดยการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มให้ผู้เรียนเกิดมุมมองที่มากยิ่งขึ้นได้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น หากเกิดสถานการณ์ที่นักเรียนต้องตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา นักเรียนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีธญา โสสิตมมงคล (2556) ที่ได้กล่าวถึงการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า เป็นการฝึกฝนความกล้าแสดงออกในตนเอง การแสดงความคิดเห็น ได้รับข้อมูลที่หลากหลาย จากหลายบุคคลเพื่อมาประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจทางสังคม และการตัดสินใจในด้านอื่น ๆ หากมีข้อมูลที่เพียงพอ ผ่านการคิดวิเคราะห์จากหลายบุคคล จะสามารถทำการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่มช่วยให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะทางสังคม ด้านการตัดสินใจทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการกำกับตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วย บทบาทสมมติ และเกม เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดย

เทคนิคแรก บทบาทสมมติเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในตัวละคร สถานการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งมีโอกาสได้เห็นผ่านมุมมองของตัวละครเห็นพฤติกรรมการแสดงออกเข้าใจในความรู้สึก นำไปสู่ความตระหนักรู้ (ทิตนา แชมมณี, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญาภรณ์ อุปมัยรัตน์ (2561) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเองและการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น พบว่าเทคนิคที่ใช้ในโปรแกรมคือเทคนิคการใช้บทบาทสมมติ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนวัยรุ่นหลังเข้าร่วมการทดลองมีคะแนนการกำกับตนเอง และการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคเกมในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมด้านการกำกับตนเอง เนื่องจากเกมเป็นการแข่งขันเพื่อให้ได้ผู้ที่ชนะหากนักเรียนที่ลงแข่งขันต้องการเอาชนะโดยไม่คำนึงถึงกฎกติกาคุณธรรมจริยธรรมในการแข่งขันทำให้การแข่งขันนั้นขาดความยุติธรรมในที่สุด ดังนั้นผู้ที่เข้าร่วมเล่นเกมหรือการแข่งขันต้องสามารถควบคุมกำกับตนเองให้สามารถปฏิบัติตามกฎกติกาที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับในตนเองและผู้อื่นมากที่สุด (ปิ่นแก้ว ไชยสลิ, 2564) ดังนั้นทั้ง 2 เทคนิคที่ผู้วิจัยนำมาเลือกใช้จึงสามารถพัฒนาสมรรถนะทางสังคมด้านการกำกับตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้

2.4 ด้านการสื่อสารผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วยการอภิปรายกลุ่มและบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาด้านสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยเทคนิคแรกการอภิปรายกลุ่ม เป็นขั้นตอนกระบวนการในการฝึกความกล้าแสดงออกของผู้เรียนถึงการแสดงความคิดเห็นและเกิดการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันในสังคมสามารถสรุปผลการดำเนินการออกมาเป็นความคิดเห็นส่วนรวมได้เทคนิคนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง (ทิตนา แชมมณี, 2560) ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญาภรณ์ อุปมัยรัตน์ (2561) ได้ทำการศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอศุขพูนทรัพย์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าทักษะการสื่อสารหลังเข้าร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นเทคนิคที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการพัฒนาจึงสามารถพัฒนาสมรรถนะทางสังคมด้านการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ควรจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านทักษะทางสังคม ด้านการตัดสินใจทางสังคม ด้านการกำกับตนเอง และด้านการสื่อสารเพราะทุกองค์ประกอบมีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงกัน จะทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากการศึกษาสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นงานแนะแนวของแต่ละโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม ปลุกฝังและหล่อหลอมเรื่องสมรรถนะทางสังคมให้นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรจัดให้มีการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม การฝึกอบรมการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรติดตามผลสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หลังจากจบกิจกรรม เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: แสงรุ่ง การพิมพ์.
- จิราภานต์ อ่อนชาผิว และสุชาดา นันนทะไชย. (2564). ปัญหาและความต้องการของการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 โรงเรียนวัดด่านสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1. *Journal of Modern Learning Development*, 6 (4).
- ชลิตา ขวานานท์. (2552). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (กศ.ม.). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ณัฐชญา บุปผาชาติ. (2561). การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. (ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562). เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing). Retrieved from [http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Gui_Cou_Psy/Tassanee_W.pdf](https://www.truelookpanya.com/blog/content/76456/-blog-teamet-ทัศนีย์ วงศ์ศรี. (2556). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556., Retrieved from <a href=)
- ทศนา แหมมณี. (2560). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 13, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]. ed.): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญาภรณ์ อุปมัยรัตน์. (2561). ผลของโปรแกรมการกำกับตนเองต่อทัศนคติการใช้ความรุนแรงและพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์ (พย.ม. (การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต))). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลานครินทร์.

- เบญจพร เหลือมศรี. (2563). พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณณา บุญลาภ. (2556). การศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีภาวะออทิสซึมจากการสอนโดยใช้วีดิทัศน์แสดงต้นแบบพฤติกรรม (Video Modeling) ร่วมกับสถานการณ์จำลอง. ปรินญาณพนธ์ (กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ)) – มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 2556., Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Spe_Ed/Wannapa_B.pdf
- ศรีณยา โสสิตมงคล. (2556). Clinical Teaching: Small Group Discussion (การสอนแบบกลุ่มย่อย). Retrieved from https://ns.mahidol.ac.th/english/th/departments/MN/th/km/56/km_group_discussion.html
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด กอมณี. (2560). การพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยใช้กิจกรรมแนะแนว. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 18, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2560), หน้า 258-280. Retrieved from <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/9865/8405>
- สำนักงานเขตลาดพร้าว. (2564). ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2564. Retrieved from <https://webportal.bangkok.go.th/latphrao/info/maps/student>
- อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์. (2561). การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. Journal of Education Naresuan University, 23 (2).
- Elias, M., & Haynes, N. (2008). Social Competence, Social Support, and Academic Achievement in Minority, Low-Income, Urban Elementary School Children. School Psychology Quarterly, 474-495. doi:10.1037/1045-3830.23.4.474
- Kagan, J. (2001). Temperamental contributions to affective and behavioral profiles in childhood. In From social anxiety to social phobia: Multiple perspectives. (pp. 216-234). Needham Heights, MA, US: Allyn & Bacon.
- Williamson, G. G. D. W. J. (2002). Promoting social competence. San Antonio, TX: Therapy Skill Builders.

กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยายเรื่อง “ไชน่ามูน”

เพ็ญประภา เหล่าทะนนท์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

ประณิตา จันทรประพันธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

อีเมล: Chantharaphan@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยายเรื่อง “ไชน่ามูน” บทประพันธ์ของประภัสสร เสวิกุล โดยใช้แนวคิดด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรมเป็นกรอบในการศึกษาซึ่งผู้เขียนเลือกศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่อง พบว่า เป็นการเปิดเรื่องจากจุดที่ไม่ใช่การเริ่มต้นเรื่อง แต่เปิดเรื่องจากจุดจบหรือผลลัพธ์ของเรื่องมาเสนอก่อน ต่อจากนั้นจึงดำเนินเข้าสู่เรื่องราวเริ่มแรกของเรื่อง 2) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านตัวละคร พบว่า เป็นการนำเสนอตัวละครฝ่ายชายให้มีบทบาทและความสำคัญในการดำเนินเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ คือ ชิวหรือประธานหู่ ตัวละครเอกชาวจีน 3) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านบทสนทนา พบว่า เป็นการนำเสนอบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร และบทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง ทั้งบทสนทนาที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน รวมทั้งบทสนทนาที่แสดงถึงคติข้อคิดของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน 4) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านฉาก พบว่า เป็นการนำเสนอฉากที่ใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นเรื่องราวที่สมจริงตามสถานที่หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : กลวิธีการนำเสนอ, ความเป็นเงิน, องค์ประกอบวรรณกรรม, นวนิยายเรื่องไชน่ามูน

Presentational Techniques of Chineseness in Chinamoon Novel

Penprapa Laotanon

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Loei Buddhist College

Pranita Chantharapraphan

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus.

E-Mail: Chantharapraphan@gmail.com

Abstract

The objective of the academic article was to study the presentational techniques of Chineseness or the Chinese identity in Praphatsorn Sewikul's novel China Moon. The study framework was based upon four literary concepts: plot, character, dialogue, and setting. 1) The plot of the novel, used as the technique to present Chineseness, was found that the ending of the story, not the starting point, was initially focused and the story was narrated back to the beginning. 2) The character was used as the presentational technique to demonstrate Chineseness via Sue or President Wu as the leading Chinese character, who played a significant role leading the story or several significant events. 3) The dialogue was used as the presentational technique to describe Chineseness through the characters' habits. In addition, some dialogues were used to run the story, including the dialogues describing the habits of Chinese and Thai Chinese characters and the dialogues reflecting thoughts of Chinese and Thai Chinese characters. 4) The historical setting of Chinese and Thai Chinese characters was used as the presentational technique to express Chineseness to narrate the whole story in reality in accordance with historical locations and events.

Keywords: Presentational Technique, Chineseness, Literary Factor, China Moon Novel.

บทนำ

วรรณกรรมประเภทนวนิยายล้วนเป็นเรื่องราวของมนุษย์และสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ นักประพันธ์นำเสนอให้เราเห็นโลกภายในและโลกภายนอกของตัวละคร รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองโลกนี้ ดังนั้นการอ่านวรรณกรรมจึงชวนให้คิดถึงชีวิตและสังคมรอบตัว นอกจากนี้วรรณกรรมยังเป็นการสร้างสรรค์เรื่องเล่าที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดรหัสเหล่านั้นให้ได้จึงจะเข้าใจเนื้อหา นับเป็นความมหัศจรรย์ทางปัญญาและอารมณ์ไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นการวิจารณ์วรรณกรรมจึงเป็นศิลปะ เป็นศาสตร์ และศิลป์ ที่เกี่ยวพันและพึ่งพิงกันและกันอย่างแนบแน่น เพราะการวิจารณ์จะดำรงอยู่ลอย ๆ โดยไม่มีศิลปะเป็นเนื้อหาไม่ได้ และในขณะเดียวกันศิลปะก็ไม่อาจพัฒนาหรือเผยแพร่ขยายหากขาดนักวิจารณ์ซึ่งมีบทบาทเป็น “กระจก” ส่องสะท้อนกระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปินและตีความหมายสารที่ศิลปินต้องการนำเสนอด้วยแง่มุมความคิดหลากหลายมิติ พร้อมทั้งเป็นตัวกลางในการสื่อสารความหมายไปสู่ผู้รับในลักษณะชวนให้คิดนอกจากการเสพรับความสนุกกับบันเทิงคดี (เรีนฤทัย สัจจพันธุ์: 2559)

การศึกษาหรือการวิจารณ์วรรณกรรมประเภทนวนิยายเป็นเรื่องที่มุ่งพิจารณาองค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยที่ให้ความ สนใจวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของบทประพันธ์ (Intrinsic Study) ได้แก่ การพิจารณาโครงเรื่อง ตัวละคร กลวิธีในการดำเนินเรื่อง และคุณค่าสาระจากเนื้อเรื่อง โดยการพิจารณาโครงสร้างหรือองค์ประกอบของเรื่องด้วยแนวทางการวิจารณ์ที่นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม การวิจารณ์วรรณกรรมส่วนมากจะมีบทบาทและมีความสำคัญในการสร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นของนักเขียนรุ่นใหม่ให้ดำเนินไปอย่างคึกคัก

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการวิจารณ์แล้วเห็นว่ายังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัวที่แน่ชัดมากนัก แต่จะต้องเป็นการประเมินตามรสนิยมและอัตวิสัยของผู้วิจารณ์เป็นส่วนใหญ่ (ธัญญา สังขพันธ์านนท์, 2539: 63) อาจกล่าวได้ว่าสังคมเป็นตัวกำหนดแนวคิดโลกทัศน์ของนักเขียนขณะเดียวกันวรรณกรรมและนักเขียนก็มีอิทธิพลกำหนดความเป็นไปในสังคมหรือเปลี่ยนแปลงสังคมซึ่งวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่าย่อมสามารถสร้างสรรค์ขึ้นการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดี ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมต่อไป

การศึกษานวนิยายเรื่องไข่มุกที่ประพันธ์โดยประภัสสร เสวิกุล ซึ่งเป็นชื่อและนามสกุลจริง รวมทั้งเป็นนามปากกาที่ใช้ในการประพันธ์ ไข่มุกเป็นนวนิยายในชุด “วรรณกรรมเพื่ออาเซียน” ที่นำเสนอความสัมพันธ์ของคนในอาเซียนผ่านทางวรรณกรรมเรื่องราวของกลุ่มลูกแรงงานเงินห้าคนจากมลายาที่หนีมาแสวงโชคในสิงคโปร์ ทั้งนี้ประภัสสร เสวิกุล ได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2554 ถือเป็นนักเขียนที่ได้รับความนิยมจากนักอ่านและเป็นที่ยอมรับในวงวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย ในช่วงเวลากว่า 50 ปีที่ผ่านมาประภัสสร เสวิกุล ได้สร้างสรรค์ผลงานอันมีคุณค่าทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี และสารคดีจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเป็นนักคิด นักเขียน และนักการทูต รวมถึงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และมิตรภาพระหว่างเพื่อนความรัก กำลังใจ ในขณะเดียวกันก็เปิดโลกทัศน์อันกว้างไกลให้กับผู้อ่านโดยนำเสนอ

ข้อคิดมุมมองใหม่ ๆ ในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงเอกลักษณ์ และคุณค่าของภาษาไทยและความเป็นไทยในแง่มุมทั้งเล็กและใหญ่ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับเนื้อหาสาระ ความรู้ และความคิดเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการอ่านเพื่อนันทนาการ (เพ็ญประภา เหล่าทะนันท, 2564)

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ ผู้เขียนจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาในเชิงกลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยาย โดยใช้แนวคิดด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรมมาเป็นกรอบในการศึกษา การศึกษานี้ผู้เขียนได้เลือกนวนิยายเรื่อง “โซ่นามูน” ของประภัสสร เสวิกุล ฉบับตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีลักษณะด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความเป็นเงิน ผู้เขียนเห็นว่าโครงเรื่อง ฉาก บทสนทนา และตัวละครเหล่านี้มีความสมจริง โดดเด่นน่าสนใจในการศึกษาวิเคราะห์ ทั้งนี้ผู้เขียนได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นเงิน และแนวคิดกลวิธีการนำเสนอผ่านองค์ประกอบด้านวรรณกรรมเพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการศึกษา จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยายเรื่อง “โซ่นามูน” ของประภัสสร เสวิกุล สามารถแยกการศึกษาได้ 4 ประเด็น โดยผู้เขียนได้กล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละประเด็น พร้อมยกตัวอย่างเนื้อหาในนวนิยายขึ้นมาประกอบการอธิบาย ดังนี้

1) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่อง

โครงเรื่อง คือรูปแบบ (Form) ของการดำเนินเรื่องซึ่งปรากฏเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ของการเปลี่ยนจากสถานการณ์ต้นเรื่องไปสู่สถานการณ์ปลายเรื่อง และสถานการณ์เหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผลเสมอ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539: 163) ดังนั้น โครงเรื่องจึงเป็นความสืบเนื่องตามลำดับเหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งของเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผล เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ คือนำไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่อง โครงเรื่องจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของผู้แต่งใช้เป็นหลักในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่องในนวนิยายเรื่องโซ่นามูน การเปิดเรื่อง (Being exposition) เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ ตัวละครหรือสถานที่ ทั้งนี้เพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องจากจุดที่ไม่ใช่การเริ่มต้นเรื่อง แต่เปิดเรื่องจากจุดจบหรือผลลัพธ์ของเรื่องมาเสนอก่อน ต่อจากนั้นจึงดำเนินเข้าสู่เรื่องราวเริ่มแรกของเรื่องและจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงจบเรื่อง ดังตัวอย่าง

งานเลี้ยงบนภัตตาคารลอยฟ้าเพิงเล็กรา แยกเรือที่เหลื่ออยู่เพียงไม่กี่คนเอ่ยขอบคุณและล่ำลาเจ้าภาพ คนเหล่านี้ล้วนเป็นเพื่อนเก่าที่รู้จักคุ้นเคยกับเจ้าภาพเป็นอย่างดีมานานปี และอย่างที่พูดกันเสมอว่าที่ดีที่สุดของทุกงานเลี้ยงทุกงานก็คือการเริ่มต้นและลงท้าย ดังนั้นบางคนชอบไปถึงงานเป็นคนแรกและกลับออกมาจากงานเป็นคนหลัง จะได้ไม่พลาดข้อดีเด็ดนี้ “ดาเนียร” เจ้าภาพบิบบี้มือชายหนุ่ม “ไม่รีบกลับโซ่ไหมกันต่ออีกหน่อยซิ” “ครับ” แยกกคนสุดท้ายรับคำด้วยความเกรงใจ ขณะที่เจ้าภาพเดินไปที่ประตูกระจก เพื่อผลักมันออกไปสู่ประตูที่รายรอบด้วยลมแรงและแสงดาวที่พรายพราย มองออกไปในความมืดจะเห็นแสงไฟริบหรี่จากแนวเขื่อนและท่าเรือ เรือที่ลอยล้าอยู่ลิบ ๆ หม่นมัวในม่านหมอก (โซ่นามูน, 2558: 23)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า นวนิยายเรื่องไข่มุนเปิดเรื่องโดยนำบทสรุปตอนท้ายในชีวิตตัวละครเอกที่ประสบความสำเร็จแล้วมาเปิดเรื่อง คือเปิดเรื่องฉากจบงานเลี้ยงฉลองบริษัทของนักธุรกิจชื่อชิวหรือ mjko ประธานหวู่ในสิงคโปร์ ประธานหวู่พูดคุยกับแดเนี่ยลนักวิจัยที่มาเก็บข้อมูลของนักธุรกิจคนสำคัญในสิงคโปร์ เพื่อปูเรื่องเข้าสู่การดำเนินเรื่องของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่องด้านการคลี่คลายจุดวิกฤต (Climax) ซึ่งเป็นตอนที่เรื่องดำเนินมาถึงจุดสำคัญหรือถึงจุดที่เป็นประเด็นปัญหา และได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง ดังตัวอย่าง

เด็กหนุ่มชาวจีนร่างผอมสูง หน้าตาเนื้อตัวมอมแมม ผมเผ้ารุงรังแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่า ๆ เต็มไปด้วยรอยประขุ่น สวมรองเท้าคิบบี้ที่ทำจากยางรถยนต์ที่บรรทุกผู้คนและข้าวของเพียบแป้ล้ เฟ่งสายตามองไปยังท่าเรือที่อยู่เบื้องหน้าด้วยดวงตาที่แฝงความมุงหวัง “สงครามสงบแล้ว มีคนจีนในมาลาୟามุ่งหน้ามาสิงคโปร์กันมาก” ชายแก่ซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่ต่างกันเท่าไร ซึ่งยืนสูบบุหรี่อยู่ข้าง ๆ เย้ยด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ — “ทั้งที่มาทำงานทำเพื่อมีเงินพอประทังชีวิต แสวงหาโอกาสและโชคกลาง และหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้ง” เด็กหนุ่มเบนสายตามาทางชายแก่

“เจ้าคงรู้เมื่อตอนญี่ปุ่นยึดครองมาลาया คนจีนร่วมมือกับอังกฤษในการต่อต้านญี่ปุ่นแต่พอสงครามเลิก รัฐบาลมาลาयाไม่ยอมรับรู้เรื่องนี้ทั้งกีดกันและจำกัดสิทธิคนจีนไม่ให้มีบทบาทในทางการเมือง การรับราชการ การทำมาหากิน แม้กระทั่งที่ดินจะอยู่อาศัย “ผมรู้” เขาพยักหน้า (ไข่มุน, 2558: 114-115)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขความขัดแย้งที่มาถึงจุดวิกฤติในนวนิยายเรื่องไข่มุน คือ เมื่อชีวประสบปัญหาในเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สองในมาลาया ชิวเสียพ่อกับแม่ไปเพราะถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าตาย เนื่องจากถูกหาว่าเป็นพวกคนจีนที่ส่งเงินกลับไปเมืองจีนเพื่อสนับสนุนกองทัพมินตั้งรบกับญี่ปุ่นที่เมืองจีน ทำให้ชิวเกิดความเสียใจและพยายามหนีออกจากโรงเรียนของชาวญี่ปุ่นที่ชิวกำลังเรียนอยู่เพื่อไปหาพ่อแม่ แต่ร้อยโทโยชิตะก็ได้ช่วยเหลือและดูแลชิวไว้ที่โรงเรียน เมื่อวันหนึ่งร้อยโทโยชิตะถูกยิงตายที่ท้ายป่าสวนยางในตอนที่เขาพาร้อยโทโยชิตะไปถ้ำรูปพระอาทิตย์ตก ทำให้ชิวต้องหลบหนีออกมาเพราะกลัวจะถูกกล่าวหาว่าเป็นคนฆ่าทหารญี่ปุ่นและเมื่อสงครามจบลงเขาก็เดินทางลงเรือไปสิงคโปร์

2) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านตัวละคร

ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของวรรณกรรมนวนิยาย เพราะตัวละครจะทำหน้าที่เป็นผู้แสดงบทบาทในเรื่องและเป็นผู้ดำเนินเรื่อง รวมถึงเป็นผู้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเหตุการณ์หรือโครงเรื่องที่ถูกแต่งกำหนดไว้ ทั้งเป็นตัวเดินเรื่องทำให้เรื่องดำเนินไปจากต้นจนจบ อีกทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องมักเกิดจากการที่ตัวละครมีความขัดแย้งกัน ซึ่งหากผู้แต่งมีฝีมือในการสร้างตัวละครให้สมจริงมากเท่าใด ผู้อ่านจะยิ่งรู้สึกตัวละคนนั้นมีตัวตนยิ่งขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้การศึกษา

ลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจแก่นเรื่องและความสัมพันธ์ของตัวละครกับโครงเรื่องและแก่นเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (เรีนฤทัย สัจจะพันธุ์, 2534: 264-265) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านตัวละครในนวนิยายเรื่องไซ่น่ามุน เป็นการนำเสนอตัวละครฝ่ายชายให้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่อง คือ **ซิว หรือประธานหวู่** ตัวละครเอกชาวจีนเป็นตัวละครที่อาศัยอยู่กับครอบครัวในมาลาเยาเมื่อตอนเด็ก พ่อของเขาอพยพมาจากเมืองจีน มีอาชีพกรีดยางพาราในมาลาเยา ผู้แต่งสร้างตัวละครประธานหวู่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่างๆ และตัวละครอื่นๆ ในเรื่อง โดยนำเสนอภาพวิถีชีวิตชาวจีนในมาลาเยาและสิ่งคิโปร์ผ่านเรื่องราวชีวิตของประธานหวู่ตั้งแต่วัยเด็ก ที่อาศัยอยู่ในมาลาเยา พ่อแม่ถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าตายในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเพราะถูกกล่าวหาว่าแอบลักลอบส่งเงินไปเมืองจีนเพื่อสนับสนุนทหารก๊กมินตั๋งสู้รบกับญี่ปุ่น เมื่อสงครามจบลงเขาเดินทางมาสิงคโปร์และได้ไปอาศัยอยู่กับโกสุนพี่ชายร่วมสาบาน แม้ชีวิตพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ แต่สุดท้ายก็สามารถตั้งบริษัทนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าจากญี่ปุ่นจนประสบความสำเร็จเป็นบริษัทใหญ่โต ประธานหวู่มีลักษณะนิสัยเป็นคนขยัน มุ่งมั่นในการทำงาน ซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นลักษณะนิสัยของคนจีน มีสถานภาพเป็นนักธุรกิจอายุมากที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีบทบาทในฐานะนักธุรกิจชาวจีนที่มีอิทธิพลต่อการค้าของสิงคโปร์ ประธานหวู่เป็นตัวแทนผู้ชายชาวจีนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องธุรกิจในแผ่นดินใหม่อย่างสิงคโปร์ และเรื่องราวของเขาได้นำเสนอชีวิตชาวจีนในต่างแดนทั้งมาลาเยาและสิงคโปร์ในแง่มุมต่าง ๆ เป็นตัวละครที่สำคัญและมีบทบาทในการดำเนินเรื่องในเหตุการณ์ช่วงสงครามโลกครั้งที่สองจบลงท่ามกลางปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของสิงคโปร์ เขายังมีบทบาทในฐานะพี่รองดูแลน้อง ๆ ที่กรี๊ดเลือดร่วมสาบานตั้งแต่สมัยอยู่ที่สวนยางพาราในมาลาเยา นอกจากนี้ประธานหวู่ปฏิบัติตัวเป็นพี่ที่ติดตามคำสอนของชาวจีน คือเป็นพี่ที่ต้องดูแลและเสียสละให้น้อง มีความเป็นเมตตาต่อน้อง ๆ แม้ว่าสิ่งที่น้องทำจะเป็นเรื่องที่ผิดร้ายแรง เห็นได้จากตอนที่เขาเข้าห้ามลืบไม่ให้ทำร้ายหวังอี่ แม้หวังอี่จะทำผิดคิดร้ายแรงทั้งกับตนเองทั้งกับลืบและหยงที่เป็นพี่น้องร่วมสาบานกัน เขาปกป้องน้องและยอมให้อภัยไม่คิดร้ายต่อหวังอี่ ดังตัวอย่าง

“พอทีเถอะ” ซิวห้ามอย่างทนฟังต่อไปไม่ไหว

“ถ้าเอ็งจะฆ่าไอ้หวังอี่ ก็ฆ่าข้าเสียด้วยอีกคน เพราะข้าทนดูพี่น้องร่วมสาบานฆ่ากันเองไม่ได้”

“พี่รอง” ลืบขบกรามแน่น “พี่รองก็รู้ว่าฉันไม่มีวันทำร้ายพี่รอง”

“ถ้าเอ็งยังนับถือข้าเป็นพี่รองของเอ็งอยู่ ก็ปล่อยไอ้หวังอี่ไป” เขาสั่ง

“พี่รองกำลังช่วยงูพิษ พอมันมีกำลังก็จะหวนกลับมาฉกกัดพี่”

“นั่นมันเป็นเรื่องที่ข้าจะดูแลตัวเอง” ชายหนุ่มจ้องมองน้องร่วมสาบาน

“แต่ตอนนี้ขอให้เอ็งทำตามพี่ข้าสั่ง”

“ก็ได้ ถ้าพี่รองต้องการอย่างนั้น” ลืบลดป็นลง และผล็วร่างของหวังอี่ไปข้างหน้า “ไป เอ็งรีบออกไปจากที่นี่ ก่อนที่ข้าจะเปลี่ยนใจ”

หวังอี่กับลูกน้องลนลานออกไปจากร้าน (ไซ่น่ามุน, 2558: 289)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านตัวละครในนวนิยายเรื่องไข่นำมูน สะท้อนได้ว่าผู้แต่งสร้างลักษณะหรือพฤติกรรมของตัวละครฝ่ายชายให้บุคลิก ความคิด อุปนิสัย เพื่อให้เห็นความโดดเด่นของตัวละคร โดยตัวละครแต่ละตัวเป็นตัวแทนคนในสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกัน อีกทั้งการศึกษาสภาพและบทบาทของตัวละครฝ่ายชายสามารถนำเสนอให้เห็นภาพแทนอัตลักษณ์ของคนจีนในอดีต ทั้งยังเข้าใจวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าตัวละครมีการกระทำหรือมีความคิดที่หลากหลายจากการนำเสนอของผู้แต่ง

3) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านบทสนทนา

บทสนทนา คือ คำพูดที่ใช้ตอบโต้ของตัวละคร ช่วยให้ผู้อ่านทราบถึงแนวคิดของผู้แต่งทราบถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ข้อขัดแย้งระหว่างตัวละคร ภูมิหลัง และรายละเอียดต่าง ๆ ได้ ฉะนั้นบทสนทนาจึงเป็นคำพูดถกเถียงกันระหว่างตัวละครในเรื่อง ซึ่งมีส่วนในการแสดงออกทางพฤติกรรมของตัวละครที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอุปนิสัยของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น รวมทั้งบทสนทนามีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องหรือให้แนวคิดแก่ผู้อ่านอย่างใดอย่างหนึ่ง (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2537: 107) บทสนทนาจึงสะท้อนถึงเรื่องราวผ่านภาษาและจินตนาการของผู้แต่ง ซึ่งเป็นได้ทั้งเหตุการณ์จริงหรืออิงความเป็นจริงที่ชวนติดตาม โดยบทสนทนาจะบรรยายเหตุการณ์จนเกิดมโนภาพให้ผู้อ่าน เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดหรือเจตนาของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านทราบถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร นอกจากนี้บทสนทนาจะช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายของผู้แต่ง ทำให้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่าง ลักษณะหน้าตา และนิสัยใจคอ เพื่อสร้างความสมจริงให้กับนวนิยาย (กิตติยา คุณารักษ์, 2564: 192)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านบทสนทนาในนวนิยายเรื่องไข่นำมูน ผู้แต่งสร้างบทสนทนาด้วยการบรรยายเรื่องราวที่ดำเนินไปแบบการเล่าเรื่อง โดยเป็นบทสนทนาที่มีข้อความค่อนข้างยาว ดังตัวอย่าง

“ถูกแล้ว” ผู้สูงวัยพยักหน้า “และฉันก็คิดว่าลี้กวนยูหรือ ดร. โกะเค็งซวีก็มีความเชื่อเช่นนี้ ไม่เช่นนั้นพวกเขาคงจะไม่สร้างสิงคโปร์จากความว่างเปล่าขึ้นมาเป็นเช่นทุกวันนี้” — “ผมคิดว่าท่านคงจะนับถือคนทั้งสองมาก” ดาเนี่ยล คาคคะเน — “ฉันนับถือลี้กวนยูในฐานะผู้นำประเทศที่มีความเข้มแข็งและมีความสามารถสูงในการบริหารบ้านเมือง แต่ฉันนับถือ ดร. โกะ ในฐานะนักการค้าและการเงินที่มองการณ์ไกล พูดไปแล้วลี้กวนยูเป็นเหมือนพ่อบ้าน และ ดร. โกะ เป็นเหมือนแม่บ้าน ฉันยอมรับว่าที่ฉันก้าวมาถึงขั้นนี้ได้เพราะฉันเชื่อในความคิดของ ดร. โกะ ในการบรรยายในวันนั้น...วันที่สิงคโปร์เพิ่งแยกตัวออกมาจากมาเลเซีย วันที่เหมือนกับเราถูกตัดมือตัดเท้า แต่ ดร. โกะ ชี้แนะช่องทางใหม่ในการอยู่รอดทำให้ฉันหันมาสนใจเรื่องการทำธุรกรรมด้านการเงินก่อนคนอื่น ในขณะที่พ่อค้าส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการค้าแบบคนกลาง และเห็นว่าธุรกรรมด้านการเงินมีความเสี่ยงสูง” “แล้วคุณหวังอะไรล่ะครับ” ชายหนุ่มถามเบา ๆ “มันเป็นเรื่องที่น่าเศร้า” ท่านประธานถอนใจลึก ๆ

“ฉันไม่เคยคิดว่าชีวิตของพี่น้องร่วมสาบานจะต้องจบลงเช่นนั้น”

(ไซน่ามูน, 2558: 282-283)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านบทสนทนาในนวนิยายเรื่องไซน่ามูน ผู้แต่งต้องการแสดงอุปนิสัยของตัวละครอย่างตรงไปตรงมา รวมทั้งแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในช่วงหนึ่งของบทสนทนา และผู้แต่งใช้บทสนทนาทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยช่วยย่อเรื่องให้สั้นกระชับ ทำให้ทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้แต่งไม่ต้องบรรยายเรื่องมาก ทำให้ผู้อ่านไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการดำเนินเรื่องแบบล่าช้า จะเห็นว่าตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าวมีความสมจริง สำนวนภาษาที่ใช้มีชีวิตชีวาให้อารมณ์ความรู้สึกเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยให้เรื่องมีความน่าสนใจน่าอ่าน ถือได้ว่านวนิยายให้มากกว่าความบันเทิงและความรู้ แต่เป็นการกล่อมเกลาคำความรู้ด้านต่าง ๆ ทางสังคม ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการเมืองในแต่ละยุคสมัย ดังที่ตรีศิลป์ บุญขจร (2545) กล่าวว่าวรรณกรรมเป็นสิ่งบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของมนุษย์ ที่สืบทอดและสร้างความเชื่อมต่อสังคม เป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนทัศนคติความเชื่อของผู้คนในสังคม

4) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านฉาก

การศึกษาฉากในวรรณกรรมสามารถแบ่งออกได้หลากหลายประเภท คือ ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ภูเขา ทุ่งโล่ง ฯลฯ รวมไปถึงการพรรณนา การตกแต่งภายในบ้านเรือนหรืออาคารต่าง ๆ ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น อาคาร บ้านเรือน วัตถุข้าวของเครื่องใช้ที่มนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นมา ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัยของการเกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือสภาพแบบแผนหรือกิจวัตรในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ของตัวละคร รวมถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนและสังคม และฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม รวมไปถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร (ธัญญา สังขพันธ์านนท์, 2539: 111-113) ดังนั้น ฉากจึงเป็นสถานที่ บรรยากาศ และเวลาในท้องเรื่อง ที่ผู้แต่งบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องมีความผสมกลมกลืนกับเรื่องราวอันเป็นบุคลิกภาพของตัวละครและต้องมีความสมจริง รวมทั้งมุ่งที่จะสร้างความสะเทือนใจ ความตื่นเต้นหรือคล้อยตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านฉากในเรื่องไซน่ามูน เป็นฉากที่ใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน โดยการนำเสนอเรื่องราวเพื่อให้เกิดความสมจริง ตามเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ คือเป็นเรื่องราวของแรงงานจีนในมลายาในช่วงกองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครอง ฉากทหารญี่ปุ่นเข้ายึดครองมาลายา ทั้งตั้งโรงเรียน และสังหารชาวจีน เพราะสายลับญี่ปุ่นสืบทราบมาว่าชาวจีนบางคนส่งเงินกลับเมืองจีน เพื่อสนับสนุนให้กองทัพชาวจีนก็กมินตั้งรบกับญี่ปุ่น โดยอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่กองทัพญี่ปุ่นฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนจีนใน มลายาช่วงปี พ.ศ.2485 ดังตัวอย่าง

“พ่อกับแม่ผมเป็นยังงี้บ้างครับ” ชิวถามเมื่อครูลงมือแก้มัด

“พวกเขา...” นายร้อยโทอึ้งไปทันที “พวกเขาจากเธอไปแล้ว”

“ครูหมายความว่ายังงี้ครับ” เด็กชายสะบัดเชือกออกจากตัว

“เธอฟังฉันให้ดี” เขาจับป่าลูกศิษย์ไว้ “หน่วยราชการลับของกองทัพสืบ
ทราบว่ามีคนจีนบางคนในมลายูส่งเงินไปช่วยกองทัพมินตั้งรบกับญี่ปุ่นที่เมืองจีน
จึงนำตัวคนจีนไปให้สายลับซีตัว และพ่อแม่เธอก็เป็นคนที่ถูกสายลับยืนยันว่าส่งเงิน
ไปเมืองจีนด้วย...” “ไม่จริง” ชิวปฏิเสธเสียงดัง “เราจนแทบไม่มีจะกิน จะเอาเงินที่
ไหนไปส่งให้ใครได้” “แต่สายลับติดตามพฤติกรรมของคนจีนในมลายูมานาน และ
ที่นี้คนจีนก็มีการจัดตั้งกองโจรเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นด้วย การกระทำเหล่านี้เป็นภัยต่อ
กองทัพของสมเด็จพระจักรพรรดิฉันจึงไม่สามารถช่วยเหลือพ่อกับแม่เธอได้”
(ไชน่ามูน, 2558: 82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าฉากที่ใช้ภูมิหลังประวัติศาสตร์ได้นำเสนอเรื่องราวของเหตุการณ์
บ้านเมือง สภาพสังคม และความเป็นอยู่ของยุคสมัยที่เกิดเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข้อเท็จจริงในแง่มุมที่เกิดขึ้นในสังคมช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่จิตใจและการดำเนิน
ชีวิต โดยเฉพาะผู้คนที่เป็นชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีน และผู้อ่านจะได้ทราบถึงอารมณ์ความรู้สึก
นึกคิดของตัวละครที่ได้รับผลจากเหตุการณ์บริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ G. William Skinner
(อ้างใน สุภางศ์ จันทวานิช, 2534: 105) กล่าวถึงชาวจีนในประเทศไทยว่าในช่วงเวลาเดียวกันนั้น จีน
มีการร่วมกันต่อต้านญี่ปุ่นด้วยการจัดตั้งสมาคมลับ โดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับขบวนการเสรีไทย ซึ่ง
ช่วงเวลานั้นรัฐบาลไทยมีความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ได้ทำการต่อต้านและควบคุมการเคลื่อนไหวของชาว
จีน ชาวจีนถูกจับกุมและเนรเทศเป็นจำนวนมาก นโยบายของชาตินิยมในทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีผลให้การควบคุมทางเศรษฐกิจของชาวจีนในช่วงเวลานั้นเข้มงวดมาก ชาว
จีนได้รับความกดดันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การรวมตัวช่วยเหลือกันระหว่างชาวจีน
จึงมีอยู่สูง และผลของการถูกกดดันทำให้ความรู้สึกไม่เป็นมิตรต่อรัฐบาลไทยมีเพิ่มขึ้น

บทสรุป

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนในนวนิยายเรื่องไชน่ามูนผ่านแนวคิดด้านองค์ประกอบทาง
วรรณกรรมทั้ง 4 ประเด็น คือ กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านโครงเรื่อง กลวิธีการนำเสนอความ
จีนเป็นผ่านตัว กลวิธีการนำเสนอความจีนเป็นผ่านบทสนทนา และกลวิธีการนำเสนอความเป็นจีน
ผ่านฉาก สะท้อนให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนได้รับคำสั่งสอนจากบรรพชนรุ่นสู่รุ่น คือมี
ความขยัน มั่นคง รักครอบครัว และยึดมั่นปฏิบัติตามประเพณีที่ตนเชื่อถือมาโดยตลอด ทั้งนี้คนไทย
เชื้อสายจีนยังมีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นประเพณีความเชื่อ หรือวิถีชีวิต โดยเฉพาะ
ในด้านเศรษฐกิจที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศไทย นอกเหนือจากนี้แล้ววรรณกรรมนวนิยายเรื่อง
ไชน่ามูนได้แสดงอัตลักษณ์ความเป็นจีนที่ชี้ให้เห็นถึงตัวตน ความคิด วิถีชีวิตของชาวจีนและชาวไทย
เชื้อสายจีนได้อย่างเด่นชัด เพราะวรรณกรรมเป็นงานเขียนที่สามารถนำเสนอเรื่องราวของมนุษย์ใน
สังคม คือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และมีเนื้อหาสะท้อนความเป็นจริงในสังคม ชาวจีนได้ตั้งถิ่นฐาน
อย่างมั่นคงถาวรในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งได้รับความสะดวกในการประกอบอาชีพ
ทำให้ชาวจีนเข้ามา มากขึ้นจนกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่มากที่สุดในสังคมไทย ชาวจีนยึดมั่นในประเพณี
และความเชื่อดั้งเดิม หลักความเชื่อเหล่านี้จึงก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ชาวจีน

บรรณานุกรม

- กิตติยา คุณารักษ์. (2564). พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในนวนิยายแนวสังคมนิยมมหัศจรรย์ของตรี อภิรุณ : ความหมายและการประกอบสร้าง. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2545). นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นาคร.
- ประภัสสร เสวิกุล. (2558). ไชน่ามูน. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- เพ็ญประภา เหล่าทะนนท์. (2564). ความเป็นจีนในนวนิยายและเรื่องสั้นของประภัสสร เสวิกุล. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รื่นฤทัย สัจจะพันธุ์. (2534). ตัวละครหญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาและสมัย รัตนโกสินทร์ ตอนต้น (พ.ศ. 1893 - 2394). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รื่นฤทัย สัจจะพันธุ์. (2559). ชวน “อ่าน” ชวน “คิด” พินิจวรรณกรรมร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2543). วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2534). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและภูมิลำเนาเดิมที่เฉาซัน สมัยที่หนึ่งท่าเรือจางหลิน (2310-2390). กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยา และเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนติกร กางภาคิน, นีรนาท จุลเนียม, ไพฑูรย์ โพธิสาร
นักศึกษาและอาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านราหุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน การดำเนินการวิจัยเป็นแบบวิจัยและการพัฒนามี 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวาดรูปอาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 2) การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวาดรูปอาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 3) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวาดรูปอาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ 4) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวาดรูปอาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยพิจารณาความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะจากผู้เชี่ยวชาญ ใช้แผนการวิจัย One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 เรื่อง แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะหาประสิทธิภาพจากสูตร E_1/E_2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี 4 เรื่อง กระบวนการฝึกทักษะเป็นไปตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา (2) ขั้นวางแผนโดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล (3) ขั้นแสดงวิธีทำ (4) ขั้นตรวจสอบ ผลการพิจารณาความเหมาะสมพบว่า ความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆของแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ พบว่ามีประสิทธิภาพ 77.45/76.83

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ และการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

A DEVELOPMENT OF MATHEMATICS SKILL DRILLS ON SITUATION PROBLEMS IN THE LINE OF POLYA AND BAR MODEL ON TOPIC “POSITIVE MINUS MULTIPLY AND DIVIDE” FOR PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS

Netikorn Kartphakhin, Neranart Chulniam, Paitoon Phothisarn

The students and teachers Curriculum and teaching disciplines Faculty

of Education Pathum Thani University

E-mail Address: krittaphat2425@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to create and find the effectiveness of the math problem solving skill exercises. Based on the concept of Polya and bar model drawing techniques on addition, subtraction, multiplication and division. Mathematics subject group for grade 4 students according to the criteria 75/75 2) to compare the mathematics learning achievement before and after school 3) to study the students' satisfaction towards using the math problem solving skill exercises. The sample group was Grade 4 students at Ban Rahul School under the Office of Phetchabun Primary Education Area 3, the second semester of the academic year 2021, consisted of 30 people. It is a research and development model with 4 key components: 1) Study the basic information for the development of the Bar Model learning management model together with the concept of learning the ability to solve mathematical problems. 2) The creation of the Bar Model learning management model together with the learning ability in solving math problems 3) a study of the results of using the Bar Model learning management model together with the concept of learning ability to solve mathematical problems; and 4) a study of the students' satisfaction with the Bar Model learning management model. together with the concept of learning the ability to solve math problems. Use the research plan One Group Pretest – Posttest Design Research Tools Including exercises for solving math problems Based on the concept of Polya and bar model drawing techniques on addition, subtraction, multiplication and division. Mathematics subject group for 4th grade students, 4 subjects. achievement test Questionnaire on the satisfaction of learners towards learning with the formula-based skills practice questionnaire the statistics used in the data analysis were mean, standard deviation and Dependent t-test.

The results showed that

1. Math Problem Solving Skills Practice Form Based on Polya's concept and bar model drawing technique on addition, subtraction, multiplication and division, there

are 4 topics for 4th grade students. The skill training process is based on Polya's concept and bar model drawing technique. It consists of 4 steps: (1) understanding the problem, (2) planning by using bar model drawing, (3) showing how to do it, (4) checking. The results of consideration of suitability found that the suitability of various components of the skill training was at a high level. and when it comes to efficiency found to be effective 77.45/76.83

2. The learning achievement of students who took the math problem solving skill exercises based on the concept of Polya and bar model drawing techniques on addition, subtraction, multiplication and division for grade 4 students after higher education. statistically significant at the .01 level

3. The students were satisfied with the learning with the math problem solving skill exercises based on the concept of Polya and the bar model drawing technique on addition, subtraction, multiplication and division for grade 4 students overall. to a large extent.

Keywords: Skill drills, Solution problems

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะได้จากรายงานผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสอบวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ คือ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.13 ระดับประเทศ 32.90 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ รวมทั้งเมื่อพิจารณาปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำได้แก่ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา นักเรียนยังเกิดความสับสนในกระบวนการคิดแก้โจทย์ปัญหา ผู้เรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ อีกทั้งยังขาดการคิดอย่างมีเหตุผลและการคิดอย่างมีระบบ และสภาพปัญหาคุณภาพการสอนของผู้สอน คือ ผู้สอนขาดเทคนิคการสอน เทคนิคการสอนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผลและมีระบบ ตามกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ขาดการฝึกทักษะให้กับผู้เรียน ผู้สอนไม่ได้ผลิตสื่อที่ตรงตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา (อุษณีย์ เสือจันทร์, 2553, หน้า 3) ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่าการฝึกนั้นสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนและบทบาทของผู้สอนนั้นมีส่วนสำคัญต่อการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ โดยการเลือกปัญหาที่เหมาะสมให้ผู้เรียนทำ ประเมินความเข้าใจของผู้เรียนอยู่เสมอ และการหาวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยผู้เรียนให้มีความเข้าใจในการแก้โจทย์ปัญหามากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างนวัตกรรมการสอนเป็นแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล โดยการนำเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลมาใช้ในขั้นตอนที่ 2 ของกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการแก้โจทย์ปัญหาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน วิเคราะห์โจทย์ออกมาเป็นภาพเพื่อช่วยในการแก้โจทย์ปัญหาให้ง่ายขึ้น ซึ่งนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณและหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบฝึกทักษะที่จัดทำขึ้นนี้จะช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ที่ซับซ้อนให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาการบวก ลบ คูณ และหาร ดียิ่งขึ้น กระบวนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา และเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ได้นำวิธีการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา 4 ขั้นตอนมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจโจทย์ อ่านโจทย์อย่างน้อย 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 อ่านในใจ , ครั้งที่ 2 อ่านแล้วจดข้อความสำคัญ, ครั้งที่ 3 อ่านแล้วตั้งคำถามย่อย และเขียนคำตอบของคำถามย่อยนั้น ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวางแผนเป็นการวางแผนการวาดรูปบาร์โมเดล ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแสดงวิธีทำและลงมือคำนวณ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบวิธีทำเพื่อตรวจคำตอบ การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เป็นยุทธวิธีในการทำโจทย์ปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ข้อความจากโจทย์ปัญหา นำมาเชื่อมโยงกับความคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน แล้ววาดออกมาเป็นรูปบาร์โมเดล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเกิดความคิดรวบยอด และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถทำโจทย์ปัญหาได้อย่างง่ายและถูกต้อง (กรองทอง ไครีรี, 2554, หน้า 1-2)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ในการฝึกให้นักเรียนแก้

โจทย์ปัญหา เพราะแบบฝึกทักษะนี้เป็นแบบฝึกที่มีกระบวนการฝึกทักษะอย่างเป็นขั้นตอน เมื่อนักเรียนได้ฝึกทักษะทำเป็นขั้นตอนอยู่บ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญส่งผลให้ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ และเมื่อผู้เรียนแก้โจทย์ปัญหาได้ก็จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการแก้โจทย์ปัญหาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการของงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1 แหล่งข้อมูล มีดังนี้

1) กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ ครู ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านราหุล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2) กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน และ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน

1.2 เนื้อหาขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1) ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการพัฒนาทางการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

3) แนวทางการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

1.3 ระยะเวลา ดำเนินการศึกษาข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1 แหล่งข้อมูล มีดังนี้

1) กลุ่มผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านราหุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำนวน 10 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน และ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน

2.2 เนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้กำหนดหลักการขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบคือ การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

4) แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2.3 ระยะเวลา ดำเนินการศึกษาข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1 แหล่งข้อมูล มีดังนี้

1) ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านราหุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 191 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านราหุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 74 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

3.2 เนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 คือ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ และหาร

3.3 นวัตกรรมที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ความสามารถในแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

3.4 สิ่งที่น่าสนใจศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.5 ระยะเวลา ดำเนินการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนบ้านราหุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 37 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

4.2 เนื้อหา ได้แก่ องค์ประกอบของความพึงพอใจต่อรูปแบบ ประกอบด้วย การเตรียมพร้อมในการเรียน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียน

4.3 ระยะเวลา ดำเนินการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแก้โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณและหาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ผลการทดลองตามความมุ่งหมายการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน และค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ กับผลการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้ t-test Dependent Samples และเปรียบเทียบความสามารถ ในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ปกติ โดยใช้ t-test Independent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบฝึกทักษะ พบว่า ครูผู้สอนยังจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะ มืองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียน เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนบอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขหรือคิดวิเคราะห์ หาคำตอบผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนร่วมมือกันทำงาน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯ ผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอน และ เพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข และ 4) การวัดและประเมินผล เน้นประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา จากรูปแบบข้างต้นได้ผลการประเมินรูปแบบด้วยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	\bar{D}	S.D. _p	t	p
ก่อนเรียน	30	20	8.90	2.60				
หลังเรียน	30	20	15.07	2.42	6.17	1.20	27.37**	0.00

**p<.01

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปอาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

แบบฝึกทักษะเรื่องที่	ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพ
	ของกระบวนการ	ของผลลัพธ์	
	E_1	E_2	E_1/E_2
1	79.08	76.67	79.08/76.67
2	78.43	77.78	78.43/77.78
3	77.78	76.67	77.78/76.67
4	79.08	78.89	79.08/78.89
เฉลี่ย	78.59	77.50	78.59/77.50

3.3. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ครูผู้สอนยังจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์บาร์โมเดลร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากบางเนื้อหาที่ยากที่จะอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ และครูผู้สอน มักจะจัดการเรียนรู้ในแนวทางที่ไม่หลากหลายนักเรียนไม่มีโอกาสได้แสดงออกและปฏิบัติอย่างเข้าใจซึ่งถ้าจะกล่าวถึงเนื้อหาหลักที่สำคัญในวิชาคณิตศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ การคำนวณและการแก้โจทย์ปัญหาซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาให้เกิดในตัวนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ซึ่งในกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ นักเรียนจะต้องอาศัยทั้งความรู้ทางคณิตศาสตร์กลวิธีหรือแนวทางในการวางแผน การแก้ไขปัญหา และการตรวจสอบคำตอบ ซึ่งภายในกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ นักเรียนจำเป็นต้องใช้การสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของตน ให้ผู้อื่นได้รับรู้เกี่ยวกับแนวคิดหรือกลวิธีในการแก้ปัญห ซึ่งเป็น การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือในชั้นเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องการพัฒนาแบบฝึกทักษะ และวิธีการจัดการเรียนรู้บาร์โมเดล ซึ่งเป็นสื่อแผนภาพแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ช่วยในการตีความจากข้อความของโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ให้เป็นกึ่งรูปธรรม โดยการวาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แทนสถานการณ์หรือเรื่องราวที่โจทย์กำหนดให้ เพื่อช่วยอธิบายให้เข้าใจปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์

2. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพด้านความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยขั้นตอนที่ละเอียดซับซ้อน ได้แก่ การศึกษาหลักสูตรแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความคิดเห็น ความสนใจและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาแบบฝึกทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการสอนคณิตศาสตร์ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แล้วผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ถึงความถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุมและเป็นไปได้ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ รวมทั้งความต้องการและศักยภาพพื้นฐานของนักเรียนในบริบทการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงกับกรอบการจัดการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จ จึงทำให้มั่นใจได้ว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน

3. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา เสงี่ยม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา และเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่อง การบวก ลบ คูณ และหารกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสร้างแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังโดยใช้แบบฝึกทักษะและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะสูงกว่าเรียนด้วยแบบฝึกทักษะอย่างทางนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วัฒนา โยธานัน (2557) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหาปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการวาดรูปบาร์โมเดล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหาปัญหาการ

บวก ลบ คูณ หารระคนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.1 และสอดคล้องกับ จิตติมา คงเมือง (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา และเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของ โพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี 4 เรื่อง กระบวนการฝึกทักษะเป็นไปตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ (1) ขั้นทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา (2) ขั้นวางแผนโดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล (3) ขั้นแสดงวิธีทำ (4) ขั้นตรวจสอบ ผลการพิจารณาความเหมาะสม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบฝึกทักษะ การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสวลีพร อุ้นจิตต์ธรรม (2558) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี โดยใช้รูปบาร์โมเดล (Bar Model) ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี โดยใช้รูปบาร์โมเดล (Bar Model) ซึ่งเป็นยุทธวิธีการ ทำโจทย์ปัญหาอย่างหนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ข้อความจากโจทย์ปัญหานั้นมาเชื่อมโยงกับความคิดวิเคราะห์ ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้ววาดออกมาเป็นรูปบาร์โมเดล เป็นวิธีช่วยทำให้นักเรียนสามารถทำโจทย์ปัญหาได้อย่างง่ายดาย และถูกต้อง ซึ่งผลการเรียนเมื่อเรียนจบการจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านการแก้โจทย์ปัญหาที่สูงขึ้น จากผลคะแนนจากการทดสอบย่อย ผู้เรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 15.07 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนนผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 77.50 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 75 ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 78.59

3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสวลีพร อุ้นจิตต์ธรรม (2558) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีโดยใช้รูปบาร์โมเดล (Bar Model) ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี โดยใช้รูปบาร์โมเดล (Bar Model) ซึ่งเป็นยุทธวิธีการ ทำโจทย์ปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ข้อความจากโจทย์ปัญหานั้นมาเชื่อมโยงกับความคิดวิเคราะห์ ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้ววาดออกมาเป็นรูปบาร์โมเดล เป็นวิธีช่วยทำให้นักเรียนสามารถทำโจทย์ปัญหาได้อย่างง่ายดายและถูกต้อง ซึ่งผลการเรียนเมื่อเรียนจบการจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในครั้งนี้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านการแก้โจทย์ปัญหาที่สูงขึ้น จากผลคะแนนจากการทดสอบย่อย ผู้เรียนทำคะแนนเฉลี่ย ได้เท่ากับ 15.07 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 77.50 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 75 ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 78.59

4. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อแบบฝึกทักษะการแก้ โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิด ของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา เส็งเอี่ยม (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล โมเดลเรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับ วัฒนา โยธานัน (2557) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหาการ บวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหาปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ผลการวิจัย นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค การวาดรูปบาร์โมเดล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหา การบวก การลบ การคูณ การ หาร และโจทย์ปัญหาปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าว นี้แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหา ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคนทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการฝึกให้นักเรียนได้หาความรู้อย่างเป็น ขึ้นตอน เกิดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ในเรื่องโจทย์ปัญหาการ บวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหาปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ส่งผลให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ อยู่ใน ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนได้ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนได้จริง ดังนั้นครูผู้จัด กิจกรรมควรคำนึงถึงความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ ความเข้าใจขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหา และ เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ด้วยแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตาม แนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้จัดกิจกรรมจะต้องวางแผนในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องคอย

กระตุ้นให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ นักเรียนในทุกๆ กิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมบรรลุตามช่วงเวลาที่กำหนด

3. ควรมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่อ่อนอย่างใกล้ชิด สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และเสริมแรงด้วยการชม การให้รางวัล ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนคณิตศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาบทเรียนให้ครบทุกเนื้อหาและชั้นเรียนที่เหมาะสมในระดับเดียวกันหรือต่างระดับเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบชุดฝึกทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยทฤษฎีบาร์โมเดลที่พัฒนาขึ้นกับการสอนแบบต่างๆ ที่พัฒนาขึ้น

3. ควรทำการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยทฤษฎีบาร์โมเดล ในระดับชั้นอื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตติมา คงเมือง. (2553). การส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้วิธีการวาดแบบจำลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิสวลีพร อุณจิตต์ธรรม (2558) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีโดยใช้รูปแบบบาร์โมเดล. ธนบุรี, โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการ. สอน1.กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- วัฒนา โยธานัน. (2557). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร และโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน. กรุงเทพฯ : โรงเรียนชอยแอนเนกซ์(กาญจนาภิเษก2) สำนักงานเขตสายไหม.
- สุพัตรา เส็งเอี่ยม. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่องการบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร

การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

อำนาจ ชื่นบาน, ชัตติยา ดั่งสำราญ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail: amnat130@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี 2) การเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครู จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสอบถามการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อทราบข้อเสนอแนะการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษีจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) การเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า ควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดทำแผนการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลโดยนำนวัตกรรมมาใช้

คำสำคัญ : การดำเนินงานบุคคล

**PERSONNEL AFFAIRS PERFORMANCE OF VISUTTHARANGSRI
KANCHANABURI SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE KANCHANABURI**

Amnat Chuenban, Khattiya Duangsamran
Educational Administration Department, Faculty of Education Silpakorn University
E-mail: amnat130@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were: 1) to know personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi School, 2) to know the guidelines for personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi. The samples consisted of directors and teachers in Visuttharangsri Kanchanaburi School, totally 136 respondents. The research instruments were a questionnaire on personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi School and open-ended questions for to know the guidelines for personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi School. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi School in overall was at high level and each aspects found that all aspects at high level.
2. The guidelines for personnel affairs performance of Visuttharangsri Kanchanaburi School were as follows: glorify them, preparing a plan to support and encourage personnel, develop a system for recording data by using innovation.

Keywords: personnel affairs performance

บทนำ

มนุษย์จัดเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการบริหารงานองค์กรหรือที่นิยมเรียกว่า 4M ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) ซึ่งกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านคนหรือทรัพยากรมนุษย์จัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการขับเคลื่อนองค์กรให้เติบโตหรือหยุดชะงักลงได้ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ แก่ผู้เรียน บุคลากรซึ่งรวมไปถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของแต่ละบุคคลเป็นทุนและเป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กร การบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้และมีศักยภาพจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอย่างอย่างชาญฉลาด ซึ่งหากดำเนินการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว บุคลากรเหล่านี้จะสามารถนำพลังความสามารถที่มีอยู่ภายในตัวเองมาใช้ในองค์กรได้เต็มตามศักยภาพ เช่นเดียวกับสถานศึกษา หากนักเรียนได้รับการศึกษาที่ดีเต็มความสามารถจากบุคลากรที่เรียกว่า ครูผู้สอน ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สามารถที่จะนำไปใช้การดำรงชีวิตในสังคมหรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

โรงเรียนบริหารจัดการในรูปแบบของนิติบุคคล มีการกำหนดโครงสร้างกลุ่มบริหารงานบุคคล เพื่อดำเนินงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ โดยเฉพาะการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้ครูมีการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ และรู้เท่าทันวิทยาการสมัยใหม่ นับเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อบุคลากรในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อทราบการเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่ได้กล่าวไว้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และความเข้าใจในรายละเอียดของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของงานบุคคล

งานบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์กรต่าง ๆ เพราะบุคลากร คือ ผู้ที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้หลายท่าน ดังนี้

สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559, หน้า 16) ได้กล่าวว่า งานบุคคล หมายถึง การจัดระเบียบและการดูแลบุคลากรให้สามารถใช้ความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด เป็นผลให้องค์กรอยู่ในฐานได้เปรียบทางด้านประสิทธิภาพ โดยได้รับผลงานมากที่สุดจากการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทในการทำงาน

ธีระเดช รุ่งมงคล (2560, หน้า 5) ได้กล่าวว่า งานบุคคล หมายถึง การจัดการบุคลากรในองค์กร โดยให้ความสำคัญในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน และทำให้บุคลากรเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี มีการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความต้องการของบุคลากรให้ได้รับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม เพื่อให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 44) ได้กล่าวว่า งานบุคคล ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาพ.ศ. 2560 (ปรับปรุง 2562) เป็นงานสนับสนุนบุคลากรที่สำคัญในสถานศึกษามีจุดประสงค์หลักของงานบุคคลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสรรหาบุคลากร การส่งเสริมพัฒนาสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาระเบียบวินัย สิทธิประโยชน์ อันพึงมีพึงได้ของบุคลากร เช่น จัดการปฐมนิเทศให้บุคลากรเพื่อให้ทราบภาระงานเมื่อเริ่มเข้าสู่องค์กร จัดทำเอกสารแนะนำแนวทางการปฏิบัติงาน จัดการนิเทศภายในเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดการประชุมสัมมนาศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรจัดระบบประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปว่า งานบุคคล หมายถึง กระบวนการจัดการ คน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กร สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้แสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้องค์กรนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2. ความสำคัญของงานบุคคล

งานบุคคลจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและนโยบายในองค์กรใด ๆ ก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด หากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความสามารถและองค์กรนั้นสามารถรักษาบุคลากรนั้นไว้ได้ ย่อมเป็นผลดีกับองค์กร มีนักวิชาการและนักบริหารได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 72) กล่าวว่า บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรนั้นๆ บรรลุเป้าหมายได้ตามแผนที่วางไว้สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทำให้องค์กรมีการพัฒนาอยู่รอด และประสบความสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 32-33) ระบุว่า หลักการสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการให้เกิดความเชื่อมโยง มีประสิทธิภาพ ในการบริหารงาน ได้แก่ 1) ความเป็นธรรมในสภาพการงาน สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่องค์กร การอยู่ร่วมในองค์กร การพ้นจากองค์กร ต้องรู้จักการใช้ระบบคุณธรรม(Merit Systems) หรือการใช้

ระบบความรู้ความสามารถเป็นหลักในการทำงาน ทั้งนี้จะทำให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงานแก่บุคลากร 2) สภาพการทำงานที่ดี มีการจัดสภาพการทำงาน (Working Condition) ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เหมาะสมเพียงพอและพร้อมที่จะปฏิบัติงาน มีพื้นที่หรือบริเวณที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัยและสมควรกับตำแหน่ง 3) ให้ความสำคัญแก่บุคลากรจากการเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญแก่บุคลากรในทุก ๆ ตำแหน่ง ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องจักรจะต้องมีอุปกรณ์ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่บรรจุอยู่ภายในเครื่องจักรนั้น ถ้าอุปกรณ์ชิ้นใดชิ้นหนึ่งเสื่อมสภาพหรือหลุดหายไป เครื่องจักรนั้นก็ทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพหรืออาจจะทำงานต่อไปไม่ได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญแก่บุคลากรทุกระดับจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะปล่อยปละละเลยไม่ได้ เพราะการให้ความสำคัญแก่บุคลากรจะทำให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในงานและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ 4) ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานจัดการเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์กันด้วยดี 5. ยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถบุคลากร การยอมรับและเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของบุคลากร เพราะกว่าที่องค์กรจะได้บุคลากรเข้ามาสู่ตำแหน่งจะต้องผ่านขั้นตอนในการสรรหา (Recruitment) การคัดเลือก (Selection) และขั้นตอนต่าง ๆ อีกรวม จนถึงขั้นตอนการรับเข้าสู่อองค์กร ดังนั้นจึงต้องให้การยอมรับและเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของบุคลากรที่องค์กรรับเข้ามาทำงานในตำแหน่งนั้น ๆ

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 44) กล่าวว่า งานบุคคลมีความสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรไปข้างหน้า เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานบุคคลเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

กล่าวโดยสรุป งานบุคคลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สุด เพราะเป็นผู้ที่สามารถนำพาองค์กรไปในทิศทางต่าง ๆ ตามที่องค์กรได้วางไว้ หากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความสามารถ องค์กรนั้นย่อมประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ

3. ขอบข่ายงานบุคคล

งานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถ ปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ และจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้มีนักบริหารและนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานบุคคลไว้อย่างกว้างขวางแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2559, หน้า 3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานบุคคลว่า สำนักงาน ก.ค.ศ. ในฐานะเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือ ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้สรุปแนวทางการปฏิบัติงานในการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ กศจ. ตามหัวข้อดังนี้ 1) การดำเนินการในช่วง เปลี่ยนผ่านจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา สู่ กศจ. 2) การประชุมของ กศจ. 3) การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง และการบรรจุกลับเข้ารับราชการ 4) เงินเดือนและค่าตอบแทน 5) การย้าย 6) การโอน 7) การประเมินให้มีและเลื่อนวิทยฐานะ 8) การพัฒนา 9) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการ ออกจากราชการ 10) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และ 11) การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทาง การศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค (2)

สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559, หน้า 83-100) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานบุคคลไว้ ดังนี้ 1) การ วางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) การสรรหาและการคัดเลือก 3) การบริหารค่าตอบแทน และ 4) การ ประเมินผลการปฏิบัติงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 31-32) ได้ออกกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีกรกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 ด้านการบริหารงานบุคคล ไว้ว่า มี ภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกัน คือ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 4) การเปลี่ยนตำแหน่ง ให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนชั้น เงินเดือน 6) การลาทุกประเภท 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การดำเนินการทางวินัยและการ ลงโทษ 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน 10) การรายงานการดำเนินการ ทางวินัยและการลงโทษ 11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ 12) การออกจากราชการ 13) การ จัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอ ขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา 16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณวิชาชีพ 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต และ 20) การพัฒนาข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 44-48) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายงานบุคคลไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานบุคคล

1.1 การวางแผนอัตรากำลัง ประกอบด้วย การวิเคราะห์อัตรากำลังครูและบุคลากร ทางการศึกษา การจัดทำแผนอัตรากำลัง การกำหนดวิธีวิธีการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับแผน อัตรากำลัง การประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประเมินผลการ ดำเนินการวางแผนอัตรากำลัง

1.2 การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย แผนพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา บุคลากรอย่างน้อย 5 รายการ การนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนามาขยายผลในโรงเรียน การ

ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การวิเคราะห์ผลประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร

1.4 การบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ประกอบด้วย การสำรวจความพึงพอใจของบุคลากร และจัดทำแผนการบำรุงขวัญ ส่งเสริม กำลังใจบุคลากร การปฏิบัติกิจกรรมบำรุงขวัญฯ อย่างน้อย 4 รายการ การประเมินผลการจัดกิจกรรม การรายงานผลการบำรุงขวัญฯ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจบุคลากร

2. การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา การทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ทะเบียนประวัติถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน การเก็บรักษาทะเบียนประวัติอย่างปลอดภัยและสะดวกแก่การค้นหา การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินการ

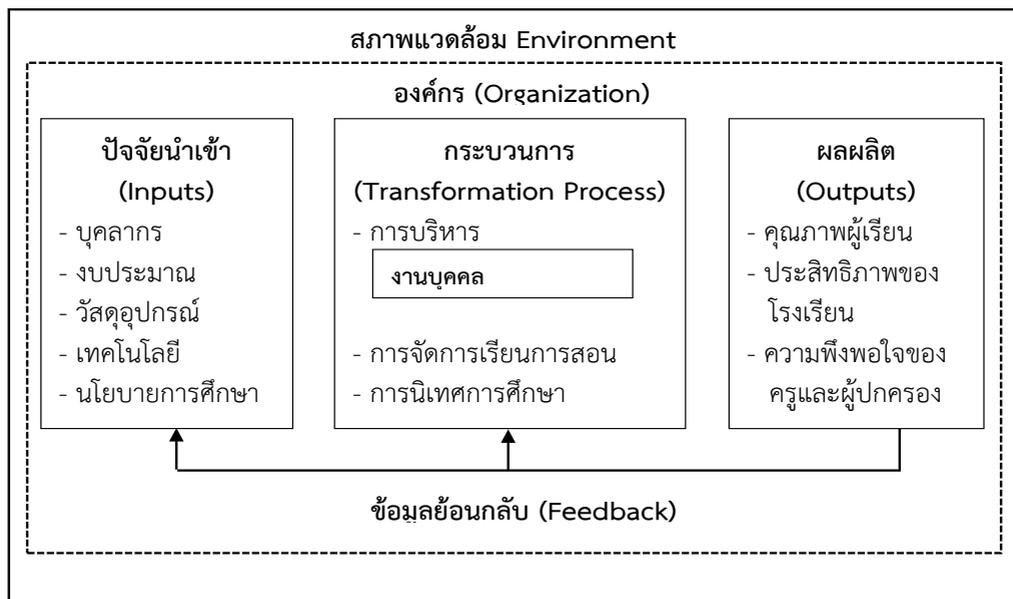
2.2 การจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย การรวบรวมหลักฐานการปฏิบัติราชการของบุคลากร เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ การรวบรวมหลักฐานไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นปัจจุบัน การทำสถิติข้อมูลสารสนเทศและนำไปใช้ประโยชน์ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน

3. การประเมินผลการดำเนินงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการดำเนินงานบุคคลโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ การประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน การประเมินผลในรูปแบบของคณะกรรมการ การวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงานบุคคล การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานบุคคล

กล่าวโดยสรุป ขอบข่ายงานบุคคล นั้นเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องบริหารจัดการให้ทั่วถึง และที่สำคัญการบริหารต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดงานบุคคล ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรไปข้างหน้า เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานบุคคลเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงนำหลักการดังกล่าวมาเป็นขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย โดยสามารถนำเสนอในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, Educational Administration: Concepts and Practices, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2020), 25.

: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560, (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) (ม.ป.ท.), 44-48.

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธีรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยกำหนดงานบุคคล ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ดังนี้ 1) การบริหารงานบุคคล 2) การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และ 3) การประเมินผลการดำเนินงานบุคคล แผนภูมิที่ 2

งานบุคคล
1. การบริหารงานบุคคล
2. การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. การประเมินผลการดำเนินงานบุคคล

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560, (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) (ม.ป.ท.), 44-48.

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ 2) การเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ประเภท ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อทราบการเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency : f) ร้อยละ (Percentage : %) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean : \bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล และด้านการบริหารงานบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การวางแผนอัตรากำลัง การพัฒนาบุคลากร และการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการบริหารงาน

ทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยัมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ ตามลำดับ

1.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยัมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ มีการประเมินผลในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงานบุคคล มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานบุคคล มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน และมีการวางแผนการประเมินผลการดำเนินงานบุคคลโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ตามลำดับ

2. การเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล การบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ควรพาครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ สนับสนุนครูให้มีการเลื่อนวิทยฐานะเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ได้รับรางวัล และทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน มีการมอบเกียรติบัตร มีการเยี่ยมเยียนจากผู้บริหาร ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรเพื่อให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำแผนการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพต่อไป

2.2 ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา การจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ ควรมีนวัตกรรมในการรับลงเวลาปฏิบัติราชการ และลงลายมือชื่อในการปฏิบัติราชการ พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานการปฏิบัติราชการ โดยนวัตกรรมต้องมีการแสดงผลรายงาน เพื่อนำหลักฐานการปฏิบัติราชการไปใช้ประโยชน์ได้

2.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล ควรมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานบุคคลให้เป็นระบบ ควรตรวจสอบหลักเกณฑ์การประเมินให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ปัจจุบัน

การอภิปรายผล/สรุป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการเสนอแนะของการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานบุคคล อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยัมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล และด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี

จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายของงานบุคคล ซึ่งสามารถดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเช่น ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลวิเคราะห์ข้อมูลมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากและเป็นอันดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่างานบุคคล มีการดำเนินงานที่มีคุณภาพตั้งแต่การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีทะเบียนประวัติที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน มีการเก็บรักษาทะเบียนอย่างปลอดภัย และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินการ จึงทำผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านอื่น ๆ ถึงแม้จะเป็นลำดับรองลงมาแต่ก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรีนั้นมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 39 วรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองนโยบาย กฎ ระเบียบของกระทรวง จึงทำให้สามารถดำเนินการบริหารงานบุคคลได้ดีขึ้นตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวพัชญ์ ฉิดจันทร์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคคลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาวลิต นานามป้อม ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานบุคคล ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การวางแผน อัตรากำลัง การพัฒนาบุคลากร และการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคลากรส่งผลต่อโรงเรียนโดยตรง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหลักเกณฑ์ในการประเมินชัดเจนเป็นธรรม มีเครื่องมือประเมินผลที่ดี มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มี

การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้การพัฒนา ให้ผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับบุคลากร ย่อมทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ อยู่ลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเล็งเห็นว่าการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจนั้น อาจถูกสอดแทรกในรูปแบบกระบวนการอื่นข้างต้นของการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวลิต นาขามป้อม ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวพัชญ์ ฉิดจันทร์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยศรีัญญา แสงสว่าง และ ไตรรัตน์ สิทธิทูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 6 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 6 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ศึกษากฎ ระเบียบ วิธีการดำเนินงานจนเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ประสานงานกับครูและบุคลากรมีการจัดทำทะเบียนประวัติที่ชัดเจน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวก มีการเก็บข้อมูลอย่างปลอดภัยและสามารถสืบค้นได้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ มุ่งเน้นให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับประกาศกฎกระทรวงในราชกิจจานุเบกษา เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ด้านการบริหารงานบุคคล ให้มีการจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ และสอดคล้องกับคู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

1.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การประเมินผลการดำเนินงานบุคคล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่มีการประเมินผลในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงานบุคคล มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานบุคคล มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน และมีการวางแผนการประเมินผลการดำเนินงานบุคคลโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินผลการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานบุคคลเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร คำนึงถึงระบบคุณธรรม มีการประเมินผลในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อให้การปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และนำผลไปปรับปรุงพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารทรัพยากรบุคคล และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณพิมพ์ สิมะกำธร ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลวิจัยพบว่า การประเมินผลการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบรรจุแต่งตั้ง ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการวางแผนกำลังคน ด้านการสรรหาบุคคลเข้าทำงาน ด้านการคัดเลือกบุคคล และด้านการให้บุคลากรพ้นจากงาน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล การบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ ควรพาครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ สนับสนุนครูให้มีการเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ได้รับรางวัล และทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน มีการมอบเกียรติบัตร มีการเยี่ยมเยียนจากผู้บริหาร ในการปฏิบัติงานของบุคลากรควรมีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำแผนการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพต่อไป

2.2 ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา การจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ ควรมีนวัตกรรมในการรับลงเวลาปฏิบัติราชการ และลงลายมือชื่อในการปฏิบัติราชการ พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานการปฏิบัติราชการ โดยนวัตกรรมที่นำมาใช้ต้องมีการแสดงผลรายงาน เพื่อนำหลักฐานการปฏิบัติราชการไปใช้ประโยชน์ได้

2.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล ควรมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานบุคคลให้เป็นระบบ ควรตรวจสอบหลักเกณฑ์การประเมินให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ปัจจุบัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัญญา แสงสว่าง และไตรรัตน์ สิทธิกุล ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เขต 1 กลุ่ม 6 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กลุ่ม 6 กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของบุคลากรอย่างพอเพียง ผู้บริหารได้ดำเนินการทุกขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพรวดเร็ว ชัดเจน ลดขั้นตอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ อาดำ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ได้แก่ ควรให้ความสำคัญพร้อมกับบุคลากร โดยมีเกณฑ์การประเมินงานและวินัยที่ชัดเจน โดยมีคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากโรงเรียนและให้ความช่วยเหลือส่งเสริมในวิชาชีพของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะของกรวิจัย

1) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรเพื่อจัดทำแผนการบำรุงขวัญและส่งเสริมกำลังใจ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในทุกช่วงวัย มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมและนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2) ด้านการบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการดำเนินงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล มีสถิติและแสดงรายงานในรูปแบบที่เข้าใจง่าย มีเจ้าหน้าที่คอยประสานอำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรอื่น ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

3) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานบุคคล ควรมีประชุมวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการประเมิน หลักเกณฑ์ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ปัจจุบัน กำหนดให้มีข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และปรับใช้ให้การประเมินผลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเรื่องการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในแต่ละช่วงวัยและประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

จอมพงศ์ มงคลวนิช. การบริหารองค์กรและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วี.พรีนท์ (1991), 2556.

"ประกาศกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124, ตอนที่ 24 ก (2560, 16 พฤษภาคม): 31 - 32.

"ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138, ตอนพิเศษ 44 ง (2564, 25 กุมภาพันธ์): 309.

สมเดช สีแสง. คู่มือการบริหารโรงเรียน. นครสวรรค์: ริมปีงการพิมพ์, 2558.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนารูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560. (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ม.ป.ท.

อุษณีย์ จิตตะปาโล. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2555.

สุภาวดี ขุนทองจันทร์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2559.

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

สิริลักษณ์ แสงสุข

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: saweangsuk1993@gmail.com

พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: pongsak@kru.ac.th

มิตภาณี พุ่มกล่อม

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: pianohawi@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ตามขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 303 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสื่อสาร ด้านสร้างชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านนักสร้างสรรค์ ด้านนักคิดวิเคราะห์ และด้านสร้างพลังเชิงบวก

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนักคิดวิเคราะห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณลักษณะ, ศตวรรษที่ 21

THE 21st CENTURY CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AS OPINION BY TEACHER UNDER KANCHANABURI PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

Sirilak Saweangasuk

Educational Administration. Kanchanaburi Rajabhat University

E-Mail : saweangasuk1993@gmail.com

Pongsak Ruamchomrat

Educational Administration. Kanchanaburi Rajabhat University

E-Mail : pongsak@kru.ac.th

Mitparnee Pumklom

Educational Administration. Kanchanaburi Rajabhat University

E-Mail : pianohawi@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare the 21st century characteristics of school administrators as opinion by teacher under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by school sizes.

The sample consisted 303 teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, selected by stratified random sampling. The instrument was a 5-level rating scale questionnaire with the content validity of 1.00 and the reliability of 0.97 to collect data which were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and Scheffe's pair comparison at statistical significance of 0.05.

The research of the study was as follow:

1. The level of the 21st century characteristics of school administrators as opinion by teacher under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 overall and in each individual were arranged in descending order as creative, builds community, visionary, communicator, critical thinker and positive energy.

2. The comparison of the 21st century characteristics of school administrators as opinion by teacher under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by school sizes, was not different. In separate aspects, the aspect of critical thinker was significantly different by the teacher in the middle school were more opinion than teacher in the large school.

Keywords: school administrators, characteristics, the 21st century

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแสของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สังคมโลกเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารมากมาย และสลับซับซ้อนจึงเป็นโลกไร้พรมแดนแห่งข้อมูลข่าวสาร และการหลั่งไหลของข้อมูล ต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตทำให้สิ่งเหล่านี้ได้กลายมาเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมองค์กรต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมรับมือกับปัญหาที่จะตามมาในอนาคต รวมถึงระบบการศึกษาด้วย (ชัยยนต์ เพาพาน, 2558, หน้า 115)

การพัฒนากระบวนการศึกษาจะต้องเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษาจำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า ก)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีพให้กับนักเรียน สร้างสรรค์บุคลิกภาพทางสังคมให้แก่นักเรียน เพื่อให้สามารถปรับตนเองในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นและปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคมเป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรให้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่กำหนดแนวทางให้กับการทำงานของบุคลากร เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าปราศจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว บุคลากรที่ร่วมกันก็จะไม่มีความหมายและไม่สามารถทำอะไรได้สำเร็จ (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2560, หน้า 16)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (2563, หน้า 9) เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหน่วยงานหนึ่งที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาประการหนึ่งว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กำหนดไว้และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วิสัยทัศน์ในการบริหาร เนื่องจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคศตวรรษที่ 21 อยู่แล้ว แต่ได้เกิดประเด็นที่น่าสนใจขึ้นว่าผู้บริหาร

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากน้อยเพียงใด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งถือได้ว่าครูในสถานศึกษาเป็นกระบอกที่สะท้อนของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารตลอดเวลา โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ความแตกต่างของความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของตนเอง ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์และทันกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 1,427 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 303 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจิสซีและมอร์แกน (krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (proportionate stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมี 6 ด้าน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert, 1976, p. 19) มี 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านนักสร้างสรรค์ ด้านนักรสื่อสาร ด้านนักคิดวิเคราะห์ ด้านสร้างชุมชน และด้านสร้างพลังเชิงบวก
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเครื่องมือ ตามคำนิยามของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of item objectives congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง คือ เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไปจึงถือได้ว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 30 ข้อ
6. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ แล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) การพิจารณาความเชื่อมั่นดูจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.75 ขึ้นไปพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97
7. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและกลับคืนให้กับผู้วิจัยภายใน 7-15 วัน ทางออนไลน์ และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายข้อรายด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981, p. 195)
3. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการศึกษา

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านนักรสื่อสาร	4.46	0.52	มาก
2. ด้านสร้างชุมชน	4.44	0.58	มาก
3. ด้านนักคิดวิเคราะห์	4.41	0.55	มาก
4. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.40	0.52	มาก
5. ด้านนักสร้างสรรค์	4.39	0.53	มาก
6. ด้านสร้างพลังเชิงบวก	4.37	0.61	มาก
รวม	4.41	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านนักรสื่อสาร ($\bar{X}=4.46$) รองลงมาคือด้านสร้างชุมชน ($\bar{X}=4.44$) ด้านนักคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}=4.41$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.40$) ด้านนักสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.39$) และด้านสร้างพลังเชิงบวก ($\bar{X}=4.37$)

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตาม ความคิดเห็นของครู	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.49	0.44	4.38	0.53	4.46	0.47	1.60	0.203
2. ด้านนักสร้างสรรค์	4.46	0.43	4.37	0.54	4.47	0.46	1.47	0.233
3. ด้านนักการสื่อสาร	4.52	0.44	4.41	0.55	4.52	0.46	1.89	0.153
4. ด้านนักคิดวิเคราะห์	4.46	0.42	4.34	0.59	4.51	0.48	3.46*	0.033
5. ด้านสร้างชุมชน	4.47	0.46	4.41	0.59	4.53	0.53	1.55	0.213
6. ด้านสร้างพลังเชิงบวก	4.42	0.50	4.36	0.59	4.46	0.54	0.85	0.427
รวมเฉลี่ย	4.47	0.39	4.38	0.51	4.39	0.43	2.06	0.129

หมายเหตุ : * = Sig < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านด้านนักคิดวิเคราะห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านนักคิดวิเคราะห์

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก (Sig.)	ขนาดกลาง (Sig.)	ขนาดใหญ่ (Sig.)
		4.42	4.32	4.53
ขนาดเล็ก	4.42	-	0.11 (0.371)	0.06 (0.787)
ขนาดกลาง	4.32	-	-	0.17* (0.038)
ขนาดใหญ่	4.53	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านนักคิดวิเคราะห์ ระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านนักรับสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านสร้างชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านนักร่างสรรค ด้านนักคิดวิเคราะห์ และด้านสร้างพลังเชิงบวก ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ตระหนักดีว่าในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทุกคนต้องมีการตื่นตัว เตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ ทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียนในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ดังที่ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2560, หน้า 16) ได้กล่าวว่า โรงเรียน ครู เป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา การเรียนรู้ต่าง ๆ การอบรม การสร้างถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีพให้กับนักเรียน สร้างสรรค์บุคลิกภาพทางสังคมให้นักเรียน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการอีกทางหนึ่งเพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้กับครูผู้สอน ผลจากการทราบและตระหนักดีว่า โลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีคุณลักษณะที่พร้อมไปกับโลกยุคศตวรรษที่ 21 จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนิงนิตย กิจวิธิ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ หัตยา ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะไม่ว่าจะบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ก็ต้องบริหารภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ว่าจะเป็งานทั้ง 4 ฝ่าย วิชาการ งบประมาณ บุคคล ทั่วไป ถึงแม้งบประมาณ บุคลากร จะไม่เท่ากันแต่สิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีเหมือนกันคือ การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการ รวมไปถึงคุณลักษณะของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็วิสัยทัศน์

การคิดวิเคราะห์ การสื่อสารให้ก้าวทันสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ คะเน็งนิธย์ กิจวิธิ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาด ต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของอดิศร ศรีเมืองบุญ (2562) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ขนาดสถานศึกษา ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ราศรี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร (2564) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่าขนาด สถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพร ภาমনตรี (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้และความคาดหวังของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 โดยการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้ของครูใน สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยา ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนักคิดวิเคราะห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าครูในสถานศึกษาขนาด ใหญ่ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวนนักเรียนที่ไม่ มากจนเกินไป ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ นักเรียนได้เร็ว และแก้ปัญหาได้ทันและเหมาะสม โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางก็ควรมี คุณลักษณะในด้านนักคิดวิเคราะห์สูงกว่าผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับงานวิจัย ของกะเน็งนิธย์ กิจวิธิ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเป็น นักคิดวิเคราะห์ ที่มีขนาดสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ราศรี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่าขนาดศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ด้านนักคิดวิเคราะห์ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับปรุง หรือพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง และ ปรับปรุงการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ บริหารจัดการศึกษาให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนและคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

1.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ควรพิจารณาให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานในโรงเรียนศึกษาขนาดเล็กก่อนที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

2.2 ควรศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของหลาย ๆ ฝ่าย เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- คะเนิงนิทย์ กิจวิธิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2560). การบริหารการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), 1-9.
- ชุมพร ภาমনตรี. (2558). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้และความคาดหวังของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สิริพร ราศรี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร. (2564, มีนาคม). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. การประชุมวิชาการระดับชาติ สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ, วิทยาลัยนครราชสีมา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.

- หัตถยา ชนะสิทธิ์. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะ
แก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดิสร ศรีเมืองบุญ. (2562). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 9(2), 551-560.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Jerson: Prentice Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1976). *Management styles and the human component*. New York: AMACOM.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

พนินิดา แก้วสระแสน

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: pannida7156694@gmail.com

พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: pongsak@kru.ac.th.

มิตภาณี พุ่มกล่อม

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อีเมล: Pianohawi@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน ตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ค่า 5 ระดับ มีค่าความความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านกระตุ้นทางปัญญา รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการ สร้างแรงบันดาลใจ และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการรับรู้อารมณ์ของตนเอง รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง ด้านการ จัดการอารมณ์ของตนเอง ด้านการมีทักษะทางสังคม และด้านการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความฉลาดทางอารมณ์

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND EMOTIONAL INTELLIGENCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER KANCHANABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

Pannida Keawsasean
Kanchanaburi Rajabhat University
Email: pannida7156694@gmail.com
Pongsak Ruamchomrat
Kanchanaburi Rajabhat University
Email: pongsak@kru.ac.th.
Mitparnee Pumklom
Kanchanaburi Rajabhat University
Email: Pianohawi@gmail.com

Abstracts

The purpose of this research were to study transformational leadership of school administrators, emotional Intelligence of school administrators and the relationship between transformational leadership and emotional intelligence of school administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4.

The samples used in this research consisted of 269 teachers in schools. under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4, obtained by proportionate stratified random sampling according to school size. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with content validity at 0.67-1.00 and reliability at 0.95. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of the research were as follows:

1. Transformational leadership of school administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in the order as intellectual stimulation, consideration of individuality, inspiration and ideological influence.

2. Emotional Intelligence of school administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in the order as the aspect of self-awareness, self-motivation, emotional self-regulation, social skills and understanding others' emotions.

3. the relationship between transformational leadership and emotional intelligence of school administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4. in overall and each aspect, was a high level positive correlation of statistical significance at 0.01

Keywords : Transformational Leadership, Emotional Intelligence

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง กระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ประการในสังคม ไม่เว้นแต่ระบบการศึกษาที่ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเพื่อก่อให้เกิดความพัฒนาและความทันสมัยในองค์ความรู้อยู่เสมอ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยเฉพาะด้านการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ และความสามารถตรงตามความต้องการของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข การที่ปรับตัวในด้านการศึกษาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน จะส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลาย ๆ ด้านตามมาอีกด้วย อันจะเห็นได้จากปัญหาต่าง ๆ และสภาพวิกฤติที่ตกต่ำทางสังคม ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัด ประเทศไทยจึงหันมาให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการวางแผนพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาคนในประเทศไทยให้มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ มีความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถรอบรู้ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษาของประเทศภูมิภาค ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่รอบรู้เท่าทันโลก โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานการแข่งขันด้านเศรษฐกิจที่ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และผลกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่มีความรู้ มีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรมมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพมนุษย์ของประเทศ เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม รวมไปถึงการสร้างศักยภาพของคนให้มีความรู้ความสามารถและอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม พัฒนาคุณภาพของคนให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นคนพึ่งตนเองและก้าวทันโลก สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี มีความยืดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลงบนเงื่อนไขความรู้ควบคู่คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 4-5)

การพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลาได้นั้น ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารการศึกษา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีนั้น จึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นที่นิยมมากใน

ปัจจุบันเพราะได้รับความพึงพอใจและมีอิทธิพลต่อผู้ตาม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการ กระบวนการและวิสัยทัศน์ในการทำงาน เป็นผู้นำความคิดสร้างสรรค์มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา กล้าคิด และลงมือทำสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่ยึดติดกับวิธีการหรือประเพณีเดิม มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นำมาสร้างเป็นวิสัยทัศน์ที่ท้าทายและสามารถขับเคลื่อนทิศทางการศึกษาที่ชัดเจน จูงใจให้คนที่เกี่ยวข้องพร้อมร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้วิสัยทัศน์นั้นให้สำเร็จ ตามทฤษฎีของเบสและอวอลิโอ ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถเห็นได้จากผู้นำที่มี ลักษณะของการกระตุ้นให้เกิดการสนใจในระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ตาม ทำให้เกิดความตระหนักรู้เรื่อง ภารกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กร พัฒนาความสามารถของบุคลากรให้มีศักยภาพมากขึ้น ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจึงนับเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ การศึกษาทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลขององค์การทางการศึกษา (Bass & Avolio, 1994, p. 103)

ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานในองค์กรให้ประสบความสำเร็จและมี ประสิทธิภาพ แต่ผู้บริหารก็เป็นบุคคลเหมือนคนทั่ว ๆ ไปที่ย่อมมีอารมณ์ มีความรู้สึกนึกคิด มี พฤติกรรมที่ต้องการแสดงออกมา แต่เนื่องจากผู้บริหารหรือผู้นำเป็นจุดศูนย์กลางของกลุ่มและเป็น บุคคลที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างมาก อารมณ์ของผู้บริหารย่อมส่งผลหรือมีอิทธิพลทำให้ลูกน้องมีอารมณ์และรู้สึกตามไปด้วย ความ ฉลาดทางอารมณ์ จึงเป็นบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในปัจจุบัน เป็นแนวทางในการ ประยุกต์ใช้และการพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้นำ เป็นความสามารถในการบริหารจัดการด้าน อารมณ์ของผู้บริหารในการรับรู้ความรู้สึกของตนเองและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อเป็นการสร้าง แรงจูงใจในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นที่อยู่ทั้งภายในและภายนอกขององค์กร ถ้าผู้บริหารมีทักษะความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกมา ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลดีต่อตนเองและความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนรอบข้าง (Goleman, 1998, pp. 32-33)

ผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อคุณภาพและความสำเร็จ ของการบริหารงานในสถานศึกษา การที่จะเป็นผู้บริหารยุคใหม่จะสามารถพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ได้ดีนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1)การ มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ เป็นการมีวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ ที่ชัดเจน จะช่วยสร้างความยอมรับนับถือและ ศรัทธาแก่ผู้ร่วมงาน 2)การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมงาน จะทำให้ผู้ร่วมงานให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย 3)การกระตุ้นทางปัญญา เป็นการส่งเสริมบุคลากรให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน และ4)การคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล เป็นการมองเห็นถึงจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล จะทำให้ ผู้บริหารมอบหมายงานตรงความสามารถของแต่ละบุคคล ส่งผลให้งานออกมามีประสิทธิภาพ ซึ่ง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานในองค์กรแล้ว จำเป็นจะต้องมีความฉลาดทาง อารมณ์ควบคู่กันไปอีกด้วย เพราะความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน บริหารคน เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองที่ เหมาะสม ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การรับรู้อารมณ์ของตนเอง ทำให้ผู้บริหาร ตัดสินใจในเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผล 2)การจัดการอารมณ์ของตนเอง ทำให้ผู้บริหารสามารถบริหาร

จัดการอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง จะช่วยให้ผู้บริหารมีกำลังใจและมีแรงกระตุ้นให้ตนเองมีความกระตือรือร้นในการทำงานอย่างมีความสุข 4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตัดสินใจทำอะไร ช่วยให้ผู้บริหารตอบสนองอารมณ์ความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทำให้เป็นที่รักใคร่ของผู้ร่วมงาน และ 5) การมีทักษะทางสังคม จะช่วยสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดความสามัคคีและลดความขัดแย้งในการทำงานได้ ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญในการบริหารงานเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลง ถ้าผู้บริหารขาดการบริหารจัดการทางอารมณ์ที่ดีของตนเองและผู้ร่วมงาน ก็จะไปสู่การเกิดปัญหาในชั้นเรียนกลุ่มคนและระบบการทำงานขององค์กรเป็นอย่างมาก โดยจะส่งผลเสียต่อบุคคลและประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรโดยตรง ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถพัฒนาองค์กรและคนในองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ทำให้ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (อิตารัตน์ รัตมี, 2556, หน้า 18)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4 เพื่อที่จะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการอารมณ์ที่ดี เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4 เพื่อสร้างแรงผลักดันให้การบริหารงานให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4 จำนวน 896 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภูมิใจบุรี เขต 4 จำนวน 269 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ

ละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (proportionate stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับใช้ถามครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมี 4 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมี 5 ด้าน

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและกลับคืนให้ผู้วิจัยภายใน 7-15 วัน ทางออนไลน์ และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

4.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981, p. 195)

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ ซูครี วงศ์รัตน์ (2553, หน้า 316)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.22	0.52	มาก
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.26	0.52	มาก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.29	0.58	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.27	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.26	0.49	มาก

ตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X}=4.29$) รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}=4.27$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}=4.26$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวม

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ด้านการรับรู้อารมณ์ของตนเอง	4.34	0.48	มาก
2. ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง	4.27	0.50	มาก
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง	4.31	0.44	มาก
4. ด้านการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น	4.17	0.42	มาก
5. ด้านการมีทักษะทางสังคม	4.25	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	0.40	มาก

ตารางที่ 2 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการรับรู้อารมณ์ของตนเอง ($\bar{X}=4.34$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง ($\bar{X}=4.31$) ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ($\bar{X}=4.27$) ด้านการมีทักษะทางสังคม ($\bar{X}=4.25$) และด้านการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X}=4.17$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)					Y _{total}
	ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	
X ₁	0.59**	0.65**	0.67**	0.66**	0.69**	0.77**
X ₂	0.60**	0.79**	0.77**	0.60**	0.91**	0.87**
X ₃	0.52**	0.87**	0.65**	0.44**	0.74**	0.77**
X ₄	0.63**	0.79**	0.69**	0.55**	0.75**	0.81**
X _{total}	0.65**	0.87**	0.77**	0.62**	0.86**	0.89**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง (r=0.89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับความสัมพันธ์ระดับสูง เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง (r=0.87) รองลงมาคือ ด้านการมีทักษะทางสังคม (r=0.86) และด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง (r=0.77) ส่วนความสัมพันธ์ระดับปานกลาง คือ ด้านการรับรู้อารมณ์ของตนเอง (r=0.65) และด้านการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น (r=0.62)

สรุปและอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านกระตุ้นทางปัญญา รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อด้านกระตุ้นทางปัญญาเข้ามาในการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ใหม่ๆ แนวคิดใหม่ ๆ ที่จะนำเข้ามาปรับเปลี่ยนระบบการทำงานและแนวคิดของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระตุ้นทางปัญญา มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่วารุณี ทยอยผาลา (2556, หน้า 13) กล่าวไว้ว่า การกระตุ้นทางปัญญานั้น ผู้บริหารต้องใช้ความรู้และความสามารถในการส่งเสริม ชี้แนะ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความตระหนักในการแสวงหาความรู้ใหม่

ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาวิธีการสร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ สามารถคิดและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่ม สนับสนุน ให้กำลังใจให้เกิดแรงจูงใจ มีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็นและหาเหตุผล ทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะร่วมมือร่วมใจแก้ปัญหาพร้อมกันจนสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ ส่งผลให้ผู้บริหารมีการกระตุ้นทางปัญญาสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศสุตา วรณสินธ์ (2562) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของล้านนา มาปลุก (2562) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการรับรู้อารมณ์ของตนเอง รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ด้านการมีทักษะทางสังคม และด้านการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การรับรู้อารมณ์ของตนเอง เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารควรมีเป็นอันดับแรกในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ ที่เป็นบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในปัจจุบัน เพราะการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ดีนั้น จะสามารถส่งผลให้ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมทั้งคำพูดและความคิดของตนเองออกมาได้อย่างเหมาะสม ดังที่ ทศนีย์ สุริยะไชย (2554, หน้า 42) กล่าวว่าไว้ว่า การรับรู้อารมณ์ของตนเอง เป็นความสามารถของผู้บริหารในการรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ รู้สาเหตุและผลการแสดงออกทางอารมณ์ สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง มีความมั่นใจในความมีคุณค่าและความสามารถของตน ส่งผลให้ผู้บริหารมีการรับรู้อารมณ์ของตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของตะวัน คงหวาน (2560) ได้ศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในอำเภอเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ ชูมี (2561) ได้ศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความฉลาดทางอารมณ์มีความบทบาทสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารมีการบริหารจัดการทางอารมณ์ที่ดีของตนเองและผู้ร่วมงาน ก็จะนำไปสู่ผลดีในการพัฒนาศักยภาพของการทำงานของบุคลากรและระบบการทำงานขององค์กรเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาองค์กรและพัฒนาคนในองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ส่งผลให้การทำงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ ธิธาร์ตน์ รัตมี (2556, หน้า 18) กล่าวว่าไว้ว่า ความฉลาด

ทางอารมณ์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญในการบริหารงานเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลง ถ้าผู้บริหารขาดการบริหารจัดการทางอารมณ์ที่ดีของตนเองและผู้ร่วมงาน ก็จะไปสู่การเกิดปัญหาในชั้นเคลื่อนกลุ่มคนและระบบการทำงานขององค์กรเป็นอย่างมาก โดยจะส่งผลเสียต่อบุคคลและประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรโดยตรง ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถพัฒนาองค์กรและคนในองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ทำให้ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา กะจะวงษ์ (2556) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ เอกเผ่าพันธุ์ (2556) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง โดยภาพมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีทักษะทางสังคมพบว่า มีความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารมีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมงาน โดยการให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และยกย่องชมเชยให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจในการกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน ส่งผลให้ผู้บริหารเกิดการมีทักษะทางสังคมอีกด้วย เพราะว่าการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น คอยพูดให้กำลังใจผู้อื่น จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เสริมสร้างความร่วมมือ ความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา กะจะวงษ์ (2556) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ระหว่าง 0.90 ถึง 0.97 ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญากับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น พบว่า มีความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในองค์กร และไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาในองค์กรได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิริยา จันทพันธ์ (2558) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.55 ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง โดยเฉพาะการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นใจผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อน ตัดสินใจทำอะไรสักอย่าง สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และสามารถขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบการทำงานขององค์กรให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ในยุคการเปลี่ยนแปลง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงาน ประพฤติตนเป็นที่ไว้วางใจ และนำยอมรับนับถือแก่บุคลากร มีเป้าหมายวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เป็นที่รักและศรัทธาจากบุคลากร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้นให้บุคลากร ให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในองค์กร เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาในหน่วยงานอย่างเป็นระบบด้วยแนวทางใหม่ ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

2.2 ควรศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

2.3 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

บรรณานุกรม

- เกศสุตา วรณสินธ์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ไทเนรมิต กิจ อินเทอร์เน็ต โพรเกรสซิฟ.
- ตะวัน คงทวน. (2560). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในอำเภอเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทัศนีย์ สุริยะไชย. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองกับการร่วมรู้สึกในวัยรุ่น. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรารัตน์ รัชมี. (2556). ความฉลาดทางอารมณ์กับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ล้านนา มาปลูก. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยา เขต
 สุดถิ่นไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. ปริญญาานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิริยา จันทพันธ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. งานนิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วารุณี งอยผาลา. (2556). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรี สังกัด
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11. วิทยานิพนธ์ครุศา
 สตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. (2564). บริบทการจัดการศึกษาสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.
 กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). การทรงงานพัฒนาประเทศ
 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุพิชญา กะจะวงษ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการ
 เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 จันทบุรี เขต 1. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาภรณ์ เอกเผ่าพันธุ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการ
 เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุไรวรรณ ชูมี. (2561). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ
 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). Transformational leadership development. Polato, Alto,
 California: Consulting Psychologists.
- Best, J. W. (1981). Research in education (4th ed.). Englewood Cliff: Prentice Hall.
- Goleman, D. (1998). Working with emotional intelligence. New York: Bantam Books.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
 Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610

ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว เพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย

ศุภางค์จิต กัลยาแก้ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อีเมล: supangjit.ka@udru.ac.th

Received : February 28, 2022 Revised : May 16, 2022 Accepted : October 22, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว

กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กที่ศึกษาระดับชั้นปฐมวัยเพศชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ทั้งหมดจำนวน 35 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว เพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวน จำนวน 30 กิจกรรม แบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยเท่ากับ 85.86 ($\mu = 17.17$, $\sigma = 1.27$) แตกต่างจากก่อนการทดลองค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยเท่ากับ 39.86 ($\mu = 7.97$, $\sigma = 2.47$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถการรู้ค่าจำนวนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง หรือเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการรู้ค่าจำนวนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : เกมการศึกษา, รูปปั้นแบบลอยตัว, รู้ค่าจำนวน, เด็กปฐมวัย

The Effects of Didactic Game by Using Round Relief Sculpture for Number Knowledge Improvement of Preschool Children

Supangjit Kanrayakaew

Udon thaniRajabhat University

Email : supangjit.ka@udru.ac.th

ABSTRACT

This study was experimental research. The objective was to compare the differences of number knowledge of preschool children, before and after the event of Didactic Game by Using Round Relief Sculpture.

The samples (experimental groups) were 35 male-female 4-5 years children from the Sri Muang Dhamma Khun Children's Development Center studying at first class kindergarten of second semester of academic year 2016 which were selected by purposive sampling. The instruments used in this research consisted of 30 didactic games plan with round relief sculptures to promote number cognition, a 20-item test to measure the number cognitive abilities of preschool children, and statistics used to analyze the data were mean score and the standard deviation.

The results showed that after the experiment, the percentage of early childhood children's cognitive ability was 85.86 ($\mu = 17.17, \sigma = 1.27$), which was different from before the experiment the percentage of early childhood children's cognitive ability. The value of 39.86 ($\mu = 7.97, \sigma = 2.47$), in accordance with the hypothesis that, the target preschool children had higher numerical cognition abilities after the experiment than before the experiment or didactic games with round relief sculptures help preschool children to increase their number literacy abilities..

Keyword : Didactic Game, Sculpture, Number Knowledge, Preschool Children

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่งเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษย์เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เด็กในวัยนี้เริ่มแรกของชีวิตหรือที่เรียกว่า “เด็กปฐมวัย” คือวัยตั้งแต่แรกเกิดซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยจนถึง 6 ปี (ปณิชา มโนสิทธิ์ายการ, 2553: 1)

คณิตศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะคณิตศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กทั้งสิ้น เช่น จำนวน การวัด ตำแหน่ง เป็นต้น การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาและความสนใจของเด็กจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กมีประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (เชวง ช้อนบุญ, 2554: 21) ซึ่งสอดคล้องกับ วรณีย์ โสมประยูร (2551: 15) กล่าวว่า คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นความรู้เบื้องต้น ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้คณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้น คณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญยิ่งในการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยพ่อแม่และครูย่อมตระหนักถึงความสำคัญของคณิตศาสตร์ว่าการเรียนรู้คณิตศาสตร์สามารถกระทำและส่งเสริมได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้คณิตศาสตร์ผ่านการเล่น ได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริงในการเล่น และสื่อสารจากการพูดคุยของเด็กนั้น มักจะมีเรื่องคณิตศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของเด็กเสมอ การเรียนรู้คณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องอาศัยสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยการวางแผนการเตรียมการอย่างดี เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้เป็นคนคิดอย่างมีเหตุผลมีระเบียบ มีความละเอียดถี่ถ้วนความรอบคอบ รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม การแพทย์และอื่นๆ ต้องอาศัยหลักการคิดคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ทั้งสิ้น นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กทั้งหลาย เช่น การซื้อขาย การใช้เวลาเดิน การเดินทาง และอื่นๆ

ขณะเดียวกัน การที่เด็กจะเรียนรู้และเกิดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ได้นั้นจะต้องเกิดจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยครูสามารถสอดแทรกหรือบูรณาการคณิตศาสตร์เข้ากับสาระอื่นๆ ตามที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การเรียนเกี่ยวกับตัวเลข รูปทรง ขนาด ลำดับ การจัดหมวดหมู่และความสัมพันธ์ต่างๆถือว่าเป็นประสบการณ์ประจำวันของเด็กที่ช่วยส่งเสริมเด็กตามธรรมชาติอยู่แล้ว ดังนั้น การปลูกฝังให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ จึงเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจด้านคณิตศาสตร์ต่อไปในอนาคต เด็กควรได้รับโอกาสเรียนรู้ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์โดยผ่านกิจกรรมที่สนุกสนานเหมาะสมกับวัย ให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์โดยตรงด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551ก: 154) เด็กจะเริ่มต้นพัฒนาการด้านการเรียนรู้จากการรับรู้ของประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นประสบการณ์แรกหรือ

เป็นขั้นต้นของพัฒนาการ การคิดของเด็กเป็นไปตามสิ่งที่เด็กเห็นได้ ยิน รู้สึกรู้จัก ซึ่งเป็นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้าหรือที่เรียกว่าขั้นประสาทรับรู้ (Sensorimotor Stage) และพร้อมที่จะพัฒนาไปขึ้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) ในแต่ละขั้นของพัฒนาการเด็กจะพัฒนาเครื่องมือในการคิดคือสัญลักษณ์ (Symbol) เด็กจะมองวัตถุไม่เพียงแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นอะไรแต่จะมองว่าสิ่งนั้นเป็นตัวแทนหรือใช้แทนอะไรได้บ้าง โดยใช้คำพูดเป็นการสื่อความหมายประสบการณ์ต่างๆ จะช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วขึ้น (อารมณ สุวรรณपाल, 2551: 8) ในทำนองเดียวกันเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้จากการลงมือปฏิบัติ หยิบ จับสัมผัสซึ่งเป็นสื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และเป็นด้านแรกของการสร้างเสริมที่สัมพันธ์กับการกระตุ้นความงอกงามของใยประสาท การที่เด็กได้รับการกระตุ้นให้ใช้กล้ามเนื้อเล็กด้วยการปั้น หยิบ จับ ตามด้วยการส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาตามวัย เป็นการพัฒนาใยประสาทที่งอกงามไปพร้อมกับพัฒนาการทางสติปัญญา โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดจะต้องมีความหลากหลาย และให้เวลาแก่เด็กมากพอ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551: 21-39) ตรงกับ John Dewey ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี Learning by doing หรือการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัตินั้นจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ถาวร (ชลาธิป สมานทิโต, 2553: 26)

จากรายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552 ของสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า นักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ปีการศึกษา 2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการด้านสังคมและด้านอารมณ์จิตใจอยู่ในระดับสูง พัฒนาการด้านร่างกายมีพัฒนาการระดับดีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสติปัญญามีพัฒนาการในระดับดีอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ คือประมาณร้อยละ 50 เท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 63) ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ไสยวรรณ (2553: 2) กล่าวว่าปัจจุบันเด็กอนุบาลอายุ 5 ปี ส่วนใหญ่สามารถนับปากเปล่าได้ถึง 50 และให้นับก่อนไม่ได้ถึง 30 ก่อน แต่เมื่อถามความเข้าใจที่นับได้จริงๆ โดยการขอก่อนนับ เด็กจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งที่เท่านั้นที่สามารถทำได้ แม้ความสามารถด้านนี้อาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก แต่เด็กส่วนมากไม่ได้เรียนรู้เรื่องจำนวน และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ดังนั้นสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2554: 8) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดสาระที่ 1 เรื่องจำนวนและการดำเนินการ มาตรฐาน ค.ป. 1.1: เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง สาระการเรียนรู้การใช้จำนวนบอกปริมาณที่ได้จากการนับ ตัวชี้วัดเด็กปฐมวัยวัยอายุ 4-5 ปี ควรนับปากเปล่าจาก 1 ถึง 20 และสามารถบอกจำนวนของสิ่งต่างๆ ได้ไม่เกิน 20 สิ่งโดยการนับ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย ต้องจัดให้เป็นรูปธรรม เด็กสามารถสัมผัสอุปกรณ์ที่เป็นของจริง เรียนรู้ผ่านการเล่นและเรียนรู้ตัวอย่างหลากหลายตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งการจัดประสบการณ์จะต้องจัดในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย โดยการจัดกิจกรรมเกมจึงเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่นอย่างประจักษ์แจ้งด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทน (ทศนา เขมมณี, 2554: 368)

ดังนั้นเกมการศึกษาจึงเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้เป็นอย่างดี และตอบสนองความต้องการของเด็กในหลายๆ ด้าน เป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมรวมทั้งเป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และภาษา เด็กได้รู้จักการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความพร้อมทางการเรียนในระดับขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วรณีย์ วัจนสวัสดิ์, 2552: 27) จากแนวคิดของ สุณี บุญพิทักษ์ (2557: 276-277) กล่าวว่า เกมการศึกษาเป็นสื่ออุปกรณ์ช่วยสอน ทำให้เด็กได้พัฒนาการคิดหาเหตุผล การสังเกต การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานสำคัญต่างๆ จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่ฝึกเตรียมความพร้อมสนองตอบต่อพัฒนาการตามวัย โดยรูปแบบของการจัดกิจกรรมนั้นสื่อควรดึงดูดความสนใจของเด็ก ผู้เรียนได้สัมผัสจะทำให้เด็กตื่นตัวที่จะเรียนรู้ หนึ่งในรูปแบบนั้นก็คือเกมการศึกษานำมาประกอบการเล่น และในการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาผู้สอนต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะ พัฒนาการ และประสบการณ์ของเด็กเป็นสำคัญ การเรียงลำดับจากเกมที่ง่ายไปหายาก เริ่มจากของจริงไปสู่ของจำลองในขณะที่เด็กเล่นเกมครูผู้สอนควรคอยดูแลให้คำแนะนำหรือใช้คำถามกระตุ้นความคิดของเด็ก และเมื่อเด็กเล่นเสร็จครูควรมีการตรวจสอบความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของเกม จากนั้นให้คำแนะนำเพิ่มเติม กล่าวชื่นชมให้กำลังใจและฝึกให้เด็กเก็บเกมลงกล่องเข้าที่ให้เรียบร้อยจนเป็นนิสัย (วรณีย์ พรหมนนท์, 2555: 48) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกพิชญ์ ศรีสวัสดิ์ (2555: 84) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาด้านการเรียงลำดับเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้านการเรียงลำดับมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดประสบการณ์โดยให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม หรือเล่นรายบุคคล ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งสามารถช่วยเหลือเด็กที่อ่อนให้สามารถเล่นเกมได้ การเล่นเกมการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นเกมซ้ำๆ เด็กจะได้เรียนรู้การสังเกต เปรียบเทียบ จำนวน รูปทรง ประเภท และการคิดหาเหตุผล และวรณีย์ วัจนสวัสดิ์ (2552: 47-52) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาตลอดพบพบว่า เด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมเกมการศึกษาตลอดโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการสังเกต เปรียบเทียบ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเรียงลำดับ และด้านความรู้ค่าจำนวน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นการปรับรูปแบบลอยตัวนั้นมีลักษณะโดดเด่น มองเห็นรูปทรงอย่างชัดเจนเหมือนจริง ถ้าปั้นเป็นรูปคนจะต้องปั้นเหมือนทุกด้าน และนำหนักศูนย์ถ่วงของรูปทรงต้องสามารถตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคง (พูลสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า, 2553: 66) โดยการปั้นรูปลอยตัวจะสามารถมองเห็นได้ทุกด้านโดยรอบ ปกติจะมีฐานอยู่เพื่อให้ง่ายกับพื้นได้ ลักษณะการปั้นมีทั้งขนาดเท่าของจริง เล็กกว่าของจริงและใหญ่กว่าของจริง แต่ที่สำคัญจะต้องยึดถือความเหมือนต้นแบบให้มากที่สุด (สุชาติ เกาทอง และคณะ, 2548: 30)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจประเด็นการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวัน แต่การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น มีความแตกต่างจากการ

เรียนคณิตศาสตร์ในระดับอื่น ๆ เพราะพัฒนาการของเด็กนั้นต่างจากวัยอื่น ซึ่งคุณครูหรือผู้ปกครองควรตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก ดังนั้นการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวที่ใช้ส่งเสริมการรู้ค่าจำนวน เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญและพัฒนาความรู้ด้านการรู้ค่าจำนวนเกี่ยวกับการนับ หลักการนับ ตลอดจนการรู้ค่าของจำนวนได้เป็นอย่างดี โดยใช้วิธีการหาค่าตอบผ่านการเล่นเกม การลงมือปฏิบัติ สัมผัสรูปปั้นดินกระดาษที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัวขึ้นด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถมองเห็นทั้ง 4 ด้านก่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น และสิ่งสำคัญที่สุดคือเด็กจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างมีความสุขจากสื่อที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม เพราะเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้และการเคลื่อนไหว และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสให้มากที่สุด โดยเฉพาะการใช้เกมทางการศึกษาจะเข้ามาช่วยกระตุ้นให้เด็กได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งคณิตศาสตร์พื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ศาสตร์อื่นๆ การได้รับประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ทำให้เด็กมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุมีผล และใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างดีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้การดำรงชีวิตและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) โดยมุ่งเน้นศึกษาการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมดจำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนจำนวน 30 กิจกรรม โดยมีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้นำกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนที่สร้างขึ้น โดยเกมมีลักษณะเป็นภาพหุ่นสูงทำจากกระดาษเป็นภาพและตัวเลขสูงขึ้นเหนือจากแผ่นฐาน จำนวน 30 กิจกรรม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรม (Content validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบการปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ โดยแบบทดสอบนั้นใช้เกณฑ์การให้คะแนนถูก-ผิด เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สูตร IOC เมื่อพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ย 0.67 - 1.00 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ และนำแบบทดสอบวัดการรู้ค่าจำนวน ไปทดลอง (Try out) ใช้กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดทุ่งสว่างสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบพบว่า ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบทั้งฉบับเฉลี่ย $p = 0.33 - 0.75$ ถือว่าข้อสอบยากง่ายพอเหมาะ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้งฉบับเฉลี่ย $r = 0.33 - 1.00$ ถือว่ามีอำนาจจำแนกระดับสูงถึงระดับสูงมาก และความเชื่อมั่นตามวิธีของ (Kuder-Richardson) ซึ่งใช้สูตร KR20 มีความเชื่อมั่น r_{tt} เท่ากับ 0.82 เชื่อถือได้

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ เพื่อทำการขอเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ
2. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมาย ครูประจำชั้น พี่เลี้ยง และบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ พร้อมทั้งฝึกจำชื่อเด็ก โดยการเข้าไปปรับหน้าที่ผู้ช่วยครูประจำชั้น เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
3. ระยะเวลาการทดลอง 7 วัน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายโดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถามเป็นรายบุคคลด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ
4. ระยะเวลาการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยนำกลุ่มเป้าหมายทำกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว เพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะทำการสอนทุก วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 กิจกรรม รวมทั้งสิ้น 30 กิจกรรมในช่วงเวลา 09.00-09.40 น. รวมวันละ 40 นาที
5. ระยะเวลาหลังทำการทดลอง หลังจากทำการทดลองครบทั้ง 30 กิจกรรมแล้วทำการทดสอบ

วัดความสามารถการรู้ค่าจำนวน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนก่อนการทดลอง (Pretest) และใช้เวลา สถานที่เหมือนการทดสอบครั้งแรก แล้วนำแบบทดสอบวัดความสามารถการรู้ค่าจำนวนมาตรวจให้คะแนน และนำคะแนนความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนและหลังการทดลอง ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. นำคะแนนความสามารถการรู้ค่าจำนวนทั้งก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการแปลผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กกลุ่มเป้าหมายมาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถการรู้ค่าจำนวนทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มเป้าหมาย

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถการรู้ค่าจำนวนก่อนการทดลองเท่ากับ 7.97 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยความสามารถการรู้ค่าจำนวนเท่ากับ 17.17

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว ผลการศึกษพบว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนเท่ากับ 85.86 ($\mu = 17.17$, $\sigma = 1.27$) แตกต่างจากก่อนการทดลองค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนเท่ากับ 39.86 ($\mu = 7.97$, $\sigma = 2.47$) นั่นคือ เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถการรู้ค่าจำนวนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัว

เกมการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัวนี้สามารถส่งเสริมความสามารถการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยได้ จากการทดลองพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนเท่ากับ 85.86 ($\mu = 17.17$, $\sigma = 1.27$) แตกต่างจากก่อนการทดลองค่าร้อยละความสามารถการรู้ค่าจำนวนเท่ากับ 39.86 ($\mu = 7.97$, $\sigma = 2.47$) นั่นคือ เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถการรู้ค่าจำนวนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมเกมการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัวนี้สามารถพัฒนาการความสามารถนับสิ่งต่างๆ จำนวนทางคณิตศาสตร์ และการรู้ค่าจำนวนทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษารูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็ก

ปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัวสามารถมองเห็นได้ทั้ง 4 ด้านโดยรอบ มองเห็นลวดลายที่ลึกซึ้งเหมือนจริงและมีฐานรองรับ เกมการศึกษามีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ เกมจับคู่ภาพ เกมจับคู่ชิ้นส่วนที่หายไป และเกมลอดโต เกมการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัวนี้จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่น เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติสัมผัสสภาพและตัวเลขที่มีลักษณะเป็นรูปปั้นแบบลอยตัว เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องการรู้ค่าจำนวน 1-10 สามารถนับและบอกค่าจำนวนภาพอย่างมีความหมาย ในขณะที่เด็กลงมือเล่นเกมเด็กจะเกิดความสนุกสนาน เกิดการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ดังที่ จอห์น ดิวอี้ (Jhon Dewey) เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) (นภเนตร ธรรมบวร, 2549: 10-11) การที่เด็กเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสำรวจ เด็กจะค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ผ่านประสบการณ์ตรงซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ถาวรและคงทนยิ่งขึ้น (ชลาริพ สมมาทิต, 2553: 26) Montessori ยังกล่าวอีกว่าถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จะจับต้องและบิด-หมุนด้วยมือ สมอ่ย่อมทำหน้าที่ตอบสนองได้ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 38) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าทำให้เด็กได้ใช้มือหยิบจับ สัมผัสรูปปั้นแบบลอยตัวโดยรูปปั้นมีลักษณะลวดลายชัดเจนเหมือนของจริงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จุดจำสิ่งที่สัมผัสจากการลงมือปฏิบัติได้ดี และเกิดการเรียนที่คงทนถาวรยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Jerome Bruner กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสัมผัสกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม แล้วทำการเรียนรู้ผ่านภาพหรือตัวแบบเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในชั้นการเขียนเป็นสัญลักษณ์ (สิริมณี บรรจง, 2549: 12-13) ดังที่ อรรถพรณ บุตรกัตถัญญ (2553: 37-39) ที่กล่าวว่าทฤษฎีการสอนคณิตศาสตร์ของเพียเจท์ (Jean Piaget) คือทฤษฎีการใช้ประสาทสัมผัส เด็กปฐมวัยเรียนรู้การนับโดยผ่านระบบสัมผัส เช่น การหยิบ จับ การถือ การสัมผัสปริมาณหรือขนาดของจำนวนใดจำนวนหนึ่ง เด็กชิมชับจำนวนโดยการนับ ได้เห็นปริมาณหรือขนาดของจำนวนแต่ละจำนวนมีความแตกต่างกัน คือหนึ่งไม่เท่ากับสอง และสองไม่เท่ากับสามเป็นการเรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ซึ่งช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดความเข้าใจความคิดรวบยอดในเรื่องระบบจำนวนได้อย่างง่ายดาย เช่นเดียวกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553: 44) ที่อธิบายถึงทฤษฎีของเพียเจท์ (Jean Piaget) ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในช่วงอายุ 0-2 ปี เด็กจะเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น การหยิบ จับ สัมผัสกับวัตถุ เมื่อเด็กอายุ 2-6 ปี เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษา สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ซึ่งเป็นโครงสร้างทางสติปัญญาต่างๆ ดังนั้นกิจกรรมทางคณิตศาสตร์จึงควรมีวัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สัมผัส ทดลอง สำรวจ ค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ผู้ใหญ่ ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม และให้ข้อเสนอแนะ คอยช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมผ่านกระบวนการเล่น แต่ละขั้นตอนควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษา และเรียนรู้จากสื่อประเภทต่างๆ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ เกมการศึกษาจึงเป็นเครื่องช่วยสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาทางสติปัญญาด้านการคิด การสังเกต การคิดเหตุผล การเปรียบเทียบ การสังเกตทักษะทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อ (ปนิชา มโนสิทธยากร, 2553: 33-34) ซึ่งสอดคล้องกับ Helfrich (2007:) กล่าวว่า กิจกรรมประสาทรับรู้เป็นการเตรียมความพร้อมทางอ้อมสำหรับจิตคณิตศาสตร์ กิจกรรมในกลุ่มประสาทรับรู้เป็นการฝึกฝนตามระบบ คำสั่ง ปฏิบัติตามขั้นตอน สังเกต ทดลอง จำแนก ค้นหาความแตกต่าง การจับคู่ การจัดลำดับ การหาความ

หลากหลายและเรียนรู้ภาษาของคณิตศาสตร์ อุปกรณ์หลายชุดในกลุ่มประสาทรับรู้ถูกผลิตขึ้นมาให้มีจำนวนเพียง 10 ชิ้น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสสำรวจและมีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบตัวเลขฐานสิบ เด็กเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุรูปทรงเรขาคณิตทางทึบและรูปทรงเรขาคณิต เด็กได้พัฒนาการทางสมองโดยผ่านการมองสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เด็กสามารถจัดระบบได้จากความยุ่งยากซับซ้อน ความสามารถด้านนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาเชิงคณิตศาสตร์ ในช่วงอายุ 4-5 ปี เป็นเวลาที่เด็กมีความพร้อมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ซึ่งในระบบคณิตศาสตร์เด็กจะต้องเรียนรู้ถึงจำนวนหนึ่งต่อหนึ่งในห้องมอนเตสซอรีเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมที่จะเข้าใจเรื่องนามธรรม เซวง ซ็อนบุญ (2554: 20) ได้กล่าวว่า คณิตศาสตร์สำคัญกับเด็กปฐมวัย คือประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ที่เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมจากครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งมีการวางแผนและเตรียมการอย่างดี โดยอาศัยสถานการณ์และกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวน การดำเนินการเกี่ยวกับจำนวน ความสัมพันธ์แฟงชั่น ความน่าจะเป็น การวัดที่เน้นเรื่องการเปรียบเทียบและการจำแนกสิ่งต่างๆ และการเรียนรู้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น วรณีย์ วัจนสวัสดิ์ (2552: 51-53) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วย โดยทดลองกับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 255 โรงเรียนไพฑูริศึกษา จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า จากการใช้ชุดกิจกรรมเกมตลอดที่สร้างขึ้นเด็กปฐมวัยมีทักษะทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาภรณ์จิต กัลยาแก้ว (2556: 57-58) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย โดยทดลองกับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองสกลนคร (ธาตุนารายณ์เจงเวง) จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีคะแนนการรู้ค่าจำนวนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุภาวิณี ลายบัว (2559: 57-58) ได้ศึกษาการพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อนำมาจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นประโยชน์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยทดลองกับเด็กอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล จำนวน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวน 1-10 เด็กๆ มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ที่จับต้องได้ และเด็กจะเรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินเรียนรู้จากคณิตศาสตร์โดยไม่รู้ตัว สอดคล้องกับ Gatzke (1990: 265) ได้ศึกษาความสามารถในการประมาณจำนวนของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กประมาณจำนวนจากสิ่งของ 40 ชิ้นต่าง ๆ กัน พบว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี จะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการประมาณจำนวน 10-20 ได้ไม่ดี เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จะสามารถประมาณจำนวน 10-20 ได้ดี และพบว่าความคิดรวบยอดของจำนวนกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขเด็กจะมีความคิดรวบยอดที่สัมพันธ์กับตัวเลขที่มีจำนวนน้อยๆ คือ จำนวน 1-10 ถ้าจำนวนที่มีมากกว่าจำนวน 1-10 และ

สอดคล้องกับ Robert (2003: 327) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถด้านจำนวนของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปีสามารถคิดเรื่องเกี่ยวกับจำนวนได้ ด้วยการให้เด็กคิดโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับ เรื่องแมลงในสายฝนและเล่าเป็นเรื่องราวประกอบในชั้นเรียน จากกิจกรรมทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มมากขึ้นในด้านการนับจำนวน การให้เหตุผล และการคิดโจทย์ปัญหาที่ต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่อง ทำให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ จังหวัดบึงกาฬนั้น เด็กสามารถนับและบอกค่าจำนวนของสิ่งที่กำหนดให้ได้ไม่เกิน 10 สิ่ง อย่างมีความหมาย โดยเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ทำให้เด็กสนใจ เกิดความสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งเป็นการฝึกใช้ความคิด ฝึกการตัดสินใจ และฝึกการแก้ปัญหาในเรื่องของการนับและบอกจำนวนของสิ่งของได้เป็นอย่างดี หากเด็กปฐมวัยได้รับการฝึกฝนซ้ำแล้วซ้ำอีกจนเกิดความชำนาญ เด็กจะสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว จนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ จังหวัดบึงกาฬสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้ค่าจำนวน 1-10 ของเด็กปฐมวัยได้ การวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่สนใจส่งเสริมและพัฒนาเรื่องความสามารถการรู้ค่าจำนวน สามารถนำวิธีการใช้กิจกรรมเกมการศึกษาไปจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยแสดงความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรม และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาควรมีการเตรียมอุปกรณ์สำรองไว้ ถ้าหากมีอุปกรณ์ชำรุดจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง
2. ในเกมที่มีรูปปั้นแบบลอยตัวโดยค่าจำนวนมากกว่า 5 ขึ้นไป ควรปรับขนาดของรูปปั้นแบบลอยตัวให้เล็กลงเพื่อไม่ให้แออัดบนฐานรองภาพจนเกินไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวกับเกมการศึกษาประเภทอื่น
2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาด้วยรูปปั้นแบบลอยตัวเพื่อส่งเสริมการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยปรับรูปแบบของเกมให้ยากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551ก). **หลักการสอนคณิตศาสตร์เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอติสันเพรสโปรดักส์.
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551ข). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบสบู้ค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552**. กรุงเทพฯ: เพลลิน สตูดิโอ.
- กนกพิชญ์ ศรีสวัสดิ์. (2555). **การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาด้านการเรียงลำดับเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรการสอน). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลาธิป สมาหิโต. (2553). **คู่มือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มพูนศักยภาพศึกษานิเทศก์และครูปฐมวัย**. มปป. : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- เชวง ช้อนบุญ. (2554). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ MATH-3C เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย**. ปริญญาโท กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แคมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิชา โมโนสิทธิ์ยากร. (2553). **ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษาเน้นเศษส่วนของรูปเลขาคณิต**. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พูลสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า. (2553). **ประติมากรรม**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณีย์ พรหมนนท์. (2555). **การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นการบูรณาการด้วยเกมการศึกษาจากสื่อธรรมชาติเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วรรณีย์ วัฒนสวัสดิ์. (2552). **ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาถอดโต**. ปริญญาโท ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณีย์ โสมประยูร. (2551). **ความหมายและความสำคัญทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 24 มีนาคม 2556. จาก <http://www.krufonclass4.blogspot.com/p/blog-page.html>

- ศุภางค์จิต กัลยาแก้ว. (2556). **ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อการรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัย**. ปรินญา นีพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาปฐมวัยศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ. 2554. **คู่มือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาวิทยากรแกนนำวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). **การวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- สิริมณี บรรจง. (2549). **เด็กปฐมวัยกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุชาติ เกาทอง, สังคม ทองมี, ชำรงค์ดี ชำรงค์เลิศฤทธิ และรอง ทองดาตาษ. 2548. **ศิลปะทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุณี บุญพิทักษ์. (2557). **วิจัยชั้นเรียนปฐมวัย: หลักการปฏิบัติจากประสบการณ์**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุภาวณี ลายบัว. (2559). **การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เซเว่นพรินติ้ง กรุ๊ป.
- อารมณี สุวรรณपाल. (2551). **การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7-10**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัลลลี ไสยวรรณ. (2553). **คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2553, กรกฎาคม-สิงหาคม). **การจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. วารสารสสวท. 38(167): 37-39.
- Gatzke, M. R. (1990). **Kindergarten Children’s Estimates of Numerosity**. Illinois: Urbana-Champaign
- Helfrich, Shannon. (2007, October). **The Exercises for the Mathematics. A.M.I Primary Training Course**, Third of four Terms, Nakorn Pathom, NIDTEP.
- Robert, P. H. (2003). **Part-Whole Number Knowledge in Preschool Children**. n.p.

**การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในสถานศึกษาสังกัดสภวิทยาชตยศสุนทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษมัธยมศีกษาครีสะเกษ ยโสธร**

อณุวัฒน์ ชัยพงษ์, สุรางคณา มัณยานนท์
สาขาวิชาการบริหารการศีกษา มหาวิทยาลัยราชธานี
อีเมล: anuwat.chi@rtu.ac.th

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศีกษาการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศีกษา สังกัดสภวิทยาชตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษมัธยมศีกษาครีสะเกษ ยโสธร และ (2) เพื่อศีกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศีกษา สังกัดสภวิทยาชตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษมัธยมศีกษาครีสะเกษ ยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศีกษา และครุผู้สอน ปีการศีกษา 2564 จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศีกษา สังกัดสภวิทยาชตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษมัธยมศีกษาครีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศีกษา สังกัดสภวิทยาชตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษมัธยมศีกษาครีสะเกษ ยโสธร มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศีกษา ควรสนับสนุน จัดสรร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณอย่างโปร่งใส สถานศีกษา ควรมีการบริหารจัดการทรัพยากร และปัจจัยที่สนับสนุนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเพียงพอ และสถานศีกษา ควรมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สภวิทยาชตย

PROMOTING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY IN SCHOOLS IN YOSSUNTHORN ACADEMIC GROUP UNDER THE JURISDICTION OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SISAKET YASOTHON

Anuwat Chaiyaphong, Surangkana Manyanon
Educational Administration Ratchathani University
E-mail: anuwat.chi@rtu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the state of promote Professional Learning Community in Schools in Yossunthorn Academic Group under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon and (2) to study recommendations to promote Professional Learning Community in Schools in Yossunthorn Academic Group under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. The sample consisted of 195 administrators and teachers in the academic year of 2564 B.E. The research tool was a five-level rating-scale questionnaire with the reliability of .97. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The state of promote Professional Learning Community in Schools in Yossunthorn Academic Group under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon as a whole and individual aspects were at the high levels.
2. The top three highest ranks of recommendations to promote Professional Learning Community in Schools in Yossunthorn Academic Group under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon were school administrators should support and allocate materials, equipment, and budget in transparency manners, schools should support sufficient resources and necessities to promote Professional Learning Community, and schools should provide high speed internet throughout school campus.

Keywords: State of Professional Learning Community, Academic Group

บทนำ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า PLC ได้รับการยอมรับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถสร้างความยั่งยืนในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพตามบริบทของพื้นที่หรือจุดมุ่งหมายของชุมชนที่จะก้าวสู่ PLC มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ ทอมป์สัน เกร็ก และนิสกา (Thompson, Gregg & Niska, 2004) กล่าวไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เกิดจากการประยุกต์แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เซงเก้ (Senge, 1990) ประยุกต์สู่โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัยของ ฮอร์ด (Hord, 1997) พบว่า การดำเนินการในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน คือ เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจ และเป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือจากทีมการเรียนรู้ ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน คือ เพิ่มศักยภาพจากการเรียนรู้ตามความสนใจ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง ส่วน ดูโฟร์ อาเคอร์ และ มานี (DuFour, Eaker & Many, 2010) กล่าวไว้ว่า แนวคิดหลักสำคัญ 3 ประการ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการทำงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย มั่นใจได้ว่านักเรียนทุกคนมีการเรียนรู้ในระดับสูง (Ensuring that students learn) สร้างวัฒนธรรมการร่วมมือและร่วมพลังเพื่อบรรลุพันธกิจนั้น (A culture of collaboration) และมุ่งมั่นต่อผลลัพธ์ (A focus on results) ซึ่งการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะอำนวยความสะดวก และสร้างให้เกิดความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายง่ายขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้รวบรวมและวิเคราะห์ PLC ในระดับสถานศึกษาหรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพ นำเสนอเป็นองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านโครงสร้างสนับสนุน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีการจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ยังพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรทางการศึกษาไม่เข้าใจแนวทางในการทำ PLC หรือไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร สอดคล้องกับ หลุยส์ และ ครุส (Luis & Kruse, 1995) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน พบปัญหาหลายประการ อาทิเช่น ความล้าหลังของชุมชนวัฒนธรรมชุมชนแบบเดิม ๆ ที่มีอยู่ สมาชิกในองค์กรที่ขาดการใฝ่รู้ระเบียบวิธีปฏิบัติ ในองค์กรที่ไม่ได้รับการปรับปรุง มีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีความภาคภูมิใจกับความสำเร็จในอดีตมากเกินไป จนไม่สนใจที่จะแนะนำความรู้ใหม่ ๆ มาสู่

ชุมชน ไม่เปิดโอกาสให้กับคนรุ่นใหม่ ๆ ไม่กระจายอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชนไม่มีความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารภายในชุมชนไม่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศการทำงานที่ไม่ท้าทายความรู้ ความสามารถของบุคลากร ผู้บริหารไม่เรียนรู้ ชุมชนไม่มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรมการทำงานของชุมชนที่เน้นการจับผิดมากกว่าการให้ความไว้วางใจ ไม่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นในชุมชน และไม่มึระบบงานและกลไกที่เป็นมาตรฐานสำหรับชุมชน เป็นต้น และสอดคล้องกับ นนทिया สายแสงจันทร์ และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ (2561) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ยังไม่เข้าใจแนวทางที่ชัดเจน และอาจทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และให้มุมมองต่อสาธารณชนและวงการวิชาชีพครูที่ต้องเน้นและเห็นคุณค่าของความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียนเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระ มีการปรับปรุงพัฒนาวิชาชีพตลอดเวลา และจากการศึกษาเอกสารสรุปผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จากผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวม พบว่า มีจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้ (1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 63.13 รองลงมา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ร้อยละ 74.94 และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ร้อยละ 75.18 ตามลำดับ (2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ประเด็นพิจารณาที่ควรพัฒนา ได้แก่ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 81.93 รองลงมา การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 82.89 การพัฒนาครู และบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ร้อยละ 83.61 ตามลำดับ (3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นพิจารณาที่ควรพัฒนา ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 77.83 รองลงมา ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ร้อยละ 80.96 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, 2564) จากสภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หากสถานศึกษาให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง เพราะคณะครูจะได้มาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสะท้อนความคิด และร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอันจะก่อให้เกิดความสำเร็จของเป้าหมายสถานศึกษาที่กำหนดไว้

จากข้อมูลดังกล่าว จึงได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยายุทธศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษา และผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียน ได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ศึกษากรอบแนวคิดองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และ ด้านโครงสร้างสนับสนุน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ศึกษากรอบแนวคิดองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และ ด้านโครงสร้างสนับสนุน โดยศึกษาการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 8 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 384 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 367 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 8 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน

(Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 195 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 186 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด สหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร เป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม รวมข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) จำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่า มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 และข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .53-.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการส่งแบบสอบถามเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทั้ง 8 โรงเรียน ด้วยตนเอง และรับคืนด้วยตนเอง ได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 195 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และโรงเรียน ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามเรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาหาค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร และ (2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านโครงสร้างสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสภวิทยาชัยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 8 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 195 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อคำถามรวม จำนวน 52 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 และข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .53-.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2564 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การอภิปรายผล/สรุป

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ข้อที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน จัดสรร วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณอย่างโปร่งใส 2) สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการทรัพยากร และปัจจัยที่สนับสนุน ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างเพียงพอ และ 3) สถานศึกษาควรมีอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงให้ครอบคลุมภายในโรงเรียน

อภิปรายผล

1. ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากการพยายามทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ที่ได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภัทรา สภาอรรถ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และต้องมีความเข้าใจในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างถูกต้อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักและแรงบันดาลใจ “การระเบิดจากข้างใน” ให้เกิดขึ้นกับครู ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเอง มีอิสระและมั่นใจในการเลือกแนวทางการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ควรสร้างทีมงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนและครูที่มีความเชี่ยวชาญสามารถอยู่ในกลุ่มที่อิสระได้ ไม่ควรกำหนดตารางชั่วโมงที่ชัดเจน ควรกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผล มีความสำคัญ เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ไม่ล้มเลิกกลางทาง และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา วิโนสุยะ (2562) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเพื่อร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ อย่างครอบคลุมต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงทิศทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริภพ บุญยีน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรและสื่อสารกันอย่างสร้างสรรค์ มีข้อตกลง/แนวปฏิบัติในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลร่วมกันอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสสังเกตการสอนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา วิโนสุยะ (2562) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านความร่วมมือของทีมงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านภาวะผู้นำร่วม โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน และส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการทำงาน มีการแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่ตามความเหมาะสมและความถนัดของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา วิโนสุยะ (2562) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้แบบนำตนเอง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และมีความตระหนักในตนเองที่จะต้องเรียนรู้ทุกสถานการณ์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพร แสงสว่าง และคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเป็นการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว มีความเอื้ออาทร ห่วงใย และมีน้ำใจต่อกัน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ต่อกัน และเปิดโอกาสให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างกัลยาณมิตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพร แสงสว่าง และคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีแผนงานโครงการสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงสร้างทางวิชาการที่ชัดเจน และผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมของ

สถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริภพ บุญยืน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า องค์ประกอบด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยเขตยศสุนทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ข้อที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดสรร วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณอย่างโปร่งใส สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากร และปัจจัยที่สนับสนุนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างเพียงพอ สถานศึกษามีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้ เพื่อส่งผลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริภพ บุญยืน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า มีแนวทางเสริมสร้างและพัฒนา คือ สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากร การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับรู้ ขอสนับสนุนคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายบริษัทเอกชน หาเครือข่ายสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์ และติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เครือข่ายบริษัทเอกชน ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ ใ้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่หลากหลาย และมีการตรวจเช็คและซ่อมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา วิโนสุยะ (2562) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก พบว่า มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสนับสนุนเรื่องงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้

1. ผลการศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านโครงสร้างสนับสนุน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ และควรมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการตลอดจนการสนับสนุนนวัตกรรม สื่อการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการศึกษา และควรเผยแพร่วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบและเข้าใจตรงกัน

3. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากร และควรวางแผนการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การปฏิบัติได้

4. ด้านภาวะผู้นำร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรแสวงหาความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และควรยึดหลักการการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพภายใต้ความถูกต้องและหลักคุณธรรม

5. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพตามความต้องการของตนเองและสถานศึกษา และควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และควรเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เขิงคุณภาพเพื่อจะได้ทราบผลการนำแนวทางไปใช้

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภามหาวิทยาลัยสุรนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาต่อไป

3. ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของในสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

นนทียา สายแสงจันทร์ และ นิชดา เปี่ยมพิชนะ. (2563). การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 9(1), 31-41.

ปริศนา วิโนสุยะ. (2562). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

วัชรพร แสงสว่าง และ กาญจน์ เรืองมนตร. (2563). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 7(9), 328-343.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2564). สรุปผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ผู้สถานศึกษา. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิรภพ บุญยีน. (2560). แนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
http://etheses.aru.ac.th/PDF/1256011925_11.PDF
- สุภัทรา สภาอรรถ. (2562). การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
<http://ithesisir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2729/1/59252927.pdf>
- Dufour, R., Eaker, R., & Many, T. (2010). Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work. (2nd Ed.), Solution Tree.
- Hord, S. M. (1997). Professional learning communities: Communities of inquiry and improvement. Austin: Southwest educational development Laboratory.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Louis, K.S., & Kruse, S. D. (1995). Professional and community: Perspectives on reforming urban schools. Corwin press.
- Senge, P. M. (1990). The fifth discipline: The art and practice of the learning organization. Doubleday, MCB UP Ltd.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). Professional learning communities, Leadership and student learning. Retrieved from,
<http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ดวงแก้ว สุหลง

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล : duangkaew@ayw.ac.th

อุษาพร เสวกวิ

สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล : usaporn.s@rsu.ac.th

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 41 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนจากภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างดี ปานกลาง พอใช้ และผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และแบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีประสิทธิผลความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ดัชนีประสิทธิผลความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มีค่าเท่ากับ 0.5426 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนใหญ่ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) อยู่ในระดับมากขึ้นไป

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน, ความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ, จัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง

CLASSROOM ACTION RESEARCH IN DEVELOPING THE GRAMMATICAL ABILITY OF GRADE 11 STUDENTS USING ACTIVE LEARNING APPROACH

Duangkaew Sulong

Ed.D Student in Educational Studies, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

E-mail: duangkaew@ayw.ac.th

Usaporn Swekwi

Suryadhep Teachers College, Rangsit University

E-mail: usaporn.s@rsu.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to enhance English grammar proficiency of Grade 11 Students using active learning management in action research process. The target group used in the research was 41 Grade 11 Students who have studied English in the second semester of academic year 2021 using purposive sampling. The researchers considered from the students' learning achievement in English subject of semester 1 of the academic year 2021 from groups of students who achieved a relatively excellent, good, fair, and minimum threshold level. The research tools consisted of learning activity plans based on active learning management and English grammar proficiency test. The data were analyzed using effectiveness index and the percentage. The results of this research revealed that 1) The effectiveness index of English grammar proficiency of Grade 11 Students who have studied by using active learning management was 0.5426. 2) The satisfaction of most of Grade 11 Students towards active learning approach was at a high level.

Keywords: Classroom Action Research, Grammatical Ability, Active Learning Approach

บทนำ

วิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ปลายปีพุทธศักราช 2562 ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของทั้งประเทศไทยและอีกหลายประเทศในโลก เมื่อโรงเรียนหลายแห่งต้องหยุดการจัดการเรียนการสอนเพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่เคยเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานการณปกติ จึงได้กลายมาเป็นวิธีการหลักที่ช่วยขับเคลื่อนให้การเรียนรู้ของนักเรียนยังคงดำเนินต่อไปได้ภายใต้สถานการณ์อันหนักหน่วง รุนแรง และอยู่เหนือความคาดหมายในครั้งนี้ แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์จะมีแพลตฟอร์มเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอนและมีแอปพลิเคชันให้ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้อย่างหลากหลาย แต่บรรยากาศของความใกล้ชิด การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน และความมีชีวิตชีวาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นย่อมแตกต่างจากชั้นเรียนปกติ ดังมีผลสำรวจจาก สสวท. (2563, อ้างถึงใน พงศ์รัตน์ ธรรมชาติ และชวลิต เกิดทรัพย์, 2564, น. 35) ที่รายงานว่า นักเรียนร้อยละ 12 ขาดสมาธิระหว่างเรียนออนไลน์ และการสอนของครูค่อนข้างจะเป็นแบบ One-Way (การสื่อสารทางเดียว) สอดคล้องกับ Lapanan (2020, อ้างถึงใน อลงกรณ์ เกิดเนตร, ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา, และพันพชร ปิ่นจินดา, 2564, น. 296) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนออนไลน์ครูและผู้เรียนอยู่ต่างสถานที่ มีเพียงเสียง รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวที่ส่งถึงกันได้จากระยะไกล ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจและรู้สึกเบื่อต่อการเรียนได้ง่าย

ในปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาคเรียนที่ 1 เป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ตลอดทั้งภาคเรียน สำหรับเนื้อหาในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มุ่งเน้นในเรื่องการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามโครงสร้างทางภาษา เพราะไวยากรณ์คือ กฎเกณฑ์ของภาษา เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของภาษา ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร และการสื่อความหมายในระดับสูง หากผู้เรียนขาดความรู้ทางไวยากรณ์ที่เหมาะสม (Dickins, M., Rea, & Edward, 1988, pp. 623-624) การเรียนรู้รูปแบบโครงสร้างภาษาเป็นสิ่งสนับสนุนความสามารถในการนำภาษาไปใช้ได้ถูกต้องตามกฎบรรทัดฐานของภาษา กล่าวคือหากผู้เรียนภาษา มีความรู้หรือความสามารถด้านไวยากรณ์ในระดับดี ก็จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษทั้งในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ดีเช่นกัน (Nunan, 2004, อ้างถึงใน กาไสย หมายเด็น, 2559, น. 1) แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากห้องเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่สอน พบว่า นักเรียนจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70 มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดี ดีมาก และดีเยี่ยม ในขณะที่นักเรียนจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.29 มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับค่อนข้างดี ปานกลาง พอใช้ และผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ถือเป็นนักเรียนกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะได้ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะแสวงหากระบวนการที่จะนำมาใช้พัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ตลอดจนศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้ ทั้งในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่โรงเรียนตามปกติ (Onside) และการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านระบบ

อินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูสามารถสอนและนักเรียนสามารถเรียนได้ในทุกสภาวะการณ์

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ถือเป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่เป็นระบบ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุวิมล ว่องวานิช (2553, น. 10) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่มีหลักการและวิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูยังคงมีบทบาทเป็นครูปฏิบัติการในห้องเรียนและขณะเดียวกันก็เป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ค้นหาวិธีการแก้ปัญหาในห้องเรียนด้วยตนเอง ซึ่งการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จนั้น Kemmis & Mc Taggart (1998, p. 9) และรุ่งทิwa มากสุข (2552, น. 10) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการดำเนินการซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Act) 3) ขั้นตอนสังเกตการณ์ (Observe) 4) ขั้นตอนสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect) โดยวงจร 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะมีลักษณะการทำซ้ำตามวงจรจนกว่าจะได้ผลงานวิจัยและแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหาในสิ่งนั้น ดังนั้นการนำแนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มาใช้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งจากผลการปฏิบัติจะทำให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียน และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

จากที่มาของปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ทางโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้ใช้การเรียนรู้ในรูปแบบ Hybrid ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยมีทั้งการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ (Onsite) และการจัดการเรียนรู้แบบทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) 4 ขั้นตอน คือ กระบวนการ PAOR (Plan-Act- Observe-Reflect) (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2565, น. 6) มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หรือการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำผ่านสื่อหรือกิจกรรม โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำ ผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดแนวคิดใหม่ๆ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภัทรดา เอี่ยมบุญญฤทธิ์ และคณะ, 2563, น. 6) นอกจากนี้ครูผู้สอนควรประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ และในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ดังที่สุวิมล มธุรส (2564, น. 38) ที่กล่าวว่า ครูควรเน้นวิธีการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ในทุก Platform (แพลตฟอร์ม) เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สะท้อนคิด และถอดบทเรียนเป็นแก่นของความรู้ ซึ่งการถอดบทเรียนจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 41 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนจากภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างดี ปานกลาง พอใช้ และผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) จำนวน 4 แผน โดยแต่ละแผนใช้เวลาดำเนินการทดลองแผนละ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง 30 นาที โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1: ไวยากรณ์เรื่อง ZERO Conditional Sentence
- 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2: ไวยากรณ์เรื่อง FIRST Condition Sentence
- 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3: ไวยากรณ์เรื่อง SECOND Conditional Sentence
- 1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4: ไวยากรณ์เรื่อง THIRD Condition Sentence

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 1 ชุด จำนวน 40 ข้อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบและคัดเลือกแบบทดสอบจากหนังสือเรียน ตำราภาษาอังกฤษ และเว็บไซต์ทางการศึกษาทั้งของในประเทศและต่างประเทศโดยแบบทดสอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ไวยากรณ์เรื่อง ZERO Conditional Sentence ประกอบด้วยโครงสร้าง If Present Simple, Present Simple

2.2 ไวยากรณ์เรื่อง FIRST Conditional Sentence ประกอบด้วย โครงสร้าง If Present Simple, Future Simple /If Present Simple, Imperative Form /If Present Simple, Modal Verb /Unless + Affirmative Verb

2.3 ไวยากรณ์เรื่อง SECOND Conditional Sentence ประกอบด้วยโครงสร้าง If Past Simple, Subject + would + Verb infinitive

2. 4 ไวยากรณ์เรื่อง THIRD Conditional Sentence ประกอบด้วย โครงสร้าง If Past Perfect, Subject + would + have + V.3

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

3.2 ด้านบทบาทนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

3.3 ด้านขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการ PAOR (Plan-Act-Observe-Reflect) (สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2565, น. 8-16) ซึ่งเป็นกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan)

1.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนร้อยละ 79.20 มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดี ดีมาก และดีเยี่ยม ในขณะที่นักเรียนอีกร้อยละ 20.79 มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับค่อนข้างดี ปานกลาง พอใช้ และผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเป้าหมายความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้วางเป้าหมายเอาไว้ว่า ในปีการศึกษา 2564 นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี ดีมาก และดีเยี่ยม นักเรียนกลุ่มดังกล่าวจึงควรได้รับการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และในขั้นการวางแผน (Plan) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่าเกิดจากสาเหตุ ดังนี้ 1) สาเหตุจากตัวนักเรียน คือ พื้นฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษที่ไม่ดีเท่าที่ควร การขาดความกระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับความรู้ (Receivers) โดยมีครูเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Passive Learning) และการขาดสมาธิ

ในการเรียน เนื่องจากเรียนในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งครูไม่สามารถดูแลและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด 2) สาเหตุจากตัวครู คือ การที่ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายถึงร้อยละ 87.5 จากจำนวนคาบเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษทั้งหมด 40 คาบเรียน ในภาคเรียนที่ 1 และไม่ได้นำเทคนิคที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจารย์มาใช้ในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร

1.2 การศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูลในด้านต่างๆต่อไปนี้ 1) บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ที่เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้อาจารย์เป็นผู้ที่อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในชั้นเรียน เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Coach) ในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-learner) ข้อมูลความรู้ต่างๆไปพร้อมๆกันกับผู้เรียน ในขณะที่นักเรียนเองก็ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receiver) ไปเป็นผู้ที่มีส่วนในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Co-Creator) ด้วยการเสนอความคิดเห็น ได้แย้ง อภิปราย ทั้งในการทำงานแบบรายบุคคลและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง Baldwin and William (1998, p. 47) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความคุ้นเคย (Warming Up) ขั้นที่ 2 กำหนดกลุ่ม (Group Forming) ขั้นที่ 3 การทำงานเป็นกลุ่ม (Group-Working) ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ (Application) ขั้นที่ 5 การสะท้อนความคิด (Reflect) ขั้นที่ 6 ยุติการทำงาน (Winding-Down) 3) เทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง กรรณิการ์ ปัญญาดี (2558, น. 23-24) ได้สรุปเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง ดังนี้ 1. คิดเดี่ยว-คิดคู่-แลกเปลี่ยนความรู้ (Think-Pair-Share) 2. ระดมความคิด (Brainstorming) 3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Group) 4. การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) 5. การเรียนโดยใช้กรณีศึกษา (Case Study) 6. การเรียนรู้แบบผังความคิด (Concept Mapping) 7. การเรียนรู้แบบเขียนบันทึก (Keeping Journals or Logs) 8. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or Reaction to Videos) 9. การเรียนรู้แบบภาคสนาม (Field Work) 10. บทบาทสมมติ (Role Playing) 4) วิธีการวัดและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2563, น. 29-31) อธิบายว่า การประเมินผลการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ควรใช้หลักการประเมินตามสภาพจริงและนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะ ดังนี้ 1) ใช้ผู้ประเมินจากหลายฝ่าย เช่น ผู้เรียน เพื่อน ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 2) ใช้วิธีการหลากหลายวิธี/ชนิด เช่น การสังเกต การปฏิบัติ การทดสอบ การรายงานตนเอง 3) ประเมินหลายๆ ครั้งในแต่ละช่วงเวลาของการเรียนรู้ เช่น ก่อนเรียน ระหว่าง เรียน สิ้นสุดการเรียน ติดตามผล 4. สะท้อนผลการประเมินแก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Act) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) จำนวน 4 แผน โดยแต่ละแผนใช้เวลาดำเนินการทดลองแผนละ 4 คาบ

เรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง 30 นาที โดยผู้วิจัยศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ศึกษากำหนดการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เพื่อกำหนดเนื้อหาและเวลาเรียนให้มีความสอดคล้องกัน โดยได้ประยุกต์ใช้ขั้นตอน เทคนิควิธีการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ได้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ 1) ชื่อหน่วย 2) มาตรฐานการเรียนรู้(ตัวชี้วัด) 3) สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สาระการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ประกอบด้วย (นรินทร์ วงศ์คำจันทร์, 2558, น. 102) ขึ้นนำ ขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ ขึ้นการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ขึ้นนำเสนอความรู้ ขึ้นการประยุกต์ใช้หรือการลงมือปฏิบัติ และขึ้นการประเมินผล 7) เทคนิควิธีการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วีดีโอ (Analysis or Reaction to Videos) คิดเดี่ยว-คิดคู่-แลกเปลี่ยนความรู้ (Think-Pair-Share) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Group) 8) สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) ความคิดเห็นจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 11) บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และในภาพรวมค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเป็น 0.90 ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับรายการประเมิน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาจุดบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ทดลอง

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชุด 40 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบและคัดเลือกแบบทดสอบจากหนังสือเรียน ตำราภาษาอังกฤษ และเว็บไซต์ทางการศึกษาทั้งของในประเทศและต่างประเทศที่สามารถเชื่อถือได้ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างแบบทดสอบกับโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเรื่องที่ใช้ในการทดลองโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และในภาพรวมค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมีค่าเป็น 0.95 ถือว่าข้อสอบมีความเหมาะสม นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) จำนวน 1 ฉบับ 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ของนักเรียนใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 2) ด้านบทบาทนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) ด้านขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 4) ด้านการวัดและประเมินผล จากนั้นนำผลการพิจารณาาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 และในภาพรวมค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าเป็น 0.95 ถือว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาค้นคว้าและระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observe)

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 2 กลุ่มพร้อมกัน คือ กลุ่มที่เรียนออนไลน์อยู่ที่บ้าน และกลุ่มที่มาเรียนออนไลน์ในชั้นเรียนตามปกติ เนื่องจากในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid) และในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมาใช้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. สะท้อนการปฏิบัติ (Reflect)

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมานำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ให้แก่ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นอื่นๆที่สนใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการพิจารณาผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นัดหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 41 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางแอปพลิเคชัน Google Classroom ซึ่งครูใช้เป็นช่องทางในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในปีการศึกษา 2564 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

2. ทำการทดสอบความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 คาบเรียน เป็นเวลา 50 นาที

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) จำนวน 4 แผน โดยแต่ละแผนใช้เวลาดำเนินการทดลองแผนละ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
สัปดาห์ที่ 1-2 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1: ไวยากรณ์เรื่อง ZERO Conditional Sentence
สัปดาห์ที่ 3-4 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2: ไวยากรณ์เรื่อง FIRST Conditional Sentence
สัปดาห์ที่ 5-6 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3: ไวยากรณ์เรื่อง SECOND Conditional Sentence
สัปดาห์ที่ 7-8 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4: ไวยากรณ์เรื่อง THIRD Conditional Sentence
4. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้จนครบถ้วนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ครบทุกแผนแล้ว จึงทำการทดสอบความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้เวลา 1 คาบเรียน เป็นเวลา 50 นาที เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อใช้ข้อมูลเป็นผลสะท้อนในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ตามหลักการวิเคราะห์ของเมซซิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545, น. 33-35) ดังนี้ 1) ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่า 1.00 หมายถึง นักเรียนมีความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 100 โดยนักเรียนได้คะแนนทดสอบหลังเรียนเป็นคะแนนเต็มทุกคน 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่า -1.00 หมายถึง นักเรียนได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นการพิจารณาพัฒนาการความก้าวหน้าในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างไรเชื่อถือได้หรือไม่ ดังนั้น ค่าดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนแต่ละกลุ่มจึงเป็นการอธิบายพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นเฉพาะกลุ่มนั้น
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) โดยนำคะแนนความพึงพอใจมาคำนวณหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามวงจร PAOR 4 ขั้นตอน

คือ 1) ขั้นการวางแผน (Plan) 2) ขั้นการปฏิบัติ (Act) 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) 4) สะท้อนการปฏิบัติ (Reflect) ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และได้ทำการทดสอบความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

ตารางที่ 1 ตารางดัชนีประสิทธิผลความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

	n	P ₁	P ₂	E.I.
กลุ่มเป้าหมาย	41	995	1345	0.5426

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มีผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคนเท่ากับ 995 คะแนน และผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคนเท่ากับ 1345 คะแนน เมื่อคำนวณโดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ได้เท่ากับ 0.5426 หมายความว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น 0.5426 คิดเป็นร้อยละ 54.26

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) สามารถนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านบทบาทครู					
1. ครูอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำปรึกษาในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คู่ขนานกันไปทั้งในการเรียนแบบออนไลน์และออนไลน์ (Hybrid)	83.36	7.31	7.31	0	0
2. ครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ข้อมูลความรู้ต่างๆไปพร้อมกันกับนักเรียน และเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้	73.17	23.39	2.43	0	0

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3. ครูสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมทั้งในชั้นเรียนออนไลน์และออนไลน์ (Hybrid) ควบคู่กันไป	92.68	7.31	0	0	0
4. ครูส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งในระหว่างเรียนออนไลน์ที่บ้านและระหว่างเรียนออนไลน์ที่โรงเรียน	75.60	14.63	9.75	0	0
5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	70.73	26.82	2.43	0	0
รวม	79.11	15.89	4.38	0.00	0.00
ด้านบทบาทนักเรียน					
1. นักเรียนได้ ชักถามโต้แย้ง อภิปรายและนำเสนอความคิดเห็นทั้งในระหว่างเรียนออนไลน์ที่บ้านและระหว่างเรียนออนไลน์ที่โรงเรียน	87.80	12.19	0	0	0
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	56.09	36.58	7.31	0	0
3. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครู เพื่อนภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม	75.60	19.51	4.87	0	0
4. นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มี	68.29	31.70	0	0	0
5. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียนรู้ มีการคิดวางแผน และทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ	58.53	29.26	12.19	0	0
รวม	69.26	25.85	4.87	0.00	0.00
ด้านขั้นตอนและเทคนิควิธีการ					
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้	70.73	19.51	9.75	0	0
2. เทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน	90.24	9.75	0	0	0
3. ลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	80.48	19.51	0	0	0
4. เทคนิคที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง	78.04	12.19	9.75	0	0
5. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ครูใช้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของบทเรียน	83.36	14.63	0	0	0
รวม	80.57	15.12	3.90	0.00	0.00

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	92.68	7.31	0	0	0
2. วิธีการวัดและประเมินผลชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหาที่จัดการเรียนรู้	73.17	24.39	2.43	0	0
3. นักเรียนได้รับการทดสอบความรู้หลังเรียน	90.24	9.75	0	0	0
4. นักเรียนได้สะท้อนข้อมูลความรู้ย้อนกลับในทันที	78.04	14.63	7.31	0	0
5. ครุณาผลการวัดและประเมินผลไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	73.17	14.63	12.19	0	0
รวม	81.46	14.14	4.39	0.00	0.00
รวมทุกรายการ	77.60	17.75	4.39	0.00	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) อยู่ในระดับมากขึ้นไป และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ ดังนี้ 1) ด้านบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 79.11 ระดับมากร้อยละ 15.89 และระดับปานกลางร้อยละ 4.38 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95 2) ด้านบทบาทนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 69.26 ระดับมากร้อยละ 25.85 และระดับปานกลางร้อยละ 4.87 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95.11 3) ด้านขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 80.57 ระดับมากร้อยละ 15.12 และระดับปานกลางร้อยละ 3.90 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95.69 4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 81.46 ระดับมากร้อยละ 14.14 และระดับปานกลางร้อยละ 4.39 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95.6

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการที่ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามวงจร PAOR (Plan-Act-Observe-Reflect) พบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนถือเป็นกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ครูสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับวรรณคดี ม้าลำพอง (2557, อ้างถึงใน เสาวภา มินา, 2563, น. 574) ที่กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจต้องมีการวางแผนและดำเนินงานตามขั้นตอน รวมทั้งมีการเลือกใช้กระบวนการวิจัยและวิธีการวิจัยที่

เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย เมื่อครูได้ทำการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะส่งผลให้สามารถออกแบบวิธีการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

2. ผลการการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) พบว่าดัชนีประสิทธิผลความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มีค่าเท่ากับ 0.5426 หมายถึงนักเรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้น 0.5426 คิดเป็นร้อยละ 54.26 ซึ่งผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงนั้นสามารถพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนได้ เนื่องจากเป็นลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สามารถบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เรียนรู้ และเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง Active Learning มีรูปแบบและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และความสำเร็จในการเรียน (วารินทร์พร พันเพ็ญฟู, 2562, น. 135)

3. สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้ง 4 ด้าน นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95.35 สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ ฉัตรแก้ว (2562, น. 87-89) ที่ได้รายงานผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า พฤติกรรมด้านความสุขในการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.77) โดยประเด็นบรรยากาศในห้องเรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและฝึกฝนทักษะกระบวนการกลุ่ม ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมมากกว่าปกติ ครูผู้สอนจึงควรวางแผนในการบริหารจัดการเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กระชับและรัดกุมยิ่งขึ้น
2. ครูควรทดลองใช้แพลตฟอร์มในการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบออนไลน์ให้หลากหลายช่องทางเพื่อจะได้ค้นพบแพลตฟอร์มในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียน ด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

2. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทั้งการเรียนแบบออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและการเรียนแบบออนไลน์ในชั้นเรียนปกติที่โรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ฉัตรแก้ว. (2562). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคประเทศไทย 4.0 ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- โกสุม หมายเด็ง. (2559). ความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- กรรณิการ์ ปัญญาดี. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ปทุมธานี.
- นรินทร วงศ์คำจันทร์. (2558). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยสารคาม, 33-35).
- พงศรัตน์ ธรรมชาติ และ ชวลิต เกิดทรัพย์. (2564). ทบทวนบทเรียน Onsite สู่ Online กับการพัฒนาครูที่ไร้ทิศทางในยุควิกฤต COVID-19. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(12), 35.
- ภัทรธาดา เอี่ยมบุญญฤทธิ์, ชลธิชา ภูริปาณิก, และจิตติชัย รักบำรุง. (2563). การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยยุค Gen Z. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 31(3), 6.
- รุ่งทิwa มากสุข. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วารินทร์พร พันเพ็องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 9(1), 135.
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2565). โมดูล 8 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2565, จาก <http://cid.buu.ac.th/information/doc-6.pdf>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน Classroom Action Research (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล มธุรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-19. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(40), 38.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2563). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (เอกสารหมายเลข 19/2563). ราชบุรี: สำนักงานศึกษาธิการภาค 3.
- เสาวภา มินา. (2563). กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบ POE เรื่องพลังงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 12, 574)
- อลงกรณ์ เกิดเนตร, ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา, และพันพชร ปิ่นจินดา. (2564). การจัดการชั้นเรียนออนไลน์ด้วยรูปแบบ SMILES เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่ในยุคเปลี่ยนผ่านการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 13(1), 296.
- Baldwin, Jill. & William, Hank. (1998) Active Learning: A Teacher’s Guide. Great Britain: T.J. Press.
- Dickins, M., Rea, & Edward. (1988). Some Criteria for Development of Communicative Grammar Tasks. Oxford: Oxford University Press.
- Kemmis & Mc Taggart. (1998). The action research planner (3rd ed.). Victoria: Deakin University Press.

การศึกษาความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

นักรบ หมี่แสน

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมล: nukrob.mee@dpu.ac.th

สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมล: sutheera.nim@dpu.ac.th

เชียง เกาซิด

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมล: chieng.pat@dpu.ac.th

วาสนา วิสฤตภา

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อีเมล: wasana.wia@dpu.ac.th

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2) เพื่อเปรียบเทียบความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำแนกตาม เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย 3) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 - 2561 รวมจำนวนเท่ากับ 225 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ t-test F-Test (ANOVA) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ ปีการศึกษา ที่เข้า เกรดเฉลี่ย พบว่าเพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. องค์ประกอบของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าไม่เดลความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. เสนอแนะแนวทางส่งเสริมความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ในด้านพฤติกรรมด้านความยินดีชื่นชม พบว่าคณาจารย์ทุกท่านทุ่มเทในการสอนอย่างเต็มที่และเนื้อหาความรู้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติการสอน ควรส่งเสริมให้คณาจารย์พัฒนาเทคนิคการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ พฤติกรรมในด้านความรักควรปลูกฝังเรื่องความรักสามัคคี การอยู่ร่วมกันให้มากพอกับรักมหาวิทยาลัย และพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นในชื่อเสียง พบว่า การเรียนในหลักสูตรให้ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการทำงานและการสร้างความมั่นคงทางวิชาชีพในอนาคต ช่วยปูพื้นฐานความรู้สู่การสอบบรรจุรับราชการได้เป็นอย่างดี ในด้านเจตคติ พบว่าเจตคติด้านการปกป้องชื่อเสียงขอให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง พัฒนา และรักษาคุณภาพของหลักสูตรให้ดีและตอบโจทย์การประกอบวิชาชีพครูทั้งในปัจจุบันและอนาคต เจตคติด้านความรู้สึกภาคภูมิใจ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความภูมิใจในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มาก เจตคติด้านความผูกพัน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษา มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และยินดีที่จะสนับสนุนกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: ความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Study of Loyalty of Graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University

Nukrob Meesan, Sutheera Nimitniwat, Chieng Pawchit, Wasana Wisaruetapa
College of Educational Sciences, Dhurakij Pundit University
E-mail: nukrob.mee@dpu.ac.th

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the degree of loyalty of graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University, 2) to compare the loyalty of graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University classified by genders, ages, academic years of entry and Grade Point Average (GPA), 3) to study the elements of loyalty of graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University, and 4) to provide suggestions to promote the loyalty of graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University. The sample group consisted of 225 graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University in Academic Year 2015 - 2018 by simple random sampling. The research instrument was a questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-Test (ANOVA) and second order confirmatory factor analysis.

The research results were:

1. The degree of loyalty of the graduates of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Dhurakij Pundit University was at the highest level with an average of 4.72.
2. Comparing the average of loyalty of the graduates classified by genders, ages, academic years of entry and GPA, it was found that genders, ages, academic years of entry and GPA had no different opinions.
3. Elements of loyalty of the graduates were found that the loyalty model of the graduates was consistent with the empirical data.
4. Regarding the suggestions to promote the loyalty of the graduates in terms of the pleasure and appreciation behavior, it was revealed that all lecturers were fully dedicated to teaching and the knowledge content could be applied in practical teaching practice. Furthermore, lecturers should always be encouraged to develop

new teaching techniques. Considering the love behavior, love and unity should be embedded enough to live together as much as love the university. For the reputation confidence behavior, it was found that studying in the Graduate Diploma Program in Teaching Profession at Dhurakij Pundit University provided knowledge that was useful to work and to build professional stability in the future. It supported to lay the knowledge base for the civil service examinations as well. In relation to attitudes, it was exposed that the reputation protection attitude requested the university to improve, develop and maintain the quality of the curriculum effectively and meet the needs of present and future teaching professions. The pride attitude was affirmed that the graduates were extremely proud of this university. The commitment attitude was acknowledged that the graduates were proud to be a student of this university and they were willing to support all activities of the university.

Keywords: Loyalty of Graduates, Confirmatory Factor Analysis

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการขยายตัวและมีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดระยะเวลา 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันที่รุนแรงและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วตลอดจนปัจจัยด้านกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปิดเสรีทางการค้าการบริการที่กำลังจะเกิดขึ้น รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้ปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “ ธุรกิจไร้พรมแดน ” นั้น ส่งผลให้การศึกษาต้องกลายเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่เป็นสินค้าจับต้องไม่ได้จะต้องปรับตัวจากสภาพการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีความพร้อมที่จะปรับตัวอยู่ตลอดเวลา (สุนันทิกา ปางจตุ. 2552 : 3) นอกจากนี้การเปิดเสรีทางการศึกษานั้นส่งผลถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสถาบันอุดมศึกษารวมถึงสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์โดยคำนึงถึงปัจจัยในเรื่องของความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก โดยเฉพาะบริการหลังการขายเช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่นๆ ยิ่งกว่านั้นการแข่งขันที่เข้มข้นทางการตลาด การศึกษาในทุกวันนี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนนำกลยุทธ์ทางการตลาดธุรกิจมาใช้ในการดึงดูดลูกค้า (นักศึกษา) ด้วยการนำเสนอบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีกระบวนการประเมินความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อให้เข้าถึงแก่นความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก โดยเฉพาะความต้องการที่มาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ด้านพฤติกรรม ในรูปแบบของการดำเนินชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานที่ต้องการในอนาคตตลอดทั้งการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้ตลอดไประหว่างผู้เรียนและสถาบันการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมจนกลายเป็นความภักดี (loyalty) ที่จะเหนี่ยวรั้งผู้เรียนไว้กับสถาบันอุดมศึกษาในระยะยาวต่อไป (ศิริพร เสรีตานนท์. 2551 : 3)

ในการวิจัยเรื่องความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความภักดีของแจคโคบีและเชสแนท (Jacoby & Chestnut. 1978: 9) ที่กล่าวถึงการวัดความภักดีออกเป็น 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ความภักดีด้านพฤติกรรม เป็นการวัดจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่สามารถวัดได้อย่างแน่ชัดถึงความต่อเนื่องที่ผู้บริโภคเลือกซื้อจากสินค้า 2) ความภักดีด้านเจตคติ เป็นการศึกษาถึงผู้บริโภคเกี่ยวกับโครงสร้างทางจิตใจที่สามารถอธิบายถึงการเกิดความภักดี 3) ความภักดีด้านพฤติกรรมและเจตคติ เป็นแนวคิดการวัดความภักดีจากพฤติกรรมควบคู่ไปกับการวัดเจตคติ โดยการผสมองค์ประกอบทั้งสองประการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดความภักดีด้านพฤติกรรม ผู้บริโภคของปณิศา มีจินดา (2553: 245) ที่แบ่งความภักดีเป็น 2 ด้าน คือการวัดความภักดีด้านพฤติกรรมและวิธีการวัดความภักดีด้านเจตคติ ในทำนองเดียวกับนักซ์ กุลิสร์ (2557 : 6) ได้ศึกษาความภักดีของนิสิตปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแบ่งความภักดีเป็น 2 ด้าน คือด้านพฤติกรรมและด้านเจตคติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดของนักการตลาดที่ใช้วัดความภักดีของผู้บริโภคมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อวัดความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับความภักดี มักจะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับบุคลากรเพื่อมุ่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในองค์กร หรือเป็นงานวิจัยที่มุ่งในด้านพฤติกรรมลูกค้าเพื่อดึงดูดให้ลูกค้าหรือการรักษาลูกค้าเก่าให้ใช้บริการสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ขององค์กรนั้นๆ ส่วน

งานวิจัยเกี่ยวกับความภักดีต่อสถาบันการศึกษานั้นยังมีอยู่ค่อนข้างน้อยมาก คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความภักดีในบริบทของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานหรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้รับความพึงพอใจต่อการบริการอันจะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติและพฤติกรรมหลายรูปแบบที่บ่งชี้ถึงระดับความภักดีและนำไปสู่พฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะของการแนะนำบอกต่อ หรือคำชื่นชมที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของตนในอนาคตที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาและอาจแสดงถึงความสนใจที่จะกลับมาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยแห่งเดิมของตนด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 - 2561 รวมจำนวนประชากรทุกชั้นปีเท่ากับ 510 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 - 2561 รวมจำนวนเท่ากับ 225 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (Yamane, 1973 : 1088)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 38 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence : IOC) (สุวิมล ติรภานันท์. 2549 : 139) ค่าดัชนีความสอดคล้อง ไม่น้อยกว่า 0.5 ถือว่าใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพรู ปีการศึกษา 2562 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามแบบของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9678

3. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งเครื่องมือการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามการวิจัย คืนมาจำนวน 190 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.44

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบข้อมูลแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมดแล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การทดสอบที่ t-test F-Test (ANOVA) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาระดับความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความภักดีด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนความภักดีด้านพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ดังตารางที่ 1

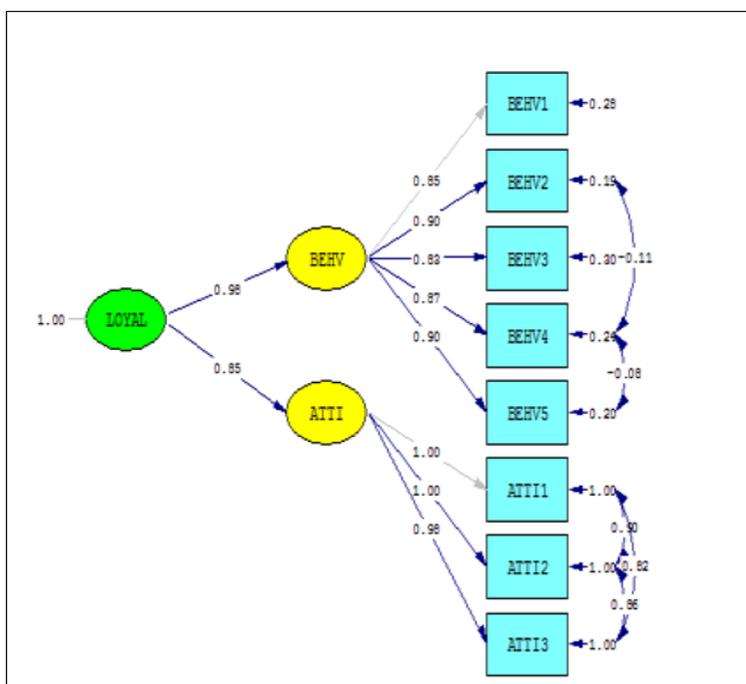
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ความภักดี	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ด้านพฤติกรรม	4.72	0.50	มากที่สุด
2. ด้านเจตคติ	4.73	0.47	มากที่สุด
ความภักดีโดยภาพรวม	4.72	0.48	มากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย พบว่า เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาองค์ประกอบของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ดังภาพที่ 1

Chi-square = 15.22, df = 15, P = 0.44, GFI = 1.00, AGFI = 1.00, RMR = 0.02, RMSEA = 0.01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่าโมเดลความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 15.22 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเข้าใกล้ 1 (P = 0.44) ที่องศาอิสระเท่ากับ 15 นั่นคือ ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 และ ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลัง

สองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.01 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณลักษณะของความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กับตัวแปรสังเกตได้ซึ่งเป็นตัวแปรบ่งชี้ความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (BEHV) มีขนาดตั้งแต่ 0.83 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเต็มใจ (BEHV2) ความร่วมมือ (BEHV5) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในชื่อเสียง (BEHV4) และอันดับสาม ได้แก่ ความรัก (BEHV1) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ ความยินดีชื่นชม (BEHV3) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบของด้านพฤติกรรม (BEHV) ได้ร้อยละ 72, 77, 72, 70 และ 77 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยองค์ประกอบด้านเจตคติ (ATTI) พบว่าตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจ (ATTI 1) และ ความผูกพัน (ATTI 2) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 รองลงมาคือ ปกป้องชื่อเสียง (ATTI 3) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบของด้านเจตคติ (ATTI) ได้ร้อยละ 88, 89 และ 82 ตามลำดับ

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โมเดลความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (LOYAL) ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับพฤติกรรมและเจตคติของความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม (BEHV) ด้านเจตคติ (ATTI) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน แสดงว่าองค์ประกอบความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทั้ง 2 ด้าน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญที่สุดของความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้แก่ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (BEHV) รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านเจตคติ (ATTI) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 , และ 0.85 ตามลำดับ โดยองค์ประกอบแต่ละด้านสามารถอธิบายความแปรปรวนในโมเดลตัวบ่งชี้ความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้ร้อยละ 81 , และ 98 ตามลำดับ

4. ผลการเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความคิดของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ในด้านพฤติกรรมด้านความยินดีชื่นชม พบว่าคณาจารย์ทุกท่านทุ่มเทในการสอนอย่างเต็มที่และเนื้อหาความรู้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติการสอน ควรส่งเสริมให้คณาจารย์พัฒนาเทคนิคการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ พฤติกรรมในด้านความรักควรปลูกฝังเรื่องความรักสามัคคี การอยู่ร่วมกันให้มากพอกับรัก

มหาวิทยาลัย และพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นในชื่อเสียง พบว่า การเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยให้ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการทำงานและการสร้างความมั่นคงทางวิชาชีพในอนาคต ช่วยบัพูนความรู้สู่การสอบบรรจุรับราชการได้เป็นอย่างดี ในด้านเจตคติของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่าเจตคติด้านการปกป้องชื่อเสียงขอให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง พัฒนา และรักษาคุณภาพของหลักสูตรให้ดีและตอบใจต่อการประกอบวิชาชีพครูทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป เจตคติด้านความรู้สึภภาคภูมิใจ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีความภูมิใจในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มาก เจตคติด้านความผูกพัน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และยินดีที่จะสนับสนุนกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

1. ความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และเมื่อพิจารณาในรายข้อของความภักดีด้านเจตคติพบว่าข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีความรู้สึกภูมิใจที่ได้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย 4.87 สำหรับความภักดีด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.72 และเมื่อพิจารณาในรายข้อของความภักดีด้านพฤติกรรมพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านต้องการเห็นความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย 4.86 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยเป็นไปในทิศทางที่ดี อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการในด้านการพัฒนาต่างๆ อย่างครบถ้วน จึงทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตประเมินความภักดีอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรีสกุล งามบุญแถม (2561) พบว่าความภักดีของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบการอุปถัมภ์ องค์ประกอบการสื่อสารแบบปากต่อปากและองค์ประกอบการสนับสนุนในระดับดีมาก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความมั่นใจว่าได้ตัดสินใจถูกต้องที่เข้าศึกษาและมีความตั้งใจที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เมื่อนักศึกษาต้องการศึกษาเพิ่มเติมหรือศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต และสอดคล้องกับแจ๊คโคบีและเชสแนท (Jacoby & Chestnut, 1978: 9) ที่กล่าวว่าความภักดีจะประกอบด้วยความชื่นชอบทางเจตคติและพฤติกรรมความตั้งใจการกลับมาใช้บริการซ้ำ

2. ความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำแนกตาม เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย พบว่าเพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้า เกรดเฉลี่ย มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญของผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคล้ายคลึงกัน มีอายุที่ใกล้เคียงกัน มีผลการเรียนหรือได้เกรดเฉลี่ยที่ดีในระดับใกล้เคียงกัน มีการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพครูที่เหมือนกัน มีกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างความสุขหรือทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานที่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ พบว่าไม่

สอดคล้องกับการศึกษาของณัฏฐ์ กุลิสร (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความภักดีของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า เพศชายมีความภักดีด้านพฤติกรรมต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากกว่านิสิตเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับบนถมล อินทะโส (2554: 159) ได้ศึกษาการรับรู้จริงต่อคุณภาพการบริการในโครงการพิเศษหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตและความภักดีของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่าลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพโสด และพบว่านักศึกษามีเพศที่แตกต่างกันมีความภักดีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สำหรับด้านชั้นปีหรือปีการศึกษาที่เข้าเรียนที่มีผลต่อความภักดีพบว่าไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริพร เสรีตานนท์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ เจตจำนงคงอยู่ และความภักดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าระดับชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เจตจำนงคงอยู่และความภักดีต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาของณัฏฐ์ กุลิสร (2557: 114) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการและความคุ้มค่าที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของนิสิตปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่มี ชั้นปีแตกต่างกันมีความภักดีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาองค์ประกอบของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเต็มใจ ความร่วมมือ ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากัน รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงและอันดับสาม ได้แก่ ความรัก ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ ความยินดีชื่นชม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โมเดลความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับพฤติกรรมและเจตคติของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ด้านเจตคติ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดของความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ได้แก่ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านเจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับณัฏฐ์ กุลิสร (2557) ที่ได้พบว่าพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความภักดีของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ผลการเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความภักดีของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่าในด้านพฤติกรรม คณาจารย์ทุกท่านทุ่มเทในการสอนอย่างเต็มที่และเนื้อหาความรู้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติการสอน ควรปลูกฝังเรื่องความรักสามัคคี การอยู่ร่วมกันให้มากพอกับรั้วมหาวิทยาลัย และการเรียนในหลักสูตรได้ให้ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการทำงานและการสร้างความมั่นคงทางวิชาชีพในอนาคต ช่วยปูพื้นฐานความรู้สู่การสอบบรรจุราชการได้เป็นอย่างดี ในด้านเจตคติของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่าการปกป้องชื่อเสียง

ขอให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง พัฒนา และรักษาคุณภาพของหลักสูตรให้ดีและตอบโจทย์การประกอบวิชาชีพครูทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป มีความภูมิใจในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มากมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และยินดีที่จะสนับสนุนกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่เข้ามาศึกษามีความตั้งใจสนใจในการเรียน มีความมั่นใจตัดสินใจที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ดังที่ศรีสกุล งามบุญแกม.(2561 : 88-89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความภาคภูมิใจต่อมหาวิทยาลัยในทุกตัวแปรองค์ประกอบในระดับดีมากแสดงให้เห็นว่ามีความมั่นใจว่าได้ตัดสินใจถูกต้องที่เข้ามาศึกษาและมีความตั้งใจที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกครั้งเมื่อต้องการศึกษาเพิ่มเติมหรือศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในอนาคตอีกทั้งมีพฤติกรรมในการกระทำซึ่งให้ประโยชน์โดยการพูดถึงดี ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย แนะนำหรือบอกเล่าข้อมูลประสบการณ์ที่ดีจากการใช้บริการแก่ผู้ที่ขอคำแนะนำ เพื่อน และคนรู้จักของนักศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนในด้านการรักษาความสัมพันธ์ไว้อย่างต่อเนื่อง พร้อมช่วยเหลือมหาวิทยาลัยทางด้านวิชาการและกิจกรรมต่างๆ มีความยินดีที่จะเข้าร่วมงานต่างๆ เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์หรืองานการกุศลที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น พร้อมทั้งจะสนับสนุนให้บุคคลอื่นเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยและบริจาคเงินให้กับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจของผู้สำเร็จการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจของผู้สำเร็จการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ตระหว่างผู้สอน ระหว่างเพื่อนร่วมห้องเรียน ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรม เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา มหาบัณฑิต ระดับดุษฎีบัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏช กุลิสร์. (2557). ความภาคภูมิใจของนิสิตปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล อินทะโส. (2554). การรับรู้ต่อคุณภาพการบริการในโครงการพิเศษหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตและความภาคภูมิใจของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สารนิพนธ์ (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปณิศา มีจินดา. (2553). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศิริพร เสรีตานนท์. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจเจตจำนงคงอยู่และความภาคภูมิใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ดุษฎีนิพนธ์ (การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.

- ศรีสกุล งามบุญแกม. (2561). อิทธิพลของคุณภาพความสัมพันธ์ ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยและ
คุณภาพบริการที่มีผลต่อความภักดีของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
วิทยานิพนธ์ (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2549). การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทิกา ปางจตุ. (2552) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างแบรนด์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีผล
ต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา . กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Jacoby, J. ; & Chestnut, R.W. (1978). Brand Loyalty: Measurement and Management.
John Wiley: New York.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd. New York. Harper and
Row Publications.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ชนมกร ประไกร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: Chanomkorn.pra@mbu.ac.th

รักษ์ทวี เกาโต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: raktawee.ta@mbu.ac.th

มงคล สารินทร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: mongkol.sar@mbu.ac.th

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบฝึกบทสนทนาภาษาอังกฤษ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 89.8 (2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ, เทคนิคแซโดอิ่ง

DEVELOPMENT OF SPEAKING ENGLISH SKILLS USING SHADOWING TECHNIQUES FOR SECOND YEAR STUDENTS MAJORING TEACHING ENGLISH OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

Chanomkorn Prakai

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

e-mail: Chanomkorn.pra@mbu.ac.th

Raktawee Taoto

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

e-mail: raktawee.ta@mbu.ac.th

Mongkol Sarin

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

e-mail: mongkol.sar@mbu.ac.th

Abstracts

The main purpose of this research was to develop Speaking English Skills Using Shadowing Techniques for Second Year Students Majoring Teaching English of Mahamakut Buddhist University. The participants consisted of 14 English major students. The research instruments used included: the Daily English conversation exercises, English-speaking achievement form, and the Satisfaction Survey Questions. The percentage, mean, standard deviation, and t-test were used as data analysis by using Package Software. The research findings were (1) the score of the students' Speaking English Skills were higher after joining experiment, (2) the post-experiment English-speaking skills increased over the pre-experiment at the 0.05 level of statistical significance and (3) the students' satisfaction levels considering from all aspects were overall strongly satisfied.

Keywords: English-Speaking Development, Shadowing Techniques

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนให้มีความพร้อมต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศในฐานะที่ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูเอเชีย การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพร้อมดังกล่าว และจากการที่อาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาการทำงาน คนไทยจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะการทำงาน รวมทั้งภาษาเพื่อการสื่อสาร พร้อมกับกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการพัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยระดับความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ เมื่อทดสอบตามมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) สูงขึ้น (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับปริญญาตรี) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดบทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 2 สู่การปฏิบัติ สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาและประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ของผู้เรียนและบัณฑิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) พร้อมกันนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐานและให้สถาบันกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของทักษะภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และบริบทของสถาบัน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของการใช้ครูของประเทศ กำหนดอัตราส่วนร้อยละของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาซึ่งมีทักษะภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด ควรเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งกำหนดอัตราส่วนร้อยละของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาซึ่งมีทักษะภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อใช้ในการกำกับติดตาม และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ประกอบวิชาชีพครูมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ในการปฏิบัติงานจริง (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี), 2562)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีความเป็นจำที่จะต้องพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านภาษาอังกฤษของผู้ศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานที่กระทรวงกำหนด ให้มีการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนในระดับมหาลัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง พื้นฐานที่สำคัญของความสำเร็จของการฟังและการพูดนั้นเกี่ยวข้องกับ “การออกเสียง” โดยตรงการที่ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น โดยพื้นฐานแล้วเกิดจากอิทธิพลการแทรกแซงของ ภาษาแม่ (L1 interference) ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีที่เสียงบางเสียงในภาษาที่สอง (L2) เป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาแม่ (L1) ผู้พูดจึงมีแนวโน้มที่จะใช้เสียงในภาษาแม่ที่คล้ายคลึงกัน ในการออกเสียงเหล่านั้น การแทรกแซงของภาษาแม่ส่งผลต่อการใช้ภาษาในระดับเสียง (phonological level) มากกว่าระดับคำหรือระดับประโยค (morphological and syntactic levels) ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถแยกแยะรับรู้เสียงและการออก

เสียงที่ถูกต้อง โดยผู้เรียนมักใช้ลักษณะเสียงที่มีในภาษาไทยแทน การออกเสียงในภาษาอังกฤษจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงของนักศึกษาให้ชัดเจนเพื่อการพัฒนาปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพ (ธีราภรณ์ พลายน้อย, 2554)

จากประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษของผู้วิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการสื่อสาร โดยเฉพาะการออกเสียง (pronunciation) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ (L1 interference) สะกดคำเหมือนกับการอ่านออกเสียงในภาษาไทย ทำให้การสื่อสารภาษาอังกฤษไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การพูดภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพสามารถใช้เทคนิคแชโดอิ่ง (shadowing) มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการพูดให้เร็วและคล่องขึ้น ช่วยแก้ไขการออกเสียงที่ผิดได้ โดยเฉพาะอัตราความถูกต้องในการออกเสียงจะดีขึ้น ยิ่งกว่านั้น ในด้านการพัฒนาการออกเสียงของผู้ฝึกเอง ช่วยให้ออกเสียงได้คล่องขึ้นเป็นธรรมชาติเหมือนเจ้าของภาษามากขึ้น และตระหนักรู้ถึงข้อผิดพลาดในการออกเสียงของตนเองอันนำไปสู่การแก้ไขเสียงที่ผิดได้ด้วยตนเอง (ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ, 2554) นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงดีขึ้น ซึ่งการออกเสียงหลังการฝึกแชโดอิ่งโดยเฉลี่ยความถูกต้องสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสรุปว่า เทคนิคแชโดอิ่งมีประสิทธิภาพสำหรับพัฒนาการสื่อสารสำหรับคนไทย (ยุพกา พุกขิมา, 2558)

จากความเป็นมาข้างต้น พบว่า การใช้เทคนิคแชโดอิ่ง (shadowing) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในรายวิชาทักษะการพูดและการฟังภาษาอังกฤษ เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาออกมาออกแบบหลักสูตรและพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในอนาคต อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนการออกเสียงภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น ผู้สอนต้องหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้เรียน และจึงต้องมีเทคนิคเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ แชโดอิ่ง (Shadowing) คือ เทคนิคการฝึกพูดเสียงที่ได้ยินซ้ำในทันทีโดยไม่รอให้จบประโยค ซึ่งเป็นเทคนิคขั้นพื้นฐานของการฝึกกล่อม ต่อมาได้มีการนำมาใช้ในการฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาต่างประเทศ แนวคิดเชิงทฤษฎีที่สนับสนุนการฝึกแชโดอิ่งเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษา คือ ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิ-ปัญญานิยมของ Baddeley (1974, 2000) ซึ่งกล่าวว่า ในสมองของมนุษย์จะมีศูนย์กลางในการประมวลผลสารสนเทศ ซึ่งมีพื้นที่ช่วงระยะความจำ (working memory) แบ่งได้เป็น 3 ส่วน ส่วนที่สำคัญสำหรับการฝึก คือ การประมวลผลเกี่ยวกับเสียงหรือสารสนเทศทางภาษาพูด ที่เรียกว่าห่วงหน่วยเสียง (phonological loop) ซึ่งมีความจำช่วงระยะทำงานเพียง 2-3 วินาที ซึ่งสอดคล้องกับ ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ (2554) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลัก 3 ประการในการฝึกทักษะการสื่อสารด้วยเทคนิคแชโดอิ่ง (shadowing) ประกอบด้วย 1) Script shadowing คือ การฟังเสียงพร้อมกับการอ่านออกเสียงตามสคริปต์เพื่อความถูกต้องของการออกเสียง 2) Prosody shadowing คือ การฟังเสียงต้นแบบและพูดตามในทันทีโดยพยายามไม่ดูสคริปต์และเลียนเสียงให้เหมือนที่สุดทั้งความเร็ว ทำนองเสียงการเน้นเสียง จังหวะการพูด เพื่อพัฒนาการพูดให้คล่องแคล่ว 3) Content shadowing คือ การฟังเสียง โดยคำนึงถึงความหมายเป็นหลัก และพูดตามในทันทีโดยไม่ดูสคริปต์

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลในเบื้องต้น พบว่า ผู้เรียนมักมีอาการเบื่อหน่ายครั้ง การสื่อสารขาดความเป็นธรรมชาติและใช้เวลาในการตอบสนองต่อบทสนทนาค่อนข้างช้า จึงเป็นเรื่อง ที่จำเป็นอีกประการหนึ่งที่จะใช้นำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการหาวิธีแก้ไขที่เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการ พุดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานของ หลักสูตรและผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพด้านการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปี ที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการ สอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ก่อนและหลังใช้เทคนิคแซโดอิ่ง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง ของนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซ โดอิ่ง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 คน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทสนทนาในชีวิตประจำวันชนิดแบบถาม-ตอบ จำนวน 5 ชุด จำนวน 185 ประโยคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการตามแผนการทดลอง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยเทคนิค แซโดอิ่ง จะมีการฝึกทักษะทุกครั้งและทำการบันทึกคะแนนไว้ทุกครั้ง
3. เมื่อดำเนินการสอนตามแผนการทดลองครบแล้ว จึงทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน หลังเรียน (post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ คือ นักศึกษาปริญญาตรี นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 รูป/คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีจำนวนน้อย จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 1 คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	แบบทดสอบระหว่างเรียน				คะแนนหลังเรียน	การหาค่าความต่าง	
		แบบฝึกครั้งที่ 1	แบบฝึกครั้งที่ 2	แบบฝึกครั้งที่ 3	รวม		D	D ²
	185	185 คะแนน	185 คะแนน	185 คะแนน	555	185	D	D ²
1	139	151	164	166	481	177	38	1444
2	171	176	180	184	540	185	14	196
3	157	163	177	179	519	184	27	729
4	155	162	170	175	507	183	28	784
5	151	161	169	173	503	183	32	1024
6	123	136	149	158	443	177	54	2916
7	166	169	173	178	520	181	15	225
8	164	168	175	177	520	181	17	289
9	174	176	178	182	536	183	9	81
10	159	162	172	176	510	183	24	576
11	175	175	179	180	534	182	7	49
12	119	146	164	168	478	181	62	3844
13	133	147	163	175	485	182	49	2401
14	163	166	178	180	524	183	20	400
คะแนนรวม	2149	2258	2391	2451	7100	2545	396	14958
\bar{x}	153.50	161.29	170.79	175.07	507.14	181.79	28.29	1068.43
SD	17.62	12.20	8.55	6.98	27.11	2.33	17.00	1177.21
ร้อยละ	82.97	87.18	92.32	94.63	85.29	91.71	15.29	
ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษ					85.29/91.71			

จากตารางที่ 1 คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คะแนนรวม 2149 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 153.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 17.62 คิดเป็นร้อยละ 82.97 การทดสอบระหว่างเรียน 3 ครั้ง คะแนนรวม 7100 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 507.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 27.11 คิดเป็นร้อยละ 85.29 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน คะแนนรวม 2545 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 181.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.33 คิดเป็นร้อยละ 91.71 ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง มีประสิทธิภาพ 85.29/91.71

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงผลคะแนนและผลต่างก่อนเรียนและหลังเรียน

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (185)	คะแนน หลังเรียน (185)	คะแนนเพิ่ม	ดัชนี ประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละ ที่เพิ่มขึ้น
1	139	177	38	0.83	82.6
2	171	185	14	1.00	100.0
3	157	184	27	0.96	96.4
4	155	183	28	0.93	93.3
5	151	183	32	0.94	94.1
6	123	177	54	0.87	87.1
7	166	181	15	0.79	78.9
8	164	181	17	0.81	81.0
9	174	183	9	0.82	81.8
10	159	183	24	0.92	92.3
11	175	182	7	0.70	70.0
12	119	181	62	0.94	93.9
13	133	182	49	0.94	94.2
14	163	183	20	0.91	90.9
คะแนนรวม	2149	2545	396	0.90	89.8
X	153.50	181.79	28.29		
SD	17.62	2.33	17.00		
ร้อยละ	82.97	91.71	15.29		

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คะแนนก่อน

เรียนมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 153.50 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 181.79 ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้มีคะแนนเพิ่มขึ้นโดยรวม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 89.8

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์	N	Mean	Std.	t	Sig.
ผลสัมฤทธิ์ก่อนฝึกทักษะ	14	153.50	18.287	6.226	.000
ผลสัมฤทธิ์หลังฝึกทักษะ	14	181.78	2.326		

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 181.78 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 153.50 ผลเปรียบเทียบค่า t-test อยู่ระดับที่ 6.226 ทั้งนี้ปรากฏว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่ง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่ง

ลำดับ	ประเด็นความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการพูดภาษาอังกฤษหลังจากผ่านการฝึกแชโดอิ่ง ทำได้ดีกว่าก่อนฝึก	4.79	0.410	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการฝึกแชโดอิ่งทำให้การพูดของข้าพเจ้าคล่องแคล่วขึ้น	4.71	0.452	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการฝึกแชโดอิ่งช่วยให้ผมรู้จังหวะการพูดด้วยเสียงสูง-ต่ำ	4.64	0.610	มากที่สุด
4	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการฝึกแชโดอิ่งทำให้การพูดของตนเองดีขึ้น	4.79	0.410	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่ง	4.79	0.410	มากที่สุด
6	ข้าพเจ้าได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่ง	4.71	0.452	มากที่สุด

ลำดับ	ประเด็นความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
7	ข้าพเจ้ามีความกังวลในการพูดภาษาอังกฤษน้อยลงหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง	4.71	0.452	มากที่สุด
8	เนื้อหาการพัฒนาทักษะการพูดมีประโยชน์ สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	4.79	0.410	มากที่สุด
9	เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาในชุดแบบฝึกทักษะการพูดมีความเหมาะสม	4.64	0.479	มากที่สุด
10	ระยะเวลาในการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งเหมาะสม	4.50	0.732	มาก
ผลรวม		4.71	0.500	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความพึงพอใจต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (4.71) เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ด้าน โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องเกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษหลังจากผ่านการฝึกแซโดอิ่ง ทำได้ดีกว่าก่อนฝึก ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของตนเองดีขึ้น ความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง และเนื้อหาการพัฒนาทักษะการพูดมีประโยชน์ สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ การฝึกแซโดอิ่งทำให้การพูดของข้าพเจ้าคล่องแคล่วขึ้น ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง และความกังวลในการพูดภาษาอังกฤษน้อยลงหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง นอกจากนี้ การฝึกแซโดอิ่งช่วยให้คุณรู้จักหวั่นไหวการพูดด้วยเสียงสูง-ต่ำ และเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาในชุดแบบฝึกทักษะการพูดมีความเหมาะสมตามลำดับ นักศึกษามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (4.50) จำนวน 1 ด้าน คือ ระยะเวลาในการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งเหมาะสม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้จากการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลจากการวิจัยประสิทธิภาพทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลังฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง พบว่า ประสิทธิภาพทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 14 รูป/คน มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนรวม 2149 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 153.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 17.62 คิดเป็นร้อยละ 82.97 การทดสอบระหว่างเรียน 3 ครั้ง คะแนนรวม 7100 คะแนน ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 507.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.11 คิดเป็นร้อยละ 85.29 คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน คะแนนรวม 2545 คะแนน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 181.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.33 คิดเป็นร้อยละ 91.71 ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่ง มี ประสิทธิภาพ 85.29/91.71 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Karasawa (2010) ก็ได้ทดลองนำการฝึก Content Shadowing และ Prosody Shadowing มาใช้กับผู้เรียนชาวไทยผู้มีภาษาแม่เป็นภาษาไทย จำนวน 1 คน เป็น ระยะเวลา 10 วัน เพื่อพิจารณาว่าการฝึกแชโดอิ่งในระยะเวลาสั้นๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงต่อการออก เสียงของผู้เรียนอย่างไรบ้าง โดยก่อนและหลังฝึก Shadowing ได้ให้ผู้เรียน อ่านออกเสียงและ บันทึกเสียงเอาไว้ จากนั้นจึงนำการออกเสียงทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบกัน จากการ เก็บข้อมูล ซึ่งได้ ดำเนินการ 5 วันหลังจากทดลอง ผลก็คือ ข้อผิดพลาดในการออกเสียงสูงต่ำลดลง และสามารถเห็น การพัฒนาของการออกเสียงจากการฝึกแชโดอิ่งได้ และจากผลการวิจัยการพัฒนา ทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดย ใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย จำนวน 5 ชุด ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 รูป/คน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 153.50 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 181.79 ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้มีคะแนน เพิ่มขึ้นโดยรวม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 89.8 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ เทคนิคแชโดอิ่งช่วยเพิ่มทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Toda & Okubo (2011) ได้สร้างแบบสำรวจเพื่อสำรวจว่า หากในกรณี ให้ผู้เรียนฝึก Shadowing ด้วยตนเอง จะให้ผล เป็นที่น่าสังเกตอย่างไรบ้าง จากผลการสำรวจ ได้แบ่ง พัฒนาการที่ดีขึ้นออกเป็นด้านต่าง ๆ ด้านที่ พัฒนาดีขึ้นมาที่สุดคือเรื่องการออกเสียงสูงต่ำ รองลงมา คือ ทำนองเสียง เสียงเดี่ยว และเสียง พยางค์พิเศษตามลำดับ จุดที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องของจังหวะการออก เสียงภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษใช้เทคนิคแชโดอิ่งของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 181.78 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 153.50 ผลเปรียบเทียบค่า t-test อยู่ระดับที่ 6.226 ทั้งนี้ปรากฏว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาม กุฏราชวิทยาลัยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถ อธิบายได้ว่าทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก หลังได้รับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแช โดอิ่งพร้อมแบบฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้ดี ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ดวงทิพย์ โสฬสเสาวภาคย์ (2557, น บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา กิจกรรมสถานการณ์จำลอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ บริบทเมืองเพชรบุรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการท่องเที่ยว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 18 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive random sampling) ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูและนักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง โดยใช้บริบทเมือง เพชรบุรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของ กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

โดยใช้บริบทเมืองเพชรบุรี สำหรับ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 8 แผน ประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 78.86177.96 (3) ผลการทดลองใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถใน ด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้บริบทเมืองเพชรบุรี มี 6 ขั้นตอนดังนี้ (1) ชี้นำด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้บริบทเมืองเพชรบุรี มี 6 ขั้นตอนดังนี้ (1) ชี้นำ บทเรียน (2) ชี้นำฝึกปฏิบัติ (3) ชี้นำแสดงสถานการณ์จำลอง (4) ชี้นำวิเคราะห์ และอภิปรายผล (5) ชี้นำ แสดงสถานการณ์จำลองครั้งที่ 2 และ (6) ชี้นำสรุปผลและประเมินผล 4) ผลการประเมิน พบว่า (1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (2) นักเรียนมีความสามารถในด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี และ (3) นักเรียนมีเจตคติต่อกิจกรรมสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความพึงพอใจต่อการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่งโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องเกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษหลังจากผ่านการฝึกแซโดอิ่ง พบว่าทักษะการพูดภาษาอังกฤษของตนเองดีขึ้นและมีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังจากฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง ทั้งนี้เนื้อหาในการพัฒนาทักษะการพูดมีประโยชน์ สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การฝึกแซโดอิ่งทำให้การพูดคล่องแคล่ว ลดความกังวลในการพูด และยังช่วยให้รู้จังหวะการพูดด้วยเสียงสูง-ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ อุไร มากคณา (2556) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษา สาขาวิชาการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ พื้นที่วังไกลกังวล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 49 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเลือกเนื้อหาบทสนทนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของนักศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความสนใจของนักศึกษาเพิ่มขึ้น
2. ผู้ตรวจประเมินการพูดจากเจ้าของภาษาควรมีมากกว่า 1 คน เพื่อลดความโน้มเอียงอันเกิดจากทัศนคติของผู้ประเมิน
3. ควรมีการสนทนาด้วยบทบาทสมมติจากบทสนทนาที่กำหนดเพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของสิ่งที่นักศึกษาได้ฝึก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษด้วยเทคนิคแซโดอิ่งและเทคนิคอื่น ๆ
- 2) ควรมีการวิจัยประสิทธิภาพในการใช้เทคนิคแซโดอิ่งด้วยบทบาทสมมติ
- 3) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยใช้เทคนิคแซโดอิ่ง

บรรณานุกรม

- ดวงทิพย์ โสฬสเสาวภาคย์. (2557). การพัฒนากิจกรรมสถานการณ์จำลอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้บริบทเมืองเพชรบุรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ. (2554). ผลการฝึกแก้ไขโดลิงต่อการพัฒนาทักษะการพูด : ด้านความเร็วและความถูกต้อง. วารสารเครือข่ายผู้ป็นศึกษา สมาคมผู้ป็นศึกษาแห่งประเทศไทย ปีที่ 1 (เล่ม 1), หน้า 78 - 89.
- ธีราภรณ์ พลายนเล็ก. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร, วารสารวิจัยและพัฒนา, 52-58.
- ยุพกา พุกขิม่า. (2558). ประสิทธิภาพของการฝึกแก้ไขโดลิงต่อการเรียนรู้เสียงสูงต่ำภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทย, วารสารผู้ป็นศึกษา, ปีที่ 33 (เล่ม 1), หน้า 71 - 90.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อุไร มากคณา. (2556). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ พื้นที่ไกลกังวล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ประจวบคีรีขันธ์.
- Baddeley, A.D. (2000). The episodic buffer: a new component of working memory? Trends in Cognitive Sciences (Vol.4 No.11), pp. 417-423.
- Baddeley, A.D.&Hitch,G.J. (1974). Working memory, In.G.A.Bower (ed.) The Psychology of Learning and Motivation (Vol.8.), New York: Academic Press, 47-89.
- Kadota, S. (2004). 『シャドーイングと音読の科学』 コスモピア.
- Karasawa, M. (2009). 「シャドーイングが日本語学習者にもたらす影響—短期練習に
- Takako Toda. (2006) . 「発音の達人」とはどのような学 習者か—フォローアップ・インタビューから わかること— 『第二言語における発音習得 プロセスの実証的研究』平成16年度～17年 度科学研究費補助金基盤研究 (C) 研究成 果報告書, 19-68.

มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ในประเทศไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูธรรมมุต (สุทธิพนธ์ สุทธิวงโณ), ชาติรี สุขสบาย, บัญชา ธรรมบุตร,
วาริณี ไสภจร, เกษฎา ผาทอง
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล: suttipod555@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับมาตรฐานในปัจจุบันของความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility - CSR) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ และเสนอในเรื่องของมาตรฐานว่า ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000 Social Responsibility) จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ เป็นแนวคิดของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ระดับองค์กร ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรง และหลากหลายในปัจจุบัน CSR (Corporate Social Responsibility) หรือ ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคำที่เป็นที่รู้จัก และมีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายมานาน แต่อย่างไรก็ตามนิยามหรือความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความหลากหลาย และมักสื่อถึงการบริจาค (philanthropy) การอาสาสมัคร (Volunteer) หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ CSR ยังผนวกกับมาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมที่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2553 เป็นปัจจัยเร่งรัดให้องค์กรต้องปรับตัว และปรับทิศทางทางดำเนินธุรกิจที่มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม แต่ปัญหาสำคัญ คือองค์กรบางแห่ง ไม่เข้าใจในบริบทของคำว่า CSR อย่างถ่องแท้ ดังนั้น เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรองรับมาตรฐาน ISO 26000 ผู้นำองค์กรจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างภาพลักษณ์ มาสู่การสร้าง “คุณค่า” ให้แก่สังคมและองค์กร พร้อมทั้งขับเคลื่อน CSR อย่างมีกลยุทธ์ และกระตุ้นพนักงานทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดผลการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังจิตอาสาที่จะสร้างคุณค่าให้แก่สังคมและองค์กรอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม, องค์กรธุรกิจในประเทศไทย

Corporate Social Responsibility (CSR) Standards in Mahamakut Buddhist University, Thailand

Phrakhrudhammakut Suttipot Sutdhivajano, Chatree Suksabay, Bancha
Thammabut, Warinee Sopajorn, Ketsada Phathong
Mahamakut Buddhist University, Thailand.
E-mail: suttipod555@gmail.com

Abstract

This article presents the current standards of Corporate Social Responsibility (CSR), which have important points. And proposed in the matter of standards on social responsibility (ISO 26000 Social Responsibility). It can be seen that the social responsibility of the business. It is a concept of corporate strategic management. that play an important role in helping to develop the business to be successful and sustainable under intense competition and diverse nowadays CSR (Corporate Social Responsibility) or social responsibility is a well-known word and has been widely practiced for a long time. However, the definitions or meanings of the word social responsibility vary. and often referring to donations (philanthropy) Volunteer (Volunteer) or environmental conservation. But the CSR is also combined with the ISO 26000 Standard on Social Responsibility, officially adopted in 2010, as a catalyst for organizations to adapt. and adjusting the business direction with social responsibility. but important problem is some organization They do not fully understand the context of the term CSR. Therefore, in order to prepare to support ISO 26000, corporate leaders must build the correct understanding. by modifying the concept to create an image to create "value" for society and the organization. and drive CSR strategically and encourage employees at all levels to participate in earnest and continuous results Ultimately, this leads to the cultivation of volunteer spirit that will create sustainable values for the society and the organization.

Keywords: Standards, Corporate social responsibility, CSR in Thailand

บทนำ

กระแสของการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือ Corporate Social Responsibility (CSR) นั้นนับเป็นกระแสที่ได้รับความสำคัญและได้รับความสนใจจากทั่วโลก กระแสการสำนึกดังกล่าวได้ส่งผลให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ต่างให้ความสำคัญ และมีการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขในประเด็นปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันแนวทางในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการบริจาคหรือการให้ความช่วยเหลือต่างๆ มาเป็นรูปแบบการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการดำเนินกิจกรรมตามมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เรียกว่า มาตรฐาน ISO 26000 (ISO 26000 Social Responsibility) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้พัฒนาขึ้นโดยองค์กรระหว่าง ประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (The International Organization for Standardization: ISO) โดยองค์กรมาตรฐานสากลนี้ ได้ให้คำแนะนำว่า “องค์กรทุกประเภท ควรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม เช่น แสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบจากองค์กรที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การเคารพสิทธิมนุษยชน การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น”

นโยบายและแนวคิดการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

ปัจจุบันผู้นำองค์กรหลายแห่งมีความเข้าใจ CSR ในมุมแคบ โดยเน้นดำเนินกิจกรรม CSR ในเชิงสังคมสงเคราะห์ การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อสาธารณกุศลเพียงอย่างเดียว บางองค์กรขยายผลโดยใช้กระแส CSR เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสังคมได้รับรู้และยอมรับว่าเป็นองค์กรที่ดี ถึงแม้ว่าการบริจาคหรือการให้ในรูปแบบต่างๆ จะถือว่าเป็นสาธารณกุศลที่ควรยกย่อง แต่กิจกรรมเหล่านี้ ไม่ใช่เป้าหมายหลักของ CSR (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2555) ได้อธิบายว่า กิจกรรม CSR ไม่ได้สิ้นสุดที่การบริจาคเงิน หรือสิ่งของให้แก่หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือมูลนิธิไปดำเนินการ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาไปสู่องค์กรที่ดี โดยองค์กรที่สามารถบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อการสังคมสงเคราะห์ได้นั้น แสดงว่าเป็นองค์กรที่เจริญเติบโตในธุรกิจและมีความเก่งอยู่ในตัว ประเด็นสำคัญ คือทำอย่างไรจึงจะใช้ความเก่งในการดำเนินกิจกรรม CSR หรือถ่ายทอดความเก่งนั้นให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ดังนั้นกิจกรรม CSR ที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินหรือสิ่งของ อาจมิใช่การแก้ปัญหาระยะยาวให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม แต่การพัฒนาทักษะและศักยภาพให้แก่พวกเขาเหล่านั้นต่างหากที่น่าจะเป็นคำตอบ โดยสามารถใช้ความเก่งที่ธุรกิจมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้

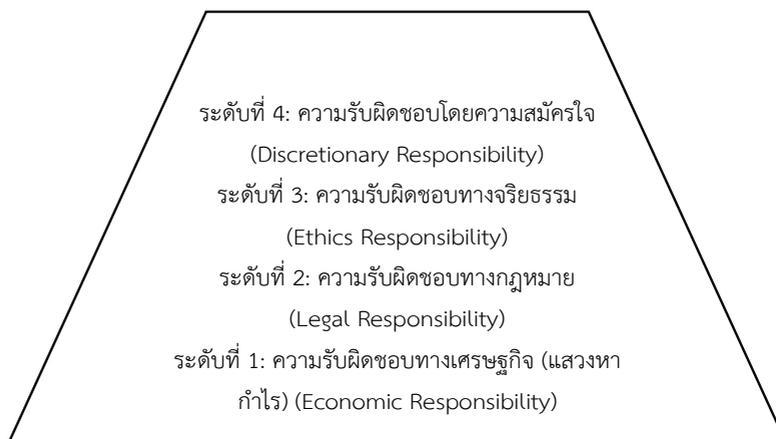
การพิจารณาว่าองค์กรดำเนินกิจกรรม CSR เพื่อสังคมหรือภาพลักษณ์นั้น เงื่อนไขสำคัญของการดำเนินกิจกรรม CSR เพื่อภาพลักษณ์ มักเกิดจากการทำตามกระแสสังคมหรือถูกบังคับให้ทำตามหน้าที่ และทำตามระเบียบกฎหมายเกณฑ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก และต้องการผลลัพธ์ด้านการตลาดหรือประชาสัมพันธ์ ในขณะที่การดำเนินกิจกรรม CSR เพื่อสังคมอย่างแท้จริง ต้องเกิดจากจิตสำนึกภายในที่ต้องการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างจริงจัง และด้วย

ความสมัครใจ โดยมุ่งคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคมเป็นหลัก แต่หากการที่องค์กรดำเนินกิจกรรม CSR เพื่อสังคมอย่างจริงจัง และได้รับผลดีตอบแทนกลับมายังธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ได้รับการชื่นชมและความไว้วางใจจากลูกค้า ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันและยอดขายเพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นผลพลอยได้ที่ไม่ได้เกิดจากการหวังผลตอบแทนทางธุรกิจ

ระดับและแนวทางการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

คาลโร (Carroll : 1991) แบ่งระดับความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเป็น 4 ระดับดังนี้

ภาพประกอบ พีระมิตแสดงระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Pyramid of Corporate Social Responsibility)

ที่มา: Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organization stakeholders. *Business Horizons*. 34(4); 39-48.

จากภาพพีระมิตแสดงระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอธิบายได้ดังนี้

ระดับที่ 1 ความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ (Economic Responsibility) เพื่อผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการตามที่ประชาชนต้องการถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมหลัก และเป็นระดับพื้นฐานของการดำเนินการ สามารถกล่าวได้ว่า นอกจากความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจแล้ว องค์กรบางแห่งไม่ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในด้านอื่นเลย

ระดับที่ 2 ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย (Legal Responsibility) เพื่อดำเนินกิจการไปตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ อย่างไรก็ตามข้อบังคับไม่ได้ครอบคลุมทุกอย่าง ดังนั้นการกระทำบางอย่างอาจจะไม่ผิดกฎหมาย แต่องค์กรควรตระหนักด้วยตัวเองว่า การกระทำนั้นเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อองค์กรนั้นๆ

ระดับที่ 3 ความรับผิดชอบต่อจริยธรรม (Ethical Responsibility) การกระทำบางอย่างไม่ใช่สิ่งที่กฎหมายบังคับ ถ้าองค์กรไม่ทำก็ไม่ผิดกฎหมาย แต่องค์กรอาจจะกระทำด้วยความสมัครใจ

เพราะเห็นว่าเป็นความรับผิดชอบทางจริยธรรม เช่น การให้สวัสดิการด้านเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เงินกู้ยืม อาหารกลางวัน เป็นต้น

ระดับที่ 4 ความรับผิดชอบโดยความสมัครใจ (Discretionary Responsibility) ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ และการตัดสินใจของผู้บริหารของแต่ละองค์กรความรับผิดชอบนี้ไม่ได้บังคับไว้เป็นกฎหมาย หรือเป็นสิ่งที่พนักงานคิดว่าควรได้รับตามหลักจริยธรรม เช่น ผู้บริหารไม่สนับสนุนให้พนักงานทำงานล่วงเวลา แต่เลือกจะเพิ่มจำนวนพนักงาน เพิ่มเครื่องจักร และเพิ่มเงินเดือน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าทำให้พนักงานทำงานล่วงเวลาจะเป็นการบั่นทอนสุขภาพของพนักงาน

มาตรฐานในปัจจุบันของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ที่มีการกำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างเป็นรูปธรรม

- มาตรฐาน ISO 26000

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เป็นสมาชิกผู้แทนประเทศไทยแต่เพียงหน่วยงานเดียวในองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) ซึ่งได้รับสิทธิแบบไม่เด็ดขาด (non-exclusive right) ให้นำมาตรฐาน ISO มาใช้ในฐานะสมาชิก และสามารถถ่ายโอนให้ บุคคล/หน่วยงานอื่นในประเทศไทย เพื่อนำมาตรฐาน ISO มาทำซ้ำ แปรและจำหน่ายได้ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2563)

CSR (Corporate Social Responsibility) หรือ ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคำที่เป็นที่รู้จัก และมีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายมานาน แต่อย่างไรก็ตามนิยามหรือความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความหลากหลาย และมักสื่อถึงการบริจาค (philanthropy) การอาสาสมัคร (Volunteer) หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ดังนั้น องค์การนานาชาติว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) จึงได้พัฒนามาตรฐาน ISO 26000 : Social Responsibility ขึ้น (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2552) เพื่อเป็นแนวทางให้การปฏิบัติความรับผิดชอบต่อสังคมดำเนินไปในขอบเขตเดียวกันใน 7 หัวข้อหลักคือ

1. การกำกับดูแลองค์กร (Organization Governance)
2. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)
3. การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labor Practice)
4. สิ่งแวดล้อม (Environment)
5. การปฏิบัติที่เป็นธรรม (Fair Operating)
6. ประเด็นผู้บริโภค (Consumer Issues)
7. การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน (Community involvement and Development)

ISO 26000 เป็นแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสากล ในการสร้างและส่งเสริมกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในระยะยาว เพื่อให้องค์กรมีแนวทางจัดการตั้งแต่การดำเนินการไปจนถึงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 ได้เริ่มมีการพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา และประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2553 (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม(สมอ.), 2564) ความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีองค์ประกอบหลากหลาย ซึ่งใน ISO 26000 ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ 7 ประการดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Organization Governance) องค์กรธุรกิจต้องมีการดำเนินงาน โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยการกำหนดหน้าที่ให้คณะกรรมการฝ่ายจัดการ ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสอดส่องดูแลผลงาน และการปฏิบัติงานขององค์กรได้ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบ และสามารถชี้แจงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบถึงผลการปฏิบัติงาน

2. การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยสิทธิดังกล่าวควรครอบคลุมถึงสิทธิความเป็นพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศด้วย โดยองค์กรธุรกิจควรดำเนินนโยบาย และกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวไม่มีการเลือกปฏิบัติในเรื่อง เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา อายุ เพศ หรือความคิดเห็นทางการเมือง

3. ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน (Labor Practices) องค์กรธุรกิจต้องปฏิบัติต่อผู้ใช้แรงงานอย่างเป็นธรรม แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ทละสิทธิของแรงงาน พึงตระหนักว่าแรงงานไม่ใช่สินค้า ดังนั้นแรงงานจึงไม่ควรถูกปฏิบัติเสมือนเป็นปัจจัยการผลิต โดยผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย พัฒนาศักยภาพสนับสนุนและเคารพในการปฏิบัติต่อพนักงานด้วยความยุติธรรม

4. การดูแลสิ่งแวดล้อม (Environment) ในการดำเนินการผลิตและบริการของธุรกิจต้องคำนึงถึงหลักการป้องกันปัญหามลพิษ การบริโภคอย่างยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตและบริการ ดำเนินการปรับปรุงทั้งในส่วนที่องค์กรรับผิดชอบและส่วนที่สามารถส่งเสริมให้ดำเนินได้ หาแนวทางป้องกันการดำเนินการใดๆ ที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย ประเมินและลดความเสี่ยงที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการการป้องกันและแก้ไข รวมถึงควรรับผิดชอบต่อมลพิษที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมหรือสังคม

5. การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม (Fair Operating Practices) เป็นการแสดงออกขององค์กรธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพ ลดต้นทุนสินค้า และบริการ ส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสินค้าหรือกระบวนการใหม่ๆ รวมถึงจะช่วยขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจ และมาตรฐานการครองชีพในระยะยาว

6. การใส่ใจต่อผู้บริโภค (Consumer Issues) องค์กรธุรกิจจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลในการใช้สินค้าและบริการอย่างเหมาะสม ทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้งานและสุขภาพของผู้บริโภค นอกจากนี้เมื่อพบว่าสินค้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดองค์กรก็ต้องมีกลไกในการเรียกคืนสินค้า พร้อมทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอีกด้วย

7. การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชน (Contribution to the Community and Society) การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของสังคมโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต การแบ่งปันต่อชุมชนและสังคมไม่ใช่แค่

จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตอาสาที่แต่ละธุรกิจ แต่เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องหาแนวทางดำเนินการให้ได้

จะเห็นได้ว่า มาตรฐาน ISO 26000 ครอบคลุม ถึงประเด็นหลัก 7 ด้านที่ประกอบกันเป็น ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ต่อประเด็น CSR และช่วยตอบสนองต่อ ความคาดหวังที่สูงขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์กร ซึ่งองค์กรทุกรูปแบบและทุกขนาดสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับแต่ละองค์กร โดยขึ้นอยู่กับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย ลักษณะขององค์กร สภาพทางเศรษฐกิจ และกระแสโลกาภิวัตน์

การดำเนินการเพื่อเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีขั้นตอนดำเนินการเริ่มจาก องค์กรจะต้องกำหนดให้การจัดทำ ISO 26000 เป็นนโยบายขององค์กร จากนั้นจึงกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ของผู้ที่จะมารับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบาย พร้อมทั้งทำความเข้าใจถึงบริบทของความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หลังจากนั้นก็ปรับปรุงให้เข้ากับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และกล ยุทธ์ขององค์กรในแต่ละระดับ แล้วจึงจะนำไปปฏิบัติให้ตรงตามแผนงานที่ได้วางไว้ ทั้งนี้ในการ ปฏิบัติงานทุกครั้งจะต้องมีการติดตามและประเมินผลงานด้วย เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้และ พัฒนาได้ต่อไป อย่างไรก็ตามในการดำเนินงาน องค์กรควรจะมีการสื่อสารและประสานงานกับ บุคลากรภายในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับรู้ และมีความเข้าใจตรงกัน จึงจะทำให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินตามมาตรฐาน ISO 26000 นั้น เป็นการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน สร้างโอกาสทางธุรกิจ นำไปสู่ยอดขายและส่วนแบ่งทางการตลาดที่ เพิ่มขึ้น สร้างจุดแข็งให้กับตราสินค้า ส่งเสริมภาพลักษณ์และความร่วมมือในการบริหารองค์กร ตลอดจนเพิ่มแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงาน ทำให้สามารถรักษาพนักงานที่ดีไว้ให้อยู่ กับองค์กรตลอดไปได้ ส่วนประโยชน์ในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับ องค์กร ลดปัญหาและผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง ถึงแม้ว่า มาตรฐาน ISO 26000 จะไม่มีการบังคับให้ทุกหน่วยงานต้องปฏิบัติตาม แต่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการ สื่อสารแบบไร้พรมแดน องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ในต่างประเทศ ต่างตระหนักดีถึงความรับผิดชอบต่อ สังคม และมีความประสงค์ให้ผู้ทำธุรกิจร่วมต้องปฏิบัติตาม ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้จะส่งผล ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ต่อการซื้อขายสินค้ากับองค์กรเหล่านั้น ดังนั้นองค์กรธุรกิจโดยเฉพาะ ภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทย ต้องเริ่มทำความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ เสริมสร้างจิต สำนึกต่อ สังคมให้มากขึ้น และผลักดันให้มีการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000 ที่สามารถตรวจสอบและ เชื่อถือได้ เพื่อจะได้ไม่มีอุปสรรคทางการค้า

- นโยบายและยุทธศาสตร์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย (อต.)

สำหรับรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบต่อบริการสาธารณะทาง อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเป็นการให้บริการ สาธารณะ และงานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ หรืองานของรัฐบางด้านที่มีความสำคัญต่อความมั่นคง และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้งานด้านการบริการนั้นได้มาตรฐานทั้งในเรื่อง คุณภาพ ปริมาณ ค่าใช้จ่าย และอื่นๆ โดยวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รัฐวิสาหกิจนั้น คือเพื่อการ แสวงหารายได้ ไม่มุ่งกำไรสูงสุด แต่ต้องสามารถเลี้ยงตัวเองจากการดำเนินงานเชิงพาณิชย์ หากมี

ความจำเป็นอาจขอรับเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นครั้งคราวหรือบางส่วนโดยรัฐก็จะจัดสรรงบประมาณให้ในรูปของเงินอุดหนุน รัฐจึงเป็นทั้งผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้สนับสนุนงบประมาณในยามจำเป็น ทำให้การประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลในแต่ละปี ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเรียกว่า “บันทึกข้อตกลงและประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ” ซึ่งวัดผลทั้งด้านการดำเนินการตามนโยบายการดำเนินการตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ และการพัฒนาองค์กร

นโยบายด้าน CSR ขององค์การตลาด (องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย (อต.), 2564) องค์การตลาดได้มีการประกาศนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564 สรุปได้ดังนี้ “องค์การตลาดตระหนักและให้ความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชนโดยรอบ รวมทั้งใส่ใจดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการดำเนินธุรกิจที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจริยธรรม เคารพต่อสิทธิมนุษยชน และผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พนักงาน ชุมชน ลูกค้า คู่ค้า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงสังคมและประเทศชาติ ควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคม และปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมาย หรือข้อกำหนดอื่นๆ รวมทั้งแนวปฏิบัติสากล ISO 26000 เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนดเพื่อพัฒนาสร้างรากฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เสริมสร้างให้องค์กรมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการปฏิบัติงาน (CSR In Process) ที่มีระบบและมีประสิทธิผล”

ยุทธศาสตร์/เป้าหมาย/แนวทางการดำเนินการ ขององค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้าง สนับสนุน การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายด้วยกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการพัฒนาระบบและแก้ไขปัญหาของชุมชนบนฐานของการพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

แนวทางการดำเนินการ

- การจัดการองค์ความรู้
- การสนับสนุนให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และมีสำนึกของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศได้อย่างเกื้อกูล สามารถอนุรักษ์ พื้นฟู เข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่น่าอยู่สงบสุขและสมานฉันท์

แนวทางการดำเนินการ

- การส่งเสริมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
- การบริหารสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค เป้าหมาย เพื่อมุ่งเน้นการตลาดอย่างเป็นธรรม การปกป้องดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค การบริโภคอย่างยั่งยืน การบริการ การสนับสนุน และการแก้ไขข้อร้องเรียนและข้อพิพาทจากผู้บริโภค การปกป้องข้อมูลและการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค โดยยึดหลักมาตรฐานสากลด้านคุณภาพ และสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจแก่ผู้บริโภค

แนวทางการดำเนินการ

- การมุ่งเน้นตลาดที่เป็นธรรม
- การบริหารตลาดโดยอ้างอิงมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000, ISO 14000 เป็นต้น
- การวัดความเชื่อมั่น/ความพึงพอใจของผู้บริโภค

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างกลไกที่ดีในการสื่อสารและเผยแพร่การดำเนินงานด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม CSR ขององค์กร ให้กับผู้บริหาร พนักงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงลูกค้า ลูกค้า และ ประชาชนทั่วไป ได้ทราบข่าวสารผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก

แนวทางการดำเนินการ

- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม CSR ขององค์กร (สื่อสารภายใน) Intranet, Line Group, (สื่อสารภายนอก) ข่าวประชาสัมพันธ์เว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ หรือการสร้างกลุ่มสังคมออนไลน์ (Online Community)

สรุป

ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นกลยุทธ์เชิงนโยบายขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงและหลีกเลี่ยงไม่ได้ในโลกยุคปัจจุบัน องค์กรธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการดูแลสังคมทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ นั้น มีด้วยกันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานที่ปฏิบัติได้ในทุกธุรกิจ อาทิการกำกับดูแลกิจการที่ดีการดูแลพนักงานและสวัสดิการต่างๆ การควบคุมคุณภาพสินค้าหรือบริการ ตลอดจนจนกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด และรับผิดชอบต่อลูกค้าจนถึงในระดับที่ต้องอาศัยความพร้อมของธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นที่ทราบกันดีว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อนและต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกระดับในองค์กรที่จะต้องกำหนดเป็นนโยบายหรือกลยุทธ์ ตั้งแต่ระดับองค์กรระดับธุรกิจ และในระดับปฏิบัติการ จึงจะขับเคลื่อนแนวคิดนี้เพื่อเป็นส่วนทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนทางธุรกิจความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจอาจไม่ใช่แนวทางเดียวในการดำเนินธุรกิจยุคใหม่ แต่เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อโลก โดยเริ่มต้นด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่เพียงแค่การประกอบธุรกิจให้ถูกต้องตามกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ธุรกิจต้องตระหนักดีว่าการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการลงทุนในมนุษย์ สิ่งแวดล้อม รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร ซึ่งทั้งหมดนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ความอยู่รอดและรายได้ขององค์กร

นั่นเอง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการใช้วิกฤตให้เป็นโอกาสด้วยการเชื่อมโยงการแก้วิกฤต เข้ากับแนวคิด เศรษฐกิจคุณธรรม คือ เป็นทุนนิยมที่มีจริยธรรม และมุ่งสู่เศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยใช้เทคโนโลยีที่สะอาดและประหยัด ไม่เป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง และประสบผลสำเร็จในระยะยาว เป็นที่พึงของสังคมได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. “CSR กับการพัฒนาที่ยั่งยืน”, วารสารเศรษฐศาสตร์สุโขทัยธรรมาธิราช. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (มีนาคม 2555).
- สถาบันไทยพัฒนา. (2552). รู้จักซีเอสอาร์. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, (2551). ก้าวแรกสู่ CSR การสร้างความแตกต่างที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 1, (ตลาดหลักทรัพย์สนับสนุนการพิมพ์)
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2563). คู่มือการกำหนดมาตรฐาน ISO และมาตรฐาน IEC. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กุมภาพันธุ์ 2563
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2564). มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม – ISO26000. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2565, จาก<https://www.tisi.go.th/website/interstandard/iso>
- องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย. (2564). แผนแม่บทด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) องค์การตลาด ระยะ 5 ปี พ.ศ.2564-2568 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organization stakeholders. *Business Horizons*. 34(4); 39-48.

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สุธาสนี แสงมุกดา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: lovely386_3@hotmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 20 โรงเรียน ซึ่งเป็นการทั้งหมด มีผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนจำนวนโรงเรียนละ 20 คน ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน และครู 10 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.75 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.974 และค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.540-0.909 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 24 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ 2. รูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูล ด้านการยอมรับอย่างมีเหตุผล ด้านการตรวจสอบและประเมินข้อมูลอย่างจริงจัง ด้านการรู้จักและพัฒนาตนเอง และด้านการมีใจเป็นธรรม

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์, ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING SKILLS OF BASIC EDUCATION ADMINISTRATORS

Suthasinee Saengmookda

Mahamakut Buddhist University

E-mail: lovely386_3@hotmail.com

Abstracts

The objectives of this research on the development of critical thinking skills of administrators of basic education institutions are: 1. To study the development of critical thinking skills of administrators of basic education institutions and 2. to create a model for developing critical thinking skills of administrators of basic education institutions. The sample group is Schools under the Samut Sakhon Secondary Education Service Area Office, Samut Songkhram, total 20 plants, which are the total population. There were 20 information providers in each school, comprising a director, one deputy director, eight group leaders, and ten teachers, totaling 400 informants. The tools used were questionnaires and interview forms. A total of 327 questionnaires were returned, or 81.75 percent. They had a consistency index of 0.67-1.00, the confidence of the whole questionnaire was 0.974, and the discrimination power of the questions was between 0.540-0.909. Analyze the data by composition analysis and content analysis.

The results of the research were as follows: 1. The development of critical thinking skills of the administrators of basic educational institutions consisted of 24 variables divided into 5 components. 2. The model for developing critical thinking skills of basic educational institute administrators is divided into 5 aspects, namely, determination in making decisions based on databases; Reasonable acceptance seriously reviewing and evaluating data Knowledge and self-development and the aspect of being fair.

Keywords: the development of critical thinking skills, The administrators of basic education institutions.

บทนำ

การศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลในระยะแรกจะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาความแตกต่างทางด้านสติปัญญา โดยมีความเชื่อที่ว่าความสามารถของบุคคล ทั้งด้านการเรียน และการทำงาน ขึ้นอยู่กับสติปัญญาที่แตกต่างกัน (Stemberg, Grigorenko and Zhang, 2008) จึงมีการสร้างแบบทดสอบความสามารถของสมอง และแบบทดสอบสมรรถนะการทำงานขึ้นอย่างมากมาย จนกระทั่งในศตวรรษที่ 19 มีการศึกษาจำนวนมากที่พบว่า ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคลไม่ได้เกิดจากความแตกต่างของสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดจากความแตกต่างในลักษณะอื่นด้วย เช่น บุคลิกภาพ ความถนัด ความสนใจ และเจตคติ เป็นต้น (Gregorc, 1982) ถึงแม้สติปัญญาจะมีอำนาจในการทำนายความสามารถทางการเรียน หรือการทำงานของบุคคลได้ในระดับสูง แต่ก็พบความแปรปรวนที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยสติปัญญาถึงร้อยละ 20 ซึ่งความแปรปรวนเหล่านั้นเกิดจากความแตกต่างของบุคคลในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการคิดก็เป็นหนึ่งในแหล่งที่ทำให้เกิดความแปรปรวนนั้นด้วย (Stemberg, 1997)

ความสามารถในการคิดเป็นลักษณะพิเศษของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์สามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ด้วยกระบวนการคิด กระบวนการคิดจึงเป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวคนทุกคนและสามารถส่งเสริมพัฒนาได้ คนเราจะคิดเพื่อแก้ปัญหา สร้างความสุขให้แก่ตนเอง และปกป้องตัวเราให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ความคิดจึงมีความสำคัญต่อกับบริหารอย่างมากที่จะต้องคิดตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแสของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงต่อเนื่อง ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกัน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแต่ละสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และโทรคมนาคม โดยนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์สื่อสาร ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน เป็นการดำเนินชีวิตในโลกของการสารสนเทศ (Cyberspace) และความจริงเสมือน (Virtual Reality) และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) อีกทั้งความก้าวหน้าในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในหลายด้าน ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญจะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (ชัยนัต เพาพาน, 2558)

ทักษะการคิดได้ชื่อว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ทักษะการคิดเป็นต้นทางของทักษะด้านคน ที่ต้องใช้ทั้งด้านความรู้เทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะการคิดเป็นที่มาของการกระทำทุกอย่างในทุกขั้นตอนของการบริหาร และการทำงาน ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะคิดแบบองค์รวมอย่างสร้างสรรค์ นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างสำเร็จ และคนรอบข้างมีความสุข การคิดอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารคือการเป็นนักคิดที่ดี ผู้บริหารต้องฝึกให้มีลักษณะของนักคิด (สงวน อินทร์รักษ์, 2559) โดยเฉพาะเมื่อเกิดความเห็นแย้งในเรื่องต่างๆ ของสถานศึกษาขึ้น หากผู้บริหารมีความสามารถในการพิจารณาตัดสินเรื่องต่าง ๆ โดยการมองหาความเห็นแย้ง ตั้งข้อสงสัย และแสวงหาคำตอบให้กับความเห็นขัดแย้งที่เกิดขึ้น ด้วยการรับฟังเหตุผลของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งอาจจะเป็นทางออกที่เป็นการประนีประนอมยอมรับข้อดีของแต่ละฝ่าย หรือเป็นการสร้างทางออกใหม่ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายสามารถยอมรับได้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งถือเป็นสโตร์

การคิดแบบนักสังเคราะห์ จะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและยากที่จะเกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจและการวินิจฉัยสั่งการในสิ่งต่าง ๆ

การคิดวิพากษ์นั้น ส่วนใหญ่มักจะถูกนำมาใช้ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือในสถานการณ์วิกฤต (Critical Situation) ที่สำคัญ หรือมีผลกระทบสูงต่อการตัดสินใจ เช่น การจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา เป็นต้น โดยในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือสถานการณ์ที่มีเวลาจำกัด จำเป็นต้องแก้ปัญหาหรือตัดสินใจอย่างเร่งด่วน ดังนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมี การฝึกทักษะการคิดวิพากษ์บ่อย ๆ ในทางการศึกษานั้นมีการนำการคิดวิพากษ์มาใช้สำหรับผู้บริหาร ในหลายเรื่อง เช่น การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำเป็นต้องมีการคิดวิพากษ์เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนที่เหมาะสม โดยการเชิญผู้ปกครอง นักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ตัวแทนจากชุมชนใกล้เคียง มาร่วมกันคิดวิพากษ์เพื่อหาข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ด้วยเหตุผลของแต่ละฝ่าย โดยสุดท้ายนั้นต้องสามารถหาทางออกให้กับการจัดการเรียนการสอนได้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ

1. ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ตัวแปรของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำข้อสรุปทั้งหมดมาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างแบบสอบถามโดยมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาที่เรียกว่า IOC (Index of item objective congruence : IOC) โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา หรือค่า IOC ที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคลากรที่มีคุณลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่อำเภอในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.974 และค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.540-0.909

1.3 นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 20 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนจำนวน 20 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 400 คน และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.75

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรว่าตัวแปรนั้นอยู่กลุ่มหรือองค์ประกอบใด และตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่ม แล้วตั้งชื่อองค์ประกอบให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวแปร แล้วทำการคัดเลือกน้ำหนักตัวแปรที่มีค่าระหว่าง 0.30-1.00

2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) เป็นการทดสอบสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป

2.3 การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในระดับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์เนื้อหาคำถามปลายเปิดแล้วนำมาสังเคราะห์ และสรุปร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 20 โรงเรียน ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด มีผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนจำนวน 20 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน และครู 10 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์แนวความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 20 โรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามแบบออนไลน์ และส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยนำข้อมูลมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation : S.D.)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษา

1. การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 24 ตัวแปร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ

1) องค์ประกอบหลักด้านการมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูล ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร คือ ไม่ตัดสินใจด้วยอารมณ์หรือความคิดเห็นที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุน ปริมาณข้อมูลที่ได้รับความเพียงพอในการตัดสินใจ ประสานข้อมูลทุกอย่างและทุกด้านที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ให้ความสำคัญกับข้อมูลจากทุกฝ่ายเท่าเทียมกัน เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูล และมีแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจที่ชัดเจนและเชื่อถือได้

2) องค์ประกอบหลักด้านการยอมรับอย่างมีเหตุผล ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร คือ มุ่งมั่นตั้งใจที่จะเผชิญหน้าในสิ่งที่เคลือบแคลงสงสัย ไม่ยอมรับสิ่งต่าง ๆ แบบง่าย ๆ ไร้เหตุผล ไม่มีความลำเอียงหรือมีอคติ ไม่เลือกรับข้อมูลเฉพาะส่วนที่สนใจเท่านั้น และเปิดใจกว้างและยอมรับความคิดหรือมุมมองของผู้อื่น

3) องค์ประกอบหลักด้านการตรวจสอบและประเมินข้อมูลอย่างจริงจัง ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร คือ ขอและรับข้อมูลจากแหล่งที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด ประเมินและเลือกวิธีการที่ดีที่สุด ตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด ความไม่สอดคล้องของข้อมูลที่เข้ามาปะทะอยู่เสมอ และแสวงหาความรู้และค้นหาวิธีการที่ดีที่สุด เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องหรือดีกว่า

4) องค์ประกอบหลักด้านการรู้จักและพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร คือ ฝึกเรียนรู้กลยุทธ์การคิดใหม่ ฝึกมองต่างมุมหรือมองมิติใหม่ พิจารณาตรวจสอบเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการประเมินข้อมูล ซึ่งเกณฑ์ควรมีความชัดเจนวัดได้ ไม่ตัดสินสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยขาดข้อมูลสนับสนุน และฝึกให้รู้จักตนเองว่ามีวิธีคิดอย่างไร

5) องค์ประกอบหลักด้านการมีใจเป็นธรรม ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร คือ ไม่มีอคติต่อต้านการเปลี่ยนแปลง มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย ๆ ไม่ถูกล่อลวงง่าย ๆ ด้วยข้อเสนอหรือสิ่งจูงใจให้ทำเพื่อประโยชน์บางอย่าง พยายามหาเหตุผลเชิงบวกสนับสนุนความคิดเห็น และพยายามหาเหตุผล ข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น

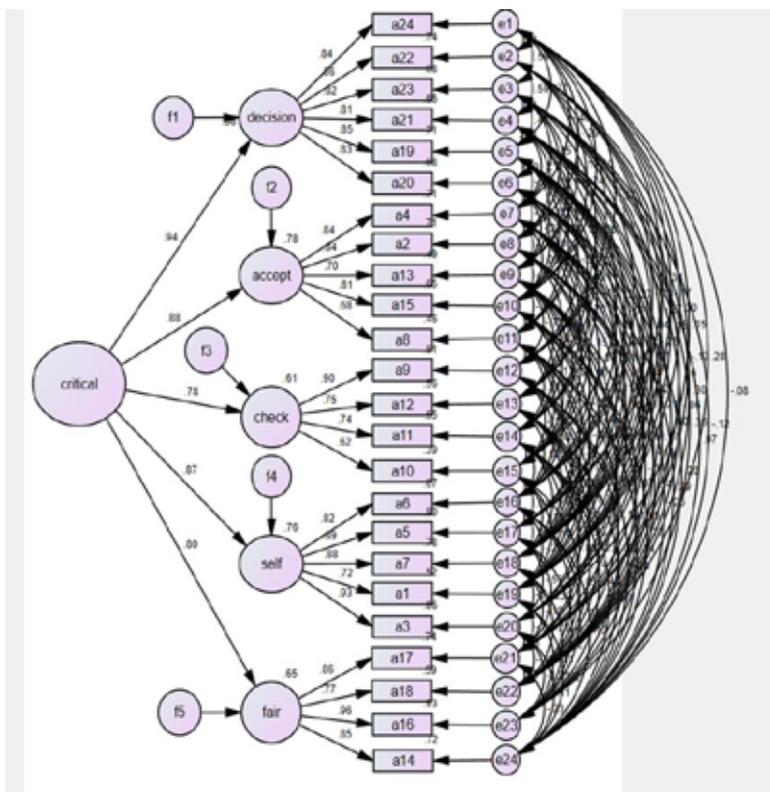
2. รูปแบบของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) พบว่า ตัวแปรจำนวน 24 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 และค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับองค์ประกอบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ (Factor)	ค่าไอเกน (Eigenvalues)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of Variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative % of Variance)
1	12.122	50.509	50.509
2	2.535	10.563	61.072
3	1.501	6.256	67.327
4	1.443	6.012	73.340
5	1.058	4.408	77.747

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (CFA) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 247.038 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 90 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.311 นั้นหมายถึง ค่าไค-สแควร์ไม่นัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.946 มีค่าดัชนีวัดระดับ ความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.819 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.073 แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในระดับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1) ด้านการมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูล (DECISION) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานต้องไม่ตัดสินใจด้วยอารมณ์หรือความคิดเห็นที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจนั้น ปริมาณ ข้อมูลที่ได้รับต้องมีความเพียงพอในการตัดสินใจ ผู้บริหารจะต้องประสานข้อมูลทุกอย่างและทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ให้ได้มากที่สุด เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ การตัดสินใจต้องให้ความสำคัญกับ ข้อมูลจากทุกฝ่ายเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูล โดยมี แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ แล้วจึงมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูลเหล่านั้น

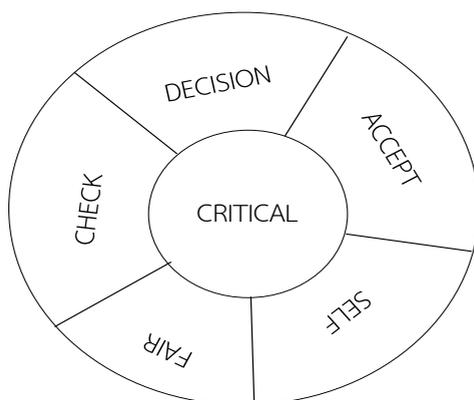
2) ด้านการยอมรับอย่างมีเหตุผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้อง มุ่งมั่นตั้งใจที่จะเผชิญหน้าในสิ่งที่เคลือบแคลงสงสัย ไม่ยอมรับสิ่งต่าง ๆ แบบง่าย ๆ ไร้เหตุผล ไม่มี ความลำเอียงหรือมีอคติ ไม่เลือกรับข้อมูลเฉพาะส่วนที่สนใจเท่านั้น และผู้บริหารต้องเปิดใจกว้างและ ยอมรับความคิดหรือมุมมองของผู้อื่น

3) ด้านการตรวจสอบและประเมินข้อมูลอย่างจริงจัง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานต้องขอและรับข้อมูลจากแหล่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องตรวจสอบและประเมินให้มากที่สุด โดยต้องมีการประเมินและเลือกวิธีการที่ดีที่สุด มีวิธีการตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด ความไม่ สอดคล้องของข้อมูลที่เข้ามาปะทะอยู่เสมอ และผู้บริหารต้องแสวงหาความรู้และค้นหาวิธีการที่ดีที่สุด เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องหรือดีกว่าคำตอบที่มีอยู่

4) ด้านการรู้จักและพัฒนาตนเอง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องฝึก เรียนรู้กลยุทธ์การคิดใหม่ ฝึกมองต่างมุมหรือมองมิติใหม่ นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องพิจารณาตรวจสอบ เกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการประเมินข้อมูล ซึ่งเกณฑ์ควรมีความชัดเจนวัดได้ และผู้บริหารต้องไม่ตัดสินใจ ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยขาดข้อมูลสนับสนุน โดยการฝึกให้รู้จักตนเองว่ามีวิธีคิดอย่างไร

5) ด้านการมีใจเป็นธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องไม่มีอคติ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย ๆ ไม่ถูกล่อลวงง่าย ๆ ด้วยข้อเสนอหรือสิ่งจูงใจ ให้ทำเพื่อประโยชน์บางอย่าง พยายามหาเหตุผลเชิงบวกสนับสนุนความคิดเห็น และพยายามหา เหตุผล ข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น

โดยสรุปรูปแบบของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การอภิปรายผล/สรุป

1. การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมาก เนื่องจากทักษะการคิดเป็นทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญทักษะหนึ่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และที่เห็นชัดเจนคือในช่วงปีพ.ศ. 2563 - พ.ศ.2564 ที่เกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องปรับตัวกันทุกคน เช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เข้ามาช่วยในการตัดสินใจเพื่อบริหารสถานศึกษาให้ผ่านพ้นสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโชษิตา ศิริมัน (2564) เรื่องทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤต โควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายทักษะ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ (Skills in Organizational Management) 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill) 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skill) และ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skill) แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking skill) ถือเป็นทักษะที่สำคัญมากของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์อยู่เสมอเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องไม่ตัดสินใจด้วยอารมณ์หรือความคิดเห็นที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจนั้น ปริมาณข้อมูลที่ได้รับต้องมีความเพียงพอในการตัดสินใจ ผู้บริหารจะต้องประสานข้อมูลทุกอย่างและทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ให้ได้มากที่สุด เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ การตัดสินใจต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลจากทุก

ฝ่ายเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูล โดยมีแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ แล้วจึงมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูลเหล่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนรัตน์ ภาครูป และอุไร ชลยุนาต (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ในงานพยาบาลพบว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถทางสมอง ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่ารวบรวมข้อมูลที่ได้ เพื่อนำไปสู่การคิดและตัดสินใจที่สมเหตุสมผล การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ ทำให้พยาบาลต้องใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าในยุคก่อน การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการทำงานของพยาบาล ทั้งนี้เพราะพยาบาลจะใช้การคิดวิเคราะห์ ในการตัดสินใจ ดูแลผู้ป่วย การบริหารงาน การตัดสินใจเชิงนโยบายแก้ไขปัญหาเรื่องบรรยากาศในองค์กร รวมถึงการ นำผลงานวิจัยและการนำแนวปฏิบัติที่ดีไปใช้ พยาบาลที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ดีนั้น ต้องมีทักษะความสามารถ 7 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหาการรวบรวมข้อมูลการพิจารณา ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การตั้งสมมติฐานการสรุป และการประเมินข้อสรุป แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจต้องอาศัยฐานข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ

ด้านการยอมรับอย่างมีเหตุผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเผชิญหน้าในสิ่งที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ไม่ยอมรับสิ่งต่าง ๆ แบบง่าย ๆ ไร้เหตุผล ไม่มีความลำเอียงหรือมีอคติ ไม่เลือกรับข้อมูลเฉพาะส่วนที่สนใจเท่านั้น และผู้บริหารต้องเปิดใจกว้างและยอมรับความคิดเห็นหรือมุมมองของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของโชติกา ธรรมวิเศษ (2562) ที่ทำการศึกษาลักษณะนิสัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและลักษณะนิสัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านเปิดใจกว้างอย่างท้าทาย และอยากรู้อยากเห็น มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด

ด้านการตรวจสอบและประเมินข้อมูลอย่างจริงจัง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องขอและรับข้อมูลจากแหล่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องตรวจสอบและประเมินให้มากที่สุด โดยต้องมีการประเมินและเลือกวิธีการที่ดีที่สุด มีวิธีการตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด ความไม่สอดคล้องของข้อมูลที่เข้ามาปะทะอยู่เสมอ และผู้บริหารต้องแสวงหาความรู้และค้นหาวิธีการที่ดีที่สุด เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องหรือดีกว่าคำตอบที่มีอยู่ สอดคล้องกับบทความวิชาการของจุฑามาส โหยงไทย (2561) เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์กับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสรุปได้ว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้กระบวนการทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาทุกระดับควรที่จะเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งการคิดเชิงวิพากษ์เป็นกระบวนการคิดพิจารณาและประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบตามความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผล จนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ หรือประเมินหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ

ด้านการรู้จักและพัฒนาตนเอง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องฝึกเรียนรู้กลยุทธ์การคิดใหม่ ฝึกมองต่างมุมหรือมองมิติใหม่ นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องพิจารณาตรวจสอบเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการประเมินข้อมูล ซึ่งเกณฑ์ควรมีความชัดเจนวัดได้ และผู้บริหารต้องไม่ตัดสินใจต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยขาดข้อมูลสนับสนุน โดยการฝึกให้รู้จักตนเองว่ามีวิธีคิดอย่างไร สอดคล้องกับงานวิ

จับของ วรณพัทธ์ ซื่อตรง และนิษฐวดี จิโรจน์ภิญโญ (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 4 พบว่า แนวทางในการปฏิบัติด้านจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 4 แนวทาง ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการสนับสนุนด้านนโยบาย ด้านการสนับสนุนอบรม ด้านจริยธรรม และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ผู้นำ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ด้านการมีใจเป็นธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องไม่มีอคติต่อด้านการเปลี่ยนแปลง มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย ๆ ไม่ถูกล่อลวงง่าย ๆ ด้วยข้อเสนอหรือสิ่งจูงใจให้ทำเพื่อประโยชน์บางอย่าง พยายามหาเหตุผลเชิงบวกสนับสนุนความคิดเห็น และพยายามหาเหตุผล ข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับบทความวิชาการของพระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปญโญ และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อสถานศึกษา และสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะพิเศษ คือ ความรู้ ประสบการณ์ การวางตัวที่เหมาะสมสามารถควบคุมความประพฤติตนเองได้ ซึ่งเกิดจากความรัก ความชอบ และความหลงใหล โดยไม่ให้อคติ 4 รอบบังจิตใจ จึงจะสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมายสอดคล้องกับวิสัยทัศน์กว้างไกล พร้อมทั้งไหวพริบปฏิภาณ เปรียบพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถควบคุม คุณธรรม ปราศจากอคติ 4 ได้แก่ 1) ฉันทาคติ ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายที่ตนรัก ลำเอียงเพราะชอบ 2) โทสาคติ ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความเกลียดชังอีกฝ่ายหนึ่ง 3) โมหาคติ เพราะลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง ด้วยความโง่เขลา หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความลำเอียง เพราะโง่เขลาจะนำมาซึ่งความลำเอียงทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้เพราะหลง 4) ภัยาคติ ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความเกรงกลัวอำนาจ หรืออิทธิพลที่จะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครบทั้ง 5 ด้าน

1.2 การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการมุ่งมั่นตัดสินใจบนฐานข้อมูลเป็นด้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด จึงถือว่ามีความสำคัญลำดับแรก ดังนั้น หน่วยงานการศึกษา หรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจการบริหารงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน เป็นการพัฒนาด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นฝึกฝนและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ด้วยตนเองอยู่เสมอ โดยการนำทักษะการคิดเชิงวิพากษ์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอยู่เสมอ

2.2 ควรมีการประเมินการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา เช่น หัวหน้าสำนักงานเขตพื้นที่ ครู หรือนักเรียน เพื่อนำผลการประเมินเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากงานวิจัยนี้ไปใช้ เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมทางการบริหารศึกษาที่เกิดจากทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เนื่องจากการสร้างนวัตกรรมเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ และจุดเริ่มต้นของการคิดสร้างสรรค์คือการคิดวิพากษ์ ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ทางการบริหารการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- จุฑามาส โหยังไทย. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์กับศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (ตุลาคม – ธันวาคม 2561).
- โชติกา ธรรมวิเศษ. (2562). การศึกษาลักษณะนิสัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โชษิตา ศิริมัน. (2564). ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol14No1_39.pdf. [2 มิถุนายน 2565].
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์. กภาพสินธุ์: มหาวิทยาลัยการพลินธุ์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์.
- พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปถโย และคณะ. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ปราศจากอคติ 4. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 (2019): พฤศจิกายน-ธันวาคม.
- มนิรัตน์ ภาครูป และอุไร ชลύνาค. (2561). การคิดวิพากษ์ในงานพยาบาล. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2561.

- วรรณพัชร ชื่อดตรง และนิษฐวดี จิโรจน์ภิญโญ. (2560). จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 4. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) เมษายน-มิถุนายน.
- สงวน อินทร์รักษ์. (2559). ทักษะการคิดที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารจันทร์เกษมสาร: ปีที่ 22 ฉบับที่ 43 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559.
- Gregorc, A. F. (1982). Gregorc style delineator. [Online]. Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0013164488484021>. [2022, June 18].
- Sternberg, R. J. (1997). Thinking Styles. New York: Cambridge University Press.
- Stenberg, R. J. Grigorenko, E. L. and Zhang, L. F. (2008). Styles of Learning and thinking. Perspectives on Psychological Science. Nov 2008.

การศึกษาและวิเคราะห์แรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

ไพฑูริย์ โพธิ์สาร, นีรนาท จุลเนียม, อังกุล สมคะเนย์
นักวิชาการอิสระ

อีเมล: elovemylove@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 2) ศึกษาองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ 3) เปรียบเทียบองค์ประกอบแรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยการจำแนกตามเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 57 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าเอฟ ถ้าพบความแตกต่าง ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ 2) ตระหนักถึงความสำเร็จของนักเรียน 3) มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) มุ่งสนองนโยบายองค์กร

2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่แรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ต่างกันมีองค์ประกอบแรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, วิชาชีพครู

THE STUDY AND ANALYSIS OF MOTIVATION, COMPONENTS OF SUCCESS OF THE LEARNING PROCESS BY USING A PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY FOR TEACHING CERTIFICATE STUDENTS.

Paitoon Pothisan, Neranart Chulniam, Ungoon Somkanae

Independent Scholar

e-mail address: elovemylove@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) analyze the success components of the learning process by using the professional learning community. For Teachers Certificate students 2) Study the level of success components of the learning process using professional learning communities. and 3) compared the motivation component, the success component of the learning process using the professional learning community for teacher's certification students. by classification according to the area of work the sample group used in the research was teacher professional students working in schools. Under the Office of Basic Education Areas, there were 57 people. Tools used in this research. It is a 5-level estimation scale questionnaire. The questionnaire had a confidence value of .80. The statistics used in the data analysis were arithmetic mean. standard deviation Exploratory component analysis and comparison of the mean by testing the F value. if any difference is found an analysis of the difference between pairs by comparing multiples was performed by Scheffe's method.

The results of the research found that

1. Components of Successful Learning Processes Using Professional Learning Communities There are 4 components for teachers' certificate students: 1) attention to work for professional development, 2) awareness of students' achievements, 3) focus on academic achievement, and 4) focus on organizational policies.

2. Teachers who work in schools under the Office of the Basic Education Service Area There is a motivation component, component of success of the learning process using the professional learning community for pedagogical students. Overall, it's at a high level.

3. Teachers who work in schools under the Office of the Basic Education Service Area Those working in different areas had the motivation component, the success component of the teaching professional learning process, Overall, the difference was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Professional learning community, teaching profession

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาศักยภาพของครูในด้านการศึกษามีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของครูให้ครอบคลุมทั้งในระบบโรงเรียน เพื่อให้สามารถรับมือกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมแล้ว ผลการวิจัยทางการศึกษาต่างชี้ให้เห็นถึงภาครัฐหรือผู้ดูแลนโยบายทางการศึกษา ต่างมีความสนใจอย่างมากในการปรับปรุงและต้องการเปลี่ยนแปลงการสอนของครู โดยให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (Wiley, 2001, p.17) ดังนั้น การศึกษาการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จรวมทั้งการสำรวจปัจจัยที่หลากหลาย อิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มีนักการศึกษาและนักวิจัยทางการศึกษาได้ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติให้กับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจำเป็นต้องให้ครูมีภาระงานและเรียนรู้ร่วมกัน คือ เป็นความพยายามค้นหาเพื่อความเข้าใจถึงบริบทต่างๆ ในงานของครู ตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานของครูเป็นต้น (Hicks, 2005, p. 5) ซึ่งเป็นผู้จุดประกายงานวิจัยให้มีการศึกษามากขึ้น เกี่ยวกับประสบการณ์ของครู และอิทธิพลของชุมชนการเรียนรู้ที่มีผลต่อนักเรียนเป็นฐานการศึกษา

องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของผู้เรียนสามารถเกิดได้จากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยสำคัญภายในสถานศึกษาประการแรก ได้แก่ การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยเริ่มต้นจากผู้บริหารที่จะต้องวางแผนจัดการทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร การเงิน งบประมาณ วัสดุต่างๆ ทั้งนี้ทรัพยากรด้านบุคลากรมีส่วนสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องดูแลเอาใจใส่ในการสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ต้องรู้จักคนในองค์กรด้วย ดังนั้นประเด็นสำคัญ ในการศึกษาพฤติกรรมองค์กร ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจความรู้สึก ค่านิยม และธรรมชาติของบุคลากรและความต้องการ รวมทั้งการศึกษาพฤติกรรมองค์กรนั้น เพื่อจะได้กำหนดสิ่งจูงใจหรือเป้าหมายสำหรับการจูงใจให้บุคลากรทำงานได้ตามความต้องการขององค์กร (สุดเขต เขียวอุไร, 2560, หน้า 15)

การสร้างแรงจูงใจโดยการนำทฤษฎีของ Herzberg มาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงานและปัจจัยจูงใจลักษณะจิตหรือปัจจัยจูงใจที่บำรุงจิตใจ มาช่วยเพื่อยกระดับวิชาชีพของครูให้พัฒนาต่อยอดให้สูงขึ้นนั้น มีแนวทางเพื่อสร้างเครือข่ายหรือชุมชนการเรียนรู้ที่เรียกว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้” การสร้างแรงจูงใจให้กับครูในการทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community หรือเรียกว่า PLC เป็นการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ Sergio Anni (1994, p. 65) ได้กล่าวถึง (Professional Learning Community: PLC) ว่าเป็นสถานที่สำคัญปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียน ในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนของผู้เรียน หรืองานวิชาการโรงเรียน Hard (1997, p.92) ได้กล่าวถึงมุมมองเดียวกัน โดยการรวมตัวกันจะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครูหรือเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้ที่ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 24) ได้กล่าวว่า การมีคุณค่าร่วม และวิสัยทัศน์ร่วมกันไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนเป็นหลัก Senge (1990, p. 45) ได้กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพให้เป็นครูเพื่อศิษย์โดยมองว่า ศิษย์เป็นของเรา มากกว่ามองว่า ศิษย์ของฉัน จากการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจากการเรียนรู้ของครู เป็นตัวตั้ง เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเพิ่มศักยภาพการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นหลักการปฏิรูปโรงเรียนสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของโรงเรียน

การใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) เกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (Thompson et al., 2004, p.5) ได้กล่าวว่า PLC เกิดมาจากการประยุกต์แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ประยุกต์สู่โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Senge, 1990, p.11) อย่างไรก็ตามการบริหารองค์การโรงเรียนโดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากแนวคิด การบริหารอุตสาหกรรมหรือวิทยาศาสตร์การจัดการในตอนต้นยุคศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Wood and Wood, 2002, p.9) ได้อธิบายถึงการจัดองค์การตามหน้าที่โดยมีการจัดการทั้งการวางแผน การจัดองค์การการบังคับบัญชา สั่งการ การประสานงาน และการควบคุม โดยมุ่งเน้นการฝึกอบรมด้านเทคนิค วิธีการทำงานมากกว่าการเรียนรู้ในฐานงานที่แท้จริง ในการบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จึงเป็นระบบการควบคุมบังคับบัญชาและความสัมพันธ์แบบแนวดิ่ง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และความร่วมมือกันน้อย รวมถึงการแยกส่วนกันทำงานจนขาดความสามารถในการแก้ปัญหา ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานแบบเปิดใจเรียนรู้ รับฟังเพื่อเปลี่ยนแปลงมีความลดลง (ประเวศ วะสี, 2557, หน้า 6) ทั้งการพัฒนาการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาความเป็นมนุษย์นั้นไม่สามารถทำได้อย่างโดดเดี่ยว แบ่งแยกกันทำ ซึ่งสวนทางกับแนวคิดของ DuFour (2004, p. 39) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้เป็นฐานทางวิชาชีพเป็นภารกิจร่วม (Shared Mission) โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุกๆ ภารกิจสิ่งสำคัญได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจหลัก (Hard, 1997, p. 29) โดยการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อผู้เรียนร่วมกันของครู โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพไม่ต่อเนื่อง ขาดความตระหนักในคุณค่าของกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีโรงเรียนที่ได้ตระหนักเห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ โดยได้รับความร่วมมือของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่มีอุดมการณ์เดียวกันเรียนรู้กระบวนการจัดกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความสำเร็จของโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนแกนนำและเป็นต้นแบบของสำนักงานเขตถิ่นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 45 โรงเรียน เกิดจากผู้บริหารและครูแกนนำรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ เป็นผู้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนเกิดแรงจูงใจการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการเรียนรู้วิชาชีพจนสำเร็จ

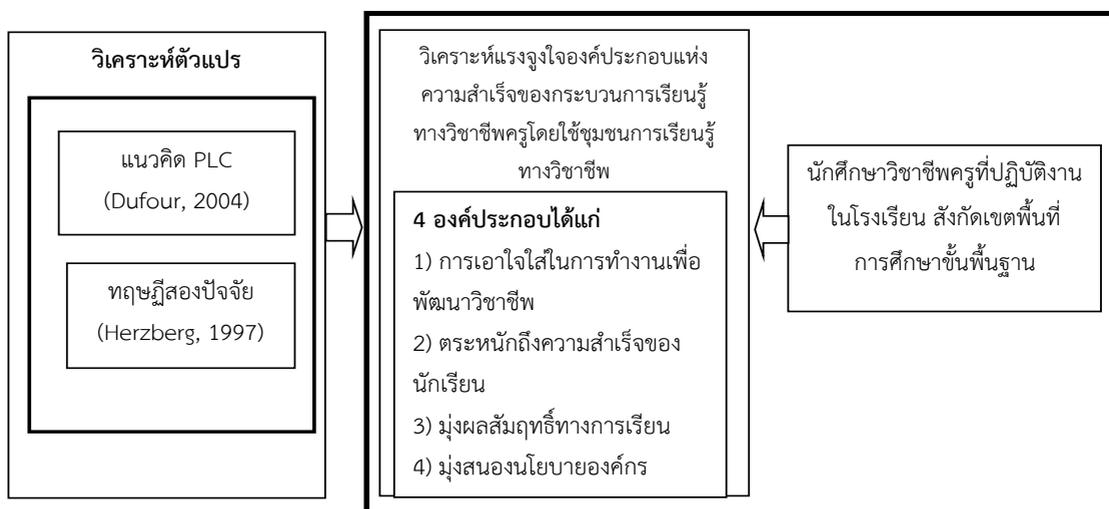
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์แรงจูงใจขององค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู เพื่อให้ได้ทราบและเห็นถึงความสำคัญการดำเนินชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูไปสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาระดับองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ
3. เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบแรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำลังศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยปทุมธานี จำนวน 57 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบตามหลักการพิจารณากลุ่มตัวอย่างของ Hair et al., (1998) โดยมีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 52 ตัวแปร ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำลังศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์ประกอบแรงจูงใจแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยติดต่อขอหนังสือจากภาควิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม นำหนังสือไปให้ด้วยตนเอง พร้อมกับแบบสอบถามและชี้แจงรายละเอียดเพื่อให้เข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 57 ชุด ที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบแรงจูงใจความสำเร็จ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากหลักการ แนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวของครูที่ส่งผลให้การเรียนรู้ทางวิชาชีพประสบความสำเร็จ จำนวน 1 ฉบับ มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบแรงจูงใจความสำเร็จ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จำนวน 52 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's Rating Scale มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวแปรสำคัญ (Principal Component Analysis) แล้วหมุนแกนด้วยวิธี Varimax และทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทดสอบค่า F-test และเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของ Scheffe's Method

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู เป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน

2. ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจขององค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test of sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เท่ากับ .66 ซึ่งมากกว่า .50 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis จากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's test of sphericity พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันจึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้

2.2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยการวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สัมพันธ์ และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเน้นองค์ประกอบหลัก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแสดงจำนวนองค์ประกอบค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และความแปรปรวนสะสมของการวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (N=57)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน (Eigenvalues)	ร้อยละ ของความแปรปรวน	ร้อยละ ของความแปรปรวนสะสม
1	4.021	5.108	5.109
2	3.056	5.00	10.110
3	2.706	4.177	14.303
4	2.117	3.602	18.006
5	1.846	3.584	21.701
6	1.627	3.262	25.064
7	1.548	3.061	28.137
8	1.452	3.055	31.203
9	1.356	3.037	34.251
10	1.283	2.823	37.184
11	1.244	2.808	40.103
12	1.236	2.808	43.022
13	1.150	2.740	45.873
14	1.078	2.740	48.723
15	1.060	2.701	51.535
16	1.001	2.701	54.336
17	1.070	2.682	57.130
18	1.027	2.608	59.838
19	1.012	2.408	62.347

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigenvalues) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ ที่มีค่ามากกว่า 1 จำนวน 19 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ ร้อยละ 62.347 ของความแปรปรวนทั้งหมด

1.1 เพื่อให้การแปรความหมายชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบหลักแบบ Orthogonal ด้วยวิธี Varimax เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ว่าตัวแปรแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใดนั้น โดยพิจารณาตัวแปรที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 และเพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ชัดเจนจึงใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรไม่ถึง 3 ตัวแปร จึงตัดออกและตั้งชื่อองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน ได้ 4 องค์ประกอบดังนี้

1.2.1 การเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

1.2.2 ตระหนักถึงความสำเร็จของนักเรียน

1.2.3 มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.4 มุ่งสนองนโยบายองค์กร

2. ผลการศึกษาระดับของการวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับขององค์ประกอบที่แรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ (N=57)

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	\bar{X}	S.D.	ระดับองค์ประกอบแรงจูงใจ ความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
การเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	4.18	.403	มาก
ตระหนักถึงความสำเร็จของนักเรียน	4.10	.554	มาก
มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.32	.367	มาก
มุ่งสนองนโยบายองค์กร	4.04	.406	มาก
รวม	4.16	.186	มาก

จากตารางที่ 2 การแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับขององค์ประกอบที่แรงจูงใจความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ อธิบายได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 พบว่า นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มีการสังเกตหรือสำเร็จการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครูเพื่อนำมาปรับใช้กับการเรียนการสอนของตนเอง จึงส่งผลแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสูงกว่าข้ออื่นๆ และนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ได้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับแนวทางมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำกว่าข้ออื่น ๆ องค์ประกอบที่ 2 โดยภาพทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คาดหวังว่าการนำผลตระหนักถึงความสำเร็จโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสูงกว่าข้ออื่นๆ และความคาดหวังการที่ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้งานเกิดความสำเร็จยิ่งขึ้นนั้นจะส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ต่ำกว่าข้ออื่นๆ องค์ประกอบที่ 3 โดยภาพทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มีส่วนร่วมกันจัดกิจกรรมและแบ่งงานกันทำเพื่อแสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสูงกว่าข้ออื่น ๆ และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่ำกว่าข้ออื่นๆ และองค์ประกอบที่ 4 โดยภาพทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู และผู้บริหารควรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาวะการเป็นผู้นำร่วมเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจส่งผลต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสูงกว่าข้ออื่น ๆ และครูมีการจัดกิจกรรมตามนโยบายการบริหารงานของโรงเรียนต่อแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่ำกว่าข้ออื่นๆ

ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบแรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยจำแนกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละองค์ประกอบ โดยการหาค่า F-test และการทดสอบพหุคูณด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่า นักศึกษาประกอบภาคนียบัตรวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบแรงจูงใจความสำเร็จโดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ในองค์ประกอบการมุ่งสนองนโยบายองค์กร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ คือ การเอาใจใส่ในการทำงานนั้นเป็นตัวสะท้อนของความคิดที่นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพครู มีความตั้งใจในการทำงานปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเริ่มจากการสังเกตผู้เรียนและนำไปสะท้อนคิดในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานเป็นทีมโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งในการทำงานเป็นทีมนั้นเป็นขั้นเริ่มต้นของเทคนิคการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ โดยการเอาใจใส่เน้นต้องเอาใจใส่ทุกคนและงานไปด้วยกัน ร่วมมือร่วมแรงกันในการทำงานนั้นจะทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรขึ้น 2) ตระหนักถึงความสำคัญของนักเรียน คือ การมุ่งมั่นเอาใจใส่เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งการจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากการร่วมมือกันของคนทั้งองค์กรและผู้บริหาร โดยครูจะเป็นผู้นำผลมาตระหนักถึงความสำคัญของผู้เรียนในกลุ่มครูด้วยกันจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ โดยผู้บริหารและครูทุกคนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็นกันเอง สนุกในการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีการคาดหวังว่าการที่ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้งานเกิดความสำเร็จยิ่งขึ้น และสามารถนำมาพัฒนาวิชาชีพได้ แรงจูงใจที่จะทำให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้นั้น คือ ผู้บริหารต้องมีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูเกิดความตระหนัก ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยการทุ่มเทในการทำงานเพื่อมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งการทุ่มเทในการทำงานนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และเครือข่ายเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกันจัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน โดย Greenberg J. and Baron, R.A. (1997) กล่าวว่า ในการทุ่มเทพลังนั้น บทบาทของครูมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะทุกคนจะเกิดความคาดหวังในตัวครูที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งตัวของครูมีผลอย่างมากที่จะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ 4) มุ่งสนองนโยบายองค์กร คือ การปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงให้ทุกสถานศึกษานำมาปฏิบัติเป็นนโยบายขององค์กรที่นำมาพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยผู้บริหารและครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งนโยบายเป็นระเบียบเป็นการวางแผนให้ครูปฏิบัติงานไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งถ้าองค์กรใดปฏิบัติตามนโยบายทุกอย่าง ก็ทำให้องค์กรนั้นได้รับการยอมรับจากองค์กรอื่น ทำให้องค์กรเกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg กล่าวว่า ในปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงานด้านการได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคล รอบข้าง หรือได้รับการยกย่องชมเชยในความสามารถ รวมทั้งการให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เช่น การยกย่องชมเชยภายในองค์กร ความภาคภูมิใจในอาชีพ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และการมีเกียรติ ศักดิ์ศรีในอาชีพ เป็นต้น โดยองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน โดยทั้ง 4 องค์ประกอบดังกล่าวล้วนแต่เป็นแรงจูงใจของกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูทั้งสิ้น

ศึกษาระดับองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 องค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dufour (2004) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ (Professional Learning Community: PLC) ไม่ใช่

โปรแกรมหรือหลักสูตร แต่เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนทุกระดับ ครูผู้สอนรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น มากกว่าให้ความสำคัญกับการสอน นอกจากนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับการร่วมมือ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและผู้บริหารด้วยกัน โดย อาศัยจากการที่ครูมีแรงจูงใจที่มากพอจะทำให้การทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังข์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์ (2560) สรุปไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง และร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่าเป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ผู้บริหารในฐานะผู้ดูแลสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนคุณภาพตนเองไปสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกในชุมชน ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นสิ่งที่ส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

เปรียบเทียบองค์ประกอบแรงจูงใจขององค์ประกอบแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า แรงจูงใจความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำแนกตามเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน เนื่องจากบริบทของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน ดังนั้น แรงจูงใจในการทำฐานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน บางโรงเรียนอาจมีแรงจูงใจในการทำที่น้อย ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญกับการทำ (Professional Learning Community: PLC) น้อยลง โดยบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละโรงเรียนจะไม่เห็นความสำคัญของการทำ (Professional Learning Community: PLC) โดยอาจคิดว่าไม่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งทำให้แรงจูงใจในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานลดน้อยลง อีกทั้งบริบทของผู้เรียนก็มีความสำคัญในการมีแรงจูงใจความสำเร็จในการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพราะผู้เรียนกลุ่มที่เราจะพัฒนาเป็นผู้เรียนคนละกลุ่มกัน บางโรงเรียนเป็นเรียนขนาดเล็ก ต้องทำรวมกันทั้งโรงเรียน บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มสาระของตนเอง ทำให้แรงจูงใจต่อความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Hard (1997) กล่าวไว้ว่า บุคลากรสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองบนความแตกต่างของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องได้ เพื่อสร้างผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสนทนาในขอบข่ายเรื่องของผู้เรียน การสอนและการเรียนรู้ รวมถึงประเด็นที่น่าสนใจและสภาพปัญหาสามารถนำข้อมูลดังกล่าวหรือแนวคิดที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานของตนเอง ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างสังคมที่มีผู้เชี่ยวชาญหลายระดับและหลายวิชา ช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเนื้อหาสาระและงานอาชีพของกันและกัน อีกทั้งทำให้ผู้บริหารและเพื่อนครูด้วยกัน เกิดความรักความผูกพันในลักษณะของกลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความคิดของตนเองซึ่งกันและกันก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนหรือปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พอใจในการทำงาน และเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรโดยให้สอดคล้องตามบริบทในแต่ละโรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดนโยบายเพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีด้านความสำเร็จในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเน้น 4 องค์ประกอบ
3. ในการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการเรียนรู้ทางวิชาชีพควรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครู

ข้อเสนอแนะสำหรับการการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแรงจูงใจแห่งความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาหลักสูตรอื่น

บรรณานุกรม

- วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังข์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์. (2560) รูปแบบชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่โรงเรียนในประเทศไทยบริบท 21. Hayami Journal 12(2): 123-134.
- วิจารณ์ พานิช (2555) วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสอภรณ์วงศ์.
- สุดเขต เขียวอุไร (2560) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, จังหวัดสุรินทร์)
- Associates Greenberg, J., Baron, R.A. (1997) Behavior in organizations: Understanding and managing the human side of work. Upper Saddle River, N.J: Prentice Hall.
- DuFour, R. (2004) “What is a professional learning community” Educational Leadership. 61(8), 6-11.
- Fayol, H. (1916). General and Industrial Management. Institute of Electrical and Electronics.
- Hair, J. F. Jr. Black, W. C., Babin, B. J. Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2006). Multivariate data analysis. (6th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Hard, C. (1997). A Study of Cooperative Learning as an Organizational Design in the Acquisition of English as a Second Language in a Third Bilingual Classroom. Dissertation Abstracts International. 58(8): 366-A. Retrieved October 11, 2020, from <http://search.proquest.com/docview/305215601/abstract/9639140D2B051CC A958/1?accountid=31498>.

- Herzberg, H. G. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Senge P. (1990). *The fifth discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Century Business. London
- Sergiovanni, T. (1994). *Building community in schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Thompson S. C. (2004). Professional learning communities. Leadership, and student learning. *Research in Middle Level Education Online*, 28(1). Retrieved from <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>.
- Wiley, S. D. (2001). Contextual effect on student achievement. *School leadership and professional community*. *Journal of Education*.
- Wood, J. C. & Wood, J. M. (2002). *Henri Fayol: Critical Evaluations in Business and Management*. New York: Routle

สมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมคิด สกุลสถาปัตย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อีเมล: somkid.st@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง “สมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดสมรรถนะสำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิจัย คือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้/ประสบการณ์การบริหารจัดการการศึกษาเชิงกลยุทธ์ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คนเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีการประเมินตามกระบวนการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้/ประสบการณ์การบริหารจัดการสถานศึกษาจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการประมวลผลการตรวจสอบยืนยัน คือ ความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ 1) การวินิจฉัยองค์การโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การกำหนดทิศทางองค์การตามกรอบคิดเชิงยุทธ์ที่เป็นไปได้ 3) การสร้างกลยุทธ์ที่แตกต่างโดดเด่นสอดรับกับสถานการณ์ที่เผชิญ 4) การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบองค์รวม และ 5) การควบคุม ประเมินและปรับเปลี่ยนเชิงยุทธ์ยืดหยุ่นเชิงคุณค่าเป็นหลัก และ 40 พฤติกรรมบ่งชี้ (แต่ละสมรรถนะประกอบด้วย 8 พฤติกรรมบ่งชี้)

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Key Competencies for Strategic Management of Basic Education Schools

Somkid Sakunsatapat

Permanent Lecturer of Educational Administration Branch, Faculty of Education,
Bangkokthonburi University
E-mail: somkid.st@gmail.com

ABSTRACT

“The Key Competencies for Strategic Management of Basic Education Schools” was a descriptive research. The purpose of this research was to determine the key competencies and the indicative behaviors for strategic management of basic education schools. The research techniques were document analysis and synthesis, in-depth interview of the 9 specific selected experts/specialists who had the body of knowledge and experiences in strategic education management, focus group discussion of the 6 specific selected experts/specialists for the empirical data collecting, and interview of the 7 specific selected experts/specialists who had the body of knowledge and experiences in education management for the connoisseurship technique in consideration of the key competencies for strategic management of basic education schools. The research instruments were document analysis form, unstructured interview form, focus group discussion record form and structured interview form and check list form. The data were analyzed by content analysis, and then data synthesis. Statistics that used for data processing of confirmation were frequency and percentage.

The research findings revealed that: the key competencies for strategic management of basic education schools consisted of 5 competencies, namely 1) Stakeholders’ synergy used organization scanning, 2) Establishing of feasibility strategy mindset oriented organization direction, 3) Creation of empirical situation suited outstanding different strategies, 4) Holistic value creation focus cascading of strategic implementation and 5) Value chain based strategic control, evaluation and change and 40 indicative behaviors (each competency comprised of 8 indicative behaviors) .

Keywords: Competencies, Strategic Management, Basic Education Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบริบทของโลกยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างคาดไม่ถึง (Disruptive Change) ในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องเผชิญกับความต้องการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจุบันผู้รับบริการมีความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศและเรียกร้องด้านคุณภาพของบริการที่แตกต่าง (Sasin Executive Education, 2016) องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรการศึกษา จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้งดังกล่าวโดยการมองหารูปแบบ การบริหารใหม่ ๆ เพราะการคิดเหมือนเดิม ทำเหมือนเดิมไม่สามารถตอบโจทย์ในทุกสถานการณ์ หากองค์กรใด ไม่สามารถปรับตัวได้เร็วและทันก็จะมีขีดศักยภาพในการแข่งขันและดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552) ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารองค์กรต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะการบริหาร (Hellriegel, 2001) เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และแรงจูงใจ (แรงขับภายใน) ที่มุ่งความสำเร็จอันจะก่อให้เกิดผลงานที่แตกต่างโดดเด่นและสูงกว่ามาตรฐาน ซึ่งสามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่า (McClelland, D. C. (1973: 1-14) รวมทั้งให้ความสำคัญกับปัจจัยในด้านกลยุทธ์การบริหารและการออกแบบองค์การให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (พฤทธิ เทศจิ, 2552) ตลอดจนการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายอย่างเหมาะสมและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ชัชชญา พีระชรัณศรี, 2563: 126 -139) นอกจากนี้ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบคาดไม่ถึงมากที่สุดเนื่องจากมุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสความสำเร็จขององค์กรด้วยการวิเคราะห์และประเมินสภาพการณ์เพื่อการวางแผนและผลักดันกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย ทั้งยังเป็นการบริหารแบบองค์รวมที่มุ่งเน้นอนาคต มุ่งเน้นผลลัพธ์และให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (วรางคณา ผลประเสริฐ, 2554: 9 -13) โดยเปิดโอกาสให้มีการบูรณาการความคิด การใช้ทรัพยากร และการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กรในทิศทางเดียวกันและเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับโอกาสและภัยคุกคาม ในสภาพแวดล้อม (ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา, 2554: 1) ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางองค์กร การออกแบบกลยุทธ์ การขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา, 2555: 20-21) ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถปรับตัวหรือขยายตัวโดยมีกรอบทิศทางที่ชัดเจนและเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กร แต่การจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นมีความเป็นพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก องค์กร ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้องออกแบบและปฏิบัติการกำหนดทิศทาง กำหนดกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และควบคุมกลยุทธ์รวมทั้งจัดโครงสร้างองค์กรและวัฒนธรรมการทำงานให้สอดคล้องและสนับสนุนกลยุทธ์ด้วย (อำพล นววงศ์เสถียร, 2562: 8) จึงถือได้ว่ายังมีการเปลี่ยนแปลงองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ต้องพึ่งพา “การบริหารเชิงกลยุทธ์” ในฐานะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรอย่างต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2564) สำหรับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นการบริหารที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ (Fred, 1997: 5) ซึ่งให้ความสำคัญกับศักยภาพในการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดเป้าประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ตลอดจนการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Thompson and Strickland, 2003: 6)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์การทางสังคมที่มีลักษณะเป็นระบบเปิด ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและไม่สามารถคาดการณ์ได้จึงจำเป็นต้องไวต่อการเปลี่ยนแปลงและ ผลักดันให้เกิดรูปแบบการบริหารที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพื่อสามารถอยู่รอดได้โดยเร่งปรับเปลี่ยน กระบวนการบริหารจัดการในลักษณะเชิงรุก นั่นก็คือการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องประจักษ์ชัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเชิงบวกและเชิงลบทั้ง ภายในและภายนอกองค์การซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เนื่องจากองค์การจะสามารถดำรงอยู่และเจริญเติบโต ได้ต้องสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงเชิงพลวัตและฉวยโอกาสที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสม โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การจะต้องประเมิน ศักยภาพขององค์การและเปรียบเทียบกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อพิจารณาอนาคต และแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสม (ณัฐพันธ์ เชนรันทน์, 2556) ยิ่งกว่านั้นในกระบวนการ บริหารองค์การสมัยใหม่สมรรถนะยังเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวัง เนื่องจากเป็นรากฐานของความสำเร็จทาง กลยุทธ์ขององค์การ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึง ควรจะได้นำขีดความสามารถเชิงสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากขีดความสามารถเชิงสมรรถนะใน องค์การช่วยสะท้อนให้ผู้บริหารทราบถึงขีดความสามารถ ที่แท้จริงขององค์การซึ่งเกิดจากศักยภาพที่มี อยู่และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ได้ ซึ่งสมรรถนะสามารถสะท้อน ออกมาได้ในรูปแบบที่สามารถเห็นหรือตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและรูปแบบที่ซ่อนเร้นไว้ (วรรณวิชนี ถนอมชาติและคณะ, 2559) สำหรับสมรรถนะทางการบริหารนั้นเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดง ถึงศักยภาพที่โดดเด่น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) สมรรถนะในการบริหาร จัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นคุณลักษณะที่องค์การต้องการ อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลสารสนเทศ ที่ชัดเจนเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อให้ได้องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนวัตกรรมซึ่งสามารถ นำไปใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ขององค์การทางการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้น พื้นฐานให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกมิติ

คำถามการวิจัย

การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะใดบ้างเป็นสมรรถนะที่ สำคัญ และในแต่ละสมรรถนะมีพฤติกรรมใดบ้างเป็นพฤติกรรมบ่งชี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อกำหนดสมรรถนะสำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ข้อค้นพบต่าง ๆ และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะ

โดยเฉพาะสมรรถนะทางการบริหาร การคิดเชิงกลยุทธ์ การจัดการ ความสามารถเชิงกลยุทธ์ สมรรถนะซึ่งมีผลต่อการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ การวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ และการบริหารโครงการขององค์การในอนาคตของ McClelland, D. C. (1973), Blank, William E. (1982), Boyatzis, R.E. (1982), Boam, R and Sparrow, P. (1992), Mitrani, A., Dalziel, M., and Fitt, D. (1992), Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993), Hamel, G. and Prahalad, C.K. (1994), Zwell, M. (2000), Becker, B. E., Huselid, M.A. and Ulrich, D. (2001), Hellriegel, Don., Jackson Susan E., Slocum, John W. (2001), Dubois, D. D., & Rothwell, W. J. (2004), Clark (2009), Sullivan (2014), Kennedy and Dresser. (2015), McLean (2015), Owens (2015) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ข้อค้นพบต่าง ๆ และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการองค์การเชิงกลยุทธ์ของ Freeman, R. E. (1984), Wright, Peter L., Kroll, Mark J., Parnell John A. (1996), Fred, David R. (1997), Wheelen, Thomas L. and Hunger, David J. (2002), Thompson, Arthur A. Jr. and Strickland, A. J. (2003), Morgan, Mark, Revitt, Raymond E., Malex, William. (2010) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดสมรรถนะสำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้

2.1 การศึกษาประเด็นสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้แนวคิด/ทฤษฎีสมรรถนะการบริหารและการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นฐานคิด ด้วยการนำผลการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดประเด็นและแนวคำถามสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยยึดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก (purposeful sampling) ตามแนวคิดของPatton (1990) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีองค์ความรู้อย่างแท้จริงและมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด information-rich casesของ Patton (1990) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างซึ่งแนวคำถามสร้างเชื่อมโยงกับคำถามการวิจัยและสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยคำถามหลัก คำถามขอรายละเอียดและความชัดเจนเพิ่มเติม และคำถามเพื่อตามประเด็นซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Rubin and Rubin (1995) จากนั้นนำแนวคำถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ระเบียบวิธีวิจัยและการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 5 คนพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปทดสอบสัมภาษณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูล (ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ) ในการวิจัย จำนวน 9 คน ปรับแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นประเด็นสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละประเด็นสมรรถนะ

2.2 การกำหนดสมรรถนะสำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำประเด็นสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน (ชาย โปธิสิตา, 2550: 241) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่สอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้/ประสบการณ์การบริหารจัดการการศึกษาเชิงกลยุทธ์ 10 ปีขึ้นไป

ไป ใช้เกณฑ์การคัดเลือกตามแนวคิดของ Stewart and Shamdasani (1990) คือ มีลักษณะสำคัญ คล้ายคลึงกันคือปฏิบัติงานอยู่ในแวดวงการบริหารการศึกษา ซึ่งเอื้อต่อพลวัตกลุ่มที่เหมาะสม มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างแท้จริง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงซึ่งส่งผลให้ผู้ให้ ข้อมูลสามารถเสนอความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างหลากหลายซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Spradley (1979: 47) โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สนทนากลุ่มเกี่ยวกับประเด็นสมรรถนะ สำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำผลการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์ จากนั้น กำหนดสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและพฤติกรรมบ่งชี้ ของแต่ละสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันสมรรถนะสำคัญ

ด้วยวิธีการประเมินตามกระบวนการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้/ประสบการณ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์ จำนวน 7 คนซึ่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยยึดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก (Patton, 1990) ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาครัฐเอกชนที่มีองค์ความรู้/ประสบการณ์การบริหารจัดการการศึกษาเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบตรวจสอบรายการ คำถามสร้างเชื่อมโยงและ สอดคล้องกับคำถามการวิจัยในประเด็นความสำคัญ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์ได้ จากนั้นนำสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละสมรรถนะที่สังเคราะห์และกำหนดในขั้นตอนที่ 2 มาเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสำคัญ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์ได้ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลการประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่และร้อยละ แล้วสรุปผลการตรวจสอบยืนยันและปรับสมรรถนะที่สำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละสมรรถนะให้ สมบูรณ์

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ สมรรถนะสำคัญ ในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ การวินิจฉัย องค์กรโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกำหนดทิศทางองค์การตามกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นไป ได้ การสร้างกลยุทธ์ ที่แตกต่างโดดเด่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญ การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การ ปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบ องค์กรรวม และการควบคุม ประเมินและปรับเปลี่ยนเชิงยุทธศาสตร์ยืดหยุ่น ีคุณค่าเป็นหลัก และ 40 พฤติกรรมบ่งชี้ (แต่ละสมรรถนะประกอบด้วย 8 พฤติกรรมบ่งชี้) ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 “การวินิจฉัยองค์กรโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การจัดทีมสำรวจข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กร 2) การระดมสมองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวิเคราะห์ศักยภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร 3) การฝึกกำลังผู้เกี่ยวข้องประเมินสภาพ ที่เป็นข้อดีและข้อเสียทั้งภายในและภายนอกขององค์กร 4) การประชุมภาคีเครือข่ายวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่กำลังจะเกิดขึ้นและมีผลต่อ องค์กรในหลายด้าน 5) การกระตุ้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ตรวจสอบความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ ผลกระทบต่อองค์กร 6) การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านบวก

และปัจจัยด้านลบทั้งภายในและภายนอกองค์กร 7) การจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าขององค์กร 8) การระดมความคิดเห็นผู้รับบริการในการจำแนกความต่างของสภาวะองค์กรที่จะเป็นไปในอนาคต

สมรรถนะที่ 2 “การกำหนดทิศทางองค์กรตามกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้” ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การจินตนาการทิศทางที่องค์กรเลือกปฏิบัติในการรับมือกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ 2) การคาดการณ์สภาพการเปลี่ยนแปลงขององค์กรที่ต้องการจะเป็นและระบุตำแหน่งของทิศทาง ที่จะไปในอนาคตอย่างชัดเจน 3) การระบุภาพอนาคตตามความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ 4) การระบุผลิตภาพเป็นไปตามฐานการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกองค์กร 5) การนำเสนอทิศทางการพัฒนาที่สามารถใช้เป็นการรอบการกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กร 6) การสื่อสารอนาคตภาพสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเพิ่มผลิตภาพเชิงคุณภาพ 7) การใช้ศิลปะในการสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ท้าทายให้บุคลากรเข้าใจทั่วถึงจนเป็นวิสัยทัศน์ร่วม 8) การกำหนดภาพลักษณ์องค์กรในอนาคตที่สมบูรณ์แบบบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง

สมรรถนะที่ 3 “การสร้างกลยุทธ์ที่แตกต่างโดดเด่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญ” ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การออกแบบวิธีดำเนินการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร 2) การกำหนดวิธีดำเนินการสู่เป้าประสงค์โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรทั้งด้านบวกและด้านลบ 3) การนำผลการพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรมาจับคู่พิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดวิธีดำเนินการ 4) การผนึกกำลังจุดแข็งในการแสวงหาประโยชน์จากโอกาสสร้างวิธีการพัฒนาเชิงรุก 5) การแสวงหาวิธีการเชิงพัฒนาโดยใช้โอกาสแก้ไขจุดอ่อนขององค์กร 6) การจัดการดำเนินการเชิงรับโดยอาศัยจุดแข็งขององค์กรด้านข้อจำกัด 7) การดำเนินการพลิกแพลงยุทธวิธีโดยการลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงข้อจำกัด 8) การปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีเมื่อสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนแปลง

สมรรถนะที่ 4 “การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบองค์รวม” ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การกำหนดแผนที่กลยุทธ์ในการสื่อสารการบริหารองค์กรตามแผนที่เส้นทางการพัฒนา ที่ร่วมกันกำหนด 2) การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การแปลงกลยุทธ์เป็นโครงการคำนึงถึงความเชื่อมโยง/สอดคล้อง/ลดความซ้ำซ้อน 4) การเลือกกลวิธีการปฏิบัติใช้การเข้าใจผู้รับบริการภายใต้ขีดความสามารถแบบผสมวิธี 5) การพิจารณากำหนดเทคนิควิธีโดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในส่วนที่จะนำประโยชน์จากโอกาส 6) การปรับลดการดำเนินการบางส่วนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา 7) การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ระดมทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ 8) การขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์

สมรรถนะที่ 5 “การควบคุม ประเมินและปรับเปลี่ยนเชิงยุทธศาสตร์ห่วงโซ่คุณค่าเป็นหลัก” ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การตรวจสอบผลการปฏิบัติทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม 2) การกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการประเมินซึ่งสามารถสะท้อนถึงกลยุทธ์และทิศทางที่แท้จริงขององค์กร 3) การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงเทียบกับผลลัพธ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวัง 4) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานขององค์กรกับเป้าประสงค์และมาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้ 5) การยับยั้งยุทธวิธีเชิงรุกที่ไม่มีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนด 6) การพิจารณาทบทวนและหาสาเหตุของผลการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน 7) การปรับกลยุทธ์โดยการนำผลการประเมินคุณค่าแบบรอบด้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มาใช้เป็นฐาน 8) การปรับเปลี่ยนยุทธวิธีเพิ่มคุณค่าให้ทุกจุดของกระบวนการบริหารจัดการในลักษณะเสริมเติมเต็มซึ่งกัน และกัน

อภิปรายผล

สมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ การวินิจฉัยองค์การโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกำหนดทิศทางองค์การตามกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้ การสร้างกลยุทธ์ที่แตกต่างโดดเด่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญ การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบองค์รวม และการควบคุม ประเมินและปรับเปลี่ยนเชิงยุทธศาสตร์ให้คุ้มค่าเป็นหลักทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นการนำองค์การซึ่งมุ่งเน้นอนาคตด้วยการสร้างความแตกต่างโดยใช้จุดแข็งและโอกาสเป็นฐานการพัฒนา รวมทั้งลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงข้อจำกัดซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นทิศทางแห่งอนาคตที่เกิดจากการคิดเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ การกำหนดกลยุทธ์ที่สมเหตุสมผลกับสถานะแวดล้อมที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ และการสื่อสารกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน รวมทั้งการประเมินกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Thompson and Strickland (2003: 6) ซึ่งเสนอว่าการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดเป้าประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การประเมินและควบคุมเชิงกลยุทธ์สำคัญสำหรับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของเชมธัญ ภูทองไชย (2556: 218-261) ที่ระบุว่าการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์การ การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ สนับสนุนผลการวิจัยของจันทิมา บุญอนันต์วงศ์ และคณะ (2560: 318-333) ซึ่งพบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์และกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับผลการวิจัยของสากล หรหมศิริเดช และคณะ (2560: 225-234) ซึ่งพบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบหลัก คือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก) การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าประสงค์ การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (การมอบหมายกลยุทธ์ให้ผู้รับผิดชอบ) และการควบคุมและประเมินผล (การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน) สนับสนุนผลการวิจัยของพรทิพย์ อุปลัมภ์ (2561) ที่พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2564) ที่ระบุว่าการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ทางเลือกเชิงกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติสำคัญสำหรับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ (2564: 35-46) ที่กล่าวว่าการวิเคราะห์กลยุทธ์ การจัดทำกลยุทธ์ การดำเนินตามกลยุทธ์ และการประเมินและควบคุมกลยุทธ์สำคัญสำหรับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ค้นพบทั้ง 5 สมรรถนะสามารถอภิปรายผลได้ว่า

1. การวินิจฉัยองค์การโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหารจัดการองค์การ สามารถเสนอความต้องการจำเป็น จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดที่แท้จริงขององค์การ การร่วมกันตรวจสอบความสัมพันธ์และเปรียบเทียบของสถานะแวดล้อมภายในและภายนอก ที่กระทบต่อองค์การจึงให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กล่าวคือผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการทางการศึกษาที่องค์การ

จะต้องคำนึงถึงและพลังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลต่อการขับเคลื่อนองค์การให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะพลังเสริมจะต้องมากกว่าพลังต้าน รวมทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การสู่ความสำเร็จซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Freeman (1984) ที่ระบุว่าผู้บริหารองค์การต้องสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ขององค์การและ/หรือได้รับผลกระทบจากความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์การสนับสนุนแนวคิดของ Kotter (2007: 92) ที่เสนอว่าการบริหารต้องสร้างความรู้สึกเกี่ยวกับความเร่งด่วนด้วยการประเมินสถานะโดยชี้ให้เห็นถึงวิกฤติและโอกาสหรือช่องทางในการผ่านพ้นภาวะวิกฤติ สร้างแรงบันดาลใจให้ทำงานเป็นทีม สนับสนุนผลการศึกษานูซจรินทร์ ปิ่นทอง และคณะ (2559: 801-814) ที่ปรากฏว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสำคัญต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์คือ การมีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอมอร์ จันท์ ขุนทด (2559) ซึ่งพบว่าการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สนับสนุนผลการศึกษาศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559: 72-79) ที่พบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสำคัญสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนับสนุนผลการศึกษาศุติกาญจน์ อุ้นประเดิม และคณะ (2561) ที่พบว่าการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษานั้นการศึกษาสภาพของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยร่วมมือกัน ทุกฝ่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาวรรรณ เจตยวรรณ (2561: 18-33) ที่ปรากฏว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์โดยกำหนดให้ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการดำเนินการประเมินสภาพโรงเรียนให้เหมาะสม สนับสนุนแนวคิดของชินวัตร เชื้อสระคู (2562: 200-215) ซึ่งเสนอทัศนะเกี่ยวกับความท้าทายในการบริหารเชิงกลยุทธ์ คือการวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัดโดยเน้นให้ภาคีต่าง ๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยตรวจสอบ สนับสนุนผลการวิจัยของภริญา ชัดตียะ และคณะ (2562: 460-471) ที่พบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยเน้นการดึงจุดเด่นขององค์การออกมาและหาจุดด้อยที่ควรพัฒนาสำคัญสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของอำพล นววงศ์เสถียร (2562: 44) ที่ระบุว่าจัดการเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์ขององค์การ สนับสนุนผลการวิจัยของ บุญทิพย์ ใหญ่เลิศ (2565: 122-131) ที่พบว่าการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เป็นความต้องการจำเป็นในการจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2. การกำหนดทิศทางองค์การตามกรอบคิดเชิงยุทธ์ที่เป็นไปได้ เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคิดเชิงกลยุทธ์ใช้การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมหรือการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดขององค์การเป็นฐาน การระบุผลิตภาพขององค์การจึงเป็นไปตามฐานการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกองค์การ ทิศทางที่กำหนดจากการพิจารณาตรวจสอบความสัมพันธ์และเปรียบเทียบผลกระทบของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดต่อองค์การจึงถือว่าเป็นทิศทางที่สำคัญและเป็นจริงได้ ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษานูซจรินทร์ ปิ่นทอง และคณะ (2559: 801-814) ที่พบว่าการกำหนดทิศทางองค์การจำเป็นสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาศุติกาญจน์ อุ้นประเดิม และคณะ (2561) ที่พบว่าการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่งในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สนับสนุนผลการวิจัยของวรรรณ เจตยวรรณ (2561: 18-33) ซึ่งพบว่าการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลนั้นจะต้องเน้นการจัดวางทิศทางของโรงเรียนในการจัดการเชิง กลยุทธ์โดยการประชุมร่วมกันกำหนดทิศทางและชี้แจง

ให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบถึงทิศทางอย่างชัดเจนสนับสนุนผลการศึกษาของปัญญากร เวชศาสตร์ และคณะ (2565: 231-248) ซึ่งพบว่า การกำหนดทิศทางการบริหารอย่างเหมาะสมในการบริหารเชิงกลยุทธ์จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3. การสร้างกลยุทธ์ที่แตกต่างโดดเด่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญ เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์การต้องชัดเจนและเป็นความต้องการจำเป็นขององค์การอย่างแท้จริงซึ่งเกิดจากการนำผลการพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การมาจับคู่พิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดเทคนิควิธีและพร้อมปรับเปลี่ยนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป สอดคล้องกับผลการศึกษาศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559: 72-79) ที่พบว่า การกำหนดกลยุทธ์สำคัญสำหรับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับผลการศึกษาของเอมอร จันทรขุนทด (2559) ซึ่งพบว่า การกำหนดกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สนับสนุนผลการศึกษาศุติกาญจน์ อุ้นประเดิม และคณะ (2561) ที่พบว่า การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษามีความสำคัญต่อการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันเพ็ญ คุ่มโต และคณะ (2561: 422-437) ที่ปรากฏว่าการกำหนดและการจัดทำกลยุทธ์สำคัญต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานวิชาการของครู สนับสนุนผลการศึกษาวรรรณ เจตยวรรณ (2561: 18-33) ที่พบว่า การกำหนด กลยุทธ์ของโรงเรียนโดยการศึกษากลยุทธ์เดิมที่ผ่านมาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปจำเป็นสำหรับการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สนับสนุนแนวคิดของชินวัตร เชื้อสระคู (2562: 200-215) ที่ระบุว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ควรเน้นการนำกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นใหม่มาใช้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ สนับสนุนผลการวิจัยของภริญา ชัดติยะ และคณะ (2562: 460-471) ที่พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเน้นการกำหนดกลยุทธ์มีความสำคัญมาก และควรใช้หลากหลายวิธีในการกำหนดกลยุทธ์ คือการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิจัยเชิงพัฒนา การระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญ และการใช้เทคนิคตารางสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของอำพล นววงศ์เสถียร (2562: 45) ที่เน้นว่าการกำหนดกลยุทธ์เป็นการระบุไว้ในอนาคตองค์การจะเลือกกลยุทธ์ที่มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนผลการศึกษานุชจรินทร์ ปิ่นทอง และคณะ (2559: 801-814) ที่ปรากฏว่าการปฏิบัติตาม กลยุทธ์จำเป็นสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559: 72-79) ที่พบว่า การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติสำคัญสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนับสนุนผลการศึกษาศุติกาญจน์ อุ้นประเดิม คิ้ว และคณะ (2559) ที่พบว่า การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอมอร จันทรขุนทด (2559) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้อง

4. การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบองค์รวม เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงการสร้างคุณค่าบริการในลักษณะองค์รวมโดยให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สนับสนุนผลการวิจัยของนุชจรินทร์ ปิ่นทอง และคณะ (2559: 801-814) ที่ปรากฏว่าการปฏิบัติตาม กลยุทธ์จำเป็นสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559: 72-79) ที่พบว่า การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติสำคัญสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนับสนุนผลการศึกษาศุติกาญจน์ อุ้นประเดิม คิ้ว และคณะ (2559) ที่พบว่า การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอมอร จันทรขุนทด (2559) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้อง

กับผลการวิจัยของชุดิกาญจน์ อุ่นประเดิม และคณะ (2561) ที่พบว่าการจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษาต้องมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริงและตรงตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ สนับสนุนผลวิจัยของวันเพ็ญ คุ่มโต และคณะ (2561: 422-437) ที่พบว่าการปฏิบัติตามกลยุทธ์สำคัญต่อการจัดการกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรวรรณ เจตยวรรณ (2561: 18-33) ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติและการมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์เป็นความต้องการจำเป็นในการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สอดคล้องกับผลการวิจัยของภริญา ชัดติยะ และคณะ (2562: 460-471) ที่พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนนั้นการปฏิบัติตามกลยุทธ์มีความสำคัญและการปฏิบัติตามกลยุทธ์ควรแปลงกลยุทธ์สู่แผนการดำเนินงาน กำหนดงบประมาณหรือวิธีการดำเนินงาน สนับสนุนแนวคิดของ อ่ำพล นววงศ์เสถียร (2562: 55-59) ซึ่งระบุว่าถ่ายทอดกลยุทธ์เป็นการทำให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์โดยการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุนแนวคิดของดำรงค์ วัฒนา (2563) ที่เสนอว่าการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงสู่การปฏิบัตินั้นความสำเร็จขึ้นอยู่กับการจัดทำแผนงาน/โครงการที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญทิพย์ ไทใหญ่เลิศ (2565: 122-131) ที่พบว่าการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นศักยภาพที่จำเป็นสำหรับการจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สนับสนุนผลการศึกษาของปัญญากร เวชชศาสตร์ และคณะ (2565: 231-248) ซึ่งพบว่า ระบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศนั้นต้องนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม

5. การควบคุม ประเมินและปรับเปลี่ยนเชิงยุทธียึดห่วงโซ่คุณค่าเป็นหลัก เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดการเชิง กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องควบคุม ประเมิน และปรับกลยุทธ์โดยใช้การจัดการห่วงโซ่คุณค่า ที่ต้องให้ความสำคัญกับคุณค่า (ความคุ้มค่า) การบริการลูกค้า การเพิ่มคุณค่าให้ทุกจุดของกระบวนการบริหารจัดการระบบเพื่อเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกันซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Michael E. Porter (1985) ที่เชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการที่ทำให้เกิดความเป็นเลิศแบบยั่งยืนคือการจัดการโซ่อุปทานและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ซึ่งเน้นการจัดการในลักษณะการเพิ่มคุณค่าให้ทุกจุดของกระบวนการบริหารจัดการระบบเพื่อเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกันโดยมุ่งสร้างความแตกต่างอย่างมีเอกลักษณ์ในบริการบนฐานสมรรถนะที่ตนเชี่ยวชาญให้มีความพิเศษเฉพาะตัวซึ่งจะส่งผลต่อศักยภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชจรินทร์ ปิ่นทอง และคณะ (2559: 801-814) ซึ่งพบว่าการควบคุมและประเมินกลยุทธ์สำคัญต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนผลการศึกษาของศิริลักษณ์ ทิพม่อม (2559: 72-79) ที่ปรากฏว่าการประเมินกลยุทธ์จำเป็นสำหรับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนทรียส์ เพชรรัชค้ำด้วง และคณะ (2559) ซึ่งพบว่าการควบคุมและการประเมิน กลยุทธ์เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ สนับสนุนผลการศึกษาของเอมอร จันทรชุนทด (2559) ที่พบว่าการควบคุมเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรวรรณ เจตยวรรณ (2561: 18-33) ที่ปรากฏว่าการควบคุมกลยุทธ์และการทบทวนหลังการปฏิบัติงานสำคัญต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สนับสนุนผลการวิจัยของภริญา ชัดติยะ และคณะ (2562: 460-471) ที่พบว่าการประเมินและควบคุมมีความสำคัญสำหรับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน และการประเมินผลนั้น ควรดำเนินการตั้งแต่ก่อนปฏิบัติ ชวนนำไปปฏิบัติ และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สนับสนุนผลการวิจัยของ

บุญทิพย์ ใหญ่เลิศ (2565: 122-131) ที่พบว่าการควบคุมและประเมินกลยุทธ์เป็นความต้องการจำเป็นในการจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “สมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ได้ข้อค้นพบในลักษณะองค์ความรู้ด้านสมรรถนะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วงการการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมององค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมององค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถเชิงสมรรถนะในกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในบริบทแห่งศตวรรษที่ 21

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรพัฒนาสมรรถนะสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยการวินิจฉัยองค์การโดยพลังร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกำหนดทิศทางองค์การตามกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้ การสร้างกลยุทธ์ที่แตกต่างโดดเด่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญ การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเน้นการสร้างคุณค่าแบบองค์รวม และการควบคุม ประเมิน และปรับเปลี่ยนเชิงยุทธศาสตร์ด้วยคุณค่าเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของอาเซียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์โดยใช้แนวคิดกรรมการบริหารที่โดดเด่นเป็นฐานคิด

บรรณานุกรม

พระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ. (มกราคม-เมษายน 2564) . “กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา.” วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 1 (1) : 35-46.

เฉลิมรัฐ ภูทองไชย. (2556) . องค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

จันทิมา บุญอนันต์วงศ์และคณะ. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560) . “การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 11 (2) : 318-333.

ชัชชญา พิระชณิศร์. (2563) . “ความท้าทายการจัดการศึกษาในยุค Disruptive Change ของผู้บริหารสถานศึกษา.” ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 4 (2) : 126-139.

ชินวัตร เชื้อสระคู. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2562) . “การบริหารเชิงกลยุทธ์ : ความท้าทายและข้อเสนอแนะในการจัดการทรัพยากรมนุษย์องค์กรภาครัฐ.”วารสารการเมืองการปกครอง.9 (2) : 200-215.

ชุตติกาญจน์ อุ่นประเดิมและคณะ. (มกราคม-เมษายน 2561) . “การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.”บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 14 (1) : 205-219.

ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์. (2552) . การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ดำรงค์ วัฒนา. (2563) . การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชจรินทร์ ปิ่นทองและคณะ. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559) . “ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 9 (2) : 801-814.

บุญทิพย์ ใหญ่เลิศ. (เมษายน-มิถุนายน 2565) . “การพัฒนาแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.10 (39) : 122-131.

ปัญญากร เวชศาสตร์และคณะ. (มกราคม-เมษายน 2565) . “รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.” วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ. 9 (1) : 231-248.

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2554) . การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา. (2561) .การจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ อุปถัมภ์. (2561) . ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) . สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

พฤทธิ์ เทศจีบ. (กรกฎาคม-กันยายน 2552) . “การถดถอยขององค์การและแนวทางปรับตัวสู่ความเป็นเลิศ.”วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 29 (3) : 206-218.

ภริญา ชัดติยะและคณะ. (มกราคม-มิถุนายน 2562) . “การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนวัดวังน้ำวารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.10 (1) : 460-471.

วันเพ็ญ คุ่มโตและคณะ. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561) . “การจัดการกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.”วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.10 (2) : 422-437.

วรรณวิชนี ถนอมชาติและคณะ. (มิถุนายน 2559) . “ขีดความสามารถเชิงสมรรถนะเพื่อการสรรหาและคัดเลือก.” RMUTT Global Business and Economics Review.11 (1) : 158-169.

วรวรรณ เจริญวรรณ. (ตุลาคม-ธันวาคม 2561) . “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล.” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9 (2) :18-33.

- ศิริลักษณ์ ทิพม่อม. (กันยายน-ธันวาคม 2559) . “การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วารสารราชพฤกษ์. 14 (3) : 72-79.
- สากล ทรมศิริเดชและคณะ. (September-December 2017) . “การบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.” JOURNAL OF NAKHON RATCHASIMA COLLEGE. 11 (3) : 225-234.
- สุนทรหัสส์ เพชรรัชคำดวงและคณะ. (2559) . รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. คุชกุณินพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) . นครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2553) . การบริหารเชิงกลยุทธ์: แนวคิดและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2564) . การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ฮาวทู.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553) . คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน:คู่มือสมรรถนะทางการบริหาร. นนทบุรี: สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552) . คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.
- เอมอร จันทรขุนทด. (2559) . การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) . มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำพล นววงศ์เสถียร. (2562) . การจัดการเชิงกลยุทธ์: การแสวงหาความได้เปรียบในการแข่งขัน กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก.
- Becker, B. E., Huselid, M.A. and Ulrich, D. (2001) . The HR Scorecard: Linking People, Strategy, Performance. Boston: Harvard Business School Press.
- Blank, William E. (1982) . Handbook for Developing Competency-Based Training Programs. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.
- Boam, R and Sparrow, P. (1992) . Design and Achieving Competency : A Competency Based Approach to Developing People and Organizations. London: McGraw - Hill International (UK) Limited.
- Boyatzis, R.E. (1982) . The Competent Manager: A model of Effective Performance. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Clark. (2009) . The Competency: Organizational behavior. Upper Saddle River, N.J.: Pearson Education International.
- Dubois, D. D., & Rothwell, W. J. (2004) . Competency-based human resource management. California: Davies-Black.
- Fred R. David. (1997) . Strategic Management. 6th ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Freeman, R. E. (1984) . Strategic Management: A Stakeholder Approach. MA: Pitman.

- Hamel, G. and Prahalad, C.K. (1994) . Competing for The Future. Boston, MA: Harvard University Press.
- Hellriegel, Don., Jackson Susan E., Slocum, John W. (2001) . Management: A Competency Based Approach. 9th ed. United State of America: Thompson, South-Western Educational Publishing.
- Kennedy and Dresser. (2015) . The Competency Management: Creating a Competency-Based Workplace. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.
- Kotter, J. P. (January 2007) . “Leading Change-Why Transformation Efforts Fail.” Harvard Business Review.: 92-107.
- McClelland, D. C. (1973) . “Testing for Competence Rather than Intelligence: American Psychologist.” 28 (1) : 1-14.
- McLean, (2015) . The Competency Management: A Competency-Based Approach. Brookfield: Feb.
- Mitrani, A., Dalziel, M., and Fitt, D. (1992) . Competency based human resource management: Value driven strategies for recruitment, development, and reward. London: McGraw-Hill.
- Morgan, Mark, Revitt, Raymond E., Malex, William A. (2010) . Executing Your Strategy: How to Break It Down and Get It Done. Harvard Business Review Press.
- Patton, M. Q. (1990) . Qualitative Evaluation and Research Methods. Second Edition. Newbury Park, CA: Sage.
- Porter, Michael E. (1985) . "Competitive Advantage." The Free Press. New York. (1) : 11-15.
- Rubin, H. and Rubin, I. (1995) . Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sasin Executive Education. (2516) . ความเป็นเลิศในการบริการ. Retrieved on June 2, 2022 from exceed. sasin. edu/wp-content/uploads/2016/04/SE-TH.pdf.
- Spadley, J. (1979) . Ethnographic Interview. New York: Holt, Kinchat & Winston. Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993) . Competency at Work: Models for Superior Performance. New York: John Wiley & Son.
- Steward, D. W. and Shamdasani, P. N. (1990) . Focus Group: Theory and Practices. Newbury Park, CA: Sage..
- Sullivan. (2014) . The Core Competency: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success. New York: McGraw-hill.
- Thompson Arthur A., Jr. and Strickland A. J. (2003) . Strategic Management. 14th ed. (New York: McGraw-Hill) .
- Wheelen, Thomas L. and Hunger, David J. (2002) . Strategic Management and Business Policy. 8th ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Wright, Peter L., Kroll, Mark J., Parnell John A. (1996) . Strategic Management: Concepts and Cases. 3rd ed Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Zwell, M. (2000) . Creating a Culture of Competence. New York: John Wiley and Sons, Inc.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสุขในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

สิทธิินันท์ บุญสวยขวัญ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: sitti.127@gmail.com

พินพจน์ คงวิจิตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: phinphoneduc@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 2) เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 2) ความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย, ความสุขในการเรียน, แนวคิดเกมมิฟิเคชัน, การให้ข้อมูลย้อนกลับ

THE DEVELOPMENT OF THAI LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT AND THE HAPPINESS LEARNING OF MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS BY USING GAMIFICATION APPROACH WITH GIVING FEEDBACK

Sittinon Boonsouykhwan

Graduated Student Teaching Thai Language, Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail: sitti.127@gmail.com

Pinpon Kongwijit

Faculty of Education, Silpakorn University

Email: phinphoneduc@gmail.com

Abstracts

The purpose of this research was to: 1) compare the Thai literature learning achievement of the students in Matthayomsuksa 3 before and after taking the Thai Literature learning designed according to gamification approach together with giving feedback, and 2) compare level of the happiness learning of the students before and after taking the Thai Literature learning taught with gamification approach together with giving feedback. The participants of the study were 25 students in Matthayomsuksa 3. The instruments used in this study were the Thai literature test and a 5-Likert scale questionnaire to assess happiness level of the students in learning Thai language subject. Mean (M), Standard Deviation (SD) and dependent sample t-test were used to statistically analyzed the data. The research results showed that 1) the learning achievement of the students after taking the Thai literature course using gamification approach with feedback giving increased at the .05 level of significance, and 2) the level of happiness of the students after taking the Thai literature course using gamification approach with feedback giving also increased at the .05 level of significance.

คำสำคัญ : Thai Literature learning achievement, The happiness learning, gamification, feedback

บทนำ

วรรณคดีแสดงให้เห็นภูมิปัญญาของคนในชาติที่สามารถเรียบเรียงภาษาและเรียงร้อยเรื่องราวได้ไพเราะ ผ่องด้วยข้อคิดและประสบการณ์ วรรณคดียังเป็นกระจกเงาส่องสังคมในแต่ละยุคสมัย ช่วยให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ และยกระดับจิตใจของผู้อ่าน (เรีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2544; ชัตสุณี สีนุสสิงห์, 2550) แม้ว่าการศึกษาวรรณคดีจะมีความสำคัญ แต่นักเรียนส่วนหนึ่งกลับไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ดังข้อสังเกตของกุสุมา รักษมณี (2549) และเจตนา นาควัชระ (2542) ที่ว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีจึงไม่สนใจ

ข้อมูลจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตพัฒนา ฝ่ายมัธยม พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม คะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนทำคะแนนได้ค่าเฉลี่ย 65.52 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 22.18 คะแนน เท่านั้น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) คะแนนดังกล่าวต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 จึงแสดงให้เห็นว่า นักเรียนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดี

เมื่อสัมภาษณ์ครูที่รับผิดชอบจัดการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด เนื่องจากวรรณคดีส่วนใหญ่ปรากฏคำศัพท์ยากที่นักเรียนไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวนมาก ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ส่งผลให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่าและขาดความสุขในการเรียนวรรณคดีไทย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีต่ำลงอย่างชัดเจน

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้เกิดจากการให้เนื้อหาความรู้ทางวิชาการของครูเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ หากนักเรียนไม่รู้สึกรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ก็ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ดังนั้นครูจะต้องสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” เห็นได้ว่าความสุขเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้สึกรเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุขจะช่วยให้นักเรียนสนใจ มีแรงจูงใจในการเรียน และนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ความสำคัญของความสุขในการเรียน วิจารย์ พานิช (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับอารมณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หากนักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้คุณภาพของการเรียนรู้ดีขึ้น สอดคล้องกับสันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544) และพิชิต ฤทธิจรรณ (2552) ที่กล่าวถึงความสำคัญของความสุขในการเรียนว่า การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

แนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification) เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาพัฒนาความสุขและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ เพราะเกมมิฟิเคชันคือการนำรูปแบบและกลไกของเกม เช่น การแข่งขัน (Competition) ระเบิด (Reward) ตารางอันดับคะแนน (Levels) ป้ายรางวัล

(Leaderboard) คะแนน (Points) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นต้น มาใช้ในการจัดกิจกรรมในสถานการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (Bunchball, 2010; วรวิสุทธิ ภิญโญยาง, 2556; Robson et al., 2015 อ้างถึงในชนันต์ พุนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์, 2558; กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย, 2560; ยืน ภู่วรรณ, 2561 และวิลาวัลย์ อินทร์ชานาญ, 2563) ดังนั้นแนวคิดเกมมิฟิเคชันจึงสามารถพัฒนาความสุขในการเรียนของนักเรียนได้ อีกทั้งยังส่งผลทำให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนดียิ่งขึ้น ทำให้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้ตามลำดับ

อย่างไรก็ดีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเกมมิฟิเคชันยังมีข้อจำกัดในบางประการ คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับในแนวคิดเกมมิฟิเคชันเป็นเพียงการให้ผลสะท้อนว่าทำกิจกรรมนั้นถูกหรือผิดเท่านั้น (วิลาวัลย์ อินทร์ชานาญ, 2563) และไม่มีการให้การอธิบายว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิดอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับมาใช้ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงผลของการปฏิบัติกิจกรรมทั้งในรูปแบบข้อความ เสียงหรือรูปภาพ เพื่อให้นักเรียนใช้ในการตรวจสอบความก้าวหน้า นำไปสู่การทำความเข้าใจ ปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย และยังช่วยเสริมแรงการเรียนรู้ได้ (Bloom, 1976; Mikulas, 1978; Johnson, 1979; พาสนา จุรัตน์, 2548 และวิจารณ์ พานิช, 2555)

การใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและมีความสุขในการเรียนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับมาใช้จัดการเรียนรู้เรื่องวรรณคดีไทยในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

วิธีการศึกษา

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-experimental Designs) ใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตพัฒนา ฝ่ายมัธยมศึกษา แขวงคลองสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 154 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนสาธิตพัฒนา ฝ่ายมัธยมศึกษา แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย เรื่อง นิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และบทพากย์เอราวัณใช้วัดก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พบว่า มีผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และเมื่อนำคะแนนจากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.88

2.1.2 แบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ จำนวน 24 ข้อ สร้างเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตั้งแต่ 1-5 โดยข้อคำถามพัฒนาจากกรอบทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง 2) ครูมีความเมตตาและจริงใจต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง 3) นักเรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง 4) นักเรียนมีโอกาสรียนตามความถนัดและความสนใจ 5) กิจกรรมการเรียนรู้สนุก แปลกใหม่ ใฝ่ใจให้ศึกษาเพิ่มเติม และ 6) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง เมื่อเสนอแบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพบว่ามีผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องนิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และบทพากย์เอราวัณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง และให้นักเรียนตอบแบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทย จำนวน 24 ข้อ โดยใช้เวลา 20 นาที

3.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 หน่วยการเรียนรู้ โดยทดลองสอนในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 4 สัปดาห์ เป็นเวลา 12 ชั่วโมง รวมชั่วโมงทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) อีก 2 ชั่วโมง รวมเป็น 14 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องนิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และบทพากย์เอราวัณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง และให้นักเรียนตอบแบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทย จำนวน 24 ข้อ โดยใช้เวลา 20 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องนิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และบทพากย์เอราวัณของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาคำนวณค่ามัธยผลเฉลี่ยเลขคณิต (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยการทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample T-test) ที่ระดับนัยทางสถิติ .05

2. นำคะแนนจากการทำแบบวัดความสุขในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาคำนวณค่ามัธยผลเฉลี่ยเลขคณิต (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการวัดความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample T-test) ที่ระดับนัยทางสถิติ .05

ผลการศึกษา

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 13.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.2 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 19.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.89 จากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample T-test) พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 1)

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

การทดลอง	N	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	25	30	13.36	3.2	11.773	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	25	30	19.6	2.89		

หมายเหตุ * $p < .05$

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 62.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.64 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 105.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.24 จากความ

แตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample T-test) พบว่าคะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

การทดลอง	N	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	25	120	62.08	8.64	19.61	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	25	120	105.92	7.24		

หมายเหตุ *p < .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามองค์ประกอบการเรียนรู้ที่มีความสุข ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มีผลดังนี้ นักเรียนมีระดับความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยมากที่สุด คือ ครูมีความเมตตาและจริงใจต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง (M = 4.57, SD = 0.55) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้สนุก แปลกใหม่ ไร้ใจให้ศึกษาเพิ่มเติม (M = 4.46, SD = 0.59) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง (M = 4.44, SD = 0.62) นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง (M = 4.40, SD = 0.55) นักเรียนมีโอกาสเรียนตามความถนัดและความสนใจ (M = 4.32, SD = 0.60) นักเรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง (M = 4.29, SD = 0.64) ตามลำดับ (ตาราง 3)

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 องค์ประกอบการเรียนรู้ที่มีความสุข ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

องค์ประกอบความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย	ก่อนการจัดการเรียนรู้			หลังการจัดการเรียนรู้		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง	2.54	0.64	ปานกลาง	4.40	0.55	มาก
ครูมีความเมตตาและจริงใจต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง	2.54	0.58	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
นักเรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง	2.46	0.64	พอใช้	4.29	0.64	มาก
นักเรียนมีโอกาสเรียนตามความถนัดและความสนใจ	2.70	0.54	ปานกลาง	4.32	0.60	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้สนุก แปลกใหม่ ไร้ใจให้ศึกษาเพิ่มเติม	2.58	0.57	ปานกลาง	4.46	0.56	มาก
สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง	2.70	0.54	ปานกลาง	4.44	0.62	มาก
รวม	2.59	0.59	ปานกลาง	4.41	0.59	มาก

การอภิปรายผล/สรุป

ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นผลเนื่องมาจากการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และแข่งขันกันภายในห้อง เสมือนการจำลองการแข่งขันแบบการเล่นเกม มีการสะสมคะแนน (Points) แบ่งการแข่งขัน (Competition) ตามระดับ (Levels) ต่าง ๆ รวมทั้งการให้รางวัล (Reward) และการใช้ตารางอันดับ (Leaderboard) เพื่อเป็นการเสริมแรง (Reinforcement) ดังนั้นการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นการกระตุ้นพฤติกรรมตามธรรมชาติของนักเรียนและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สังเกตได้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เมื่อครูใช้กิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้และการแข่งขัน เช่น กิจกรรมแฟนพันธุ์แท้สุนทรภู่ เปิดป้ายตอบคำถามจากเรื่องบทพากย์เอราวัณ การนำเสนอบทประพันธ์จากวรรณคดีเรื่องที่เรียน นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นอย่างมาก และจะเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการยกมือ การมองมายังครู สอดคล้องกับกฤษณพงศ์ เลิศบุรุษชัย (2560) และวรรณธิดา ยลวิลาศ (2562) ที่กล่าวว่า เกมมิฟิเคชันเป็นการใช้กลไกของเกมในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการเอาชนะ การได้รับรางวัลจะทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ในขณะที่การแพ้จะสร้างความรู้สึกด้านลบกับผู้เล่น เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกพ่ายแพ้พ่ายนั้น ผู้เล่นจึงเกิดพฤติกรรมการเล่นหรือการพยายามทำซ้ำๆ ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเป็นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันในการจัดการเรียนรู้จึงช่วยทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้ตามลำดับ นอกจากนี้องค์ประกอบต่าง ๆ ของแนวคิดเกมมิฟิเคชันเป็นส่วนช่วยทำให้นักเรียนได้เกิดแรงกระตุ้นในการทำกิจกรรม ยิ่งสอดคล้องกับที่ Lee and Hammer (2011) และ Al-Azawi et al. (2016) กล่าวว่า แนวคิดเกมมิฟิเคชันช่วยให้นักเรียนได้สร้างประสบการณ์ ได้ฝึกปฏิบัติเนื้อหาต่าง ๆ ทุกคาบเรียน โดยใช้องค์ประกอบของเกมเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา แสงธิป (2564) ที่จัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันร่วมกับวิธีการสอนแบบเน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยดังกล่าวพบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น โดยครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และความสามารถตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับยังมีส่วนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย เนื่องจากการให้ข้อมูลย้อนกลับในรูปแบบข้อความ เสียง หรือรูปภาพ ทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบคำตอบของตนเอง นำไปสู่การทำความเข้าใจ ปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย และยังช่วยเสริมแรง (Bloom, 1976; Mikulas, 1978; Johnson, 1979; พาสนา จุรัสรัตน์, 2548 และวิจารณ์ พาณิช, 2555) ดังจะเห็นได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมสรุปความจากวรรณคดีไทย ครูคอยเดินดูนักเรียนแต่ละกลุ่มและได้มีการสอบถามว่านักเรียนประสบปัญหาหรือไม่ หากนักเรียน

ประสบปัญหาครูจะคอยให้คำแนะนำ รวมถึงหากครูเห็นพฤติกรรมทั้งดีและไม่ดี ครูจะรีบให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันที อาจจะเป็นคำชมหรือคำอธิบายต่าง ๆ เมื่อนักเรียนทราบถึงข้อดีและข้อด้อยของตนเอง นักเรียนจะเกิดการพัฒนาข้อดีและคงข้อดีหรือพัฒนาข้อดีของตนเองให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับยังเป็นการช่วยเสริมแรงให้แก่ให้นักเรียนช่วยให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันและต่อยอดในการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติทัศน์ หวานฉ่ำ (2560) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับแม้จะต่างประเภทกันก็ล้วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น 2. คะแนนความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากแนวคิดเกมมิฟิเคชันเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้องค์ประกอบของเกมไม่ว่าจะเป็นการแข่งขัน (Competition) ระดับ (Levels) คะแนน (Points) รางวัล (Reward) และอันดับ (Leaderboard) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบดังกล่าวสามารถส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียนได้ สังเกตได้จากพฤติกรรมของนักเรียน เช่น เมื่อครูมอบรางวัลแก่นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดก่อนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมกระตือรือร้นในการเรียน อาทิ การส่งเสียงดีใจ การปรบมือ รวมทั้งนักเรียนมักจะสอบถามว่า ในชั่วโมงนี้จะมีภารกิจหรือไม่มี ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎพงษ์ เลิศบำรุงชัย (2560) และวิลาวลัย อินทร์ชำนาญ (2563) ที่กล่าวว่า การให้รางวัลเป็นการจูงใจที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความสนใจการเรียนมากขึ้น รวมทั้งการใช้ตารางอันดับยิ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น โดยผู้วิจัยสังเกตได้จากพฤติกรรมของนักเรียน เช่น นักเรียนส่วนใหญ่จะสนใจกับตารางอันดับทุกครั้งเมื่อเข้าห้องเรียน และพยายามตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเพื่อจะได้เป็นอันดับ 1-5 สังเกตได้จากนักเรียนจะพูดกับเพื่อน ๆ ว่า อีกไม่กี่คะแนนก็จะนำแล้ว หรือนักเรียนแสดงรอยยิ้มออกมาเมื่อรู้ว่ามียี่ห้ออยู่ในตารางอันดับ สอดคล้องกับที่ Gafni et al (2018) กล่าวว่า ตารางอันดับจะทำให้ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการ ซึ่งนั่นมาจากบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นบรรยากาศในแข่งขันอย่างสนุกสนาน ทำให้นักเรียนต้องตั้งใจเรียนรู้และการทำกิจกรรม ดังนั้นการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของเกมมิฟิเคชันมาจึงส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนอย่างมีความสุข ตรงกับที่ Francisco-Aparicio et al. (2013) และ Kapp (2012) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamifications) ทำให้นักเรียนเกิดแรงกระตุ้นจากภายในที่จะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งยังสร้างความเข้าใจและความสุขต่อการเรียนรู้ได้อย่างดี

นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับยังช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขอีกด้วย ดังที่วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ครูจำเป็นต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน เนื่องจากนักเรียนจะได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองเป็นอย่างไร การให้ข้อมูลย้อนกลับนี้จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาและปรับปรุงตนเองไปในทางที่ถูก ทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียน ส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้นการที่ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอชัดเจนเป็นรูปธรรม ยังทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูเอาใจใส่ในนักเรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับกรอบทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ที่มีองค์ประกอบด้าน “ครูมีความเมตตาและจริงจังต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง” ดังจะเห็นได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบปัญหาในการสรุปความจากรรณคดีไทย นักเรียนจะยกมือสอบถามข้อมูลจากครู

หรือหากนักเรียนมีข้อสงสัยนอกเหนือจากเวลาเรียน นักเรียนจะมาสอบถามครูภายหลัง ดังนั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับจึงส่งผลให้องค์ประกอบดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้งานวิจัยของอาทิตยา สีหราช (2561) พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยการสะท้อนคิดด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับมีความสุขในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน หากนักเรียนสนใจรางวัลมากเกินไปอาจจะทำให้บรรยากาศในการเรียนตึงเครียด ครูจึงควรแบ่งกลุ่มที่ความสามารถเพื่อให้ นักเรียนช่วยกันทำกิจกรรมเพื่อให้ได้รางวัลและเกิดความรู้สึกภูมิใจร่วมกัน
2. ครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับภายในชั่วโมงเรียนเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าผลของการปฏิบัติกิจกรรมเป็นเช่นไร จะได้พัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งจะช่วยเสริมแรงให้แก่ นักเรียนได้เป็นอย่างดี
3. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับไปทดลองใช้กับสาระอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทย หรือรายวิชาอื่น ๆ ได้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสุขในการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย. (2560). เกมมิฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วย เกม. สืบค้นจาก <https://touchpoint.in.th/gamification/>
- กิตติทัศน์ หวานฉ่ำ. (2560). ผลของประเภทข้อมูลย้อนกลับและการเปลี่ยนคำตอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนที่เพิ่มขึ้น และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก 10.14457/CU.the.2017.476
- กุสุมา รักขมณี. (2549). การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- เจตนา นาควัชระ. (2564). ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- ชนัดต์ พูนเดช และธนิดา เลิศพรกุลรัตน์. (2559). การศึกษานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(3): 331-339.
- ชัตสุณี สินธุสิงห์. (2550). วรรณคดีที่ศนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาสนา จุลรัตน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ยีน ภู่วรรณ. (2561). การพัฒนาทักษะสะเต็มศึกษา สำหรับครูด้วยหลักการ Gamification. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/data/pdf/2542/a/074/1.pdf>
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ: ชารปัญญา.
- วรรณธิดา ยลวิลาศ. (2562). การสร้างแรงจูงใจในการเรียนด้วยเกมมิฟิเคชัน. สืบค้นจาก <http://conference.ksu.ac.th/File-212.html>
- วรางคณา แสงธิป. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันร่วมกับวิธีการสอนแบบเน้นภาระงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3553>
- วรวิสุทธิ์ ภิญญูโยยาง. (2556). Marketing idea: ไอเดียการพลิกโลก. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิลาวลัย อินทร์ชานานู. (2563). การออกแบบเกมมิฟิเคชัน Gamification Design. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ต้นสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2564). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563. สทศ. สืบค้นจาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb>
- อาทิตย์ สี่ราช. (2561). การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับในวิชาเคมี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63355>
- Al-Azawi, R., Al-Faliti, F., & Al-Blushi, M. (2016). Educational gamification vs game based learning: Comparative study. *International Journal of Innovation, Management and Technology*, 7(4), 132-136. Retrieved from <http://doi.org/10.18178/ijimt.2016.7.4.659>
- Bloom, B. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York: Thomas Y. Crowell Co. Inc.
- Bunchball, I. J. W. p. (2010). Gamification 101: An introduction to the use of game dynamics to influence behavior. Retrieved from <https://docplayer.net/17148456-Gamification-101-an-introduction-to-game-dynamics-www-bunchball-com-2200-bridge-pkwy-suite-201-redwood-city-ca-94065.html>

**ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเอง
และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก**

ดวงกมล ศรีบุรี

นักศึกษานิเทศศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อีเมล: bunsongsriburi@gmail.com

ดวงเดือน สุวรรณจินดา

วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อีเมล: ddpinsuwan@hotmail.com

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์

วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อีเมล: Tweesakchinda@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 32 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (2) แบบวัดความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเอง และ (3) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบเครื่องหมาย ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ (2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ โครงงานวิทยาศาสตร์ ความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ อาชีวศึกษา

The Effects of Project-based Instruction on Initiative and Self-Directed Ability and Scientific Problem Solving Ability of the Second Year Vocational Certificate Students at Ongkharak Industrial and Community Education College, Nakhon Nayok Province

Daungkamon Sriburi

Master of Education Program in Science Education, School of Educational Studies,
Sukhothai Thammathirat Open University

E-mail: bunsongsriburi@gmail.com

Duongdearn Suwanjinda

School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

E-mail: ddpinsuwan@hotmail.com

Tweesak Chindanurak

School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

E-mail: Tweesakchinda@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to (1) compare initiative and self-directed ability before and after learning through the project-based instruction of the second year vocational certificate students at Ongkharak Industrial and Community Education College, Nakhon Nayok province, and (2) compare scientific problem solving ability before and after learning through the project-based instruction of the students. The sample of this study consisted of 32 second year vocational certificate students at Ongkharak Industrial and Community Education College, Nakhon Nayok province in the first semester of the academic year 2021 obtained by purposive sampling. The employed research instruments were (1) project-based instruction plans, (2) an initiative and self-directed ability assessment form, and (3) a scientific problem solving ability assessment form. Statistics for data analysis were the mean, standard deviation and sign test. The findings of this study showed that (1) the initiative and self-directed ability of the second year vocational certificate students at Ongkharak Industrial and Community Education College, Nakhon Nayok province after learning through the project-based instruction was higher than their before learning counterpart ability at the .05 level of statistical significance, and (2) the scientific problem solving ability of the students after learning through the project-based instruction was higher than their before learning counterpart ability at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Project-based instruction, Initiative and self-directed ability, Scientific problem solving ability, Vocational education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดกิจกรรมการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษา ทุกปีการศึกษา มี 2 ระดับ คือระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ให้คำจำกัดความว่า โครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษา หมายถึง งานการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อการค้นพบองค์ความรู้หรือวิธีการใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบ ลงมือปฏิบัติตามแผน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และเขียนรายงาน ภายใต้การแนะนำของครูที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ เจตนารมณ์เพื่อให้เกิดโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่มาจาก การสำรวจ ทดลอง หรือประดิษฐ์คิดค้นของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ (STEM Education) ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในงานอาชีพ และสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ หรือเชิงพาณิชย์ หรืออุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เรียนใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ และทำโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ 2) เพื่อเผยแพร่ผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษา และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนนักศึกษาผู้จัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ครูที่ปรึกษาโครงงานวิทยาศาสตร์ และบุคคลอื่นที่สนใจข้อกำหนดมีดังนี้ 1) เป็นผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่ได้จากการสำรวจ ทดลอง หรือประดิษฐ์คิดค้นของนักเรียนระดับ ปวช. หรือนักศึกษาระดับ ปวส. ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และได้องค์ความรู้หรือวิธีการใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) เป็นผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอาชีวศึกษาของชาติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในงานอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดเพื่อประโยชน์ทางวิชาการหรือเชิงพาณิชย์ หรืออุตสาหกรรม 3) ผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่ส่งเข้าประกวดทั้งระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ต้องเป็นผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์ใหม่ หากเป็นโครงงานที่พัฒนาต่อยอดจากโครงงานเดิมต้องแสดงรายละเอียดของการพัฒนาต่อยอดให้ชัดเจน 4) ผลงานโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาที่ส่งเข้าประกวดทั้งระดับ ปวช.และระดับ ปวส. ต้องไม่ซ้ำหรือลอกเลียนผลงานของบุคคลอื่น หรือเป็นผลงานที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศในระดับชาติขึ้นไป ยกเว้นมีการพัฒนาต่อยอดจากเดิมและแสดงรายละเอียดของการพัฒนาต่อยอดให้ชัดเจน 5) มีนักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ร่วมจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษา จำนวนไม่เกิน 3 คน และครูที่ปรึกษาโครงงาน ไม่เกินจำนวน 3 คน ต่อโครงงาน จากผลงาน 3 ปีที่ผ่านมา คือ ปีการศึกษา 2561-2563 นักเรียน นักศึกษาที่เข้าร่วมการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ในระดับ สถานศึกษา ระดับ อศจ.และระดับภาค นักเรียน นักศึกษาตอบคำถามคณะกรรมการและนำเสนอโครงงานวิทยาศาสตร์ได้ในระดับพอใช้ เนื่องจากนักเรียนไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการนำเสนอเท่าที่ควร ยังขาดความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นต้นเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือปฏิบัติงานตามหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งผู้เรียน จะต้องฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนในการทำงานหรือการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนการดำเนินงานสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย อันเป็นประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสามารถสอนต่อเนื่องกับวิธีสอนแบบบูรณาการได้ ทั้งในรูปแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาบูรณาการเพื่อทำโครงการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1) ขึ้นกำหนดปัญหา หรือสำรวจความสนใจ ผู้สอนเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาและกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการใคร่เรียนใคร่รู้ ในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง 2) ขึ้นกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าเรียน เพื่ออะไร จะทำโครงการนั้นเพื่อแก้ปัญหาอะไร ซึ่งทำให้ผู้เรียนกำหนดโครงงานแนวทางในการ ดำเนินงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย 3) ขึ้นวางแผนและวิเคราะห์โครงงาน ให้ผู้เรียนวางแผนแก้ปัญหา ซึ่งเป็นโครงงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ แล้วเสนอแผนการดำเนินงานให้ผู้สอนพิจารณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและข้อเสนอแนะการ วางแผนโครงงานของผู้เรียน ผู้เรียนเขียนโครงงานตามหัวข้อซึ่งมีหัวข้อสำคัญ (ชื่อโครงงาน หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เจ้าของโครงการ ที่ปรึกษาโครงการ แหล่ง ความรู้ สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลา ดำเนินการ งบประมาณ วิธีดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ ผลที่คาดว่าจะได้รับ) 4) ขึ้นลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหาตามแผนการที่กำหนดไว้โดยมี ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา คอยสังเกต ติดตาม แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึก ผลดำเนินการด้วยความมานะอดทน มีการประชุมอภิปรายปรึกษาหารือกันเป็นระยะ ๆ ผู้สอน จะเข้าไปเกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็น ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ความคิด ความรู้ ในการวางแผนและตัดสินใจทำด้วยตนเอง 5) ขึ้นประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลก่อนดำเนินการระหว่าง ดำเนินการและหลังดำเนินการ คือรู้จักพิจารณาว่าก่อนที่จะดำเนินการมีสภาพเป็นอย่างไร มี ปัญหาอย่างไรระหว่างที่ดำเนินงานตามโครงงานนั้น ยังมีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือเป็นข้อบกพร่องอยู่ ต้องแก้ไขอะไรอีกบ้าง มีวิธีแก้ไขอย่างไร เมื่อดำเนินการไปแล้วผู้เรียนมีแนวคิดอย่างไร มีความพึงพอใจหรือไม่ ผลของการดำเนินการตามโครงงาน ผู้เรียนได้ความรู้อะไร ได้ประโยชน์อย่างไร และสามารถนำความรู้นั้นไปพัฒนาปรับปรุงงานได้อย่างดียิ่งขึ้น หรือเอาความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตได้ อย่างไร โดยผู้เรียนประเมินโครงงานของตนเองหรือเพื่อนร่วมประเมิน จากนั้นผู้สอนจึงประเมินผลโครงงานตามแบบประเมิน ซึ่งผู้ปกครองอาจจะมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยก็ได้ 6) ขึ้นสรุปรายงานผล และเสนอผลงาน เมื่อผู้เรียนทำงานตามแผนและเก็บข้อมูลแล้วต้องทำการ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานเพื่อนำเสนอผลงาน ซึ่งนอกเหนือจากรายงานเอกสารแล้ว อาจมีแผนภูมิ แผนภาพ กราฟแบบจำลอง หรือของจริงประกอบการนำเสนอ อาจจัดได้หลาย รูปแบบ เช่น จัดนิทรรศการ การแสดงละคร ฯลฯ ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 1) เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ปฏิบัติจริงคิดเอง ทำเอง อย่างละเอียดรอบคอบ อย่างเป็นระบบ 2) ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาข้อมูล สร้างองค์ความรู้ และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการในการทำงาน มีทักษะการเคลื่อนไหวทางกาย 4) ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ 5) ฝึกความเป็นประชาธิปไตย คือ

การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีเหตุผล มีการยอมรับในความรู้ ความสามารถซึ่งกันและกัน 6) ผู้เรียนได้ฝึกลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น การจัดบันทึกข้อมูล การเก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ ความรับผิดชอบ ความซื่อตรงความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน รู้จักทำงานอย่างเป็น ระบบ ทำงานอย่างมีแผน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 7) ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้ ความคิด หรือแนวทางที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิต หรือในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเองและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาธุรกิจและบริการ เรื่อง จุลินทรีย์ในอาหาร

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 32 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

3.2 ตัวแปรตาม

1) ความคิดริเริ่มและความสามารถในการขึ้นำตนเอง

2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยการอาชีพพองศรี จังหวัดนครนายก จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ เรื่อง จุลินทรีย์ในอาหารจำนวน 5 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง ค่าดัชนีความสอดคล้องของลักษณะกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนวนภาษา และประเมินความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อของทุกแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้พบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกแผน (เฉลี่ย เท่ากับ 4.94)

2. แบบวัดความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองประเมินด้วยการใช้แบบทดสอบแบบปรนัย จำแนกเป็น 8 ด้านตามแนวความคิดของกุกลีเอลมีโน (Guglielmino, 1997) อ้างถึงใน แสงเดือน ฉิมเจริญ, 2555, น.18-19) จำนวน 80 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ 2) มโนทัศน์ของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง 5) ความรักในการเรียนรู้ 6) ความคิดสร้างสรรค์ 7) การมองอนาคตในแง่ดี 8) ความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะแก้ปัญหาแบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert five point rating scale) ซึ่งเป็นคำถามเชิงอนุมาณ (positive) 69 ข้อและคำถามเชิงนิเสธ (Negative) 11 ข้อ โดยกำหนดคะแนนของมาตราประมาณค่า 5 คำตอบไว้มีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20-0.80 และตรวจสอบหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลปรากฏว่าแบบวัดนี้มีความเที่ยงอยู่ที่ 0.80

3. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องที่ต้องการวัด โดยสร้างเป็นข้อสอบแบบอัตนัยมีลักษณะแบบเขียนตอบจากสถานการณ์ จำนวน 5 สถานการณ์ รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนนและใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ผู้สร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถด้านการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของ Weir (1974) ให้ครอบคลุม ซึ่งข้อสอบมีองค์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ (1) การตั้งปัญหา (2) การวิเคราะห์ปัญหา (3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา (4) การตรวจสอบผลลัพธ์ โดยพิจารณาให้คะแนนตามรูบริก (Rubric) การวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.41-0.60 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20-0.80 และตรวจสอบหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลปรากฏว่าแบบวัดนี้มีความเที่ยงอยู่ที่ 0.80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ดังนี้

3.1 ก่อนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์และเงื่อนไขในการเรียนให้กับนักเรียนได้รับทราบ

3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองก่อนเรียน และทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียน

3.3 ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 5 แผน เวลา 18 ชั่วโมง

3.4 หลังจากดำเนินการสอนทุกแผนแล้ว ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองก่อนเรียน และทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC) และหาค่าความยาก (p) อำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองและแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ หาค่าความเที่ยงทั้งฉบับของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์เรียนโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) คือ สูตรที่ 20 KR-20 และหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) สถิติการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบเครื่องหมาย (Sign Test)

ผลการวิจัย

1 เปรียบเทียบความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ผลการวิเคราะห์ความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ความคิดริเริ่ม และ ความสามารถ ในการชี้นำ ตนเอง	n	\bar{X}	S.D.	Negative Differenc es	Positive Difference s	Ties	p
ก่อนเรียน	32	278.44	19.34				
หลังเรียน	32	319.94	22.30	0	32	0	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ มีความคิดริเริ่มและ
ความสามารถในการชี้นำตนเอง ก่อนเรียนได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 278.44 และหลังเรียนได้ค่าเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 319.94 จากคะแนนเต็ม 400 คะแนน ซึ่งพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ

จากการทดสอบการทดสอบค่า Sign test (2 Related Samples) ของความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองของนักเรียน พบว่า คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงลบ (Negative Differences) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียน คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงบวก (Positive Differences) มีค่าเท่ากับ 32 คือ นักเรียนจำนวน 32 คน มีคะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 และคู่ทดสอบที่ไม่แตกต่าง (Ties) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนเท่าเดิม และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่านักเรียนมีความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพพองครักษ์จังหวัดนครนายกที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์	n	\bar{X}	S.D.	Negative Difference	Positive Differences	Ties	p
ก่อนเรียน	32	50.16	8.66				
หลังเรียน	32	80.16	8.08	0	32	0	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 50.16 และหลังเรียนได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 80.16 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และจากการทดสอบการทดสอบค่า Sign test (2 Related Samples) ของความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน พบว่า คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงลบ (Negative Differences) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียน คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงบวก (Positive Differences) มีค่าเท่ากับ 32 คือ นักเรียนจำนวน 32 คน มีคะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 และคู่ทดสอบที่ไม่แตกต่าง (Ties) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนเท่าเดิม และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่า

นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความคิดริเริ่มและความสามารถในการชี้นำตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino, 1977) ที่พบว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ละน้อย ๆ ของการเรียนรู้และมีการเปลี่ยนแปลงชัดเจน เมื่อจบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ 1 งานขึ้นไป สอดคล้องกับ อีระชัย ปุณฺณโชติ (2545) และสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทย (2545) ซึ่งได้ให้ความหมายของโครงงานวิทยาศาสตร์ว่า โครงงานวิทยาศาสตร์ เป็นการศึกษารื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามความถนัดและความสนใจ นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติและศึกษาด้วยตนเอง โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาที่สงสัยโดยเขียนเป็นโครงงาน ภายใต้การแนะนำปรึกษาคอยช่วยเหลือและดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิ โครงงานวิทยาศาสตร์อาจจะทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ครูสอนโดยใช้กระบวนการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอีกทั้งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน เพื่อส่งเสริมการปรับบุคลิกภาพในการนำเสนองาน ฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกริฟฟิน (Griffin, 1983, p.153) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้และวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนต้องควบคุมการเรียนรู้ และทำความเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง นอกจากนี้ โนลส์ (Knowles, 1975, pp.14 - 15) กล่าวว่า การพัฒนาให้บุคคลเรียนรู้ด้วยตนเองควรส่งเสริมให้บุคคลนั้นวินิจฉัยความต้องการในการเรียนของตน กำหนดเป้าหมาย หาแหล่งความรู้ เลือกใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีจุดหมายชัดเจนและมีแรงจูงใจสูง เรียนอย่างตั้งใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ สามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระในการเรียน และจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งการเรียนรู้แบบนำตนเองจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาใหม่ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จึงจัดได้ว่าเป็นรูปแบบของการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 1 มาตรา 7 ที่กล่าวว่าในกระบวนการเรียนรู้ควรมุ่งปลูกฝังการรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องในหมวดที่ 3 มาตรา 15 ที่กล่าวว่าระบบการศึกษาเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ในหมวดที่ 4 มาตรา 22 ที่กล่าวว่า

แนวการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความสามารถตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและมาตราที่ 24 ที่กล่าวว่าส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนจะเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะมีการพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ซึ่งจากระบบการเรียนการสอนของไทยที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและกระบวนการเรียนมาเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาและผู้อำนวยความสะดวก และวิธีการและขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Process of life long leaning)

2. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การวางแผนโครงการวิทยาศาสตร์ 1 ให้ นักเรียนแบ่งกลุ่ม ทำการศึกษา ค้นคว้า คิด และเลือกเรื่องที่จะทำโครงการวิทยาศาสตร์ที่จะศึกษาหลายๆ โครงการ แล้วนำมาวิเคราะห์ในตารางเพื่อตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะทำเป็นโครงการวิทยาศาสตร์ ซึ่งศึกษาตามความสนใจของตนเอง โดยผู้เรียนจะต้องนำความสามารถทางสติปัญญา และความคิดที่นำเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาที่ประสบใหม่ ซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะสามารถแก้ปัญหาภายใต้ขอบเขตของข้อเท็จจริง หรือจากสถานการณ์ที่พบเห็นแล้วนำมาระบุปัญหาที่ได้จากสถานการณ์ จากนั้นให้นักเรียนนำเรื่องที่มีความสนใจมาวิเคราะห์ในตาราง เพื่อตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะทำมีการวิเคราะห์โครงการ ซึ่งตรงกับขั้นการตั้งสมมติฐานหรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคาดคะเนถ้าตัวแปรที่เกี่ยวข้องว่าจะอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลของเหตุการณ์นั้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การลงมือทำโครงการวิทยาศาสตร์ การดำเนินงานทำโครงการจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบสมมติฐาน หรือการทดลองเป็นความสามารถเกี่ยวกับการคิดออกแบบวิธีศึกษา หรือวิธีทดลอง แล้วดำเนินการสังเกตหรือทดลองแบบที่คิดขึ้น เพื่อคิดแก้ปัญหาตามที่ระบุได้อย่างมีเหตุผล และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเขียนรายงานโครงการวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนรายงานต้องเขียนให้มีความสอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้จากข้อมูล และเรื่องที่อ้างอิงถูกต้องตามหลักการเขียนรายงาน ซึ่งตรงกับขั้นสรุปผลและการนำไปใช้หลังจากการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับกรอบการคิดแก้ปัญหา กรอบการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างขึ้น โดยใช้ขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์(Weir, 1974) ทั้ง 4 ขั้น คือ การระบุปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การเสนอวิธีการและดำเนินการแก้ปัญหา และการตรวจสอบผลลัพธ์ เพื่อใช้สร้างชุดฝึกคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ได้กำหนดกิจกรรมและตัวบ่งชี้การแก้ปัญหาที่ช่วยพัฒนาการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ สอดคล้องกับสถาปนา เกษมศิลป์ (2550) ที่ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์สารและการ

เปลี่ยนแปลงกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยสุ่มนักเรียนกลุ่มการทดลองจำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์กลุ่มควบคุม 20 คน ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานวิทยาศาสตร์ สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้ทั้งในด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และที่สำคัญ คือ นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้และกระบวนการแก้ปัญหาสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2543, น.18-20 อ้างถึงในนวลจิตต์ เขาวาภิรติพงศ์, 2557, น.9-46) ได้ให้ข้อมูลกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหว่าเป็นการสอนวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิดและทำงานเช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาต่างๆ ที่สงสัย ผลที่ได้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่บุคคลเผชิญอยู่ และยังไม่รู้วิธีแก้ปัญหาได้ทันทีทันใดจะต้องใช้กระบวนการหรือวิธีการ ความรู้ ทักษะต่างๆ และความเข้าใจในปัญหานั้นมาประกอบกันเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ จังหวัดนครนายก ก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาน้อย เนื่องจากการที่นักเรียนเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับปัญหาในการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งเมื่อมีปัญหานักเรียนสามารถระบุปัญหา ตั้งสมมติฐาน ศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่ออ้างอิงข้อมูลที่นักเรียนได้เรียนรู้ในช่วงการเรียนการสอนและรวบรวมข้อมูลอภิปรายผลร่วมกันภายในกลุ่มของตนเอง และลงข้อสรุป เพื่อนำเสนอครูที่ปรึกษา ทีวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2551, น.14/53 -14/56 อ้างถึงในนวลจิตต์ เขาวาภิรติพงศ์, 2537, น.9-42) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยให้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้โดยผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และทักษะด้วยตนเอง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้โดยครูผู้สอนทำหน้าที่ในการจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้และเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน และขั้นสรุป เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับ สดใส เตียนพลกรัง(2548) ที่ศึกษาผลการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีสูงกว่าก่อนสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสถาปนา เกษมศิลป์ (2550) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลงกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้รับเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์สูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์ผู้สอนจำเป็นต้องจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ประกอบในการสอนและเตรียมสื่อการเรียนรู้ จากการจัดการเรียนการสอนพบว่า การเตรียมสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทำให้นักเรียนมีแนวทางและตัวอย่างในการทำโครงงานได้รวดเร็วขึ้น

3.1.2 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลในการทำโครงงาน นักเรียนอาจจะใช้เวลาานจำเป็นต้องมีการจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานวิทยาศาสตร์ให้ผู้เรียนเรียนรู้ง่ายและสะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ทำให้ครูผู้สอนสอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร สามารถช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และยังช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนอันเนื่องมาจากครูและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยนำการเรียนแบบร่วมมือ กระบวนการเรียนร่วมกัน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ครูผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดต่างๆให้ถี่ถ้วน มีการเตรียมตนเองโดยมีการศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ จัดลำดับขั้นตอนให้มีความรัดกุม ดำเนินการศึกษาไปที่ละขั้นตอน อธิบายประกอบเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกิจกรรม อีกทั้งการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย เกิดความสนใจ ต้องการที่จะแก้ปัญหาหรือทำโครงงานวิทยาศาสตร์ อีกทั้งนักเรียนแต่ละสาขาวิชามีความสามารถและทักษะที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน และองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ พื้นฐานความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษาจนกระทั่งผู้เรียนสามารถทำโครงงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรจัดให้มีการทำวิจัยที่นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาในระดับชั้นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการรู้มีความต่อเนื่อง โดยติดตามนักศึกษาในการทำโครงการสำหรับจบการศึกษา ซึ่งนักศึกษาระดับ ปวส. จะมีองค์ความรู้ครบถ้วนและเป็นการดูแลติดตามนักศึกษาในการจบการศึกษา

3.2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 นอกเหนือจากตัวแปรความคิดริเริ่มและความสามารถในการค้นหาตนเอง และความสามารถในการ

แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความร่วมมือ ทักษะสื่อสารและร่วมมือ

3.2.3 ควรทำวิจัยโดยจัดให้มีการสอดแทรกเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้โครงการวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้นักเรียนนำเสนอโครงการโดยผ่านสื่อออนไลน์การอัปโหลดวิดีโอลงยูทูป หรือกลุ่มเฟซบุ๊ก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเกิดความคิดสร้างสรรค์และอยากเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัญญา ลินทรัตนศิริกุล. (2561). เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ. ในประมวลสาระชุดวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 9, หน้าที่ 1-82 (พิมพ์ครั้งที่ 8). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กาญจนา ฉัตรศรีตระกูล. (2544). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเค้าโครงของโครงการภูมิปัญญาไทยการคิดแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกการทำโครงการภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์กับการสอนแบบสืบเสาะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ
- กิติภูมิ เลิศกิตติกุลโยธิน. (2550). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้แบบฝึกโครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- จิตติพงศ์ ปะกิระเนย์. (2552). การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำโครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยชุดกิจกรรมฝึกทำโครงการวิทยาศาสตร์กับการสอนปกติ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ชุติมา วัฒนาศิริ. (2539). การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณภัทร เมณฑากานวงษ์. (2547). ผลการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงการวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชนภณ ธรรมรักษ์. (2546). การพัฒนาแบบฝึกโครงการวิทยาศาสตร์สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชลลวรรณ ปรมาธิกุล. (2555). การเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางการพูดและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธวัชชัย อยู่พุก. (2554). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการวิทยาศาสตร์โรงเรียนขามานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม 29. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร

- ธีระชัย ปุณณโชติ. (2531). การสอนกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์:คู่มือสำหรับ.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2557). การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ. ในประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิทยาศาสตร์. หน่วยที่ 9 : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี
- เนาวรัตน์ รุ่งเรืองบางชัน. (2532). การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เคยทำและไม่เคยทำโครงการวิทยาศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). หน่วยที่ 3 คุณภาพเครื่องมือวัด ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา หน้า 73-74 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, นนทบุรี.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. (2545). หน่วยที่ 4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา หน้า 218-255 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, นนทบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน. เล่ม 1. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์, กรุงเทพฯ
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพฯ
- รักชนก ถาวรพล. (2561) ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการวิทยาศาสตร์ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดนนทบุรี.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). โครงการเพื่อการเรียนรู้: หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม.กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรลักษณ์ คำหว่าง. (2559). แนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 129-138.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิสุทธิ ตรีเงิน. (2550). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ด้วยโครงการวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต: กรุงเทพฯ.
- ศักดิ์เกรียงไกร ปัญญาวัตร. (2548). การใช้กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษ การเรียนรู้ด้วยตนเองและเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิวพร ตาใจ. (2551). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2533). คู่มือการทำและการแสดง
โครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: เอกสารสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สสวท.
- สถาปนา เกษมศิลป์. (2546). การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์ในวิชาเคมี เรื่อง
สารและการเปลี่ยนแปลงกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- แสงเดือน เจริญนิม. (2555). ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมชัย โกมล. (2544). การสอนเพื่อพัฒนาการคิดด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สดใส เตียนพลกรัง. (2548). ผลการสอน โดยใช้กิจกรรม โครงการวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถ
ในการแก้ปัญหาในวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพญา
เย็นวิทยา จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Boud, D. (1982). *Developing Student Autonomy in Learning*. New York: Nichols
Publishing Company.
- Brocket, R.G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in Adult Learning*. New York:
Chapman and Hall.
- Griffin, C. (1983). *Curriculum Theory in Adult Lifelong Education*. London: Crom Helm.
- Guglielmino, L.M. (1997). *Development of the Self-directed Learning Readiness Scale*.
Georgia: University of Georgia (Unpublished Ed.D. Dissertation).
- Hiemstra, R. (1994). *Self-Directed Learning*. In T. Husen & T.N. Postlthwaite (Eds.), *The
International Encyclopedia of Education*. 2 ed. Oxford: Pergamon Press.
Retrieved June 10, 2011,
From:<http://home.twcny.rr.com/hiemstra/sdlhdbk.html>
- Knowles, M.S. (1975). *Self-directed Learning: A Guide for Learner and Teacher*, New
York: Association Press.
- Weir, J. (1974). Problem Solving is Everybody's Problem. *The Science Teacher*, 15(4),
16-18.

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความรู้ คู่คุณธรรม

KNOWLEDGE AND MORALITY

Published by

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/edj/issue/archive> , E-mail: edu@mbu.ac.th

ISSN 2408-199X

9 772408 199006